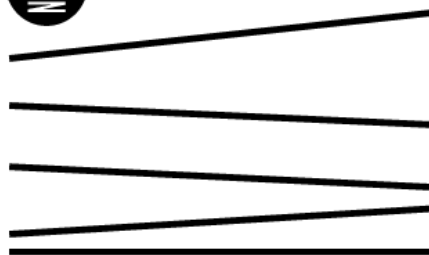

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Elbert, Fr.

Titel | Title:

Efter Brylluppet : Fortællinger.

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : Jacob Erslevs Forlag, 1880

Fysiske størrelse | Physical extent:

359 s.

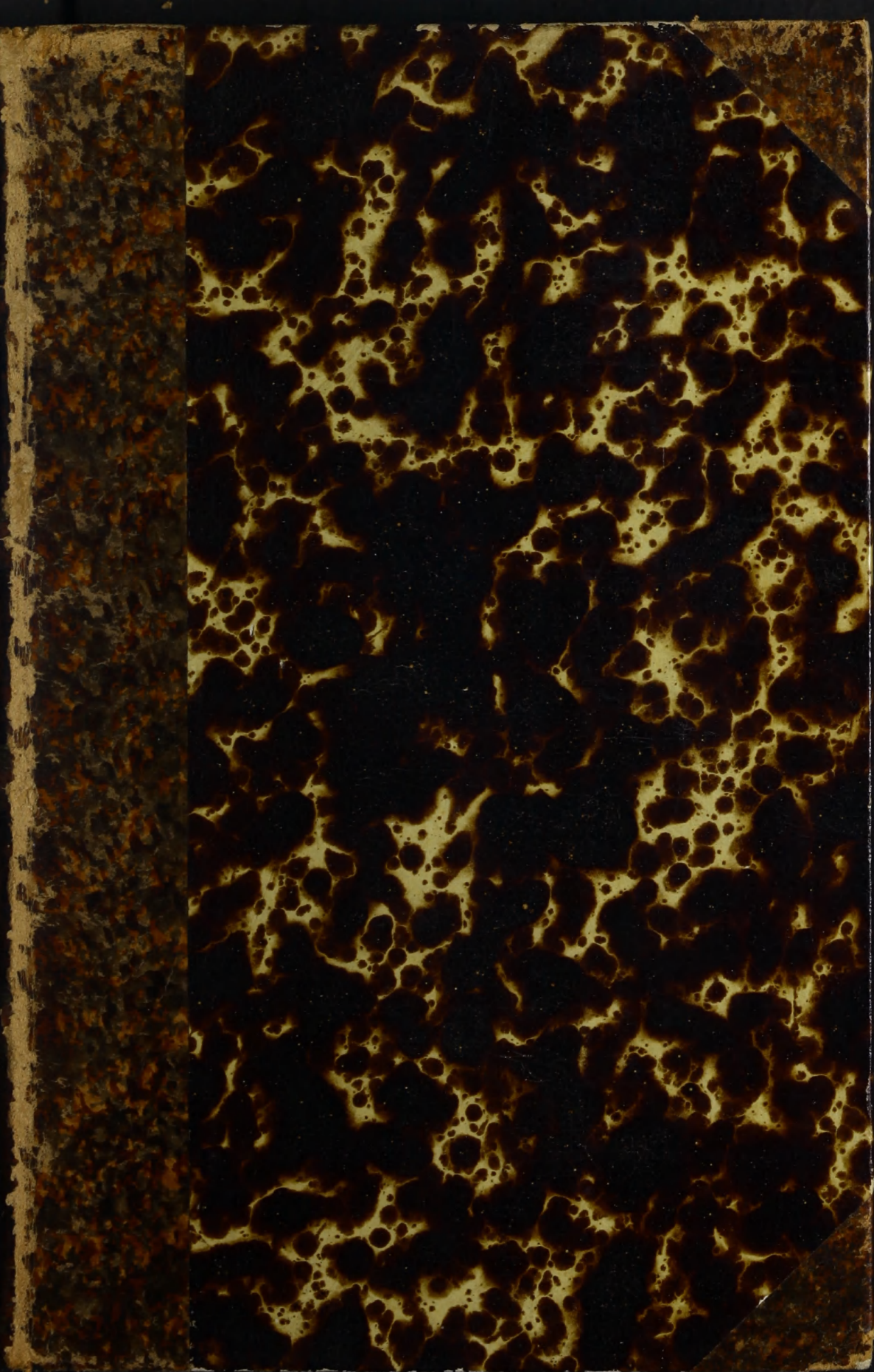
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

57. - 245.

Elbst = J. Reinhard

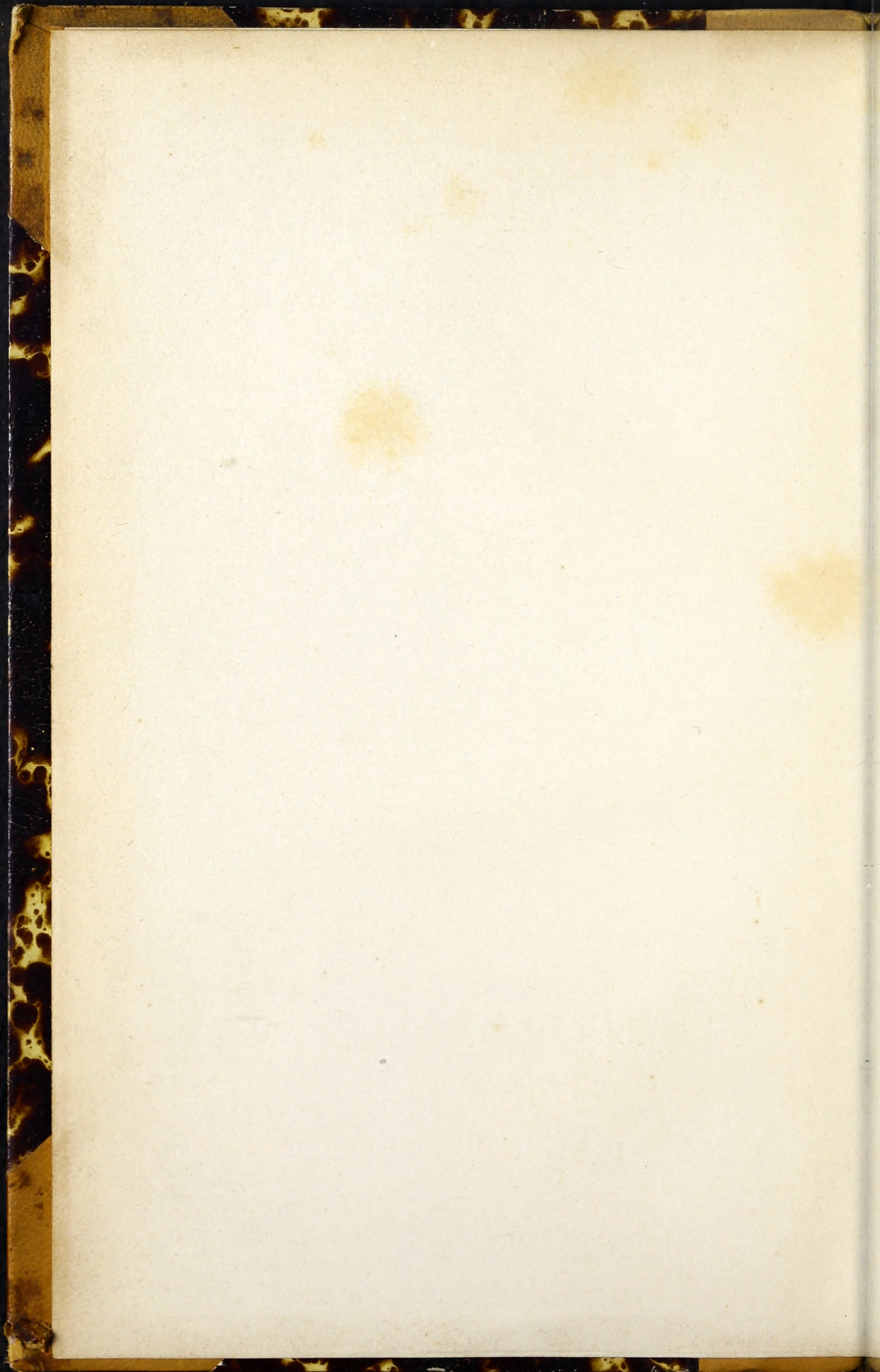
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130020710552

EFTER BRYLLUPPET.

~~~~~  
FORTÆLLINGER

AF

FR. ELBERT.

IRMA. — DEN, HAN ÆGTED OG DEN, HAN ELSKED. — HANS HEILING. —  
HVOR STYRKEN LAA — EFTER DØDEN.

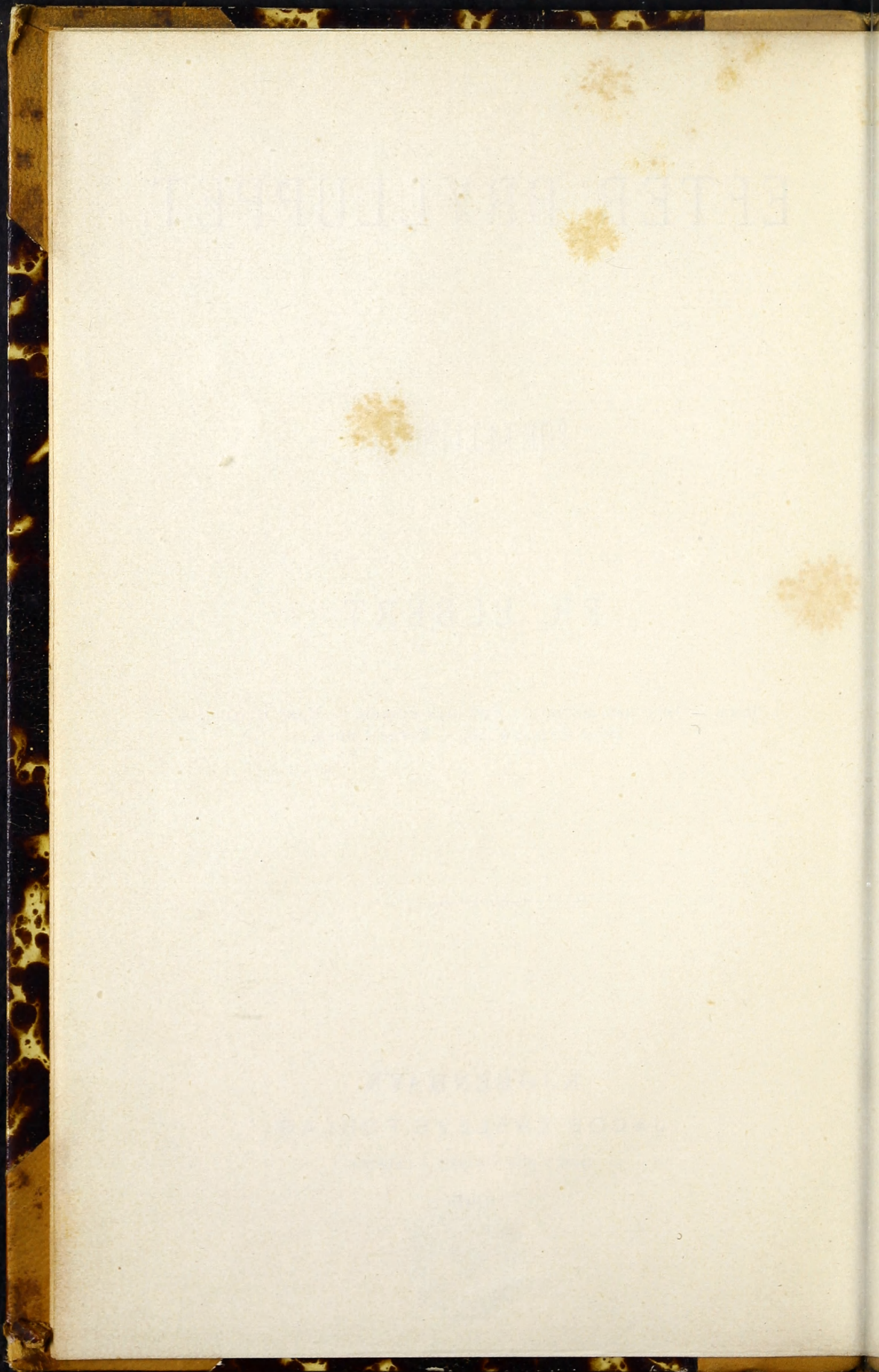
— ❧ —  
KJØBENHAVN.

JACOB ERSLEVS FORLAG.

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE,

1880.







I R M A.

(1877)









## I r m a.

~~~~~  
Entbehren sollst du, sollst entbehren!
Goethes Faust.

I.

En Lørdag Aften i November blev en Gadedør i et Hus ved Nørrevold aabnet med nogen Besvær, og et Pigebarn paa en tretten-fjorten Aar tittede ud. Det var en stærk Kulde; Himlen havde den dybe og rene blaa Farve, som den undertiden faar i de nordiske Frostnætter, og Stjærnerne skinnede klart og skarpt ned paa det hvide Snetæppe, der dækkede Tagene og Stenbroen og kastede Lysstraalerne tilbage igjen i Tusender af smaa, blinkende Straalebundter. Det var stille; ikke en Vind rørte sig; det var, som kunde man høre det fryse, fryse, fryse, — og havde den lille Pige taget sig en Spaseretur ned ad Stadsgraven til, vilde hun virkelig ogsaa have kunnet høre det knage i Isen af lutter Frost. Den Tur tænkte hun imidlertid ikke paa, ihvorvel det var tydeligt, at hun overvejede, om hun skulde vove sig ud eller ej.

Et Ur i Stueetagen begyndte at slaa. Hun talte Slagene: det var elleve.

„Allerede elleve!“ mumlede hun, „saa maa jeg skynde mig, hvis jeg vil høre noget videre af Musikken. Forestillingen i Aften skulde jo være forbi Klokken halv elleve. Ja, ja, naar jeg gaar hurtig, kan jeg nok naa det endnu, de skal altid drikke noget, før de begynder at spille.“

Hun bandt Sløjfen i sin lille Kyse fastere, samlede det røde, uldne Sjal, hun bar over Skuldrene, sammen foran Brystet og begyndte saa noget, der var halv Gang og halv Løb, hen ad Fortovet, idet hun stadig holdt sig nær ved Husene. Frostsneen knirkede under hendes Fødder; et Par Gange var hun ved at falde, og den barske Luft bed hende i Ansigtet, saa at hun af og til stod stille og pustede og gned sig med Hænderne paa Kinderne; imidlertid optog hun strax igjen ivrig sin Marsch og lod i det hele til at bekymre sig mindre om den stærke Kulde, end man skulde have ventet det af et Pigebarn i hendes Alder. Da hun kom til Frederiksberggade, drejede hun ned ad den og ilede videre i Retning af Kongens Nytorv. Ankommen dertil gik hun til højre og bøjede saa ind i Lille Kongensgade.

Den Gang var der i et Hus ikke langt fra Torvet en Beværtning, som gik under Navnet *Den store Tromme*. Hvorfra dette melodiske Navn stammede, er uvist; om det skulde tilskrives den sande Ulvesvælgslarm, der undertiden lød ud der fra om Natten, kan man ikke afgjøre; nok er det: Knejsen nu engang saaledes, og den var saa godt som udelukkende kjendt og søgt af Theaterfolk, det vil

sige Mennesker, der paa en eller anden Maade havde noget med det kongelige Theater at gjøre. Skjønt de store Skuespillere ogsaa undertiden bærede *Trommen* med deres Besøg, var det dog især de mindre Stjærner blandt dem og særlig Orkestermedlemmerne, der helligede deres Fritid efter Forestillingerne til at undersøge Kvaliteten af *Trommens* Drikkevarer. Nogle af disse sidste havde desuden dannet en Forening, som hver Lørdagften tilbragte flere Timer sammen med at drikke og musicere. Foreningen omfattede langt fra alle Orkestrets Folk, da de fleste af disse var for meget blotte og bare Haandværkere til at bryde sig om at uddanne sig mere end netop nødvendigt; det var kun en lille udvalgt Skare af ti til tolv Musikere, som her samledes for at dyrke deres ædle Kunst i Fællesskab. Af disse var igjen en overvejende Del indvandrede Tyskere; Faderen til den lille Pige, vi har set spasere gennem Kjøbenhavns Gader ved Nattetid, var en af de faa danske, der deltog i Sammenkomsterne i *Trommen*. Han var en dygtig Hoboist og hed Varming.

Hans Datter — Irma hed hun — stansede udenfor *den store Tromme* og lyttede.

Der var trukket røde Gardiner for Vinduerne, saa intet kunde ses, af hvad der foregik der inde, men et Par af de øverste Ruder var lukket op paa Grund af den megen Varme og Vindunst, der rugede i Stuerne, og saaledes kunde Musiken høres ganske tydelig ude paa Gaden.

Der var lige begyndt at spilles, da Irma naaede

Huset; hun gik strax hen til en stor Port lige overfor; dér krøb hun sammen paa en Afvisersten og havde snart glemt Kulden og alt andet uden for, lyttende til Tonerne, der bruste ud til hende gennem de aabne Vinduer.

Det var en ejendommelig Skikkelse, dette Pige-barn. Hun var netop nu i den Alder, hvor alt, Hals, Arme og Ben, er saa langt, saa uproportioneret, hvilket end mere fremhævedes ved den korte, daarlig syede Merinos Kjole og den i hele Paa-klædningen herskende Uorden, der røbede Manglen af en ældre kvindelig Haand, som kunde hæge lidt om det opløbne Barn. Ansigtet, der i dette Øjeblik belystes af en i Nærheden staaende Lygtes Skjær, var magert og noget brunladent i Farven; Øjnene vare store og mørke som Stenkulspærler, Næsen krum og næsten for ørnenæbagtig til en Pige, Munden temmelig stor med fyldige Læber og meget hvide Tænder.

Saadan som hun nu sad der, havde hun siddet mange Gange til samme Tid og paa samme Sted og hørt paa Koncerterne i *Trommen*. Det var de lykkeligste Øjeblikke i hendes Liv, disse Øjeblikke paa Afviserstenen, men de var ogsaa lykkelige. Hun svælgede i Musiken. Ikke at hun kunde rives med i lige Grad af alt, hvad der spilledes. Denne lille Pige havde sin bestemte Smag. Haydns og andre ældre Tyskeres Musik, der ligner en klar og munter rislende Bæk, som løber gennem grønne Enge og solgyldne Bøgeskove — den brød hun sig ikke videre om. Derimod sværmede hun for de Beetho-

venske Kompositioner, hvori det gjærer og syder og bruser som i en vild, ubændig Fjældfos, der farer ned over Stenene og undertiden styrter lige i en Afgrund for saa haanleende at sprøjte i Vejret igjen, sprudende Skumstænk højt op i Luften, funk-lende i Sollyset. Og Irma kjendte ikke denne Musik alene fra *Trommen*, hun spillede nemlig tem-melig godt af sin Alder og sad ofte længe ved Pianoet der hjemme, spillende Stykker af sin Ynd-lingskomponist.

Det var netop en Trio af Beethoven, der spil-ledes denne Aften. Naar Irma hørte den Slags Musik, kom der først et eget baade legemligt og sjæleligt Velvære over hende. Det var en For-nemmelse af Tryghed, af at kunne give sin Fantasi aldeles uhindret Løb, en halvt sanselig, halvt over-jordisk Rus. Tonerne fik hendes Blod i Kog, de steg hende til Hovedet.

Og saa kom lidt efter lidt Drømmene, disse Drømme i vaagen Tilstand, der ere langt skjønnere og mere lokkende end deres natlige Søskende, fordi de til en vis Grad ledes af Viljen og netop give Sjælen det, den hedest higer efter.

Hos Irma havde de først en ubestemt Form og Farve, kun som en sagte glidende, salig Vuggen i Solglans, til klingende Toner. Saa kom forvirrede Syner af brogede Baade, smykkede med Purpur-hynder og Silkesejl, glidende rask ned ad brede, dybe Floder, hvis Bredder ere bevoxede med for-underlige Træer og Buske, tyngende fulde af gyldne Frugter og spraglede Blomster, gnistrende røde, straalende gule og blændende blaa, eller der hæver

sig højt op i den skyløse Luft brungraa Klipper, hvor skønne Kvinder med lange Lokker ligger hængte, syngende sælsomme Sange og strækkende de hvide Arme ud efter de forbidragende. Det var Syner af orientalsk Pragt, af Guld og Purpur, Marmor og Ædelstene, Syner, hvori af og til et bestemt Optrin fra en Ridderroman, en Æventyrbog gled frem.

Saa længe Barnet endnu havde Overhaand i Irma, spillede Drømmene næsten udelukkende i disse ubestemte, æventyrlige Former og Farver. Men efterhaanden som hun blev ældre — og hendes Fantasi blev tidlig ubarnlig, hendes Længsler tidlig flyvefærdige — kom der andre Momenter til. Det var da hende selv, som var Hovedpersonen i disse straalende Scener, og det ikke som en Æventyrprinsesse eller Ridderdame, men som en overalt fejret og tilbedt Kunstnerinde, en Kvinde, der ved sin underfulde Stemme havde skabt sig et Verdensry og nu ilede fra Triumf til Triumf. Digtere skrev Vers til hende, Malere kappedes om at komme til at fremstille hende paa Lærredet, Komponister tilegnede hende deres Sange, og Rigmænd byggede Paladser for hende og sendte hende Juvelsmykker.

Det var én Fest, én Nydelse, én Begejstringens Rus.

Saa ofte hun end havde ladet sin Sjæl vugge sig i disse Fantasier, saa lidet havde de dog tabt i Tillokkelse for hende. Tvært imod, hver Gang fandt hun ny Tilføjelser til den i Forvejen umaalige Lykke, hver Gang fik den allerede i saa utal-

lige Farver spillende Diamant en Facet mere. Naar saa Musiken endelig stansede, og hun kunde vide, at der ikke kom mere den Aften, saa sad hun endnu et Øjeblik med Øjnene stirrende ud i Luften, idet hun lod de glimrende Billeder, hvortil Tonerne havde dannet ligesom Underlaget, Akkompagnementet, faa Tid til at blegne og viskes ud for Sjælens Blik — og saa rejste hun sig hurtig, trak Sjalet sammen om sig og skyndte sig hjem.

Saaledes gjorde hun ogsaa denne Aften, og mens hun halvt gik, halvt løb hjemad, talte hun højt med sig selv, knyttede undertiden Hænderne som for at sige: jeg vil! saa' op til Stjærnerne, nikkede og smilede.

Hun lovede sig selv, at hun vilde gjøre alt, hvad der stod i hendes Magt, for at blive en stor Kunstnerinde, og da hun var overtroisk, saa' huu op, om Stærnerne ogsaa lyste rigtig klart og forjættende.

Og det gjorde de denne Lørdagften.

II.

„Som jeg siger dig: der bliver ikke noget af! Irma skal aldrig til Theatret, i al Fald ikke, saa længe jeg lever.“

Det var Kapelmusikus Varming, en høj, mager Mand med et glatraget, gulladent Rovfugleansigt,

der gaaende op og ned i sin lille Spisestue udtalte sig saaledes om sin Datter.

Hans Hustru, en lille fin Skikkelse, der mindede en Del om en Voxdukke, saa' med sine store, udtryksløse Øjne hen efter Manden. Hun lod et Øjeblik det Par Drengbenklæder, hun var i Færd med at lappe, hvile hos de andre defekte Klædningsstykker, der taarnede sig op foran hende paa det runde Fyrretræs Spisebord.

„Men hvorfor har du egentlig saa meget imod det? Tænk, om hun kunde blive til noget stort ad den Vej . . .“

„Noget stort? Det bliver hun saamænd aldrig til . . . der er ikke noget overordentligt ved hendes Stemme . . . den kunde maaske, naar den blev uddannet . . . men det er der nu ikke Tale om; vil du sige mig, hvor jeg skulde tage Penge fra til at sende Tøsen til Paris eller Wien? Og uden det nytter det sgu ikke en Døjt, om hun har den smukke Stemme.“

„Ja men kunde hun ikke komme i Koret, og saa senere rykke højere op? Saadan har jo saa mange gjort . . .“

„Nej min Datter skal ikke i Koret, det er ikke et Sted for en ordentlig ung Pige . . . ja jeg véd nok, der er mange ordentlige Piger ogsaa dér, men der er ogsaa nogle slemme Tøse, og det er næsten umuligt at holde Kontrol . . . nej, lad Irma blive Musiklærerinde, foreløbig i al Fald, saa kaprer hun sig vel ogsaa engang en Mand, hun bliver nok en smuk Pige.“

„Ja!“ sagde Fru Varming med et lille, træt Suk, idet hun atter tog fat paa sit Arbejde, „det er jo heller ikke, fordi jeg er saa ivrig efter at faa Irma til Theatret, men hun har jo selv megen Lyst —“

„Den skal jeg nok pille ud af hende, og du opmuntrer hende ikke i de Dele, hører du?“

„Bevares, ja, det kunde da aldrig falde mig ind, det er bare det, at vi sidder saa smaat i det, man kan ikke lade være at tænke paa, hvordan Børnenes Fremtid vil blive ... Herre Gud! sikken et Hul Kasper nu her har flænget i sit Trøjeærme! Du kommer virkelig til at tale alvorlig med den Dreng, Varming; hvad jeg siger, nytter lige saa meget som at slaa Vand paa en Gaas.“

Det var sandt, hvad hun sagde. Hun overkom kun saare lidt, den gode Kone, og sværest af alt var det hende at holde Børnene i Respekt. Hun havde da ogsaa nu saa omtrent opgivet at forsøge derpaa.

„Sig mig,“ sagde hun efter en Pavse til sin Mand, der vedblev at vandre frem og tilbage, „var der dog ikke én Mulighed for, at Irma kunde komme til Paris? ... Hvis Tante Kristine snart døde ... ja Gud forlade mig det, jeg ønsker virkelig ingen Døden, men ...“

„Aa, den gamle Arrigtrold begaar man vist ingen Synd ved at ønske ud af Verden ... jo, i saa Fald ...“

Denne Tantes eventuelle Død kom altid som et Omkvæd, en Slutstrofe paa de Samtaler, der i det Varmingske Hus førtes om Næringssorger og

lignende Æmner — og disse Samtaler var mange. Familiefaderens lille Gage kunde kun ved mange og idelig fornyede sindrige Sparsommeligheds- og Udregningskunstgreb bringes til at dække de nødvendige Udgifter. Varming selv havde i det daglige Liv næsten intet af Kunstneren ved sig, han brugte aldrig en Skilling til Unytte, svirede ikke, men han havde fem Børn, der alle skulde fødes og klædes — og Børn vil som oftest have meget at spise og slider i Reglen mange Klæder, saa det var ingen billig Historie. Hvad Under da, om baade Faderens og Moderens Tanker ofte, naar de var trætte af at foretage de evige Regnestykker, gled hen mod den gamle Tante. Hun var Enke efter en Onkel til Fru Varming, havde oprindelig været sin Mands Kokkepige og var efter Brylluppet blevet hans Finansminister. Han var Kjøbmand i en lille sjællandsk By, hvor han samlede sig en betydelig Formue. Efter hans Død havde den ældste Svend overtaget Forretningen under Enkens Tilsyn, som var ualmindelig skarpt. Hun havde ingen Børn, men arbejdede, som havde hun tyve, sagde onskabsfulde Mennesker om hende. Hvem der engang skulde arve hende, vidste man ikke; der var ingen af hendes Slægtninge, hun særlig favoriserede, eller rettere: hun var lige frastødende mod dem alle. Det nyttede aldrig at henvende sig til hende om Penge, hverken som Gave eller som Laan fik man noget.

Der var dog en Søstersøn af hende, som hun en Gang gav fire Mark og tolv Skilling, og dette gik saaledes til:

Søstersønnen var Urtekræmmer i en Kjøbstad, som laa et godt Stykke fra den, hvor den rige Tante boede. Saa en Gang, han var ved at gaa Fallit, drev Fortvivlelsen ham til at spasere den lange Tur til Tanten for at bede om et lille Laan. Han ankom henad Aften til hendes Bolig, et stort Sted paa Torvet, og fandt hende siddende uden Lys i en Lænestol midt i Stadsestuen.

„Godaften, Sofus“, sagde hun, „naa du bliver vel forbavset ved at finde mig ledig her . . .“

„Gud bevares, i Tantes Alder . . .“

„Min Alder? Syv og halvfjerds? Er det noget at tale om? Vil du kanske dovne, naar du bliver saa gammel? Nej min Ven, det har jeg i hvert Fald aldrig haft Tid til, men Sagen er, at jeg nu lige i Øjeblikket er saa træt, at jeg nok tror, jeg bør tage mig en lille Hvile“.

„Hvad er da Tante saa træt af?“

„Af at sidde og klippe Kupons, min Dreng, det har jeg været ved nu i Eftermiddag.“

„Du kunde give mig nogle af de mange Kupons,“ tænkte Nevøen, „saa skulde jeg nok hjælpe med at klippe dem“ — men han sagde det ikke.

Senere hen rykkede han dog, beklemt om Hjærtet, frem med sin Bøn om et Laan. Tanten hørte ham rolig til Ende, saa saa' hun stift paa ham og sagde:

„Har du nogen Sinde hørt, at jeg har laant eller givet nogen noget?“

„Nej . . . ikke det jeg véd af . . .“

„Ja, hvor kan du saa falde paa, at jeg skulde

gjøre en Undtagelse med dig? Tror du maaske, du er saa meget bedre end alle de andre?”

Egentlig fandt den stakkels Sofus nok, at han var en mere værdig trængende end alle andre trængende — det finder man altid —, men han turde dog ikke udtale denne Anskuelse højt, og han nøjedes derfor med at stamme:

„Nej . . . jeg véd ikke . . .“

„Nej du, dèr er du gaaet forkert i Byen. Nu skal du imidlertid faa at se, at jeg er bedre end mit Rygte — der har du fire Mark og tolv Skilling til at kjøre hjem igjen med Postvognen, den gaar om et Kvarters Tid. Gaa kan du vel ikke godt nu, det er jo begyndt at regne, og blive her hos mig kan du virkelig heller ikke, Gud véd, hvor du skulde ligge . . .“

Det kunde maaske virkelig være vanskeligt at udfinde dette, der var nemlig fem Gjæsteværelser i Huset, foruden en stor Del andre Stuer, som aldrig benyttedes, Valget kunde altsaa nok forårsage noget Hovedbrud.

Enden paa det blev da, at den stakkels Urtekræmmer, der havde haabet at faa nogle Tusend at laane, fik fire Mark og tolv Skilling forærende og kjørte hjem for disse Penge.

Men det var ogsaa sidste Gang, at nogen bad Tante Kristine om Penge. Hun fik Lov at trone i ensom Majestæt i sin store Ejendom; til hendes Fødselsdag og til Julen fik hun skriftlige Lykønskninger fra hele Familien, som hun aldrig gjen-gjældte. Et Par Gange om Aaret tog hun til Kjøbenhavn i Forretninger, hun førte da altid

med sig en lille Haandkuffert, der gjemte hendes Værdipapirer, og som hun ikke lod noget andet Menneske røre ved bare saa meget som et Sekund. I Hovedstaden spiste hun saa sine Maaltider efter Tur hos sine forskellige Slægtninge, og ved den Husmoder, der den Dag ikke havde anstrængt sine Evner i Retning af Kogekunst til det yderste! Den forhenværende Kokkepige var en stræng Dommer, og hun tav ikke med sine Domme, men slyngede dem i Ansigtet paa den ulykkelige, der havde forset sig mod Madam Mangor og hende.

Nu var hun imidlertid bleven firs, og hendes hidtil forbavsende Livskraft var begyndt at svækkes. Virkelig syg var hun ikke, men man ventede, at hun en skønne Dag vilde gaa ud som et Lys.

Og saa skulde det vise sig, om hun havde kaaret nogen særlig Arving, eller om Formuen skulde deles lige mellem Slægtningene. Noget maatte der dog vist i alle Tilfælde blive til hver enkelt, det kunde man da ikke tro andet.

III.

„Ja“, sagde Fru Varming, et Øjeblik ladende den Strømpe synke ned i Skjødets, hun var i Færd med at stoppe, „jeg skal ikke nægte, det vil blive en stor Lettelse, saadan ikke at have nødig at lappe og stoppe paa Tøjet, saa længe der blot er et Par Trævler tilbage af det — aa, hvor jeg skal

blive god nu, saa god; jeg skal saamænd forære meget af Børnenes gamle Tøj bort til de fattige i Stedet for saadan at sidde og slide i det ...“

„Ja jeg kan godt forstaa det, Fru Varming, det ved Gud jeg kan,“ sagde en gammel Dame med Hængekrøller, en Veninde af Huset, som var kommet paa Visit i Dag og saa havde faaet at vide, at den gamle Tante Kristine omsider var død, og at Testamentet i Dag skulde aabnes.

„Bliver De boende her?“ sagde hun nu, seende sig om i den lave Stue.

„Nej ... ja det vil sige, det kommer da an paa, hvor meget vi faar ... ødsle vil vi dog heller ikke —“

„Nej, det forstaar sig, Fru Varming, det bør man jo ikke gjøre, fordi Vorherre sender en nogle Penge — men jeg synes dog, at denne Lejlighed maa være Dem vel lille.“

Fru Varming saa' op paa det lille Taffelur i forgyldt Bronze, en Bryllupsgave og Værelsets eneste Pragtstykke, der stod paa en Mahogni Chiffonière.

„Klokken er tre,“ sagde hun, „saa maa Varming vist snart komme ... jeg véd ikke, hvordan det er, men jeg kan virkelig næsten ikke arbejde i Dag, Hænderne ryster paa mig, og mine Tanker løber hele Tiden bort fra Tøjet ...“

„Ja men det kan jeg da saa godt forstaa, saadan en Lykke ... og De maa jo være i Spænding, saa længe De ikke véd, hvor meget De faar ...“

„Der er Varming!“ næsten skreg Fruen i det samme og fo'r op fra Stolen, saa hun med Armen

fejede en hel Bunke Strømper ned fra Bordet . . .
„nej, det var dog nok ikke ham, det var en, der
skulde højere op!“

Hun forsøgte at arbejde, men det var hende
umuligt, Hænderne var ligesom valne, kraftløse af
den stærke Spænding. Hun skuttede sig, hun
syntes, hun begyndte at fryse . . .

Men pludselig, uden at være hørt af de to
Damer før lige i det sidste Øjeblik, aabnede Var-
ming Døren og gik ind, uden at se til højre eller
venstre.

„Naa Varming? Hvad . . .?“

Han drejede Hovedet med et Ryk:

„Naa er det dig, ja . . .“ (forsøgende at smile,
da han ser Veninden) „ja saadan gaar det . . .“

Han satte sig ved Vinduet, Armene faldt slapt
ned ved Siderne, han drog Vejret dybt og tungt.

„Men hvad er det dog, Varming, var det saa
lidt?“

„Lidt? Ja saa lidt som det kunde være . . .
ingen Ting, ikke saa meget som saa!“

Han strøg med den højre Haand over Bagsiden
af den venstre.

„Min Gud dog!“ brød Veninden ud, slaaende
Hænderne sammen og rystende Hængekrøllerne;
„slet ingen Ting! Men det er jo uforskammet!“

„Ja, det maa De saamænd nok sige, Frøken
Ursin, jeg har aldrig i mit Liv hørt Mage . . . men
man maa jo finde sig i sin Skæbne, derfor er vi
her paa Jorden.“

Det var Manden, der havde talt, talt med Be-
svær, ligesom forpustet. Hustruen sagde intet, sad

graablakket i Ansigtet, med halv aaben Mund, krammende med Fingrene feberagtig i sit Forklæde.

„Ja Gud, søde Fru Varming,“ sagde Veninden og kyssede Fruen, „De kan rigtig nok tro, jeg føler for Dem, det er jo skrækkeligt . . . men hvem i al Verden har da faaet alle de Penge?“

„Min Kones to Fættre . . . de har faaet det hele . . .“

„Kristian og Edvard?“ skreg Fru Varming, pludselig med Varme i Kinderne, „men det er jo uforskammet . . . de sidder begge to i saadan brillante Forretninger!“

„Ja, men véd De hvad, Fru Varming, det kan dog være, at Deres Fættre giver Dem noget af Arven, de kan da ikke være andet bekjendt — han paa Sæbefabriken er jo i Forvejen næsten rig . . . man har dog set før . . . jeg havde jo det Tilfælde i Fjor med min Søster, der arvede alle Mosters dejlige Gangklæder og hele det gode Indbo; Dragkisten havde jeg da saa sikkert gjort Regning paa . . . men saa sagde ogsaa alle til mig: Vær De kun rolig, Frøken Ursin, Deres Søster kan ikke være andet bekjendt end at give Dem Dragkisten . . .“

„Gjorde hun det da saa?“

„Nej . . . hun solgte den til en Marskandiser, men . . .“

„Ja i alle Tilfælde,“ afbrød Varming den gamle Dame, hvis Trøst ikke oplivede ham synderlig, „i alle Tilfælde vil jeg ikke tage mod en Skilling fra Fættterne, de har altid opført sig flabet mod mig . . . kom ikke i Dag den lange fra Fabriken hen-

og smed mig i Ansigtet. at det kunde jeg da takke min Kone for, at jeg ingen Arv havde faaet . . .“

„Mig?“ fo'r Fruen op, „men du altstyrende, hvad har jeg med Tantes Luner at skaffe?“

„Ja, man siger rigtig nok, det er Grunden, det mente da ogsaa Prokurator Bergen, som var hendes Sagfører . . .“

„Ja, men hvad var Grunden, hvad har jeg gjort?“

„Du har nok engang, hun kom her til Byen og vilde spise hos os, givet hende Kærnemælsuppe til Middag, og det har hun aldrig tilgivet dig, hun sagde, det var Svinemad.“

Nu brød Taarerne frem i en lille Fos fra Fru Varmings Øjne.

„Nej, det er dog for uretfærdigt . . . at kalde min Kærnemælsuppe for Svinemad, og saa gjøre mig arveløs af den Grund . . . aa, men det ligner hende, den . . . den Kokkepige! Og jeg husker desuden godt, naar det var; det var en Dag, hun kom aldeles uventet, saa jeg kunde ikke med min bedste Vilje have skaffet anden Mad . . . nej, det er for galt!“

Fornyed Springflod.

. . . Inde i Værelset ved Siden af var der ogsaa Graad og Kvide, mere stille, mere henflydende.

Der inde sad den syttenaarige Irma, ung og smuk, med Hovedet i Vindueskarmen, grædende, grædende . . .

Døren ind til den anden Stue havde staaet paa Klem, og hun havde hørt alt. Og hun havde hørt mere, meget mere og meget sørgeligere end

de Ord, der var blevne udtalte, hørt med Sjælens hurtig gribende Sans, at nu var hun uigjenkaldelig fordømt til et Liv graat i graat, et Liv som en Taagedag, kold og klam, blytung, uden et eneste Solglimt ...

Hun begravede et Haab, et lysende, løftende Haab, hun begravede det i Stilhed og vædede Graven med sine Taarer.

IV.

Irma lignede sine Forældre og Søskende kun grumme lidet. Det kunstneriske Element i hende, Sansen for og Kjærligheden til Musiken, var vel en Arv fra Faderen, men medens det hos ham laa omhyggelig indpakket som et kosteligt Krydderi i en Skuffe for sig, hvorfra det efter Behag kunde tages frem og atter lukkes inde, saa var det hos hende flydt ud over hele Karakteren, havde gjen-nemsyret de fineste Fibre, fundet Vej til den dunkleste Afkrog. . . . Hos hende var Fantasi-
alt, en Fantasi, der snart formede sig som kunst-
nerisk Produktionstrang, saa hun fantaserede time-
vis ved Pianofortet, blandende Sang og Spil imel-
lem hinanden, gydende et Væld af Operamelodier
og Romancer, Stumper af Sonater og Kadencer
af Salonmusik ud over den lille Stue . . . snart som
en higende Nydelseslyst, der i Aanden jog hende
fra Triumfer til Triumfer, i et festligt Optog, mod

hvilket Alexanders var intet ... snart som et blidt Drømmeri, en sagte Hengliden i vage Syner, en let Vuggen paa hviskende Vover ...

Man kunde maaske sige, at et Hang hos Moderen til ved daarlig Romanlæsning en sjælden Gang langt ud paa Natten at glemme Nærings-sorgerne og det pinlige, sig idelig og idelig optaar-nende, uoverkommelige Arbejde ... at det havde lagt en Spire i Irmas Sjæl, der saa havde været denne Spire en gunstig, alt for gunstig Jordbund ... men det var saa ogsaa det hele, alt i alt var Irma en af disse menneskelige Gjøgeunger, man træffer undertiden med Overraskelse i de Reder, hvor man mindst ventede det. Børn, der forklarer Sagnene om Skiftinger. Stakkels Væsner, som maa beklages dobbelt, fordi Forældrene ikke som med hine Fugleunger sørger godt for dem, ofte bedre end for deres egne, men tvært imod, ikke forstaa-ende, hvad Næring de trænger til, ikke anende, hvad Luft de maa indaande for at kunne leve, hvilke Kilder de bør drikke af for at voxe sig kraftige, stænger dem inde paa alle Kanter, slaar en Bom hist og en Skranke her, giver dem Stene for Brød ... stakkels Væsner!

Irma var et af dem.

Hendes Omgivelser forstod hende ikke. Hendes Fader havde fra første Færd holdt hende strængt til Nøjagtighed med hendes Skolegjerning, i øvrigt havde han ladet hende skjøtte sig selv, aldrig søgt at komme ind i hendes Tankegang, følge hendes Fantasier paa deres underlige Veje.

Men naar man ikke, om ogsaa kun for en

Stund og for at prøve sig frem, følger et Barns Tankegang, kan man ikke lede den, i dens dybeste Grund ikke paavirke den. Man kan maaske slumpe til at knække en Vinge paa den, knuse den en Arm eller et Ben ved en eller anden Lejlighed, men Menneskets Karakter har det tilfælles med visse lavere Dyr, at de Lemmer, man berører den, voxer i hvert Fald til en vis Alder stedse ud igjen bare undertiden paa fejle Steder.

Varming havde enkelte Gange snappet en Roman fra sin Datter og forbudt hende at læse flere; — men han havde ikke givet hende Anvisning paa noget bedre, og Følgen var kun, at hun snart atter havde faaet fat i en ny. Hun var i det sidste Aars Tid bleven meget hengiven til Romanlæsning. Hun fandt i dette Stykke Medhold hos sin Moder, ganske vist et sky og forskræmt Medhold, der aldrig ytrede sig i Ord til Opmuntring eller Forsvar, men som viste sig ved den Tavshed, hun bevarede over for Manden, naar han ikke direkte spurgte hende, om hun nylig havde set Irma med en Roman.

Irmas Søskende forstod hende heller slet ikke. Det var Drengene og Piger, der var uartige, ganske som alle andre Drengene og Piger er det, og artige, ogsaa nøjagtig som deres jævnaldrende. Irma tog ingen Del i deres Lege, og de ingen i hendes Fantasier. Hver gik sine Veje, men hun gik sin alene, og det er ikke godt, mindst for en saa ung og ubefæstet Natur, med saa farlige Evner.

Der gives ingen mere enerverende Evne, end Fantasien, ingen, der maa passes nøjere paa, for

at den ikke skal opsluge, hvad der aldrig kan tilkomme den. Og særlig virker den fordærvelig, naar der ikke er givet dens Ejer et Arbejde at udrette, hvortil den nødvendigvis maa medvirke, og som samtidig giver den en Del positivt Indhold, som den ikke kan skubbe til Side, ikke spille Boldt med efter Lyst og Lune.

Var det i Tide blevet gjort Irma muligt at uddanne sig til Sangerinde, havde man stillet hende svære Opgaver at løse i den Retning, saa kunde hun have udviklet sig harmonisk; nu blev det ikke saa. Det Arbejde, hun havde at gjøre, kunde ikke have nogen Tilløkkelse for hende, end sige fylde hende. Ganske vist lærte hendes Fader hende ogsaa at spille Piano og gav hende enkelte Anvisninger til hendes Sang — du maa kunne det, da du vel engang kommer til at undervise i det, sagde han — men det var kun lige netop nok til at ægge hendes Lyster, ægge og pirre dem, slet ikke mere, en eneste Draabe paa den i Ørkenen vansmægtendes Læber.

Og saa svælgede hun da i sine Fantasier, Fantasier, der gjorde hende uskikket til at leve, fremfor alt, fordi de svækkede hendes Vilje. De viste hende rigtig nok Syner, om hvilke hun haandknyttende sagde til sig selv: Jeg vil naa dem! men det var kun flygtige Gnister af Vilje, der saaledes fo'r op i hende, Gnister, der sluktes ved den første kolde Luftning, det første raa Vindstød fra Virkeligheden, som hun ikke havde beregnet — hun beregnede aldrig noget — Gnister, som vanskelig nogen Sinde vilde kunne pustes til Flamme.

Men Viljen maa være en stedse brændende Flamme, hvis den ellers skal nytte noget, en uslukkelig Ild, som idelig skyder ny, slikkende Tunger frem, selv om man har øst Vand paa den og allerede tror at se kun en rygende Askedyngel . . .

V.

„Tænk dig dog nu godt om, før du gjør noget afgjørende Skridt i den Sag, vi har talt om!“ sagde Hr. Varming til sin Datter Irma, der stod med Hat og Kaabe paa, beredt til at gaa ud den klamme Efteraarsdag for at give en Time i Musik.

„Ja gjør nu ikke Kolding ligefrem vred!“ tilføjede Moderen, idet hun holdt en Synaal op mod Lyset for at træde den. Og idet hun stak Enden af Traaden i Munden for at væde den lidt, sagde hun: „Du kan jo være en fornuftig Pige, naar du vil.“

„Det skulde saamænd ikke være mig, der kimsede ad saadan en Mand!“ udbrød Irmas tolv-aarige Søster Aurelia i en Tone, der klart godtgjorde, at det, der laa hende mest paa Sinde, var at blive gift med „saadan en Mand.“

„Vil du bare holde din Mund!“ befalede Faderen med et strængt Blik til Aurelia, der hurtig fik Næsen ned i sin Bog. „Overhovedet er det kjedeligt, Emilie, at du ikke kan lade være at nævne Navne, naar Børnene hører paa det, og tale

ganske tydelig om saadan noget . . . men gaa nu, Irma, Klokken er mange!”

Irma gik da for at give sin Time, en drøbende kjedelig Time, tilbragt med at lære en syttenaarig Kræmmerdatter at spille *Nonnens Bøn* saaledes, at den ikke alt for meget lød som en Knejsesangerindes Befaling. Den lille Frøken Kolding vilde kun spille Salonmusik, og Irma maatte da se til, for sin musikalske Samvittigheds Skyld, at disse tiltalende Kunstprodukter udførtes paa den mest smagfulde Maade.

Heldigvis var Frøkenen i Dag ganske ene hjemme, der var ikke den tykke, brovtende Fader med sin tredobbelte Guldkjæde og sine lige saa massive Vittigheder, ikke den sentimentale Frue med sine forlorne Krøller og sin ditto Migræne, og fremfor alt heldigvis ikke Husherrens yngre Broder, Hr. Andreas Kolding, Kjøbmand i Langsund, men ofte paa Besøg i Hovedstaden.

Det var denne Herre, Forældrene havde sigtet til; de havde erfaret, at han gjorde stærkt Kur til Irma.

Efter Spilletimen gik den unge Pige langsomt ud ad Frederiksberg til; der var endnu et Par Timers Tid, før hun skulde spise til Middag, og hun syntes, hun trængte til at være ene.

Og aldrig opfordrer Naturen saa indtrængende til alvorlige Betragtninger i Ensomhed, som om Efteraaret.

Det havde allerede én Gang regnet den Dag, og det vilde maaske til det siden igjen. Himlen var oversvømmet af et bølgende Lag bløde, hvid-

graa Dampe. Man vidste, at Solen var der, men se den kunde man ikke. Luften mild, Jorden ikke endnu saa opblødt, at man havde nødig at se synderlig efter, hvor man satte sin Fod. I det grønne Græs brune, gule, røde Blade, ud over de graaglinsende Gange i Frederiksberg Have ligger de strøede; gamle, fladtraadte af de spaserendes Fødder, ny, krummende sig som i Døds kamp. Kanalerne brunsorte, rolige, triste.

Irma gik langsomt, ganske langsomt, følende en mat Tilfredsstillelse ved at lade Fødderne danne smaa, glidende Bunker af det visne Løv, af og til splittende dem med et lille Stød, saa atter samlende ny. Hendes Tanker stod stille, hun sænkede sig en Stund med Behag i Ensomheden, i Naturens Stilhed, i det intet bestemt at tænke eller føle, vel vidende allerinderst, at om en føje Tid vilde hun være nødt til at føle noget pinligt, tænke skærende klart over sin egen tunge Skæbne . . .

Hun satte sig paa en Bæk, stirrende ud for sig uden at se noget.

Pludselig saa' hun dog noget: en Skikkelse, hun ikke havde mærket nærme sig, stod lige foran hende.

„Men er det Dem, Frøken Varming? Ganske alene i Naturens Skjød?“

Hun fo'er sammen, som havde Ordenes Lyd givet hende et haardt Slag.

„Hr. Malte!“ stammede hun gjenkjendende.

Han satte sig ugenert ved Siden af hende. Det var en ung Fyr paa et Par og tyve, med et lyst, kjønt Ansigt, der kun skæmmedes af et over-

modigt Træk ved den fyldige Mund. Han var Søn af en Højesteretsadvokat, der boede i samme Hus som Varmings; han og Irma var ofte trufne sammen med hinanden i Selskaber, og man havde endog drillet dem med hinanden. De havde begge Sans for Musik, hun dybere end han, han med mere Evne til at forme sine Indtryk i Ord, velklingende og undertiden træffende. Dette havde gjort, at de ved givne Lejligheder talte hyppig og længe sammen, det var imidlertid ogsaa det hele, men Folk bygger ofte mere paa mindre.

„Naa hvad tænkte De saa paa i denne triste Natur, Frøken Varming?“ spurgte Malte efter en lille Pavse, under hvilken han med Albuerne støttede mod Knæerne og fremadbøjet Overkrop havde betragtet sine smalle, fine Hænder i de stramme lysegraa Handsker, stemmende dem mod hinanden med Fingerspidserne.

„Aa . . . egentlig ikke paa noget“ . . .

„Det var noget lidt . . . men jeg er vis paa, at i hvert Fald nogle Toner af den guddommelige Sang, vi hørte i Lørdags Aftes, endnu klang i Deres Øren . . .“

„De mener hos Frederiksens? Ja Fruen synger henrivende, det er sandt, men oprigtig talt tænkte jeg dog ikke nu paa hende.“

„Da burde De have gjort det, saadan noget har man godt af længe . . . mindes De, hvordan hun sang *Die junge Nonne*? Saadan som hun lod Tonerne dø hen der til sidst, nej, dø hen er for stærkt et Udtryk, de duftede bort, eller jeg véd

ikke hvad. Men hvad synes De om Datterens Spil?"

„Ja, hun spiller jo med megen Færdighed, men . . .

„Ja, ikke sandt, der er noget i Vejen, men Sagen er, at hun slet ikke forstaar, hvad hun spiller . . .

„En, der har lært saa meget som hun, maa dog vel forstaa Musiken.

„Nej, det er ligesom . . . ja tænk Dem, at De havde lært at oplæse Goethes *Gefunden* eller saadan et lignende Digt med aldeles korrekt Udtale, og De kunde ogsaa gjøre Rede for alt det grammatikalske, hvorfor Præpositionerne her styrede Dativ og der Akkusativ og saa videre, men De anede ikke Digtets Betydning, dets dybe og sande Betydning . . . saadan er Frøken Frederiksens Spil; bag det rent tekniske i ethvert Musikstykke, bag den Form, det er ikklædt, ja bag det rent melodiose eller brillante, der tiltaler alle, ligger der jo en Kjærne, Stykkets Sjæl, og den er det, hun aldrig griber. Fra den Forstaaelse, hun har af Musik, og til den, som hendes Moder eller De har, er der lige saa langt, som der efter Theologernes Sigende skal være fra Viden til Tro, og Forskjellen er begge Steder netop den samme.“

„Ja, De har Ret, jeg forstaar . . . men sig mig, Hr. Malte, jeg kommer til at tænke paa, De lovede mig engang en Afskrift af Deres Digt om Beethoven; faar jeg nogen Sinde den?"

„Aa, det Stads . . . hvad vil De med det?"

„Gjemme det, naturligvis, det var virkelig saa kjønt, hvordan var det nu det begyndte:

Du bygger os ny Verdner op i Toner,
Og styrter gamle ned i Tartaros . . .

„Var det ikke saadan?“

„Jo omtrent, det er saamænd underligt, De kan huske det . . . men har jeg Digtet endnu, skal De faa det; mine Poesier blev ellers forleden dømte til en større Auto da Fé . . .“

„Og blev Dommen exekveret?“

„Punktligt, med spansk Strængheid . . . men der var nogle, der ligesom i Spanien maatte brændes *in effigie*, det vil sige, de maatte nøjes med min gode Vilje til at gjøre det, da jeg ikke kunde finde dem; og der iblandt tror jeg nok det omtalte var.«

„Men hvorfor brændte De dog alle de Digte, der var vist mange smukke imellem?“

„Aa nej, de var saamænd ikke værd at opbevare . . . de var Udslag af noget i mit Liv, som jeg har begravet . . . saa omtrent da, og hvorfor skulde jeg saa lade de stakkels Blomster, hvis Rødder jeg har hugget over, existere i et Slags Herbarium? Hellere brænde dem med det samme. Nej, Frøken Varming, der kommer en Tid, hvor man opdager, at paa Poesien lader der sig ikke leve, det vil De ogsaa nok erfare.“

Han havde rejst sig.

„Klokken er nok saa mange, at jeg maa af Sted,“ sagde han og saa' paa sit Ur, „Farvel, Frøken Varming, og hils hjemme.“

Han lettede paa Hatten og forsvandt snart mellem Træerne.

Hun saa' længe i den Retning, han var gaaet, saa drog hun et dybt Suk og faldt igjen hen, med den ene Haand for Øjnene.

At leve Livet med en saadan Mand ved sin Side, en, der forstod alt det skønne, hun sværmede for, delte hendes Interesser og kunde give hende ny, og som hun maaske ogsaa kunde være noget for, hjælpe til at se lysere paa Livet, se, at endnu var det dog ikke idel barbenet Prosa . . . Stakkel, han skjulte sikkert megen Sorg, mange Nag under sit lyse Ydre, men det vilde alt kunne ændres, han havde saa meget godt og smukt ved sig . . . medens derimod den Mand, man vilde vel ikke tvinge hende, men dog opmuntre hende til at tage, hvordan var han! Aa, blot hun tænkte paa dette flade, blakkede Ansigt med de smaa, halv snu, halv sjælløse Øjne, det glatkæmmede, glansløst gule Haar, den plumpe Figur . . . blot hun tænkte derpaa, saa knugedes hun sammen . . .

Men det andet, det med Malte, det var jo umuligt.

Hun tænkte slet ikke paa, om det, hun havde følt i Maltes Nærværelse i Dag, bestemt første Gang i Dag og rimeligvis saa pludselig og stærkt, fordi hun skulde træffe en Afgjørelse med Hensyn til en anden Mand, om det var, hvad man kalder Kjærlighed. Hans Billede skød sig kun idelig frem som Modsætning, en ydmygende, knusende Modsætning til dens, man vilde give hende til Led-sager for hele Livet.

Hvad havde de talt om? Om Musik, om Ting, der slet ikke vedkom det, hun var kommet her ud for at tænke paa. Men gjennem den korte Samtale havde hun faaet en tydelig Fornemmelse af, hvad det vil sige: et Menneske, man sympathiserer med, og derigjennem ogsaa af, hvad det modsatte vil sige.

Og hun følte, at hun aldrig vilde komme til at sympathisere med Andreas Kolding.

Hun sad længe der paa Bænken med Haanden for Øjnene. Omsider tog hun den bort og mandede sig op til at gaa hjem. Da hun saa' paa Uret, opdagede hun, at hun havde siddet der over en Time efter Maltes Bortgang. Hun gik hurtigere til.

VI.

Kamillo Malte var udgaaet af en Familie, der i flere Slægtled havde haft udprægede æsthetiske Interesser. Dens Medlemmer havde spillet ret fremtrædende Roller i Tyvernes og Tredvernes litterære Kredse, ganske vist havde ingen af dem været nogen betydelig Begavelse, men de havde alle mer eller mindre haft denne Evne, der sjældnen virkelig skjænker Ejeren Udødelighed, men stedse giver ham selv og hans samtidige Tro paa, at han vil naa den, Evnen til hurtig, næsten instinktmæssig at tilegne sig noget af det, der til en given Tid rører sig stærkest i Folket, og tilegne sig det saa-

ledes, at man strax atter kan præsentere det som sit eget Produkt, præsentere det i en elegant Form, en guldglinsende Frugt i en sølvblinkende Skaal — muligvis har Frugten ingen Kjærne under den straalende Skal, falder sammen til Støv, naar man tager fast paa den; men hvad siger det, da saa faa, oftest ingen prøver derpaa. Maalet naas, Samtiden blændes, og disse Halvtalenter, der med et eneste mikroskopisk Guld Korn véd at forgylde hele deres Dragt, de høster i Reglen mere Bifald end hine faa, der sidder inde med den ægte Guldskat, Bjærgets fuldtlødige Malm, det, de kun ikke forstaar at udmønte.

Kamillos Fader havde i sin Tid været mistænkt for at være Hverdagshistoriernes Forfatter, og Bedstefaderen var en yndet Dilettantskuespiller i Thorsens Selskab.

Men hemmeligere, dog aldrig helt dulgt, gled der ved Siden af eller rettere under denne Families Ry for Aandrigthed og fin Dannelse et andet, lig en stinkende Kloakstrøm under en pragtfuld Hovedgade, Ryet for Troløshed, for Hjærternes Raahed. Man sagde, at disse indtagende, veltalende Mænd havde været hjærteløse Levemænd, beregnende, hensynsløst ødelæggende Forførere, og man ymtede om, at disse skønne, talentfulde Kvinder havde gjengjældt deres Mænd med lige for lige . . .

Man kunde fortælle et morsomt Indfald, et aandrigt Svar af næsten hvert Lem af denne Familie; en virkelig ædel Handling, et umiddelbart

Udbrud af Følelse har ingen nogen Sinde hørt Tale om.

Kamillo, Slægtens sidste Skud, havde som sine Forfædre tidlig vist ualmindelige Evner, og de var blevne udviklede ved det, han hørte og saa' i Hjemmet. I Skolen var hans danske Stile de bedste, kun saa underlig ufriske, lavede. Senere hen skrev han Digte, som gjorde Opsigt i Vennekredse, og holdt Taler, der ofte slog an; noget af virkeligt Værd havde man dog hidtil ikke faaet fra hans Haand.

Ogsaa det havde han tilfælles med sin Slægt, at han tidlig skejede ud, og det paa en mere raffineret og overlagt Maade end andre unge Mennesker, men saa samtidig dog stadig iagttog en vis Forsigtighed, aldrig gjorde absolut fordærvelige Skridt, ingen kolossal Gjæld, ingen afgjort kompromitterende Skandaler.

Det var en underlig Ild, der brændte i disse Mennesker: den fattede og lyste en Stund, men den varmede ikke, og den syntes ikke at tære synderlig paa den, den flammede i. Det var som et Fyrværkeriblus, en holder paa en Tallerken foran sig: det sprutter rødt op en lille Stund, kaster et grelt Skjær over Omgivelserne, gjør Bras og Effekt, og saa er det ude igjen, inden man ser sig for, og han, der har holdt det, er ganske den samme som tilforn.

„Du skulde passe bedre paa din Søn, Malte,“ sagde en af Faderens Venner engang til denne; „man fortæller, at han gaar slemt i Byen.“

„Naa ja,“ svarede den gamle, fine Mand med

et let Smil og et Skuldertræk, „tror du, jeg var bedre? Jeg véd, hvor længe det varer, og jeg véd, at naar det er forbi, er der ingen stor Skade anrettet.“

Han mødte undertiden, naar han om Aftenen kom hjem fra et Middagsgilde eller et Spilleparti, Sønnen, der da begav sig ud paa Hærværk. Han sagde da intet Ord, men stod stille og lod Sønnen passere forbi, hilsende den unge med blottet Hoved.

Enhver har sin Opdragelsesmethode.

VII.

Hvad Irma ikke havde fortalt sine Forældre eller overhovedet nogen som helst, det var, at Andreas Kolding alt en Gang havde friet til hende.

Det var en Aften, hun var gaaet op til Koldings for at hente nogle glemte Noder. Andreas havde da lukket op og sagt, der var ingen af de andre hjemme, men vilde hun vente, kom de snart. Hun satte sig da ind i Stuen, hvor en Gadelygte lige uden for sendte et gult Lysskjærind over Møblerne og Gulvtæppet, og hvor der ellers var mørkt. Andreas anbragte sig paa en Stol i Nærheden af hende og begyndte at konversere.

Han spurgte hende, hvordan hun syntes om Vejret?

„Ikke godt, det er saa raat.“

Hun skulde gaa med mere Overtøj og fremfor

alt Korksaaler i Støvlerne, det vidste han af Erfaring var udmærket.

Hun takkede for hans gode Raad.

Om hun nylig havde været paa Bal?

Nej.

Eller paa Koncert da? Han vidste jo, hun var meget musikalsk, han holdt ogsaa selv af Musik, kjendte Frøkenen det Nummer? Han begyndte at nynne „*Jeg elsker Havet*“.

Om det ikke var en dejlig Melodi?

Det syntes hun ikke, den var meget simpel.

Ja Gud bevares, hun maatte jo vide det bedre, hans Smag var naturligvis daarlig, men den kunde blive bedre, naar en vilde paatage sig at lede den . . .

Han sagde det i en blid, næsten bønlig Tone, og han tilføjede afbrudte Ord om ensomt Liv, Trang til dannet Omgang i Langsund, om at han skulde sgu være saa flot mod sin Kone som nogen, ja hvad det angik . . . saa . . .

Saa kom der et lille Suk:

Men det er jo saa gruelig vanskeligt at finde nogen, en der forstaar en . . .

Og Enden blev, at han først rykkede Stolen nærmere og omsider gled ned fra den, ned paa Knæ, famlende frem for sig med Hænderne efter Irma, som for at gribe hende.

„Hvis De vilde . . . De er den eneste . . . aa nu ler De vist ad mig . . .“

Det gjorde hun virkelig ogsaa. Et Øjeblik var hun bleven vred, men saa havde hun faaet Øje paa en skaldet Plet midt i det lyse Nakkehaar, og et

af disse pludselige Indfald, der kom flyvende, faren-
rende som Tordenstene over hende, ingen vidste
hvorfra. et saadant Indfald slog ned i hende:

Hun rejste sig, pegede paa den lysende Plet,
der saas saa tydelig, som han laa der badet i det
gule Lygteskin, pegede paa den og sagde med
Theaterstemme Linjerne af „*Palnatoke*“:

*Maanen skine,
Dømand grine,
Vorder du ikke ræd?*

Og saa løb hun forbi ham ud i Entréen,
lukkede Gadedøren op og kom ikke igjen den
Aften.

Men hun var godmodig nok til næste Gang, hun
traf Andreas, da at lade som intet, kun være lidt
mere venlig end sædvanlig. Han havde først næret
Ønsker om at synke i Jorden af Skam over for hende
og forbavsedes nu strax over hendes uventede Færd,
men vænnede sig saa dertil og var senere hen vel
tilfreds med ikke at være sunken i Jorden.

Maaske kan jeg have bedre Lykke en anden
Gang! tænkte han; var jeg hende af Hjærtet imod,
behandlede hun mig ikke nu saa venlig.

Hun følte med Kvindernes usvigelige Instinkt,
at hun kun havde nødig at være en Tid over for
ham som nu, saa vilde Frierscenen gjentages en
Gang med det første, om end maaske uden
Knæfald.

Og hun grundede over, hvordan hun skulde for-
holde sig i denne Sag. Hun kunde hjælpe sine
Forældre ud af en stor Forlegenhed ved at tage

den velhavende Kolding — ganske vist, men hvorfor skulde hun netop være den, der ofrede sig? Nu var det rigtig nok et Spørgsmaal, hvor vidt hun kunde opnaa noget som helst af det, hun attraaede, naar hun vedblev at gaa i Hjemmet som nu. Der kom af og til disse Viljegnister, som et Øjeblik syntes at give hende Kraft til al taale alt og vove alt, men den længste Tid følte hun sig svag, ligesom hensvømmende paa Tilværelsens Strøm uden selv at kunne bestemme Retningen.

Og saa disse evige Smaabemærkninger fra Forældrene, undertiden ogsaa fra Søstrene, alle stilende mod det samme Maal!

. Hun kom en Aften sent, nær ved tolv, hjem fra et Selskab; en Herre havde fulgt hende til Gadedøren og saa forladt hende. Da hun var i Færd med at gaa op ad Trappen og var kommen til den første Afsats, paafaldt det hende, hvor smukt Maaneskinnet laa sovende paa Gulvet som en blegblaa Firkant. Hun fik en uimodstaaelig Trang til endnu en Gang at indaande den friske Natteluft, og i en Fart aabnede hun Vinduet og lænede sig ud.

Den kølige Oktobernats rene Luft laa om hende. Højt over hendes Hoved stod Maanen, lille, blank og lysende, badende alt i sit skuffende Skær, skabende en Slags Dag, men et Spøgelse af en Dag. Rundt om paa Himlen funkled Stjærnerne. Irma stirrede op paa disse talløse Straaleknipper; alle Slags overtroiske Forestillinger dukkede op i hende . . . Gid der dog vilde komme et Stjærneskud!

tænkte hun; saa vilde jeg ønske, at jeg kunde blive Sangerinde!

Men der kom intet Stjærneskud. Alligevel virkede den rolige Natur blidnende paa hende. Hun syntes. det maatte være umuligt, at hendes Livs store Haab skulde være evig skrinlagt. Det vilde være altfor ubarmhærtigt, jeg har jo ingen Forbrydelser begaaet som Gud skulde ville straffe mig for! Saadan helt ulykkelig bliver man da ikke i min Alder, det vilde jo være oprørende, til at blive afsindig over!

Hun kom pludselig til at tænke paa, at hun altid havde fundet Romaner med ulykkelige Helte og Heltinder de mest fængslende, paa hvordan hun ofte havde ønsket sig at opleve noget af det, der hændte dem, bare for at føle, at hun dog levede — og det slog hende nu, hvilken uhyre Forskjel der var mellem hine digtede, interessant arrangerede Ulykker og saa disse virkelige, prosaiske, dagligdags kjedsommelige, som hun nu saa' under Øjne. Ak ja! Bøgerne havde ikke lært hende meget om Livet, hun vidste overhovedet kun saare lidt derom.

Hun lod endnu længe Tankerne løbe omkring. Forholdene kunde jo ordne sig paa saa mange Maader! Selv om hun blev gift, behøvede det ikke at være nogen uovervindelig Hindring for hendes Fremtidsplaners Udførelse. Kolding stod sig allerede nu godt og vilde sikkert med Tiden erhverve sig en betydelig Formue. Saa skulde hun nok faa sat igjennem, at hun kom til Kjøbenhavn og fik Sangundervisning, og naar Kolding hørte, at han kunde

faa sit Navn berømt ved at lade sin Kone gaa til Theatret, og at hun kunde tjene godt ved sin Stemme, saa vilde han visselig ikke lægge Hindringer i Vejen for hendes Ønsker. Der var jo saa mangen stor Sangerinde, som slæbte saadan en klodset Mand rundt med sig i Verden! Ja for hun vilde ikke blive her hjemme, det var da ikke noget; nej ud til de store Stæder vilde hun, fast stolende paa, hun havde Evne til at sejre, hvor hun kom frem. Og saa maatte hun jo have en til at besørge sine Forretninger, det kunde Kolding være god til. Fru Ida Varming-Kolding eller Kolding, født Varming — det klang slet ikke saa ilde! Hun kunde dog have været uheldigere, sæt han nu havde heddet Madsen eller Sørensen! . . .

Hun var gledet saa dybt ind i Tankernes filtrede Næt, at hun helt havde tabt Bevidstheden om, hvor hun var. Med ét vakttes hun ved en Larm nede fra Gaden, Larmen af Trin, Snakken og Latter.

Et halvt Dusin unge Mennesker var drejet om Gadehjørnet og stod nu uden for Døren til det Hus, hvori Irma boede.

„Nej nu vil jeg i Seng!“ raabte en Stemme, som den unge Pige der oppe i Vinduet øjeblikkelig gjenkjendte, og som fik hende til at træde et Skridt tilbage fra Vinduet uden dog at lukke det.

Stemmen var Kamillos, og hun kunde ikke nu gaa op i Seng uden at have hørt den i det mindste en Gang endnu.

„Vil du nu bare lade være at knibe ud!“ lød det med en anden Stemme der nede fra gennem den stille Nat; „vi skal slaa et lille Slag endnu!“

„Aa lad nu være at plage Malte længer!“ raabte atter en anden; „kan I ikke se, han har den grueligste Kattepine for at komme fra os? Han skal naturligvis have en lille gemytlig Rendezvous med Musikanterdatteren, som han saa tit har gjort sig vigtig med. God Lykke hos Irma! hils hende fra mig!“

Det var Irma, som frøs noget til inden i hende i dette Øjeblik. Saaledes var han altsaa! Hendes Navn, hendes Ære havde han haanet og besudlet ved sine Sviregilder med Kammeraterne for at kunne hævde sit og Familiens Ry som Don Juan'er. En ubeskrivelig Følelse af Væmmelse og Foragt imod denne glatkindede og glattungede Pralhans bølgede igjennem hende.

Og han, den uimodstaaelige Kamillo, stod der nede i den halvt aabne Dør og raabte nu Godnat til Kammeraterne.

Sagte og hurtig som en Flaggermus, der flyver i Tusmørket, smuttede Irma op til Forældrenes Dør og var snart inde i sit Værelse.

Hun laa den Nat længe uden at kunne sove. Ingen Tanke vilde fæstne sig i hendes Hjerne, Kamillos Lumpenhed, Koldings Frieri, hendes Sangerindekarrière, . . . alt flød og strømmede imellem hinanden, intet Steds var der noget Holdepunkt for hende, ikke det der lignede en Beslutning, kom op i hende . . . Uro, Forvirring, Hvirvel!

Først henad Morgenstunden faldt hun i Søvn og drømte, at Kamillo og hun skulde giftes, og at hun ikke vilde have ham, men blev tvunget dertil.

VIII.

Irma gik om i den nærmest følgende Tid som med et tomt Rum i Hjørnen. Hun kunde lige netop udføre sin daglige Gjerning, men ethvert Forsøg paa noget som helst der ud over førte kun til, at hun sank hen i en Døs, en Drøm om intet bestemt, en Sjælens Udflyden i Taager. Man spurgte hende, om hun var syg, hun svarede, hun havde Hovedpine. I Virkeligheden befandt hun sig ret vel i denne Tilstand, i hvilken Verden for hende kunde være gaaet under med det samme . . . alt var hende ligegyldigt.

Forældrene trængte i denne Tid ikke ind paa hende om at bestemme sig med Hensyn til Kolding; den praktiske Varming saa' klart, at foreløbig maatte Sagerne helst gaa deres egen Gang, og han havde befalet sin Kone heller ikke at blande sig i dem.

Kolding var imidlertid taget hjem, men en skønne Dag arriverede der et Brev til Frøken Irma Varming med Poststemplet Langsund. Adressen var skrevet med store, flotte Bogstaver, og inden i stod med samme Haand:

Højestærede Frøken!

I Henhold til den Maade, hvorpaa De optog mit, vist nok noget dumdristige Frieri den Aften hos min Broder, skulde jeg jo ikke mere have besværet Dem med at høre noget fra mig. Da jeg imidlertid tror, at Deres Spot over mig ved

bemeldte Lejlighed mere maa tilskrives en øjeblikkelig Opblussen af Deres ungdommelige Livlighed og Munterhed, end nogen egentlig Modbydelighed for mig, saa har jeg efter alvorlig Overvejelse besluttet mig til at vove endnu en Gang at fremstille mig for Dem, men denne Gang gjør jeg det skriftlig. Jeg har da mere Mod til at sige Dem, at jeg elsker Dem saa oprigtig og inderlig, som nogen vilde kunne gjøre, ja mere tror jeg nok, og at De holder hele mit Livs Lykke i Deres Haand. De vil faa det saa godt hos mig, at De sikkert ikke vil fortryde at have forladt Hovedstaden for min Skyld, og naar De bare vil sige alt, hvad De ønsker, skal Deres ærbødige undertegnede Tjener strax forskaffe Dem det efter Evne.

Jeg henvender mig saadan lige til Dem, da jeg véd, at det er kun af Dem, hele denne Sags Afgjørelse afhænger; Deres ærede Forældre har intet imod mit Frieri. Nu beder jeg Dem altsaa snarest mulig at lade mig faa min Dom, og tegner mig som

Deres ærbødige og højagtelsesfulde

Andreas Kolding.

Hun havde siddet ved Vinduet og læst Brevet. Der var ellers ingen i Stuen, og hun kunde rolig tænke over Sagen. Hun lagde Brevet i Vindueskarmen og saa' ud. Himlen var graa, Volden og Gaden smudsig, alt resigneret trist, ingen vild Storm, heller intet skysplittende Solblink.

Saadan er Livet! tænkte hun, alt det andet er kun Theaterflitter, graat og mat er det altsammen i Grunden.

Og hun rejste sig, gik hen over Gulvet til et Skrivebord, der stod, satte sig og skrev:

Til Hr. Kjøbmand Andreas Kolding!

Jeg elsker Dem ikke og kommer næppe nogen Sinde dertil, men da der ikke er nogen anden, jeg føler mere for, og da jeg tror, at De mener det, De i Deres Brev lover mig, saa vil jeg spørge Dem, om De vil ægte mig som den jeg er, en der ikke elsker, men agter Dem og vil søge at opfylde sine Pligter mod Dem paa bedste Maade. Men mer, end hvad jeg her lover, maa De aldrig forlange af mig.

Deres

Irma Varming.

Hun lukkede Brevet, satte et Frimærke paa og løb saa uden Overtøj ned ad Trapperne for at putte det i en Postkasse, der sad paa selve Huset.

Da hun var kommet op igjen og havde sat sig paa sin Plads ved Vinduet, syntes hun, at en anden havde handlet for hende og afgjort hendes Skæbne. Og hun var hverken glad eller bedrøvet over, som det var gaaet.

IX.

De gamle Varmings var meget kjærlige mod Datteren paa Grund af hendes Indvilligelse i at tage Kolding. Han selv ankom strax efter at have modtaget Irmas Brev til Kjøbenhavn, straalende af Glæde. Han vilde strax overvælde sin Brud med Kjærtegn, men hun afværgede det rolig og bestemt, og han fandt sig da ogsaa i at maatte lægge Baand paa sine Følelser; det maa man lade ham.

Brylluppet, som der jo ingen Grund var til at opsætte, fejredes i Begyndelsen af November paa et Hotel, — hjemme hos Varmings var der jo ikke Plads; flot skulde det være, havde Kolding sagt. Ved selve Festen forefaldt intet mærkeligt, og saa næste Morgen lidt over otte rullede en lukket Vogn ud af Byen, førende det unge Ægtepar til Langsund. Da denne lille By laa flere Mil fra Hovedstaden, og de rejsende helst ikke vilde komme dertil alt for sent, havde de koldt Køkken med i Vognen, saa behøvede de ikke at bede paa Vejen.

Da Vognen var kommet et Stykke uden for Byen, slog Irma Vinduet ned og saa' ud. Hun havde tilforn intet synderligt set af Sjælland, og hun oplivedes nu ved det, der gled forbi hendes Blik.

Det var en klar Efteraarsdag; ikke en Vind rørte sig. Himlen hvælvende sig som en uhyre blaa Glasklokke over den dampende Jord; kun en eneste lille hvid Sky sad som et Bomuldsfnug højt oppe i Luften og saa' ud, som den var kommen dér ved en Fejltagelse. Paa de sorte og gule Stubmarker

laa endnu et hvidt Slør af Nattefrosten, og kom man forbi Skove, stod Træerne og fældede store, tungt faldende Taarer fra de røde og gule Blade over deres henvisnende Skjønhed. Luften var kølig og frisk uden at være skarp; det var, som den med usynlige, bløde Hænder kjærtegnede Irmas Pande og Kinder.

Siden de to var komne ind i Vognen og havde faaet sat sig til Ro, havde de næsten ikke talt til hinanden. Da Irma nu omsider var træt af at stirre ud og vendte sig ind mod Vognen igjen, saa' hun, at hendes Mand var falden i Søvn. Hun betragtede opmærksomt dette sovende Ansigt. Det var en Egenhed ved det, at Farverne i det aldrig, som hos de fleste andre, saa omtrent var fæstnede til deres Pladser, men laa i Skjolder og gled i Skyer paa den mest overraskende Maade. Det kunde være blegt over Panden og den ene Kind og saa rødt paa den øvrige Del, eller det kunde have gule Skjolder paa Panden og underlige violette Striber ned ad Næsen — en ejendommelig kamæleonagtig Fremtoning. I dette Øjeblik var det til en Afvexling omtrent ligelig mørkerødt over det hele, kun lige paa Næsetippen svulmede en mørkeviolet Aare. Den store Mund med de smalle Læber stod aaben paa skjævs, saa at man saa' mere af de sortgule Tænder ved den ene Side end ved den anden. Det ellers glat kæmmede, tynde, lyse Haar var nu kommet i Uorden og hængte i strittende Tjavser, mindende om et nedfaldende Straatag, ud over Panden.

Han snorkede lydelig, medens han sov, med stærke Toner, afvexlende en høj og en dyb . . .

Omsider trak Irma Vejret tungt og saa' atter ud af Vinduet.

— Omtrent Klokken tre var de i Langsund. Det var en By med femten-seksten Hundrede Indbyggere, sex-syv Gader og et Torv. Brolægningen var yderst daarlig, hvad Irma fik at mærke, da Vognen skumplede hen ad den Gade, hvor Koldings Hus laa, og at Husene var grimme, kunde hun se.

Endelig holdt Vognen, og man stod ud.

Huset, hvor de skulde bo, var bygget for nogle faa Aar siden af dets forrige Ejer. Det saa' derfor noget mere civiliseret ud end de fleste andre i Byen, og denne Egenskab havde ikke vejet mindst i Koldings Øjne, da han købte det: han vilde som praktisk Mand gjerne falde i Øjnene, forbavse de indfødte — saa skulde Kunderne nok komme. Han var nu engang Handelsmand fra Top til Taa. Butikerne — han havde nemlig baade en Urtebod og en Manufakturhandel — var i Stueetagen, Beboelseslejlighederne ovenpaa.

Gud ske Lov! tænkte Irma, da hun bemærkede dette; saa skal mine Værelser da ikke lugte af Klipfisk og Torvebønder.

I øvrigt var Værelserne ikke forsynede med mer end de nødvendigeste Møbler; de øvrige, der var købte i Kjøbenhavn under Irmas Auspicier, stod endnu uudpakkede paa Loftet.

„Dem skal du selv lade opstille og ordne!“ sagde Kolding til hende; „det forstaar du dig bedst paa.“

Det var ham om at gjøre at komme til at spille en Rolle i denne By. Til den Ende havde han alt tilforn søgt at komme i med Byens Honorationes; det var imidlertid ikke lykkedes rigtig for ham, men han stolede nu paa, at hans smukke, talentfulde Kone skulde være ham en god Støtte i hans Kamp for at blive en Matador. Saa snart han havde faaet Irmas Ja, havde han overalt bredet sig i Lovtaler over sin tilkommende Hustrus Fortræffelighed. „Hun er Fanden tage mig en hel Theatersangerinde!“ forsikrede han, og han indbød saa mange som mulig til at besøge sig, naar han havde faaet alt i Orden,

Andreas Kolding elskede virkelig Irma — i hvert Fald saa meget, han kunde elske. Han var en fladbundet Karakter; hvor som helst man søgte ned under Overfladen hos ham, traf man hurtig en Grund af sej Egenkjærlighed, ikke et eneste Sted var der noget, der lignede et Dyb. Men han havde stærkt, sundt Kjød og Blod, som nok kunde ægges af en saa smuk Kvinde, som Irma, og som ogsaa var blevet det i høj Grad — dog ikke saa stærkt, at han nogen Sinde havde tabt de Fordele af Sigte, han vandt ved at faa hende til sin Hustru.

Det skulde fremfor alt være hendes Hværv at tage sig af Byens Damer, vinde dem for Koldings Forretning.

„Naar du bare ikke vil se dem for meget over Hovedet, for saa bliver de stødte, ser du! og siger, du er indbildsk, og saa handler de ikke her; ellers kan du for Resten faa alt, hvad du ønsker, til at kræse op for dem med og til at pynte dig med.“

Et Pianoforte, helt nyt og kostbart, var allerede i Lejligheden.

„Min Kone skal være flot (dette var hans Yndlingsord)! Hun skal altid have det nyeste og bedste og gjøre de andre Fruentimmer visse paa, at vil de være med, maa de ogsaa have det nyeste og bedste, og det faas i min Butik.“

Det gjaldt jo om fuldstændig at knuse de Konkurrenter, der allerede var i Byen, og at umuliggjøre alle Medbejlere, der mulig i Fremtiden vilde driste sig til at dukke op.

Der var foruden Butikspersonalet fæstet en Kokkepige og en Stuepige. Denne sidste skulde tillige fungere som en Slags Kammerpige hos Irma.

„Gaar det, som jeg ønsker, skal du nok med Tiden faa en helt for dig selv,“ lovede hendes Mand.

Irma havde gyst ved Tanken om Gryder, Vaskeballer og lignende Marterredskaber. Kolding forsikrede hende nu, at alt sligt behøvede hun ikke at tage sig af.

„Det var jo rigtig nok rart, om du forstod dig lidt paa Madlavning — naa Herre Gud, det kommer vel nok!“

. . . Da Irma endelig efter at have gennemgaaet hele Huset, givet en Mængde Befalinger og faaet Beboelseslejligheden i en nogenledes hyggelig Stand kom i Seng sent ud paa Aftenen, sagde hun til sig selv:

„Nu begynder jeg et nyt Liv!“

X.

Det var ganske vist et nyt Liv, der nu var begyndt for Irma. Især var det hende i den første Tid overordentlig vanskeligt at faa sig selv til at passe ind i disse Provinsforhold, der var saa forskellige fra dem, hun hidtil havde levet under. Sin Vane at falde hen i Drømmerier og helt blive borte fra Yderverdenen i sin Fantasis Trylleland — den maatte hun nu aflægge. Dog ganske lykkedes det hende ikke, snarere kunde man sige, at hun lod den antage ny Former. Hendes Sjæl var ligesom disse Planter, der faar Farve og til Dels Form efter de Omgivelser, de voxer op under, men som jo dog i Grunden stadig er de samme. Om Dagen var der i Reglen saa meget at gjøre for Irma, at der ingen Tid var til at fantasere; naar hun derimod om Aftenen var kommen i Seng og ikke var alt for træt af et eller andet Selskab eller Forberedelserne dertil, saa brød den længe opdæmmede Strøm frem. Det syntes hende da saa klart, at hendes nuværende Liv kun var en Overgangstilstand, bag ved hvilken det rigtige, egentlige Liv kom.

I og for sig var hendes Tilværelse ellers ikke saa uudholdelig, som hun fra først af havde tænkt sig, den vilde blive. Først og fremmest generede hendes Mand hende mindre, end hun havde ventet. Ganske vist følte han en triumferende Glæde over at være kommet i Besiddelse af denne smukke og stolte Pige, der en Tid lang havde overset, ja haanet ham. Der var ogsaa i Begyndelsen af deres

Ægteskab Øjeblikke, hvor han viste hende denne Glæde paa en noget tyrannisk og raa Maade. Men han var for meget Handelsmand til at ville fordærve hele Forholdet til hende. Hun var ham af uberegnelig Værdi ved hans Forretning, særlig da i saadan en lille By. Hun lod ham ogsaa mere ved passiv Modstand end ved aabenlys Trods mærke, at vilde han have nogen Gavn af hende, skulde han ogsaa lade hende raade sig selv i væsentlige Henseender, og han var klog nok til at give efter.

Ret behageligt var det ogsaa for Irma at kunne fejre en Del Smaatriumfer over de andre Damer i Byen, hvilket ikke var hende vanskeligt. Hendes Skjønhed, hendes Sangstemme og det, at hun havde tilbragt hele sit tidligere Liv i Hovedstaden, var Fortrin, som ingen anden her var i Besiddelse af, i hvert Fald ikke i den Grad som hun. Og den Misundelse, som disse Fortrin kaldte til Live i mangen langsundsk Dames Barm, den var ikke kraftig nok til at veje op mod den Tilløkkelse, Irmas velbesatte Bord og elegante, hyggelige Værelser udøvede, saa hendes Hus blev snart det mest søgte i Byen. Og den ellers altid saa virksomme Bagtalelse kunde her med sin redeligste Vilje intet finde at hænge sig i. Paa de offentlige og private Baller, Irma besøgte, opførte hun sig stedse saa rolig og tilbageholdende over for Herrerne, at det var umuligt at beskyldte hende for Koketteri. Hun brød sig i Virkeligheden ikke synderlig om at danse; hellere vilde hun sidde og høre paa Musiken og lade den føre hendes Tanker med sig. Det var rigtig nok kun sjældent, at hun kunde have denne

Nydelse, for den gode Stad Langsunds Musikanter var ikke Kunstnere og spillede forbavsende falsk. Til de store Klubballer kom der imidlertid Militærmusik fra en nærliggende Garnisonsby, og den var ret god.

... Aaret efter Bryllupet havde Irma født en Pige, som døde et Aar gammel af Mæslinger. Irma var en kjærlig Moder, saa længe Barnet levede, men da det var borte, varede det ikke længe, førend hun kun sjælden tænkte paa det. Hun bemærkede denne Ligegyldighed hos sig selv og ræddedes et Øjeblik for den, men saa trøstede hun sig igjen med, at hun var en Kunstnernatur, og Kunstnere skulde ikke elske andet end deres Kunst; desuden var Verden ond, og det var altid det bedste at slippe bort fra den saa snart som muligt, naar man havde været saa uheldig at slippe ind i den. Hendes Barn var vel forvaret.

Dette sagde hun dog kun sig selv i sine ulykkeligste Øjeblikke. Hun havde nemlig saadanne, hvor det med ét forekom hende aldeles klart, at det, der holdt Haabet oppe i hende, var en Kimære, at hendes Mand aldrig vilde give sit Minde til, at hun forlod ham for at gaa til Theatret, og at hun gjorde klogest i strax at jorde dybt og for evigt alle Storhedsdrømme. I slige bitre Øjeblikke løb hun helst helt bort fra de Steder, hvor Mennesker kunde komme til hende, gjemte sig i sit Soveværelse, kastede sig paa sin Seng og græd tunge Taarer. Men undertiden kunde det overvælde hende, naar hun sad ved Pianofortet, og da lagde hun Armen paa Instrumentet, trykkede Panden

imod den og sank hen i sin Fortvivlelse. Disse mørke Stunder i hendes Liv kom dog ikke hyppig, og stedse kun, naar hun var ene. Var der flere til Stede, optoges hun for stærkt af at ville vise sig venlig og behagelig til saaledes at kunne falde hen.

Der var ogsaa andre Øjeblikke, hvor det Fond af Barnlighed eller maaske endog Barnagtighed, som er til Stede i enhver Kunstnernatur, brød frem hos Irma futtende og spruttende, som hensynsløs, næsten vild Kaadhed, der saarede hendes Omgivelser saa meget mere, som de ganske manglede Betingelserne for at forstaa den.

Ørkenens Zebra lærer aldrig taalmodig at trække Ploven; Havets Maage finder sig ingen Sinde til Rette i en Hønsegaard. Der kommer en Dag, hvor Tigerhesten slaar bag ud, sprænger Baandene og løber bort, og passer man ikke stadig at stække den kjække Flyvers Fjer, vil den før eller senere søge at svinge sig ud over Muren, bort mod Havet, hvor den har hjemme. Men har man spærret den i Bur, vil den sprætte med de stakkels Vinger mod Stængerne, skrige vildt og hakke Næbet i Stykker for at slippe ud.

Og Hønsene ville kagle i Forargelse, og de ville ikke vide, hvad de gjøre.

Men tung eller let, mørk eller lys, Tiden gaar, Tiden skrider, og en skønne Dag ser man sig tilbage og undres over, saa lang en Vej man har lagt bag sig.

Saaledes undredes Irma en Dag over, at der var gaaet sex Aar siden hendes Bryllup. Og hun undredes end mere over, at denne lange Tid var

gaaet uden at efterlade tunge, dybe Spor i hendes Sjæl, uden at hun i noget væsentligt var forandret fra, som hun var hin Dag, hun i lukket Vogn for første Gang rullede hen over Langsunds slette Stenbro.

Efter den lille Piges Død fik Koldings ingen flere Børn. For Yderverdenen saa' det ud som et lykkeligt Ægteskab, for dem selv var det kun en Alliance mellem to lige stærke Magter, som ikke medførte nogen Indblanden i hinandens indre Affærer.

XI.

Den Trang til aandelig Bevægelse, til ny og vekslede Indtryk, som Irma ofte følte saa fortærende stærkt, den maatte have et eller andet til Næring og den greb derefter, hvor som helst noget syntes at frembyde sig for den. Saaledes slog hun sig en Tid paa det, som saa mange Kvinder i lignende Omstændigheder som hendes har taget deres Tilflugt til: religiøs Iver, nærmest i Skikkelse af Præsteforgudelse.

Det var den Gang, det levende Ord døde. Datoen for denne sørgelige Begivenhed var nøjagtig den 3dje Februar. Dødsygt havde det stakkels Væsen været en rum Tid, men den Aften fik det Naadestødet. Højskoleforstanderen, der var vandret en god Mil for at komme til Mødet i *Dansk*

Samfund, maatte, strax da han besteg Talerstolen, kunnet se, hvad der vilde ske. De forreste Bænke meget tyndt besatte, de bageste slet ikke, en Del fnisende Skoledrenge og Piger som en væsentlig Ingrediens af den sociale Blanding i Salen det tegnede kun daarlig. Det var ikke som for et halvt Aars Tid siden! Men den Gang var den ny Kapellan der heller ikke, han, der senere hen kom og sendte sin noget mørktfarvede, pietistiske Veltalenheds Lyn ned i Menighedens Sjæle, saa det svimlede for mange ved Synet af de Afgrunde, deres eget Indre aabenbarede dem, og de med jublende Tak klamrede sig til den frelsende Haand, som den guddommelige Naade efter Kapellanens Forsikring udstrakte mod alle dem, der kun vilde se det. Paa denne Kapellan kunde det levende Ords Ridder med Rette skyde Skylden for, at Tilhørerkredsen i Aften var saa lille og saa usympatisk, saa den brave Mand med det lange Skjæg, som han idelig nervøst fingererede i, til sidst, efter mange stammende Begyndelser og snublende bratte Stansninger, maatte bekjende, at „det vilde nok ikke føje sig rigtig for ham i Aften, og saa vilde han da bede dem synge Nr. 118 i de blaa Bøger“.

Nr. 118 var paa syv og fyrretyve Vers, hvert paa fire Linier og et Omkvæd; da man naaede det syttende, var kun Skoledrengene og en stokdøv gammel Jomfru til Stede, ved det to og tyvende var denne i Troen paa Danskhedens endelige Sejr faste Kvinde ene med Højskolemanden, og ved det tredivte havde hun — ikke indset det upassende heri, Vorherre bevares, det var jo ikke upassende!

— men troet at opdage, at hendes Ben blev stive af Kulde (intet Under, Drengene havde ladet Døren staa aaben!) og saa ved Undersøgelsen heraf kommet under Vejr med, at ogsaa Forsangeren havde opgivet Ævret og var i Færd med at knappe sin Overfrakke for at gaa. Saa puttede hun Sangbogen i Lommen, gjorde et Knix for sin aandelige Vejleder og forlod Salen. Og dette var *Dansk Samfunds* sidste Møde i denne By; Højskoleforstanderen maatte nu forlægge sin Levende-Ords-Virk-somhed til en anden Kjøbstad, der laa to Mile fra hans Højskole, hvilket dog ikke hæmmede hans Iver.

Langsund var fra nu af væsentlig pietistisk, og det egentlig ikke til sin Skade. Den gamle, halv rationalistiske Sognepræst havde ikke synderlig andre Fortjenester af sin Menighed end den, at han en Gang i en Paaskepræken havde lært den at farve Paaskeæg; han lod den leve i en selvglad Døs, bedrivende saare lidt ondt og lige saa meget godt; det kortvarige grundtvigianske Røre havde, ledet af ubetydelige Personer, ingen dybere Virkning kunnet gjøre; nu kom denne nidkjære, unge Kapellan og fik i utrolig kort Tid pirret op i det hele; der blev gjort en Mængde Dumheder, især i Retning af Kapellantilbedelse (mærkelig nok lykkedes det ikke at fordærve ham), men ogsaa meget godt i Retning af „Kjærlighedens Gjerninger“. Og en af de ivrigste og mest opofrende i denne Retning var Irma. Hun tænkte i denne Tid mindre paa sig selv og sine Fremtidsplaner end nogen Sinde ellers. Hun læste med Børnene i en Fattigskole,

gjorde Selskaber for dem, hvor de dansede til hendes Spil, syede Klæder til de trængende og bragte dem Mad — hun var i det hele meget virksom. Og Kolding lod hende passe sin Kapellan og sin Fattigskole ganske, som hun lystede. Hun lystede det nu rigtig nok paa en noget ustadig Maade; somme Tider var hun en travl Martha, somme Tider en lyttende Maria, atter til andre Tider trak hun sig en Stund næsten helt tilbage fra sin velgjørende Virksomhed og svælgede Uger i Træk i Lejebibliotheksromaner. Vist nok var det hele hende mere en Udfylden af en Trang end en Opfylden af en Pligt — imidlertid, noget kom der dog ud af det.

Lad saa ogsaa være, at hun ligesom største Delen af de godgjørende Damer tænkte en Del mere paa den gode Kapellan end paa den gode Sag, lad være, at de broderede et Tæppe til ham, som skulde ligge foran Alteret i den kolde Kirke, naar han forrettede Gudstjenesten, men som de tog bort, naar det var Sognepræstens Tur, lad være, at de Lørdagsmøder, han holdt med dem, var lidt komiske med deres evindelige Vexlen af Salmer og Rødgrød ... de fattige fik dog Klæder, deres Børn blev vaskede og lærte noget, og de syge i de mørke stinkende Værelser fik Medicin og frisk Luft. En Del udrettedes der, men Kapellanen maatte ogsaa slide for det. Provsten, en fin Mand af den Mynsterske Skole, havde strax, da han hørte om Damernes Begejstring for Kapellanen, sagt: Aa, det er vel en af disse sentimentale Herrer ... men da han fik den lille spinkle Mand

med det blege Ansigt og de anstrængte Øjne at se, sagde han medlidende: „Ikke for ivrig, min bedste! *pas trop de zèle!*“

Den unge Herrens Tjener havde visselig „for megen Iver“ — eller maaske havde han kun netop saa meget, han skulde; han sled sig en Brystbetændelse til, og da han et Par Aar senere blev forflyttet til Fyen, døde han kort efter. Men forinden havde han nydt en udsøgt Hæder, hvorom her skal berettes, da Irmas Kaadhed ved denne Lejlighed brød ud paa en Maade, der skadede hende mere end den nogen Sinde tilforn havde gjort.

Den Gang Kapellanen var bleven kaldet til Fyen, gjorde hans Venner et Afskedsgilde for ham. Det holdtes i Byens fineste Gjæstgivergaard — til Hoteller havde man endnu ikke drevet det. Henimod Klokken fem, da de fleste af Deltagerne i Gildet var samlede, ankom Irma.

Efter at have ordnet lidt ved sit Toilette traadte hun ind i den store Sal, hvor Bordet var dækket; dèr maatte hun nemlig igjennem for at komme til den Stue, hvor de andre Gjæster var samlede. Et Blik paa det dækkede Bord viste hende, at der foruden nogle store Buketter i Vaser var lagt et Par Blomster ved hver Kuvert og endelig oppe ved Bordenden en mærkelig Gjenstand, der lignede en Karskruppe med et rødt Baand om.

„Hvad er det?“ spurgte hun Gjæstgiverkonen, som just kom ind med noget Vin.

„Det véd jeg saamænd ikke, det er Frk. Brammer,

som har lagt det der, hun sagde, det var til Kapellanen; Blomsterne har jeg besørget.“

Men Irma vilde vide Besked: med to Fingre greb hun den mystiske Tingest, aabnede Døren til Sideværelset og traadte ind. Dér stod og sad Gæsterne i Klynger; over dem alle skinnede dog Frk. Brammers røde Ansigt, dobbelt rødt denne bevægede Dag og smukt fremhævet af den hvide, højhalsede Kjole. Denne Dame og Irma havde haft jævnlige Sammenstød. Frøkenen, der nu var Lotterikollektrice, havde efter Irmas Udsagn altid haft en Attraktion for Præster af alle Trosbekjendelser, eller maaske det var Præsterne, der havde haft den for hende. Hun havde blandt andet været Degn ved en Frimenighed i Kjøbenhavn, et meget brugbart spiritistisk Medium o. s. v. Nu sad hun ved Kapellanens Fødder (i aandelig Forstand da); med Tiden vilde hun utvivlsomt sidde ved hans Efterfølgers Hovedpude. Kappelstriden mellem hende og Irma om Kapellanens Gunst var kulmineret med, at en Sendelse af Meloner og Ananas fra sidstnævntes Drivhus øjeblikkelig overtrumfedes af en enorm Sofapude fra Lotterikollektricen, der med egen Haand havde broderet disse Ord midt paa den: *Tag Puden i Favn — I Jesu Navn!*

Ved Frøkenens Side stod hendes Adjudant, en Enke, der havde ærgret to Mænd ihjel, bl. a. ved at ville tvinge dem til at ligge med stribede Sirtses Natkapper for ikke at smudske Lagnerne. Nu ernærede hun sig som Lingerihandlerske; proper var hun og næsten lige saa arrig. Saa snart hun saa'

Irma træde ind, gav hun Frøkenen et Puf i Siden.

„Men vil Frøkenen nu bare se! Den indbildske Dukke!“

Irma gik imidlertid midt ud paa Gulvet, holdt Karskruppen højt i Vejret og sagde:

„Kan ingen sige mig, hvad dette er? Er der dog ikke et Menneske, der véd, hvad det er for en Anstalt?“

Pavse. Dæmpet Mumlen og Fnisen.

„Ja men nogen maa dog vide det?“

En kort Pavse; højere end den øvrige Mumlen lød nogle utydelige Udraab fra Frøkenen og hendes Adjutant:

„Det er uhørt! . . . Saa taktløst . . . ikke mer, end man kunde vente . . . Simpelhed!“

„Men Frøken Brammer, véd De noget om dette her? Saa forklar mig da endelig, hvad det skal forestille!“

Et hvæsende Prust fra Frøkenen, der dirrede over hele Kroppen og rødmede stærkere end Fuktierne i hendes Haar, var Præludiet til følgende, langsomt og eftertrykkelig udtalte Ord:

„Hvem var det, som forleden sagde, at han vilde hellere lugte nyslaaet Hø end de dejligste Blomster?“

Intet Svar.

„Hvem var det?“ spørger jeg. „Skulde De, Hr. Pastor, ikke kunne mindes . . .?“

Kapellanen saa' med opspilede Øjne paa hende og syntes ikke at fatte hendes Mening. Med ét gjorde han en Bevægelse op ad med højre Arm

og Skulder, som om der dukkede noget op i ham:

„Aa! var det mig? Er det dér til mig?“

Frøkenen nikkede.

„Ja mange Tak da!“

Han tog det dejlige Hø og uden saa meget som kun engang at lugte til det, puttede han det i Baglommen, vendte Frøkenen Ryggen og fortsatte sin afbrudte Samtale med Asylforstanderinden.

. . . Den ny Kapellan var en ret veltalende Grundtvigianer. I Løbet af nogle Maaneder havde han snurret omtrent alle sine Kyllinger en to tre Gange rundt, og det levende Ord regerede næsten uindskrænket. Frøken Brammer var den første, der svor til dets Fane — hun glemte aldrig den pietistiske Kapellans Hensynsløshed over for hendes dejlige, nyslaaede Hø. Irma derimod havde faaet nok af de gejstlige Forlystelser, og hun levede nu en Tid temmelig tilbagetrunkent. Hun havde ved sin Færd hin Middag skaffet sig mange Fjender, som griske lurede paa en Lejlighed til at hævne sig paa hende, og hun fik ikke længer saa mange Besøg som tilforn. Hun tog sig det let; der var ikke et Menneske i Langsund, hvis Dom havde nogen virkelig Betydning for hende.

XII.

Intet kunde interessere Irma mindre end Byen Langsunds Anliggender, kommunale saa vel som

andre. Ikke des mindre var der en Dag en Notits i det lokale Blad, som hendes Øje tilfældig var faldet paa, men som hun saa maatte læse endnu en Gang, læse den langsomt, med stirrende Øjne.

Der stod:

Efter hvad vi erfare, er cand. jur. Kamillo Malte udset til at beklæde det for Øjeblikket ledige Embede som Byfoged her i Byen.

Aandedrættet standsede et Øjeblik hos den læsende, og i det næste begyndte hendes Hjærte at banke hæftig.

Da hun hin Aften hørte Kamillos Kammerater omtale hende som hans kjæreste, havde det gjort hende bitterlig ondt. Saa havde hun jo imidlertid snart efter faaet saa meget andet at beskæftige sig med, at Kamillo sjældnere og sjældnere var kommet i hendes Tanker. Og naar han kom der, søgte hun hurtig at blive ham kvit, ved at sige sig selv, at han var ikke værd at tænke mere paa. Og den skridende Tid hjalp hende stedse bedre og bedre med at sige sig dette saaledes, at det gjorde sin Virkning.

Men nu jog Synet af hans Navn og Efterretningen om, at han rimeligvis kom til at leve i samme By som hun, med ét alle de gamle Minder op af deres Dvale. Minderne er som Aanden i det østerlandske Sagn: man tror ham for længst død, kvalt i det snævre Skrin, hvor han er indespærret, men saa en skøn Dag kommer der noget, det kan være kun et Ord, en Melodi, Duften af en Blomst — det banker paa Skrinets Laag, og se, det springer

op og frem træder den, man troede hensmuldret, lyslevende, med forynget Kraft.

Alle andre Billeder forsvandt i dette Øjeblik fra Irmas Sjæl for at give Plads for Kamillos slanke Skikkelse, og for en kort Tid tabte hun sig i en paa-ny-Gjennemleven af de forskellige Optrin i hendes tidligere Liv, hvori han havde spillet med. Hun mindedes, at der havde været en Tid, hvor hun ansaa det for aldeles givet, at saa snart hun var en atten-nitten Aar, skulde hun til Theatret, og Kamillo skulde være den, der mest af alle glædede sig over hendes Triumfer dér, tiljubede hende det mest begejstrede Bifald. Mere bestemt formede havde disse Fantasier jo ikke været, paa nogen intimere Forbindelse mellem dem havde hun aldrig tænkt, men netop denne Mangel paa positivt Indhold af Fremtidsdrømmene havde gjort det muligt at give dem en uendelig Udstrækning og Dybde, gjøre dem til et uoverskueligt Virvar af Lys og Jubel.

Da det nu slog hende, hvor ganske anderledes det alt var kommet, end hun havde tænkt og ønsket, saa forekom det hende, at hendes Elendighed var ikke til at bære, det var bedre, langt bedre, om hun aldrig havde været født. Og hun kastede sig ned i den Sofa, hvor hun havde siddet og gjennemgaaet de svundne Dage, krympende og vridende sig i ulidelige Smerter. Og langsomt, pinende sig frem ad trange Veje, kom Taarerne, Haabløshedens bitre, sviende Børn, en Graad, der syntes aldrig at ville faa Ende, fordi Aarsagen til den, den nagende

Følelse af Forladthed og Fortabthed, idelig blev stærkere og stærkere.

Pludselig hørte hun Trin paa Trappen; hun kunde kjende, at det var hendes Mands. Han maatte ikke se hende saaledes, en saadan unyttig Ydmygelse vilde hun ikke taale. Med en rask Beslutning rejste hun sig, tørrede i en Fart sit Ansigt og ilede ind i Soveværelset. Der vaskede hun sine røde Øjne og følte med Velbehag det kolde Vand i det brændende Ansigt.

Der hang over hendes Seng et Kobberstik, som hun havde ført med sig fra Hjemmet; det forestillede Henriette Sonntag som „*La donna del lago*“ i Rossinis Opera. Den berømte Sangerinde var afbildet i en hvid Kjole med kort Liv og Pufærmer. Desuden havde hun en mærkelig Frisure, bestaaende af en rund Haarklump paa hver Side af Ansigtet og en Top i Nakken, som det øverste af en Kransekage. Hun var egentlig ikke smuk, alligevel gjorde Billedet altid et vist Indtryk paa Irma. Hun tænkte sig selv portræteret paa lignende Maade, dog helst i et mere flatterende Kostume — som Nattens Dronning f. Ex. — med disse Ord neden under: *Madame Irma Warming-Kolding dans „La flûte enchantée.“*

Ogsaa ved denne Lejlighed kastede hun et Blik paa Rossinis Heltinde, strammede sig op ved at kaste Hovedet tilbage og bide Tænderne sammen og sagde:

„Jeg vil holde det ud!“

Derpaa gik hun igjen ind i Stuen, hvor hendes Mand befandt sig. Han sad og saa' ud af

Vinduet og fløjtede. Da hun kom ind, vendte han sig om mod hende og sagde:

„Det er godt, du kom, for jeg har noget at tale med dig om. Den ny Byfoged er kommet her til Byen i Dag paa et foreløbigt Besøg, og han var netop nu nede i Manufakturhandelen og vilde købe et Slips. Han var ikke videre tilfreds med dem, der var, og jeg sagde saa, at vi ventede et nyt Udvalg hjem i næste Uge, om jeg til den Tid maatte sende ham nogle til Eftersyn. Han sagde ja Tak og gik; jeg vilde nu ikke buse lige paa, men hans Bekjendtskab har jeg jo gjort, og senere hen maa vi se at kapre ham. Han er en formuende Mand og desuden en rigtig gentil Mand, vist netop noget for dig, men du maa ogsaa hjælpe mig med at holde paa ham; lad mig nu se, at du gjør dig rigtig Umage, naar han kommer og gjør Visit. Ja jeg véd, at du kan, naar du vil, men det er jo ikke altid, du er i det Humør — men her vil du nok, ikke sandt?“

Irma havde under sin Mands lange Udvikling staaet ved Konsollen foran Spejlet og pillet de visne Blade af en stor, blomstrende Nellike, der stod. Uden at vende sig, sagde hun nu rolig:

„Jeg kan des værre ikke tjene dig deri. Hr. Malte skal med min gode Vilje aldrig komme indenfor min Dør som min Gjæst — en almindelig Visit gjør hverken til eller fra, og da skal jeg nok være forekommende over for ham, men heller ikke mere.“

„Hvad? Hvad? Hvad for noget?“ raabte Kolding, farende forbavset op fra Stolen og

gaaende rask hen til sin Hustru. „Hvad skal det sige?“

„Ingen Ting uden hvad jeg sagde. Jeg vil ikke se ham her som min Gjæst, som Husven.“

„Men hvorfor ikke? Du maa da have en Grund!“

„Det har jeg ogsaa, og jeg kan for den Sags Skyld gjerne sige dig den. Byfoged Malte er en Søn af Etatsraad Malte, der boede i samme Hus som vi ved Nørrevold . . .“

„Det er sgu rigtig!“ afbrød Kolding hende. „Jeg syntes jo nok, jeg havde set det Ansigt før.“

„Nu vel: mens han endnu kun var Student, fornærmede han mig meget groft . . . det vil sige, han véd ikke selv, at jeg kjender noget til den Sag, men det gjør jo ikke hans Opførsel bedre . . . jeg kom en Aften rent tilfældig til at høre en Ytring af en af hans Kammerater, hvoraf jeg kunde begribe, at han havde talt om mig, som om jeg . . . stod i et Forhold til ham . . . Vil du nu for en Smule Fordels Skyld have, at jeg skal være venlig og høflig mod *det* Menneske? Vil du have, han skal tro, at jeg virkelig har syntes særlig godt om ham og maaske gjør det endnu? Ja jeg véd ikke, hvad du mener? Ønsker du det virkelig?“

Hun havde talt rolig, med lidt Ironi i Stemmen. Nu ventede hun ikke paa at høre hans Svar, men tog et Forklæde, som hang over en Stoleryg, bandt det hurtigt paa og gik ned i Køkkenet for at smage paa Middagsmaden.

Han blev siddende og stirrede efter hende. Med Fingrene af den ene Haand, som han havde

lagt i Vindueskarmen, trommede han en Polka. Saa tog han sin Cigar, som laa der, tændte den, tog et Par Drag og gik ud.

Det er højst tvivlsomt, hvad han vilde have svaret paa sin Kones Spørgsmaal, hvis han var blevet nødt til at sige noget.

XIII.

Uden for Langsund løb en bred og dyb Aa, som efter at have gjennemskaaret en Skov faldt ud i en af Sjællands største Indsøer. Dens Bredder var i Skoven, hvor Løbet var snævest, høje og stejle, og Aastierne, som de smalle Spasereveje paa begge Sider af den kaldtes, var om Vinteren lige saa besværlige og farlige at passere, som de om Sommeren var maleriske, skyggefulde og behagelige.

Hen ad en af disse Stier gik Irma en Jundag, da Solen uden for skinnede bagende hedt, men her inde kun fik Magt til at sende sine Straaler hist og her ned imellem de gjennemsigtige, silkeagtige Bøgeblade, saa de faldt grelt og sprudende hvidt paa Jorden og Græsset — ogsaa af og til paa Irmas gule Straahat og hvide Kjole.

Hun gik langsomt, som en, der ikke gaar for at gaa, men for at tænke. Det var Tanken om Malte, der nu snart maatte komme og gjøre Visit, som ikke vilde undlade at dukke op i hende, atter og atter.

Det Øjeblik, naar han traadte ind af Døren, naar bare det var overstaaet!

Hvorfor skulde han dog ogsaa komme her til, hvor hun boede. Skæbnen var ond mod hende, lagde lige frem an paa at plage hende; var det da ikke nok, at alt, hvad hun attraaede, syntes stadig at skulle unddrages hende, maatte hun nu oven i Kjøbet ikke faa Lov at lide i Ro, men skulde ængstes af dette Menneskes Nærværelse.

Malte var i dette Øjeblik meget mere og andet for hende end Malte; han var Indbegrebet af alt det Haab, alle de Længsler, de jublende Drømme, hendes første Ungdom havde rummet; han havde jo været den eneste, der havde delt med hende noget af alt dette, det eneste Menneske, hendes spejdende Øje mødte paa den tilbagelagte Vej som deltagende, forstaaende.

Maaske udsmykkede hun i dette Øjeblik hans Skikkelse noget, maaske vilde en anden og lysere Livsbane have gjort hende mere glemsom over for ham... lige meget, nu var det en Gang saa; han stod i Ungdomsdrømmenes Trylleskjær for hende, og dette Skjær fik varmere Farve af en Følelse, der nogle Øjeblikke havde rørt sig i hende, og som hun nu mærkede nok ikke var helt død.

At han dog senere skulde have forspildt hendes Hengivenhed! Hvor ønskede hun ikke, det havde været anderledes. Men det var jo saa? Ja var det ikke?

Hun stod pludselig stille. En Tanke, hidtil ukjendt af hende, var med et farede frem:

Havde hun ikke dømt hele Sagen vrangt, som

et Barn, der slet ikke kjender Forholdene. Hvad havde hun egentlig hin Aften hørt? At en af Kamillos Kammerater drillede ham med hende, gjorde Løjer med ham paa hendes Bekostning. Behøvede der at ligge noget forfærdeligt her bag ved? Aldeles ikke, det maatte hun nu tilstaa sig. Kamillo havde maaske en Gang tilfældig kommet til at nævne hende, sagt, hun saa' godt ud eller saadan noget, og det havde været nok for de andre til at lave noget ud af. Ganske vist, han burde have taget bestemt til Gjenmæle, den Gang Vennen raabte om ham og hende til de andre berusede Mennesker. Det burde han have gjort, men hun vidste jo nu, i hvert Fald bedre end den Gang, hvordan Menneskene var. Saa meget havde hun dog lært i de senere Aar, at Heltmod og Storsind var noget meget sjældent, og at paa den anden Side ofte Pjank og ungdommeligt Praleri ikke behøvede at være Tegnet paa en slet Karakter. Som Kamillo hin Aften havde baaret sig ad, vilde omtrent alle unge Mennesker bære sig ad i lignende Tilfælde. Og i hvert Fald kunde han jo nu have forandret sig meget; Løsheden, Overmodet kunde være gaaet af ham, kastet bort, og han kunde maaske have udviklet sig netop saadan, som hun syntes, en Mand skulde være, og som hun en Gang troede, han vilde blive.

Underligt nok, at det aldrig før var faldet hende ind at se Sagen saaledes som nu. Eller maaske endda ikke saa underligt. Menneskene gjør sig sjælden den Ulejlighed at gaa Fortiden igjennem og se, om de paa ethvert Punkt har haft

Ret til at handle, som de gjorde, eller om de ikke med deres nuværende Indsigt maa komme til andre Resultater i flere Henseender.

Nu syntes Irma, hun var blevet helt lettet ved saaledes at faa Malte stillet op for sin Sjæls Øje i et bedre Lys, end han længe havde staaet. Hun satte sig paa en Bænk og følte pludselig langt stærkere end tilforn i Dag Velværet i den kølige Skov.

Nogle Minutter havde hun siddet saaledes rolig nydende, da en Skygge gled over hendes halvt lukkede Øjelaag. Hun saa' op: en Mand i en elegant, lysegraa Sommerdragt gik langsomt forbi paa Aastien.

I samme Øjeblik hun saa' ham, havde hun gjenkjendt ham og rejst sig op.

Han, der havde villet gaa forbi uden at forstyrre, blev nu staaende og hilste.

„Men er det ikke . . .“ sagde han saa i det samme og traadte et Skridt nærmere . . . „jo sandelig . . . der var mig nok noget saa bekjendt ved Dem — hvordan lever De, Fru Kolding?“

Hun var glad ved sin Straahats brede Skygge, der nogenlunde dækkede hendes blussende Aasyn.

„Jo Tak, Hr. Byfoged,“ sagde hun med en lille Bøjning; „med Varme, som De ser — det er da en rigtig Sommer, vi endelig en Gang har faaet. finder De ikke?“

Hvad kan ikke Forlegenheden drive et Menneske til? Irma havde i alle Tilfælde villet være ordknap, høflig og tilbageholdende ved det første Møde med Malte, og nu jog Forlegenheden ved

det pludselige, uventede Sammentræf hende en hel Del Ord ud af Munden, som hun selv i det Nu, hun sagde dem, fandt dumme og flove.

Han gav sig til at le.

„Nej det havde jeg dog ikke troet, at det første et Par fornuftige Mennesker som De og jeg vilde give os til at tale om, naar vi efter mange Aars Forløb traf sammen igjen, det skulde være Vejret. De har nok lært Salonkonversation her i Langsund, ærede Frue, naa ja, saa vil jeg slaa ind i samme Tone!“

Og idet han traadte et Skridt tilbage, tagende Hatten ceremonielt i Haanden og bukkende sirlig, sagde han:

„Ah, min Frue, hvor det glæder mig at se, at den Smag, der med Rette gjorde Dem saa berømt og saa misundt i Hovedstadens Saloner, har holdt sig ogsaa i Langsund og i Dag viser sig tydeligt i den fortryllende Kjole og den magnifique Hat, De behager at bære ... nej, nu kan jeg ikke mer!“ brød han saa af i en anden Tone, sættende Hatten paa igjen; „men var dette ikke ganske kjønt?“

Hun brast i Latter og rakte ham i det samme, dreven af en pludselig Indskydelse, Haanden. Han trykkede den varmt og sagde i en næsten alvorlig Tone:

„Ja saadan holder jeg af Dem! Og vi er da Venner, ikke sandt?“

„Jo . . . naturligvis . . .“

„Ja for der var rigtig nok nogle Gange i den allersidste Tid i Kjøbenhavn, hvor De var ganske

underlig, naar vi traf sammen; det var efter Deres Forlovelse . . .“

Han havde lagt Mærke dertil, tænkt over hendes Adfærd, ikke endnu glemte den . . .! Hun var glad i dette Øjeblik, at den gamle, dumme Misstemning mod ham var blæst bort fra hendes Sjæl, som Støvgranene fra et blankt Spejl; nu stod hans Billede der atter rent og klart.

„Aa det var ikke noget!“ skyndte hun sig at svare; „jeg har altid været Deres Veninde . . . hvor det er morsomt, De nu kommer til at bo her i Byen.“

„Synes De? Ja oprigtig talt var jeg selv ikke synderlig glad ved det, da det blev bestemt, men nu ser jeg noget anderledes paa det, da jeg véd, De er venlig stemt imod mig, saa er der dog ét Menneske, man kan have Fornøjelse af at omgaas . . . aa, og ét Menneske er meget, grumme meget . . .“

De fulgtes ad hen ad Stien; snart var de dybt inde i en Samtale om de gamle Minder, om Livet i Kjøbenhavn, om Musik og meget andet skjönt. Og Irma havde det godt, hun følte sig saa fri og let og syntes bare, der var idelig hundrede Ting, hun vilde sige, men hun glemte det ene for det andet, kom midt i et Spørgsmaal til at tænke paa et nyt, fortabte sig i Parentheser, i Udraab, i Afbrydelser, leende, nynnende, halvt gaaende, halvt hoppende ved Siden af den høje, ranke Mand, der med et fint og roligt Smil stræbte at give Svar paa alle hendes Spørgsmaal, gribe enhver af hendes Tanker i Flugten.

XIV.

Om Aftenen efter Irmas Møde paa Aastien med Malte overvejede hun, før hun kunde falde i Søvn, hvad hun havde gjort den Dag.

Hvor var det hele dog kommet underlig pludselig! Det var ligesom en udenforstaaende havde arrangeret Scenen og saa med ét puffet hende ind i den: vær saa god nu og spil din Rolle, sig dine Repliker! Og hun, der ingen Rolle havde lært i Forvejen, havde saa maattet lade sig rive med af den Stemning, hun strax var kommet i, og havde som i en Rus sagt alt, hvad der faldt hende ind, givende baade i Gaar og i Morgen en god Dag, kun levende og nydende i Nuet. Men burde hun nu ikke angre denne Adfærd? Var det ikke nødvendigt, at hun søgte saa vidt muligt at gjenoprette, hvad hun i Gaar havde ladet ramle sammen? Alle hendes stolte Beslutninger om at være kold mod Malte og ikke tage nogen Notits af ham, om saa hele Byen laa for hans Fod, hvor var de nu henne? Ak, det var gaaet med dem som med Snedyngerne paa Markerne om Foraaret: den ene Dag synes de saa faste og varige, at man kunde bygge Huse paa dem, den næste faar Solen Magt med dem, og inden man ser sig for, er de det bare Vand, sivet hen, man véd knap hvor.

I hvert Fald den Slags Mennesker, som Irma hørte til, hvor Fantasiens, de øjeblikkelige Indskydelser aldeles har taget Monnet fra Viljen og Fornuften — deres Beslutninger er af denne Art.

Men i Grunden følte Irma sig vel ved, at hun

havde ladet sig rive hen, og som alle Mennesker i lignende Omstændigheder søgte hun nu at reparere paa sig selv i sine egne Øjne — og, som det ligeledes plejer at gaa, lykkedes hendes Bestræbelser ret godt.

Hun havde jo alt, forinden hun mødte Malte, indset, at hun hidtil havde dømt ham skjævt. Og saa var det jo smukt at vedgaa det for sig selv og at vise sin forandrede Opfattelse i sin Færd. Og nu det, at hun stødte paa ham, netop i det Øjeblik, hendes tidligere Anskuelse om ham var begyndt at vakle — maatte det ikke tages som et Tegn paa, at det skulde være saa, at hun netop handlede rigtig i at slaa om? Jo upaatvivlelig —

hvert Fald for hende, der sit Liv igjennem havde taget saadanne Sammentræf for Vink fra Forsynet.

Altsaa, hun kunde alt i alt sove rolig den Nat, med god Samvittighed — og det gjorde hun.

Næste Morgen sagde hun til sin Mand, mens han gik op og ned ad Gulvet og vaskede sine Hænder:

„Véd du hvad, Andreas, jeg har tænkt nøjere over den Sag med Byfogden, og jeg er nu kommet til at indse, at det dog er det bedste, vi omgaas ham.“

Kolding standsede et Øjeblik midt paa Gulvet:

„Men du sagde jo i Gaar . . .“

„Ja det véd jeg nok, men jeg overvejede det igjen, og saa syntes jeg, at jeg dog vist havde bedømt Malte altfor strængt, det hele har ikke været andet end Drengeskadhed af den Slags, som Stu-

denter altid har noget af . . . det vilde være dumt at hænge sig i det nu, han har naturligvis selv glemmt det for længe siden.“

„Ja Gud bevares“, sagde Kolding, atter op-tagende sin Marsch og gnidende sine Hænder saa ivrig, at Sæbeskummet fløj i hvide Flager hen paa Væggen — „Gudbevares, jeg er kun glad ved, at du er blevet omstemt. (Men Fanden og ikke jeg forstaa sig paa de Fruentimmer! tilføjede han i sit stille Sind.)“

— Saa kom da Malte hyppig i Koldings Hus, ja det var snart det Sted, hvor han oftest saas. Og selv de Damer, der en Tid lang havde trukket sig noget tilbage fra Irma paa Grund af Optrinet ved Gildet for Kapellanen, søgte hende nu lige saa ivrig som tilforn. Man havde dog Pligter, om ikke over for sig selv, saa mod sine ugifte Døtre eller Søstre. Malte var formuende, smuk og i en anset Stilling — hvilket Parti!

En Formiddag havde Irma Dame-Chokoladegilde. Der var i det hele syv-otte Damer og desuden Malte, der tilfældig havde gjort Visit den Dag og saa var bedet om at blive.

„De maa endelig blive!“ havde Irma, uhørt af de andre, sagt til ham; „jeg vilde dog gjerne have, at De skulde se, hvad det er for begavede og interessante Mennesker, jeg her lever imellem — i Dag kommer her netop et karakteristisk Udvalg.“

Og saa blev Byfogden, i hvert Fald til utvivlsom Glæde for den langsundske Telegrafbestyrers Damer, en meget svær og snaksom Frue

og en syttenaarig Datter, der øjensynlig stræbte at komme til at ligne sin Moder i det Ydre, hvorimod hun endnu ikke havde tilegnet sig noget af hendes Veltalenhed.

Chokoladen var drukket i Spisestuen, hvor Irma endnu befandt sig for at give Pigen nogle Ordre. Malte sad hos Damerne i Dagligstuen, men kastede af og til stjaalne Blik hen til Døren, om ikke Husets Frue snart vilde komme. I øvrigt sagde han adskilligt og søgte paa alle mulige Maader at faa Frøken Nielsen, den omtalte unge Pige, til ogsaa at sige noget. Hun var imidlertid yderst undselig: stadig højrød i sine tykke Kinder og pillende ved nogle Blomster, der stod paa Bordet nær ved hende, samt af og til fnisende og stammende et: „Gud ja!“ eller: „Næ . . .“ med nedslagne Øjne.

Hendes Moder, der var beskæftiget med et omfangsrigt Kanevasbroderi, tabte ikke Parret af Syne, skjønt hun lod, som hun ikke tog sig af det. Hun fortalte næste Dag overalt i Byen, at Byfogden havde gjort „styrtende Kur“ til hendes Datter, og det var da ogsaa en mageløs aandrig Mand. Frøken Nielsen var uforlovet.

„Hvordan er det?“ spurgte den omhyggelige Moder pludselig, „skal Byfogden ikke have en ny Fuldmægtig nu?“

Fru Nielsen fandt, hun burde komme sin Datter til Undsætning, den søde Pige kunde slet ikke selv finde paa at sige noget.

„Jo,“ svarede Malte, „Kalberg har jo faaet en anden Plads.“

„Og vel var det!“ brød en ældre Dame ind i Samtalen.

„Hvorledes mener Fruen?“ spurgte Malte.

Enkefru Holther, en svær Dame med falske, graagule Hængekrøller, rystede disse i Glæden over endelig at kunne være interessant, og sagde:

„Jo, her i Byen var jo Kalbergs Familie næsten umulig . . .“

„Ja ganske vist,“ sagde Fru Nielsen, „der var jo ikke noget smukt Forhold mellem Ægtefolkene . . .“

„Nej, det ved Gud i Himlen paa min Ære!“ forsikrede Fru Holther, stadig talende meget hurtigt, „og det er der saamænd ingen, der véd bedre Besked med end jeg, for jeg har det fra aldeles paalidelig Kilde. Min Kokkepiges Søster tjente der i fire Aar. Tænk, at naar Konen vilde give Manden en paa Øret, stod hun op paa en Stol og gjorde det, for hun er jo en lillebitte Tingest, og han er saadan en stor . . . Mandarin.“

„Naar Konen vilde give ham en paa Øret . . . gik det da saa tit paa?“ spurgte Malte.

„Om det gik tit paa? Aa, det hørte til den daglige Beværtning der i Huset, og det gjør det da endnu, kan jeg tænke. Jeg skal sige Dem, ja det er ved Gud i Himlen paa min Ære sandt, for jeg har det fra aldeles paalidelig Kilde, jeg skal sige Dem, at Kalberg er saadan en slem Pigejæger. Min Piges Søster sagde, at han var ved Gud den skikkeligste Mand, hun nogen Sinde havde tjent hos, for hun kunde faa alle de Æbler, hun vilde have, naar bare hun vilde give ham to Kys for Stykket.

Se, hun havde nu jo ikke bedre Forstand, end som at hun var glad ved det, men er det dog ikke for-
skrækkeligt? Og er det saa vel noget Under, om
Konen slaar ham?”

„Nej,“ mente Malte, „saa kan Sagen unæg-
telig lettere forklares.“

„Og saa var nok Kalberg heller ikke ordentlig
med sine Ting?“ spurgte en Dame, der hidtil intet
havde sagt.

„Nej, hvad det angaar,“ sagde den meget vi-
dende Fru Holther, „saa var det nu rent for-
skrækkeligt. Ja det maa De jo bedst vide, Hr.
Byfoged.“

„Ja, Kalberg har ganske vist været noget
uordentlig, men saa forskrækkeligt er det da heller
ikke.“

„Da vidste rigtig nok Deres Formand ikke alt
det onde, han skulde sige om ham i den Retning, men
han har maaske været mere bange for Dem. Og
i hvert Fald maa han da strænge sig godt an der,
hvor han nu kommer hen, for Byfogden der er saa
rasende nøjeregnende.“

„Kjender De ham?“ spurgte Malte.

„Nej, ikke personlig, men jeg kan fortælle
meget om ham og hans Familie, og det er ved Gud
i Himlen paa min Ære sandt, for jeg har det fra
aldeles paalidelig Kilde, men jeg siger ikke, hvem
det er, for det er en der fra Byen. Men sid fast
paa Stolen, for det er forskrækkeligt, meget af det,
jeg har hørt om de Mennesker. Tænk, de er
alle sammen saa rædsom tykke, baade Forældrene
og Børnene, men det er de da ikke af ingen Ting

for de spiser saa voldsomt, ja man maa næsten kalde det æde. Naar de faar fyldt Hvidkaalshoved, faar Byfogden og Fruen hver et, og Børnene er to om et. Aa ja, De skulde se de Mennesker, som de ser ud! Jeg saa en Dag, jeg var der i Byen, Herren og Fruen. De skulde ud at kjøre, men saa var Sædet i Vognen saa smalt, at de ikke kunde faa Plads, naar de satte sig en efter en, og saa maatte de til sidst stille sig ved Siden af hinanden, og Byfogden talte: en, to, tre! og saa dumpede de ned med et Brag og kom paa den Maade til at sidde.“

„Det var jo pudsigt nok,“ sagde Malte smilende, „men jeg synes, at De før sagde, Byfogden var paaholdende, og nu fortæller De, han spiser saa forskrækkelig, det plejer gjerrige Folk vist ellers ikke.“

„Jo, han er gjerrig over for alle andre end sig selv og sin Familie . . . tænk bare, han bruger sin Skriverdreng til at vande i Haven, og luge maa han sagtens ogsaa, og der er nok i det hele saa meget Fedteri med hans Kontorhold . . . han har nok ikke saa mange Folk paa Kontoret, som han faar Penge til af Staten, saa hvis der blev ordentlig rodet op i det, kunde han vist godt faa sin Afsked . . .“

„Ligesom Rektor Bondrup, der solgte Skolens Brænde,“ indskød en af de andre Damer, „kan De ikke huske den Skandale, Fru Holther?“

„Aa jo, nu har jeg hørt saa meget af den Slags mit Liv igjennem, og jeg har dog ingen Ting glemt af det; jeg husker godt, Gud være lovet!“

„Men sig mig, Fru Holther,“ sagde Fru Nielsen, „hører De aldrig noget fra Deres Niece?“

„Jo, jeg havde Brev i forrige Uge.“

„Hvor er Deres Niece, om jeg tør spørge?“

„I Sioux City, Iowa i Nordamerika, Hr. Byfoged, hun er gift med en Arkitekt. Han var her i Byen i Fjor, hans Familie er nemlig her fra Egnen. Og saa gaar han ved Gud i Himlen paa min Ære hen og forlover sig med min Broderdatter, som jeg havde i Huset hos mig, og det hjalp ikke, alt hvad jeg skjændte og bad; hun vilde med, og hun kom med. Det Skind, hun har vist døjet paa Rejsen, hun blev altid saa let søsyg. Men hun kunde jo ladet være med de dumme Nykker om at rejse bort; her i Byen skulde hun saamænd nok faaet sig en pæn Mand.“

„Men er hun da ikke lykkelig med den, hun har?“

„Jo, det er hun rigtig nok, og hun er saa tilfreds med at bo i Amerika; men hun har ogsaa altid haft saadanne sære Ideer, en anden en vilde da betakke sig for at leve i det vilde Land.“

„Gud ja!“ sukkede Fru Nielsen, „at saadan noget kan gaa i Længden, det begriber jeg ikke, det er jo en hel Røverrede derovre.“

„Ja og hvad der er det værste,“ sagde Fru Holther, „det er da rigtig nok saadan som Damerne er derovre; de lever jo ved Gud i Himlen paa min Ære, som de var rene Mandfolk, ryger Cigarer og tager imod Visiter; tænk, ganske unge Piger sidder alene med Herrerne og gaar ud at spasere med dem.“

Fru Nielsen saa' med Moderstolthed paa sin Datter og sagde:

„Ja saadan noget kunde da aldrig engang falde en ordentlig, dansk Pige ind . . .“

„Og saa har jeg ogsaa hørt,“ sagde en Dame, der hidtil havde tiet, „at Embedsmændene skal være saa skrækkelig uredelige derovre.“

„Ja, de stjæler som Ravne.“ forsikrede Fru Holther, „ . . . Gud ske Lov, man ikke bor i det Land.“

„Ja vores lille Danmark er rigtig nok mere hyggeligt,“ ytrede den anden Dame.

„Jeg tror dog, at der ogsaa er en Del godt ved Livet i Amerika, især faar vist Kvinderne der ganske anderledes Lejlighed til at udvikle deres Evner end her, og det, at de omgaas friere med Mændene, er vist ingen Skade til; en virkelig Kvinde vil altid forstaa at holde paa sin Værdighed, og hun kan kun have Gavn af at kunne tale ligefrem med Mændene om alle mulige Forhold og komme sammen med dem uden at skulle tage alle de snærpede Hensyn, som man bøjer sig for her til Lands.“

Det var en lille, mørkøjet Dame, der havde talt. Hun hed Fru Thorberg og var Enke efter en Prokurator, der havde været fordrunken og behandlet hende raat. Hun maatte nu slide haardt for at slaa sig igjennem med sine to Børn.

Alle de andre Damer saa' forbavsede og indigenerede hen paa hende, over at hun havde vovet at tage „Røverreden“ i Forsvar.

„Ja,“ sagde Fru Nielsen, „enhver maa jo bedst vide, hvad han synes, der passer sig, men jeg véd

bare, at en Dame, der opførte sig saadan, som de amerikanske nok gjør, hende vilde jeg . . .“

Hun fuldførte ikke Sætningen, men hendes Mine, og den skarpretteragtige Maade, hvorpaa hun i det samme rev en Ende Uldgarn over, varsledede de amerikanske Damer meget ilde, der maatte være saa uheldige at falde i Fruens Hænder.

„Og saa bliver de unge Piger der ovre Læger og Gud véd hvad“, fortsatte hun efter en kort Pavse; „ja de begynder jo nu ogsaa at tale om de Løjer her hjemme; men heldigvis er da de allerfleste unge Piger for vel opdragne til at ville give sig af med saadan noget“.

Hun saa' til Datteren med et Udtryk, der viste, at hun stolede paa hende som Gracchernes Moder paa sine Sønner. Og Datterens Rødmen og forlegne Smil sagde tydelig, at hun var Tilliden værdig: hun vilde aldrig, aldrig studere Medicin.

Fru Thorberg, der i Reglen var lidet talende, sagde efter sit Defensionsindlæg for Amerika intet mere, men beskæftigede sig des ivrigere med sit Strikketøj.

Der blev en Pavse, en vel lang Pavse. Under denne kom Irma ind i Stuen og sagde:

„Undskyld, jeg blev saa længe borte, men min Pige er noget tungnem. Er der nu ingen af Damerne, der vil give os lidt Musik . . . f. Ex. De, Frk. Nielsen?“

Den unge Pige skottede til Malte, blev endnu rødere, end hun i Forvejen var, og stammede:

„Jeg kan virkelig ikke noget.“

„Aa jo vist saa!“ sagde Irma i en afgjørende

Tone, „kom nu! Man maa aldrig være undselig, og De behøver det nu slet ikke, De spiller jo rigtig kjønt.“

„Ja gjør nu ingen Ophævelser, Amanda!“ sagde hendes Moder; „spil mit Yndlingsstykke, det du véd nok med Trillerne, hvad er det nu, det hedder?“

„Jeg véd nok, hvad det er for et, du mener“, sagde Datteren; „men jeg kan det ikke“.

„Heller ikke, naar jeg beder Dem?“ sagde Malte. „Jeg vidste ikke, at De ogsaa kunde spille, ellers havde jeg for længe siden anmodet Dem derom.“

Der var lagt et Eftertryk paa dette „ogsaa“, der i Fru Nielsens og hendes Datters Øren sagde det samme som: „foruden Deres andre fortrinlige Egenskaber“.

Nogle andre Damer lod nu ogsaa deres Stemmer høre for at opfordre den unge Pige til at spille. Hun kunde ikke modstaa saa mange Bønner, rejste sig op og gik hen til Pianofortet. Fru Nielsen benyttede Lejligheden til hen over Skulderen at spørge Malte, om han holdt af Musik, og til hans bejaende Svar at erklære, at hun „sværmede“ derfor, og han kunde ikke tænke sig, hvor hendes Datter var musikalsk, og hvilken Glæde hun i den og andre Anledninger var til for sin Moder.

Malte nikkede: det kunde han saa godt forstaa.

Frøkenen havde imidlertid slaaet et Par Akkorder an og begyndte paa et i Øre faldende, noget sentimentalt Stykke: *Fuglenes Aftensang*. Hun spillede det uden at gribe fejl, men med et altfor

stærkt Anslag og vedvarende Brug af Pedalen, saa det ganske tabte sin egentlige blide Karakter.

Irma stod under Musiken henne ved det lille Bord, hvor Malte sad; hun ordnede af og til lidt ved Blomsterne og saa' saa hen paa den spillende. Hun havde den Dag en graa Silkekjole paa med meget vide Ærmer og en Masse Kniplinger og Piber for Armene og om Halsen, som klædte hende udmærket. Paa det sorte Haar, som hun altid i Nakken bar i Krøller, fæstede op med en bred Kam, sad en lille nys plukket, rød Rosenknop.

Da Frøken Nielsen bavde endt sit Spil med en dundrende Akkord, blev hun et Øjeblik siddende, gned sig lidt i Hænderne og bladede forlegent i nogle Nodebøger, der stod paa Nodestolen.

„Det skilte De Dem rigtig godt fra!“ sagde Irma.

„Ja, Deres Datter spiller godt!“ sagde Fru Holther til den lykkelige Moder; „men Klaveret skrattede saa underlig, synes jeg.“

„Ja“, sagde Frøken Amanda, „det er vist lidt forstemt“.

„Det er jo den gamle Historie“, sagde Malte halv højt, saa at kun Irma kunde høre det, „*man merkt die Absicht und wird verstimmt!*“

Han saa' ikke op paa Irma, mens han talte; hans Øjne var stift hæftede paa hendes smukt formede, højre Haand, som hun havde lagt paa Bordet.

Irma kunde ikke lade være med at smile, men rørte sig i øvrigt ikke og blev ved at betragte et Broderi, som hun holdt i den venstre Haand.

„Synes De for Resten ikke“, vedblev Malte i den samme dæmpede Tone — der var imidlertid bleven Larm henne ved Pianofortet, da en af Damerne vilde have Amanda til at spille et Stykke, som denne paastod aldrig at have set for sine Øjne — „synes De ikke, at man snarere kunde kalde det Stykke, vi nylig hørte, for *Løvernes Morgenbrøl* end *Fuglenes Aftensang*?

Nu sænkede Irma Haanden med Broderiet, saa' ned paa ham og sagde:

„Saa ti dog stille, De slemme Menneske!“

„Jeg adlyder!“ sagde han, idet han fæstede sine mørke Øjne forskende paa hendes Ansigt og kneb de fyldige, faste Læber sammen.

Det var en ualmindelig smuk Mand. Høj og rank med et glatraget, regelmæssig formet Ansigt og omhyggelig friseret, mørkt Haar. Hans Hænder var lange, hvide og glatte, der saa's ikke en Aare paa deres Overflade.

I dette Øjeblik kom Kolding ind i Stuen. Ved slige Gilder kom han gjerne altid et Par Minuter, sagde lidt til hver af Damerne og gik saa igjen.

Han var i Dag i godt Humør, hans Ansigt glinsede.

„Nu skal De høre,“ sagde han efter at have udvexlet de nødvendige Hilsner, Spørgsmaal og Svar; „en mageløs Historie! en Skandale foruden lige! Oberst Smith, Broderen til Jægermesteren her ude paa Gavnstrupgaarden, har gaaet hen og giftet sig med en Danserinde, et aldeles sjofelt Fruentimmer! Jeg hørte det af en Handelsrejsende fra Kjøbenhavn, som var her i Dag; Jægermeste-

rens har ogsaa først faaet det at vide nu, for det skete i Gaar, og Obersten har holdt hele Sagen hemmelig, indtil den nu var afgjort. Tænke sig, en Danserinde!“

Pludselig faldt hans Blik paa en Dame, der sad noget afsides og ikke havde sagt et Ord den hele Tid. Det var Distriktslægens Kone, Fru Holst. Hun havde oprindelig været Figurantinde ved det kongelige Theater og senere Solodanserinde i Tivoli, var bleven taget af sin Mand i et ubesindigt Øjeblik, som han tit og mange Gange bandede baade for hende og for fremmede, og var efterhaanden bleven regeret saa godt, at hun, der var aldeles udannet, ikke sagde et Ord uden ligefrem nødtvungen. Kun naar Theatret blev nævnt, var hun lutter Øre, og kunde undertiden vove en Ytring, som røbede Sagskundskab i Kulissehistorierne. Hun nærrede en stille Beundring for Irma, der havde ondt af hende, fordi hun var kommen bort fra de dejlige Lampe-rækker, og altid var venlig mod hende.

Paa denne Kone faldt Koldings Øjne. Med en Rømmen og et ugenert Smil vedblev han:

„En aldeles simpel Figurantinde, for andet er hun ikke! havde det endda været en Solodanserinde!“

Han saa' sig om, om nogen havde bemærket hans Behændighed. Det lod imidlertid ikke dertil. Han tænkte, at nu var hans Pligter opfyldte for den Gang, vexlede et Par Ord med Malte og gik igjen.

I Døren vendte han sig og sagde:

„Vil De ikke ryge en Cigar i mit Værelse, Hr. Byfoged?“

„Nej Tak, jeg ryger kun sjældent og aldrig, naar det vilde berøve mig saa behageligt Selskab, som det, jeg nu er i.“

„Ikke? Aa nej, De er for stor en Dameven, ha, ha, ha!“

Den stakkels Fru Holst havde nok hørt Koldings fine Tilføjelse om Solodanserinden og glædet sig over den; i øvrigt havde hun slet ikke været stødt over hans første Ytringer; hun var vant til langt grovere Konfekt af sin Mand.

„Men det er sandt, Hr. Byfoged,“ udbrød pludselig Irma, „De synger jo; vil De ikke lade os faa en Prøve paa Deres Talent?“

Irma havde den Dag paa Forhaand erklæret, at hun var hæs og ikke kunde synge, og denne Undskyldning var til Dels sand. Hun var virkelig lidt forkølet og vilde saa fremfor alt ikke synge i Maltes Paahør.

„Jeg, kjære Frue? Min Gud, fordi jeg forleden sagde, at jeg havde lært at synge hos Siboni ...“

„Har De været ved Theatret?“ fusede det ud af Fru Holst, hvis Kinder blev ganske røde ved Tanken om at træffe en forhenværende Kollega. Siboni var jo Theatrets Syngemester, og det var for meget for hendes Tænkeevne at overveje, at ogsaa andre end Theatrets Folk kunde lære at synge hos denne Mand.

„Nej des værre!“ sagde Malte med et ironisk Smil; „der kunde jeg maaske have gjort Karriere; det vilde da i hvert Fald have været et morsomt Liv. Nej jeg har kun lært at synge hos Siboni, fordi jeg engang, da jeg allerede var et Par og

tyve Aar, opdagede, at jeg havde lidt Stemme, og syntes, det var dog nok værd at gjøre for den, hvad jeg kunde. Men det er rigtig nok aldrig blevet til noget synderligt med min Sang, og jeg beklager, at jeg forleden lod Fru Kolding faa Nys om, at jeg har fusket i Kunsten. Da jeg for Resten ikke vil modsætte mig Damernes Ønske (der var flere, der havde raabt: Syng dog endelig!), saa skal jeg give, hvad jeg har. Men Guld og Perler er det ikke.“

Han rejste sig og gik hen til Pianofortet.

„Skal jeg akkompagnere Dem?“ spurgte Fru Kolding.

„Nej Tak, jeg er vant til at hjælpe mig selv.“

Han satte sig og sang med en behagelig, ikke stor, men smagfuld benyttet Baryton *Auf Flügeln des Gesanges*. Da han var færdig, rejste han sig hurtig, saa' hen til Irma, trak paa Skuldrene og sagde:

„Saadan elskede man den Gang, i saadanne Ord og saadanne Toner. Nu hedder det som oftest: I en Landauer bærer jeg dig bort til Strandvejen og lader dig sidde dør efter et Par Dages Forløb, tager selv til Kjøbenhavn, gaar paa Børsen og spiser Østers, og kommer der imens en fattig Kone til dig, skal du jage hende bort, for vi maa spare, spare!“

„Det var da nogle underlige Ord“, sagde Fru Holther i en lidt fornærmet Tone; „staar alt det i Sangen? Jeg kan aldrig rigtig forstaa Ordene, naar der bliver sunget“.

Den gode Frue havde ikke forstaaet et eneste

Ord af Sangen, da hun ikke kunde tysk, og Maltes danske Variation var heller ikke noget for hende.

„Ja omtrent“, svarede Malte alvorlig, „dog ikke aldeles saadan.“

Derpaa vandt han ganske hendes Hjærte ved at give sig til at beundre hendes asthmatiske Moppe, der laa ved hendes Fødder, og som hun paastod var et „ægte Exemplar“.

Lidt efter tog han Afsked, Forretningerne nødte ham dertil, sagde han. Irma fulgte ham ud i Entréen, hvor han, imens han tog sin Overfrakke paa, sagde til hende:

„De skal have Tak for den Volière, De i Dag har ladet mig se. Ænder og Gæs er den godt forsynet med; kloge Høns syntes jeg ogsaa jeg saa' nogle af, hvad derimod Ørne eller Svaner angaar, saa ...“

Han smilede og bukkede, rækkende hende Haanden.

„Nej alvorlig talt, Tak for i Dag! De har nu gjort mig endnu mere glad ved Deres Venskab, idet De har ladet mig se, hvad jeg havde været henvist til, hvis jeg ikke havde ejet det.“

Hun sagde intet, smilede kun og trykkede hans Haand.

Da hun atter kom ind i Stuen, blev der talt meget om Maltes Elskværdighed. Især var Fru Nielsen henrykt og ordrig.

En Times Tid senere begyndte Damerne at bryde op, og snart var Irma ene. Hun satte sig hen til Pianofortet og begyndte dæmpet at spille: *Auf Flügeln des Gesanges*.

XV.

Irma havde aldrig tænkt saa lidt paa de Fremtidsplaner, der engang var hendes et og alt, som i denne Tid. Hun nød Samværet med Malte som noget, der skulde vare evigt, aldrig ofrende den Mulighed en Tanke, at han kunde gaa hen og gifte sig, og at Forholdet derved nødvendigvis maatte faa en anden Karakter. Hun vidste kun af Dagen i Dag at sige, og den var skøn og lys. Skøn og lys især, naar den indtagende, aandrige Mand var til Stede, der altid ærbødigt hyldede hende ved alle Lejligheder saaledes, at de andre ingen Forargelse kunde tage deraf, samtidig med, at de tydelig maatte se, at han satte mere Pris paa den unge Kones Mening end paa enhver andens, bragte hende Førstegrøden af alt, hvad han høstede paa Kunstens og Livets Mark, gjorde hende til Dommer, ja næsten til Dronning — men som sagt altsammen under de glatte Former, som endog Bagtalelsen glider af paa. I hvert Fald en Stund. Thi hvor lykkes det den ikke omsider at fæstne sin graadige, sugende Mund, hvad faar den ikke til sidst omgarnet med sine slyngende, seje Fangarme?

Og medens Irma frydede sig over endelig at have fundet en, det var værd at leve med, udviklede hun sig i en Retning, der hidtil havde været ukjendt hos hende. Hun, der tilforn havde været smagfuld, men aldrig overdaadig i sin Dragt og sine Vaner, blev nu efterhaanden næsten ødsel. Hun udfoldede en Luxus i sin Klædedragt og i sin

daglige Levevis, som først forbavsede og saa irriterede Byens øvrige Folk. Naar hun, magelig tilbagelænet i sin elegante Landauer, kørte gennem Langsunds Gader, faldt der mangen en Ytring som: „Se til hende! Gud véd, hvad saadan en bilder sig ind?“ „Man skulde saamænd tro, det var en Grevinde, og ikke Andreas Koldings Kone, der kom!“ „Se der har vi vores Prinsesse!“ o. s. v.

Irma hørte en og anden af disse Spydigheder og lo ad dem. Naar hun saa indbød de langsundske Herrer og Damer, kom de dog altid og tog med saa megen Glæde og Graadighed for sig af hendes Dyresteg og Østers, tømte saa mange Flasker Burgunder og Champagne, at hun maatte smile ved sig selv og ofte følte Lyst til at sige:

„Naa, De mener mig det dog egentlig ganske godt alligevel, kan jeg se, siden De befinder Dem saa vel ved mit Bord.“

Kolding udtalte gjentagne Gange sin Tilfredshed med sin Kones Færd:

„Det kan jeg lide!“ sagde han, „saadan skal det sgu være, jo flottere, jo bedre!“

Og han gav hende saa mange rede Penge, hun ønskede. Undertiden kunde det være, at han i Øjeblikket ingen havde, — det undrede hende en enkelt Gang, da hun lige skulde bruge tredive Daler, og han ikke havde dem ved Haanden — han skaffede dem imidlertid stedse til Veje, og hun tænkte aldrig over, om hun brugte flere, end hun egentlig burde. Hun var bleven betaget af den Levelyst, som griber næsten alle Mennesker i hvert

Fald en Gang i deres Liv, denne Vilje til bare i Øjeblikket at faa det saa behageligt, som muligt, ligegyldigt, hvad der saa kommer bagefter.

Irma havde faaet sin Mand til at kjøbe en smuk lille Baad, hvori hun gjorde Sejlture ned ad Aaen med sine bekendte. Da Koldings Hus og Have laa et godt Stykke fra Aaen, havde de indrettet sig saaledes med en Garver, der boede lige ved denne, at de kunde gaa gennem hans Have ned til Baaden, som laa fortøjet der.

En Avgustdag, da Vejret var smukt, kom Irma spaserende ned til Garverens. Malte og hun skulde den Dag for første Gang ene ud at sejle. Hun gik hurtig, glædende sig til Lystturen. I den aabne Gangdør stod Garverens Kone, en fyldig Matrone paa nogle og fyrretyve Aar, og soled sig med et Strikketøj i Haanden.

„God Dag, Madam Frandsen!“ sagde Irma med et venligt Nik. „Er Byfogden nede i Haven?“

„Ja!“ sagde Konen og flyttede sig for at lade Irma komme forbi. „De faar dejligt Vejr til at sejle i.“

Det sidste raabte hun efter Irma, der var gaaet hurtig gennem Gangen og den af Garverilugten opfyldte Gaard og nu forsvandt mellem Havens Træer.

„En smuk Kone!“ tænkte Madamen. „Hun var ellers noget ivrig efter at komme ned til Byfogden! Ja, det er da endelig ikke at undre

sig over, at hun synes godt om den kjønne, fine Mand! Han er rigtig nok meget nettere end Andreas Kolding.“

Imidlertid var Irma naaet gennem den lille Have ned til Aakanten, hvor Baaden laa. Malte stod nede i den og øste det Vand, der havde samlet sig i dens Bund, ud med en gammel Blikpøs.

„De er præcis!“ raabte han den unge Kone i Møde. „Det glæder mig. Ja lad os saa se, hvor fint vi kan manøvrere!“

Han lagde Pøsen og rakte hende Haanden. Hun greb den og sprang ned i Baaden.

„Kan De styre?“ spurgte han saa, betragtende hende med et Smil.

„Ja, saa nogenledes, jeg er jo bleven lidt søvant i den senere Tid. Og det er da heller ikke de vildeste Bølger, vi har at kæmpe imod.“

Hun satte sig i Baadens Agterende og lagde sin højre Haand paa Rorpinden. Malte løste Rebet, der fastholdt Baaden, og stødte fra Land. Saa satte han sig paa Brættet lige over for Irma og begyndte ganske langsomt at ro.

De kom snart til det Sted, hvor Aaen løb ind i Skoven. Her hævede brat afskaarne Skrænter sig op paa begge Sider af Vandet. De nøgne, graa Trærødder stak paa flere Steder frem af den sorte Muldjord og slyngede sig ind i hverandre som fantastiske Fingre og Kløer. Det visne Løv fra i Fjor laa paa sine Steder i rødbrune Dynger i de sammenfiltrede Rodtrævlers Næt; lige nede ved Vandet havde det ogsaa ophobet sig og var efterhaanden

gaaet i Forraadnelse, saa at der kom en stram Lugt ud der fra. Vandrotterne løb frem og tilbage og peb; de antog aabenbart Expeditionen for rettet særlig mod dem. Bøgetræerne oppe paa Aabredderne strakte deres Grene mod hverandre og dannede en lysegrøn Hvælving over Vandet; kun paa enkelte Steder tittede den klare blaa Himmel igjennem.

Irma sad og saa' ned i Vandet. Midt op igjennem det gik der en smal Stribe, hvor de grønne Blade og de smaa Stumper blaa Himmel spejlede sig; paa begge Sider af denne skyggede Skrænterne saaledes, at Vandet fik en brun Farve, der saa igjen lige inde under Bredderne fortonede sig i det sorte.

Det var ganske stille; det var, ligesom den varmemættede Luft sov Middagssøvn; Stilheden syntes kun at blive endnu mere følelig ved den svirrende, syngende Lyd fra en Myggesværm, der tumlede sig inde over de raadne Blade, guldglinsende i en Solstraale, som stjal sig frem gjennem en Aabning i Løvet.

De to i Baaden havde en Tid lang siddet ganske tavse; Irma var halvt tabt i uklare Drømmerier, fremkaldte af Stilheden, den dæmpede Varme og Vandets klukkende, melodiske Lyd. Malte roede med langsomme, seje Tag og stirrede imens ufravendt paa den fine Kvindeskikkelse overfor ham.

„Hvad tænker De egentlig paa?“ sagde han endelig.

Hun fo'r let sammen som vækket af en Slummer, saa' op og sagde:

„Paa ingen Ting i Grunden; jeg véd ikke selv, hvorledes det er, men jeg befinder mig saa vel og har en Fornemmelse af, at dette helst maatte vare bestandig. Denne Ro, denne Ensomhed, denne langsomme Hengliden ... aa hvor jeg vilde ønske, jeg tit kunde sejle saadan!“

„Og dog vilde De ogsaa til sidst blive kjed af det. De er mindst af alt skabt for et roligt, vege-terende Liv. Og netop, fordi De ikke er det, nyder De Roen saa stærkt for en enkelt Gangs Skyld. Jeg tror, jeg er lidt af en Menneskekjender, det har jeg i hvert Fald Ord for. De er sikkert ligesom jeg et af de Mennesker, der er skabt til at nyde Livet og ikke til at slide og arbejde det bort; men saadanne Mennesker kan nu engang ikke nøjes med Idyller, de maa ogsaa have nervepirrende Romaner og Dramer. Marie Antoinette var henrykt over sit fredelige lille Trianon, hvor hun agerede Hyrdinde, saa længe det kun var en Gang imellem til en Afvexling fra Hoffesterne; men De kan være vis paa, at hun vilde være bleven led og kjed af det, hvis hun havde været nødt til at leve der altid.“

Irma gav sig til at le:

„Ja man kan da heller ikke sige, at jeg slider mit Liv hen; jeg nyder det jo egentlig mer end de allerfleste.“

„Aa ja, men de Nydelser, De for Tiden har, er dog kun af anden Rang; De lever elegant, luxuøst, det er nu meget godt, men det er ikke nok til i Længden helt at udfylde Dem. Der maa noget mere, noget større til.“

„Nu taler De næsten som en Præst, eller som en Bog i al Fald,“ sagde Irma.

„Naa, Præsterne mener noget andet, end jeg, naar de siger, vi ikke har nok i de almindelige jordiske Goder, og Bøgerne vil det i Reglen ogsaa være Tilfældet med; de Folk, der skriver dem, tør ikke sige deres Mening, hvis de mener det samme som jeg . . . de taler i Stedet for om Idealer og Løftelse og Gud véd hvad. Alt det tror jeg nu ikke paa, jeg tror overhovedet ikke paa noget som helst, uden paa Nydelsen. Der er rigtig nok dem, der siger, at heller ikke den er noget, at den lyser som en Lygtemand og slukkes ligesom den, i det Øjeblik man griber den. Men det skal De ikke tro; de Folk, der siger det, er kun misundelige paa os, der kan nyde, fordi de selv er ude af Stand til det, og saa vil de heller ikke unde os noget. Jo, Nydelsen er noget attraaelsesværdigt; den er det eneste her i Livet, der er det, og den maa være det, fordi ingen af os ellers var til. Derom er dog alle enige, naar de ellers vil være ærlige, at Livet er pinligt, haardt, ofte fortvivlende, og at i Grunden enhver maa sige, at det havde været bedre, om han aldrig var født. De kan vist huske Heines Ord: *„Gut ist der Schlaf, der Tod ist besser, freilich das Beste wäre, nie geboren sein“*. De Ord vil enhver i sit Hjærte istemme, der ikke længer er noget rent Barn. Men naar det nu er saa, hvorledes er det da muligt, at Menneskeslægten dog bliver ved at være til, stadig forplanter sig og bliver større? Det kan jo kun være, fordi selve det, der betinger Slægtens Tilværelse, er en virkelig

Nydelse, noget, der lokker os alle til at prøve det, noget vi alle higer efter, hvor værdiløst saa ogsaa alt det andet forekommer os. Jo, den Magt, der sætter hele Maskineriet i Gang, den vidste nok, hvad den gjorde, da den bandt os til Livet med det Baand. Den er det jo kun om at gjøre, at Værket bliver ved at gaa; om saa for Resten Individierne sønderslides i Pinsler, er den ligegyldigt, den har derfor kun sørget for, at de aller fleste af os, før vi slipper fra Livet, maa bringe vor Brændsel til den Ild, der holder det hele i Gang. Kjærligheden er det, jeg mener, og det, jeg kunde ønske at raabe ud til alle Mennesker, det er, at den kloge og stærke nøjes ikke med den Smule Kjærlighed, den afmaalte Ration af Nydelse, der tilbydes ham som enhver anden, nej, han overlister Livet og snapper fra det et bredfyldt Bæger, som han saa deler med den, der forstaar at dele det... en af de udvalgte . . . jo man kan nyde, naar man vil!“

Han tav og tog et Par raske Tag med Aarerne.

Irma havde hørt paa hans Ord som paa en Musik, hun ikke rigtig forstod, men som rev hende med. Der var noget døvende, berusende i det, han sagde, syntes hun; hun havde aldrig før hørt et Menneske tale saadan. Give ham Ret turde hun dog ikke, og hun sagde nu med et lidt forlegent Smil:

„Det, De siger, er maaske sandt men det er vist ikke, hvad man kalder moralsk!“

„Moralsk? Nej ganske vist ikke efter Hverdags-

folkenes Katekismus, men den har aldrig været min. De Tosser skriger op, hver Gang de faar deres dumme Øjne op for, at et Menneske er saa fornuftigt og ærligt at gjøre det med Bevidsthed og Overlæg, som de fleste dog gjør ubevidst. Derfor maa man jo altid sørge for at have de skjønne, patriotiske og „til Borgervellet sigtende“ Faner hejste uden paa Huset, saa kan man jo inden for gjøre, hvad man lyster. De fleste Mennesker, i hvert Fald de kloge, er mer eller mindre Augurer (da han kunde se paa Irma, at hun ikke rigtig vidste, hvad det var, indskød han i en hurtig og let Tone:) — De véd nok, at man sagde om de romerske Præster eller Augurer, at naar de kom sammen mellem dem selv, kunde de ikke lade være med at smile over den dumme Mængde, der lod sig dupere af deres Spaadomme og Trolddomskunster — det gjælder kun om at være forsigtig med at vælge dem, man vil smile til.“

„Og over for mig tror De nok, De tør smile? Det skulde De ellers ikke være saa sikker paa; sæt nu, jeg gik hen og røbede Dem til Frøken Nielsen eller til hendes Moder!“

„Aa — De mener, fordi jeg morede mig med at faa den elskværdige Pige til at være endnu mindre aandrig end sædvanlig ved Deres Selskab forleden? Jeg havde jo ikke andet at tage mig til, De var jo ikke i Stuen . . . men nu styrer De for meget til venstre, træk Rorpinden lidt mere til Dem!“

Hun rettede Fejlen tavst og syntes i det hele lidt forlegen for, hvad hun skulde sige. Paa samme

Tid ønskede hun, at han vilde blive ved at tale, hans Ord virkede som Musik paa hende. Han fortsatte virkelig ogsaa efter et Øjeblikks Ophold:

„De er desuden i Deres Hjærte fuldstændig enig med mig! Eller tror De ikke, at jeg for længe siden har set, at de dumme Menneskers Beundring her i Byen kun er Dem et flovt Surrogat for noget meget bedre? De maa før eller senere træffe et Menneske, der forstaar at vurdere Dem, som De skal vurderes. Og naar De saa helt oplukker Dem for ham, ikke trækker Dem sky ind i Dem selv, saa vil De og han gjensidig kunne supplere hinanden, og De vil først da kunne udvikle rigtig alle Deres glimrende Evner.“

Han tav og saa' fast paa hende, der var bleven afvejlende rød og bleg og nu undveg hans Blik.

„Jeg tror, De siger mig Komplimenter!“ sagde hun og lo lidt tvungent; „pas nu hellere Deres Aarer, vi er strax ude i Søen, og jeg synes, det trækker op til Uvejr.“

„Ja det lader virkelig til det!“ raabte han, der i de sidste Minuter havde hørt op med at ro, saa at Baaden kun bevægede sig ganske langsomt fremad i den Retning, den en Gang var sat i.

„Vi gjorde maaske egentlig bedst i strax at vende og sejle tilbage, men jeg synes dog, vi skulde have været i Søen, om det saa ikke bliver mer end et Øjeblik!“

Med disse Ord tog han nogle kraftige Tag, der i faa Sekunder bragte dem ud i aaben Vande.

Det er kun den Side af den omtalte Indsø, som vender mod Langsund, der har smukke skovbevoxede Partier. I øvrigt er Bredderne nøgne og bakkede og har noget øde og vildt ved sig, som gjør denne Sø og dens Omegn til et af Sjællands ejendommeligste Punkter. De to Mennesker i Baaden saa' nu, at der op bag de lige overfor liggende Bakker kom drivende den ene svære, sortgraa Sky efter den anden. Pludselig gled en af dem for Solen, og i samme Øjeblik gik der et Kuldegys gennem Naturen og gennem de to sejlene. Det var ligesom dette Gys vakte alt af den Dvale, det havde hvilet i for et Øjeblik siden; der begyndte at stryge det ene lange Vindpust efter det andet hen over Vandfladen; de splittede den tunge, kvælende Varme og satte Bølgerne i Bevægelse. Søen havde pludselig faaet en smudsiggraa Farve, og Lyset oppe fra Himlen saa' ud, som det faldt gennem en tilstøvet Glasrude. Langt ude i Horisonten, hvor Bakkerne sænkede sig, kunde man se, at det begyndte at lyne; det saa' ud, som en blankpoleret Sabel fo'r op og ned et Par Gange bag Skyerne; Tordnen kunde man endnu ikke høre. Der ude stod der ogsaa som en graa Mur mellem Himlen og Jorden: det var Regnbygen, der nærmede sig hurtig.

„Inden ti Minuter har vi Bygen!“ sagde Malte; „tror De ikke, vi gjorde bedst i at lægge til her og søge Ly i den norske Pavillon? Vi risikerer ellers at blive gjenneblødte.“

„Ja, det kan vi jo gjerne . . .“

Hun brød af og kastede et skarpt og hurtigt

Blik paa hans Ansigt. Det glødede i dette Øjeblik af Anstrængelsen — og af noget andet! hviskede en Stemme i hendes Indre. Et Øjeblik holdt hun sit Aandedræt tilbage, det brusede og gjærede i hendes Sjæl, men saa tog hun et rask Ryk i Rorpinden, saa at Baaden drejede sig, saa' op paa Himlen og sagde i en hurtig Tone:

„Det holder dog vist nok saa længe, at vi kan komme tilbage til Byen! Lad os hellere skynde os at ro ned ad Aaen igjen!“

Et Blik, hurtigt som de Blink, der krydsede Himlen i det fjærne, havde ramt Irma fra Manden over for hende i det Øjeblik, hun rykkede i Rorpinden. Saa tog han ivrig fat med Aarerne, og de skar hurtig ned gennem Aaen. Hurtig og tavst, ikke et Ord kom fra nogen af de to. Det var ikke alene oppe i Luften, at et Uvejr lurede. Kun vilde maaske det andet Uvejr ikke bryde løs med det samme.

Ved Garverens Have sprang Irma i Land, inden Baaden endnu var kommet helt ind til Bred- den, og uden at se tilbage ilede hun op ad Stien, raabende kun dette:

„Farvel og Tak for Sejlturen, Hr. By- foged!“

Aldrig har nogen Baad været saa uvillig til strax at lade sig binde, som den, Byfoged Malte havde at gjøre med hin skjønnne Avgustdag, under et optrækkende Tordenvejr.

XVI.

Irma laa paa Sengen, med røde, opsvulmede Øjne, træt af at hulke. Hun havde følt sig saa ulykkelig, saa forladt, forraadt, som ingen Sinde før, og hun havde ladet sin Fortvivlelse rase ud. Nu laa hun dér, træt, slappet, ude af Stand til at rejse sig op, men ikke ude af Stand til at tænke. Og Tankerne kom, lidt efter lidt ordnende sig i en sammenhængende Række. Hvorfor var hun bleven saa overvældende fortvivlet? Fordi det med ét Slag, instinktmæssig, uden Reflexion var jaget gjennem hende, at den Mand, hun havde troet sin virkelige Ven, han havde under Skin af at dele hendes Interesser og beundre hendes Talent kun efterstræbt hendes Person, hendes Skjønhed . . . enhver anden Kvinde vilde have været ham lige saa kjær, hvis hun kun havde set ud som hun . . .

Dette havde været hendes første Indtryk. Man plejer at sige, at det første Indtryk er det rigtige, og maaske burde Irma have troet paa det og bleven staaende ved det; hun handlede imidlertid som de fleste i lignende Tilfælde, idet hun nu tilreflekterede sig en anden Opfattelse eller i hvert Fald kom til at se det foregaaende som noget undskyldeligt. Hun havde dog vist dømt for haardt og overilet! Det behøvede jo slet ikke at være overlagt fra Maltes Side, dette Forslag om at gaa op i den norske Pavillon! Han havde jo ikke kunnet vide, at det vilde blive Regn. Hans Øjne havde tindret saa uhyggelig! Men var det endelig saa urimeligt eller forfærdeligt, om han med ét havde set paa hende

med andre Øjne end Vennens? Om en pludselig Forelskelse havde grebet ham? Herre Gud! de var jo dog begge ikke mer end Mennesker! Hvor det ogsaa var kjedeligt, at hun altid saadan lod sig rive hen af sine Indskydelser! Hun skulde have været kold og afvisende mod ham, men ikke givet hele den Scene.

Imidlertid, der var nu intet at gjøre; hun maatte se Tiden an, afvente, hvordan Malte vilde tage Sagen.

Han tog den saaledes, at han Dagen efter kom og aflagde Visit. Idet han traadte ind i Stuen, syntes hun, alt snurrede rundt for hende, og hun fik en hæftig Hjærtebanken, men da han saa, rolig og smilende, havde bukket, takket for Sejlturen og spurgt, hvordan hun befandt sig, tog hun sig sammen, og nogle Øjeblikke senere gik Samtalen utvungent, næsten som sædvanlig.

Ganske vist blev deres Forhold fra nu af ikke, som det tilforn havde været. Fra hans Side var der sagtens intet til Hinder derfor, men for hende var der i Samværet med ham noget af det samme som for et Menneske, der gaar paa Isen og ikke véd, om han kan stole paa den. Han tør ikke lade sig mærke med sin Angst over for Kammeraterne, han snakker og ler, glemmer maaske ogsaa momentvis, hvor han er, men saa minder en Gliden med Foden, en hul Klang neden fra ham derom, og saa føler han strax igjen denne Knugen om Hjærtet, denne Stemmen for Aandedrættet, der gjør hans Tale en Grad for ivrig, hans Latter en Tone for høj.

Malte mærkede, hvorledes Sagerne stod, og kom ikke mer saa hyppig som før i Koldings Hus. Naar en eller anden lagde Mærke dertil og spurgte om Grunden, skød han Skylden paa Forretningerne, der stadig tog til i Mængde.

*

*

*

Som allerede omtalt, havde Pastor Ulrik, der afløste hin Kapellan, for hvem Middagsgildet holdtes, hurtig skaffet sig en stor Tilhørerkreds. Da Irma en Aftenstund kom ind til Fru Nielsen for at gjøre en Visit, traf hun dér nogle Damer i ivrig Samtale om Kapellanen.

„Vi sad lige og talte om Pastor Ulrik, da De kom,“ sagde Fru Nielsen til Irma, efter at Damerne havde hilst paa hverandre; „finder De ikke ogsaa, at det er en dejlig Mand?“

„Pastor Ulrik er en kjøn Mand,“ sagde Irma tørt, idet hun trak sine Handsker af og satte sig; „videre Dom synes jeg ikke, man kan fælde over ham, før han har været her i længere Tid.“

„Næ . . . ja det er jo sandt nok,“ indrømmede Fru Nielsen, „men han prækede da guddommelig i Søndags . . . ja De var der maaske ikke, jeg syntes ikke, jeg saa Dem?“

Ingen af Langsunds Damer vidste, hvor indifferent Irma i den senere Tid, især under Maltes Paavirkning, var bleven i religiøs Henseende. Hun selv var heller ingenlunde klar herover og gik endnu engang imellem i Kirke hos den gammel-dags, tørre Pastor Vadum, mere fordi hun mente, det modsatte vilde vække for megen Opsigt, end af

nogen indre Trang. Degnens og Menighedens ofte falske og skurrende Salmesang pinte hende desuden saa meget, at hun altid glædede sig, naar en Guds-tjeneste var vel overstaaet. Til at høre Pastor Ulrik havde hun ingen Trang følt.

„Nej,“ svarede hun nu stadig i en noget tør og kold Tone, „jeg bliver foreløbig ved Pastor Vadum.“

„Aa, De skulde bare have hørt Ulrik!“ sagde Frøken Amanda begejstret; „der var noget saa poetisk, saa inspireret ved hans Maade at tale paa.“

„Gud ja! Det maa du saamænd nok sige!“ udbrød hendes Moder. „Der er virkelig noget saadan . . . hvad er det nu man kalder det?“

Fru Nielsen standsede og saa' raadvild paa de andre.

„Zelotisk!“ forløste Datteren hende — hun havde haft en dannet, københavnsk Guvernante.

„Ja! ja det er det rette Ord,“ sagde Fru Holther, som ikke anede, hvad zelotisk betød.

Irma sad tavs under denne Leden efter de rette Epiteta til Pastor Ulrik. Nu bøjede hun sig hen over Bordet til Amanda og sagde:

„Hvad er det, De broderer, Frøken Nielsen? Det ser saa straalende ud!“

Amanda rakte sit Arbejde til Irma: det var et Kanevasbroderi til en Skammel. Hun var imidlertid ikke til Sinds at slippe det interessante Konversationsæmne saa snart. Hun havde en lille Regning at opgjøre med Fru Kolding, der — efter hendes Mening — havde været altfor elskværdig

mod Malte. Det maatte jo være hendes Skyld, at Byfogden aldrig siden hint Chokoladegilde havde gjort nogen Tilnærmelse over for den Nielsenske Familie og stadig afværget de Angreb, den havde forsøgt.

„Finder De ikke ogsaa,“ sagde hun derfor i en uskyldig Tone til Irma, „at Pastor Ulrik er langt smukkere end Malte?“

Ved dette uventede Spørgsmaal kunde Irma ikke lade være at blive lidt rød, hun tog sig imidlertid hurtig i det og svarede rolig:

„Det véd jeg dog ikke. Byfogden har et mere mandigt Udseende.“

„Mandigt? Pastoren ser da heller ikke umandig ud. Men det, der mangler Byfogden, det er Idealitet. Og det er der saa meget af hos den anden.“

„Ja,“ sagde Fru Nielsen, „det giver jeg Amanda Ret i. Jeg véd jo nok, Fru Kolding, at De ikke sværmer saadan for det ideale og det højere som min Datter og jeg — og det er maaske ogsaa en Svaghed hos os (men i hvert Fald en, der gjør os Ære! tænkte hun), men jeg har nu rigtig nok altid sagt: uden det højere er et Menneske ingen Ting. Og jeg er ogsaa vis paa, at min Datter aldrig vilde tage en Mand („Gud Moder!“ stønnede Amanda med nedslagne Øjne og Tilløb til Rødmen), som manglede det højere ideale Sving, for Exempel en Mand som Malte. For det maa De dog indrømme mig, at med al sin Vittighed er han dog en . . . en . . .“

Atter Raadvildhed.

„En Materialist!“ hjalp Datteren.

„En Matirrelist, ja netop!“ sagde Moderen.

„Ja han er dog en mageløs dannet og verdens-klog Mand,“ ytrede Fru Holther, mod hvem Malte altid havde været meget forekommende, og som ingen giftefærdige Døtre havde. „Men hvorfor kommer han saa lidt ud nu, véd ingen af Dem noget om det?“

„Jeg ikke,“ sagde Amanda spidst; „det skulde da være Dem, Fru Kolding; til Dem kommer han jo endnu tit.“

„Naa, tit vil jeg ikke sige, han kommer; han har heller ikke sagt mig noget om, hvorfor han nu lever mere tilbagetrukken end før.“

„Det var meget,“ sagde Amanda, „og jeg som troede, De havde hans fulde Fortrolighed!“

„Han har vel faaet flere Forretninger,“ sagde Fru Holther; „det har han da sagt i Klubben.“

Efter at endnu nogle ligegyldige Bemærkninger var udexlede, rejste Irma sig og sagde, hun maatte hjem.

„Bliver De ikke her og drikker The?“ spurgte Fru Nielsen.

„Nej Tak, det maa jeg have til gode til en anden Gang. Kolding venter vist paa at faa sin Aftensmad. God Nat!“

Da hun var gaaet, var der et Øjeblik Tavshed. Amanda brød den med at sige:

„Hvor Fru Kolding var ordknap i Aften! Enten er hun kjed over, at Byfogden ikke mere hænger hos hende fra Morgen til Aften, eller hun

har et eller andet mod Pastor Ulrik; maaske begge Dele.“

„Ja, at hun holdt meget af Malte, det er nu sikkert nok,“ sagde hendes Moder.

„Det var da ikke saa løjerligt,“ sagde Fru Holther, der satte sin Stolthed i at have sin egen Mening. „Det gjorde De jo ogsaa. De sagde da selv til mig, da vi gik hjem sammen fra Fru Koldings Selskab, at det var en overordentlig elskværdig Mand, hvortil De meget ivrig svarede ja, Frøken Amanda.“

Baade Moder og Datter blev røde.

„Gud ja, naturligvis,“ sagde Fruen; „underholdende og elskværdig var han jo . . . men Fru Kolding gjorde sig en forskrækkelig Umage for hele Tiden at have ham for sin egen Mund, og det endskjønt han selv saamænd lige saa gjerne — eller hellere — talte med andre; hvor var han ikke ivrig for at konversere Amanda netop den Dag, De taler om!“

„Ja, saa længe Fru Kolding ikke var i Stuen; saa snart hun kom ind igjen, talte han mest med hende — og for Resten ogsaa med mig. Jeg skal sige Dem, Folk af hans Natur holder sig helst til os ældre, der har nogen Erfaring og Verdenskundskab — *monde* og *jugement fort*, som min Moder altid sagde (Fru Nielsen vidste ikke, hvad disse franske Ord, som hun udtalte vel bredt, egentlig var paa dansk, men hendes Moder havde sagt, at det var det vigtigste her i Livet) — Naa, Fru Kolding er jo ikke saa gammel endnu, men hun er bleven opdraget i Kjøbenhavn, og dér bliver

man tidlig udviklet. En ung Pige som De, Frøken Amanda, maa altid betragte det som en stor Ære, naar en Mand som Byfogden taler med Dem i længere Tid.“

Frøken Amanda fandt i sit Hjærte, at Fru Holther var et gammelt, indbildsk Vrølehed, hun vilde imidlertid ikke forsvare sig over for hende, da hun vidste, det intet nyttede, og greb derfor den klogere Taktik at angribe Fru Kolding.

„Der er nok ellers,“ sagde hun derfor efter en Pavse, „ikke det skjønneste Forhold mellem Kolding og hans Kone . . .“

„Skjændes gjør de vist aldrig,“ sagde Fru Holther, „og man har heller ikke hørt . . .“

„Nej ganske vist!“ afbrød Amanda; „de er jo begge to for kloge til at lade sig mærke med noget. Men har De ikke lagt Mærke til, at de aldrig kysser hinanden eller bare saa meget som kjæler lidt for hinanden? Og naar han en enkelt Gang i Begyndelsen, da de var komne hertil, vilde for Exempel tage hende om Livet, saa undveg hun det altid. Nu gjør han det aldrig mere. Det tyder virkelig ikke paa nogen stor Kjærlighed.“

„Nej det forholder sig virkelig, som du siger,“ bekræftede Fru Nielsen. „De er altid meget kølige mod hinanden. Men Kolding bryder sig vist heller ikke om noget som helst andet end om at tjene Penge og spille Kort.“

„Ja det sidste holder han meget af,“ sagde Fru Holther, „det kan jeg bevidne, og det har han gjort længe.“

Hendes Mand havde nemlig i Reglen foretrukket at spille Kort i Klubben sammen med Kolding og andre af Byens Borgere fremfor at holde hende med Selskab.

„Ja det er nok det eneste, han kan glemme Forretningerne over,“ sagde Amanda, „det og saa Toddyer. De siger, at naar han først har faaet et Par Toddyer, saa spiller han saa gruelig vildt, saa at han tit har tabt enorme Summer.“

„Saadan er det, naar man har mistet Sansen for det højere!“ sagde Fru Nielsen. „Gud, Amanda, om du nu havde faaet saadan en Mand? Ja saa maatte du da først have slaaet din gamle Moder ihjel og skaffet dig en anden.“

Hun rejste sig, trykkede et moderligt Kys paa Datterens Pande og gik ud for at gjøre i Stand til Thebordet.

Den gode Kone hørte til de Mødre, der for-guder deres Døtre, og som bliver lønnede med at maatte faa Lov til at være disse elskværdige Væsners Slavinder.

Koldings, Malte, Pastor Ulrik og forskjellige andre af Byens Folk blev gjentagne Gange „tagne for“ den Aften og mer eller mindre grundig gaaede igjennem paa alle Ledder og Kanter. Fru Holther erklærede af og til eftertrykkelig, at „hun hadede al Sladder“, hvilket Had de to andre Damer ogsaa strax udtalte at de delte af ganske Hjærte. Ikke desto mindre var netop den denne Aften førte Samtale Begyndelsen — en ganske vist kun langsomt spirende Begyndelse — til et Omslag, som efterhaanden gjorde sig kjendeligt i Langsunds Be-

folknings Dom over Irma. Hun havde tidligere nydt en for en ung, smuk Kone ualmindelig god Omtale; dette blev nu lidt efter lidt anderledes. Man begyndte at hviske om, at hun havde koketteret vel meget med Byfogden — som kun derved var bleven afholdt fra at fri til Amanda, sagde Fru Nielsen, og de andre Mødre nikkede stiltiende, saa længe hun var til Stede, men naar hun var borte, sagde de: „Sikken en vigtig Kone! hun gjør da ogsaa den stakkels Amanda rent tosset i Hovedet med sin Forgudelse!“ — at hun gjerne kunde være lidt kærligere mod sin Mand — som for Resten er en Tølper, tilføjede de mere sensible Damer undskyldende — o. s. v.

Stærkest medtaget blev Irma naturligvis af Frøken Brammer og hendes Klike. Lotterikollektricen erklærede triumferende, at nu kunde da enhver se, hun havde haft Ret i allerede for længe siden at kalde Fru Kolding et overfladisk, forfængeligt Menneske, et af denne Verdens Børn. Hun var rigtig en af disse Dukker med et glat Ansigt — og Frøkenen kroede sig i stolt Bevidsthed om, ikke at have noget glat Ansigt — som altid skal have en, der ligger for deres Fødder og gjør Kur til dem. Det havde nok ikke været for Guds Skyld, at hun gjorde saa megen Stads af den forrige Kapellan. Naa, heldigvis havde den herlige Mand ikke ladet sig rokke, men nu havde den kokette lille Trolld udspændt sine Garn for Byfogden, og saadan en Herre, der aldrig gik i Kirke, var naturligvis lettere at lokke. Det lod dog til, at ogsaa han nu var bleven kjed af Fru Kolding, han

kom der jo ikke nær saa ofte, som tilforn. Hun maatte se sig om efter en anden, Himlen skulde vide, hvem hun nu vilde prøve at kapre!

Kun en tog bestandig Irma i Forsvar overfor alle disse Angreb: den lille Fru Thorberg. Om Historien med Malte sagde hun lige frem, at den var hun vis paa, var Usandhed, og naar Talen kom paa Irmas Forhold i religiøs Henseende, udtalte hun sig omtrent saaledes:

„Fru Kolding har, efter alt hvad jeg har kunnet forstaa, ikke faaet nogen Opdragelse, der kunde udvikle hende i aandelig Henseende. Forældrene havde det smaat, og der taltes nok ikke om synderlig andet end Næringssorger dér i Hjemmet. Jeg har kunnet mærke det paa Fru Kolding de enkelte Gange, hun har ladet sig rive hen til at tale fortrolig om sit tidligere Liv, at Moderen egentlig ikke har været noget for hende, hun sled nok fra Morgen til Aften. Og nu, da Børnene er forsørgede, og de gamle staar sig noget bedre, nu tænker de alligevel ikke paa stort andet end at indrette sig det saa bekvemt som muligt. De Gange, de har besøgt Datteren her i Byen, har jeg talt en Del med dem, men det har været vanskeligt at faa dem til at interessere sig for andet end Mad og Klæder og lignende Ting. Nej, Irma er undskyldt, om hun ikke har faaet Øjnene op for Religionens Betydning, til med naar man betænker, hvad for en Mand man har givet hende, da hun var ganske ung og ubefæstet. Han skal da ikke vække hende i nogen som helst Henseende. Hun har vist i det hele ikke haft godt af det Giftermaal,

det har maattet trække hendes Karakter nedad paa mange Maader. Men et godt Hjærte har hun, det er sikkert; fattige gaar aldrig fra hende uden at velsigne hende, og Vorherre skal ogsaa nok finde hende engang.“

Fru Thorberg var selv en ivrig Kirkegænger, skjønt hun ikke yndede Pastor Vadums Prækener: „Der er ingen evangelisk Aand i dem,“ sagde hun. Hun vilde dog ikke undvære den offentlige Guds-tjeneste, men hjemme læste hun Kierkegaard og lignende Forfattere.

Irma selv mærkede vel Misstemningen, men tog sig ikke af den. Hun var nu bleven kjed af det selskabelige, urolige Liv, hun en Tid lang havde ført, og hun trak sig mer og mer tilbage fra Omgangen med Langsunds Damer. Hun syntes, hun var bleven lokket bort fra sin Vej af gode Venner, i hvis Selskab hun havde glemt, hvorhen Rejsen gik, og le't og sunget en Stund, men nu stod hun atter der ude paa Landevejen, fast besluttet paa at holde ud, til hun naaede Maalet.

Og Maalet var det samme som tilforn. For hende var og blev Haabet om den en Gang kommende Berømmelse som Kunstnerinde alt, hendes Livs Axe, hendes Fane, hendes Religion.

XVII.

To Aar gik. Hos Koldings var alt tilsyneladende ved det gamle. Irma musicerede, og An-

dreas gik i Klubben. Der var imidlertid adskillige, som paastod, at han gik der endnu langt mer end før, eller rettere, at han tilbragte næsten hele sin Tid paa den Gjæstgivergaard, hvor den holdtes, enten i selve Klublokalet i Selskab med Byens Borgere eller i Gjæstestuen sammen med handelsrejsende og Prangere. Og det fortaltes, at han spillede stadig højere og vildere, og at hans Toddyer samtidig blev mer og mer „rene“, d. v. s. Kognak'en blev efterhaanden deres overvejende Element. Lige frem beruset havde ganske vist ingen set ham, men Grunden hertil, mente man, var hans store Øvelse i at drikke; ør i Hovedet var han ofte.

Endelig — og det var det værste — havde en rig kjøbenhavnsk Grosserer, som engang var i Besøg hos Telegrafbestyrerens, forhørt sig omhyggelig om Kolding, og da de slemme Rygter om denne var blevne refererede af Damerne i en ikke synderlig hensynsfuld Form, havde han gjentagne Gange rystet paa Hovedet, var falden i Tanker og havde mumlet et Par Ord for sig selv, der lød omtrent som: Ja, jeg tænkte det nok!

Efter denne Begivenhed havde de af Byens Folk, der holdt strængt paa deres Værdighed, trukket sig lidt tilbage fra Kolding og svaret ham kort, naar han tiltalte dem. De mindre pertentlige lo imidlertid ad disse Nykker, som de kaldte det, vedblev at spille med Andreas og vinde hans Penge — han spillede ikke godt — og sagde, at „han var sgu en flot Fyr“.

Irma hørte ikke noget til Skumlerierne over sin Mand. Hun havde jo ingen fortrolig Veninde blandt Langsunds Damer, der kunde gjøre hende den Slags kjærlige Meddelelser. Hendes Fader døde i øvrigt i denne Tid, men det gjorde ikke og kunde ikke gjøre noget meget dybt eller varigt Indtryk paa hende. Han og hun havde haft for lidet tilfælles, til at der mellem dem kunde have dannet sig et stærkt Baand, hvis Sønderrivelse nu vilde være meget smertende.

En stormfuld Aften i Oktober sad Irma ved Vinduet i Dagligstuen med Haanden under Kinden hensunken i dybe Tanker. Hun havde efter Thebordet spillet og sunget i Mørke ved Pianoet; da hun saa endelig træt heraf havde rejst sig, gad hun ikke tænde Lys og give sig til at læse, men satte sig ved Vinduet for at hengive sig til sin mest yndede Beskæftigelse: at drømme vaagen.

Hun sad og tænkte paa, at nu var det Tidspunkt kommet, som hun saa længe havde ventet paa, det Øjeblik nemlig, hvor hun kunde træde frem for sin Mand og sige: jeg har nu en hel Aarrække gjort alt, hvad du ønskede, været en forekommende Værtinde i dit Hus og skaffet dig Omgang med og Søgning af næsten alle Byens bedre stillede Familier. Jeg har gjort alt dette uden at knurre, skjønt det i Grunden kjedede mig. Nu er Maalet naaet: du har en anset og befæstet Stilling her i Byen, og det vil intet kunne gjøre dig, om den allierede, der har hjulpet dig med at erobre denne,

nu trækker sig tilbage. Især naar det er for at blive berømt og feteret, om end i en anden Kreds end din. Du vil blive en Mærkværdighed paa Grund af din Kone, og det kan kun gavne dig. Vil du selv følge med paa mine Triumftog, saa vær saa god; du kan jo lade Forretningen her bestyre af din første Kommiss. Vil du hellere blive hjemme og nyde min Hæder gjennem Aviserne, saa kan du ogsaa det: en Sekretær kan jeg let faa. Men det vil jeg sige dig, at lader du mig ikke faa min Vilje — først nogen Undervisning hos en Sanglærer i Paris eller Wien og saa Lov til at rejse, hvorhen jeg vil — saa faar du fra nu af ikke mere Fornøjelse eller Nytte af mig, end om jeg var en Træblok. Og jeg skal ikke alene ikke gavne dig; jeg skal gjøre alt, hvad jeg kan, for at skade dig. Jeg skal være saa utaalelig mod alle Damerne her i Byen, at de gaar fra dig alle som en, saa at du tilsidst ingen Kunder har. Nu kan du vælge!

Hun tvivlede ikke paa, at Andreas vilde være klog nok til at vælge det rette: at lade hende gjøre, som hun vilde. Hun tvivlede heller ikke om, at det var alt, hvad der behøvedes for at aabne hende Vejen til en glimrende Fremtid. Hver Morgen i de sidste to Maaneder havde hun sagt til sig selv: I Dag skal det være! — og hver Aften havde hun mismodig tænkt: Igjen en Dag gaaet, hvor det ikke har været muligt at finde en passende Lejlighed til at tale til ham om Sagen.

Ganske vist var det ikke let at finde en saadan Lejlighed: dels var Andreas sjældent hjemme, ej engang ved Maaltiderne, som han nu i Reglen

nød paa Gjæstgivergaarden; dels var han i de faa Øjeblikke, han var sammen med Irma, saa gnaven, opfarende og ordknap, at det aldrig var hende muligt at tage Mod til sig og begynde paa den lange Tale. Han var virkelig i den senere Tid bleven rent utaalelig: han kom hjem hver Nat længe efter Klokken tolv, vækkede hende baade herved og ved ofte at tale og raabe højt i Søvn, bandede og skjændte over rene Ubetydeligheder — han der tidligere altid havde føjet hende og været høflig overfor hende — lugtede af Spiritus i en aldeles utilladelig Grad, kort sagt: var en saa lidet mønsterværdig Ægtemand som vel muligt.

Ogsaa i Dag havde han været ubehagelig og brutal. Han havde mod Sædvane været hjemme til The og var saa strax gaaet, efter at han — ogsaa ganske mod Sædvane — et Par Gange eftertrykkelig havde meddelt Irma, at han vilde gaa sig en Tur, han befandt sig ikke vel. Han plejede ellers aldrig at underrette hende om, hvor han gik hen. Det undrede hende ogsaa strax, men svandt hende siden hen ud af Tankerne. Hun havde hørt ham gaa ned ad Trappen og bagefter raabe God Aften! nede paa Gaden, rimeligvis til en bekjendt, der gik forbi.

„Gud véd, hvorfor han raaber saa højt i Aften!“ tænkte hun, „det plejer han ellers ikke at gjøre. Naa det er jo temmelig ligegyldigt. Naar jeg blot havde talt til ham nu i Aften! Han saa’ rigtig nok ud til ikke at være helt rask; han faldt hvert Øjeblik i Tanker og stirrede saa underlig vildt — men maaske han saa netop havde været let at over-

tale! Det kan ikke gaa saadan længer! nu maa jeg tage Mod til mig. I Morgen siger jeg det til ham, og for en Sikkerheds Skyld vil jeg skrive det i et Brev; skulde der saa ingen Lejlighed være til at faa talt med ham, lægger jeg Brevet paa hans Seng, inden han kommer hjem i Morgen Aften; saa maa han jo finde det og læse det.“

Uret henne paa det antikke Skab slog ét Slag, det var halv tolv.

„Halv tolv!“ sagde Irma højt, studsende ved Lyden af sin egen Stemme: den gav saa stærk Gjenlyd i den stille, nu helt mørke Stue. „Allerede saa mange! jeg maa nok se til, jeg kommer i Seng.“

I det samme fo'r der et Vindpust imod Huset med en saa vældig Kraft, at Dørene rystede, og det peb og tudede rundt omkring.

„Det var da løjerligt!“ tænkte Irma, „det var ligesom Gangdøren der nede smækkede for Vinden, og jeg hørte dog saa bestemt Kolding lukke den før, da han gik ud.“

Der havde været Tømmerfolk i Huset den Dag for at reparere noget oppe under Taget. Irma kom pludselig til at tænke herpaa og paa, at en af dem muligvis kunde have forladt Huset senere end hendes Mand og have ladet Døren staa aaben.

„Men det er jo umuligt!“ afbrød hun sig selv; „Tømmerfolkene gaar jo altid, saa snart det bliver mørkt, og Kolding gik først efter The, altsaa i det allertidligste Klokken otte. Men nu smækkede Døren igjen — denne Gang hørte jeg ikke fejl; jeg vil virkelig gaa ned og lukke den.“

I samme Øjeblik hørte hun ganske tydelig, at der gik nogen let og listende hen ad Loftet over hendes Hoved. Det løb hende koldt ned ad Ryggen. Hun blev et Øjeblik staaende, ubestemt, om hun skulde gaa ud eller ej.

„Aa jeg er jo en Nar!“ tænkte hun saa; „det har naturligvis været Katten. Naar har der vel været Tyve i denne By? Den er jo et fuldkomment Paradis i den Henseende.“

Hun blev endnu staaende lidt og lyttede, men nu var alt stille. Dog nej! nu kom der en Lyd af Stemmer nede fra Foden af Trappen.

Nu vilde hun vide, hvad det var. Hun gik rask gennem Dagligstuen og Spisestuen, lukkede Døren til Entréen op og traadte ud. Mellem Entréen og Trappegangen var der en Dør, der om Dagen altid stod aaben, i hvert Fald uafaaet, men som blev lukket og laaset, saa snart Mørket faldt paa. Det slog Irma, at denne Dør nu ikke alene ikke var afaaet, men endogsaa stod paa Klem. Havde hendes Mand været saa syg, at han helt havde glemt at lukke den og kun i en Fart revet den op for at komme ud i det fri? Det syntes næsten saa. Hun kunde imidlertid paa Grund heraf høre alt, hvad der blev sagt nede i Gangen.

Det var hendes Mands Stemme, der først naaede hendes Øre.

„Naa jeg syntes jo nok det var Dem, Petersen!“ sagde han i en ganske forunderlig Tone; det lød, ligesom han havde noget i Halsen, der var ved at kvæle ham, og som nødte ham til at presse Stemmen

frem med Magt. „Ja som jeg siger, De maa vente til i Morgen, vi vil i Seng nu.“

Der var noget ved alt dette, som gjorde Irma aldeles beklemt. Hun vidste ikke, om det var Kulden i Entréen eller en vis ubestemt Følelse af noget uhyggeligt, der bragte hende til at ryste saa hæftig over hele Legemet, at hun maatte støtte sig mod Væggen for ikke at gjøre Larm eller endog falde. Samtidig bankede hendes Hjærte, saa hun kunde høre det.

„Ka' De inte la' mig komme op og søje efter min Pive og min Tobakspung, det er jo bare det, jeg vil ha' Lov til!“ sagde nu en anden Stemme, som kom dybere nede fra.

Irma gjenkjendte denne Stemme: det var en af Tømmerfolkenes, som havde arbejdet paa Loftet den Dag. Hun kunde høre, at han ikke var ganske ædru, dog lod han ikke til at være stærkt beruset.

„Det kan vi virkelig ikke have noget af,“ sagde Koldings Stemme. „Jeg har jo sagt Dem, at vi vil i Seng! vi kan ikke have Dem løbende om paa Loftet ved Nattetid. — Gaa nu!“ tilføjede han i en utaalmodig Tone; „det er koldt at staa her paa Trappen.“

I det samme hørte Irma, at han tabte noget, som trillede ned ad et Par Trappetrin og saa slog mod Stengulvet i den nederste Gang.

„Halløj!“ raabte Tømmersvenden, „De tafte no'et!“

„Ja, lad De bare det ligge!“ lød det oppe fra Trappen.

Tømmersvenden maatte imidlertid have bøjet sig ned og søgt efter det, for et Øjeblik efter hørte den lyttende dér oppe i Entréen, at han sagde:

„Nu har jeg det! det er jo en Lysestump! Skal jeg komme op med den til Dem?“

„Nej vil De nu bare se at komme bort, og det i en Fart!“ skreg Kolding med en af Raseri dirrende Stemme.

Irma kunde høre, at han trak Vejret meget hurtig, ligesom en der har løbet stærkt. Nu kunde hun imidlertid ikke længere holde det ud. Hun gik sagte langs med Væggen hen til Spise-stuedøren, som hun havde ladet staa paa Klem, trak den forsigtig op, smuttede ind og vaklede saa gennem Værelserne ind i Sovekamret. Dér satte hun sig paa sin Seng og snarere rev end trak sine Klæder af. Lidserne i hendes Snøreliv hvinede i Luften, saa hurtig blev de trukne ud. Saa slukkede hun i en Fart Lampen og krøb ned under Dynen. Hun troede, at hun snart vilde falde i Søvn, fordi hun var saa træt og forstumlet i Hovedet. Det gik imidlertid ikke saa. Da hun først var kommet til at ligge, var det ligesom de kolde Sengklæder gjorde hende aldeles vaagen igjen; hendes Tanker vilde ikke bort fra det, hun nylig havde hørt; hvorledes kunde det dog egentlig forholde sig dermed? Hvordan var det gaaet til, at hun slet ikke havde hørt sin Mand komme hjem? For det var dog klart, at han maatte have været i Huset, da Tømmersvenden kom. Og han havde jo nu staaet omtrent midt paa Trappen, lidt nær-

mere ved den nederste Gang end ved den øverste, hvorledes var han kommen dér, uden at hun havde hørt Trinene knage, som de ellers altid gjorde? Og hvor havde han opholdt sig i Tiden, fra han var kommen hjem og indtil nu? Havde det været ham, hun hørte liste sig hen over Loftet? Og hvis det havde været ham, hvorfor listede han saa? Hvad havde han at gjøre paa Loftet om Natten?

Alle disse Spørgsmaal, som mens hun stod ude i Entréen var dukkede frem i hendes Hjerne i en forvirret Masse, utydelig sammenfiltrede mellem hverandre, og havde virket tyngende og beklemmende paa hende, de løste sig nu et for et ud af Virvarret og trængte sig klart og tydelig frem for hendes Sjæl. Hvorledes hang det dog sammen? Det var hende umuligt at gætte.

Hun havde vel ligget saaledes et godt Kvarters Tid, da hun hørte sin Mand komme ind. Hun lod, som hun sov, og kunde mærke, at han listede sig paa Hosesokker hen og stod og saa' paa hende. Hun syntes, hun kunde føle hans Øjne ligesom to tunge, gloende Metalspidser bore sig langsomt og sikkert dybt, dybt ned i hende, lige ind til Sjælen, for at læse i den . . . hvad? det vidste hun ikke.

Endelig hørte hun ham liste sig hen til sin Seng og lægge sig paa den. Hun kunde tydelig fornemme, at han ikke havde trukket sine Klæder af. Men hvorfor ikke? Atter begyndte det at summe og snurre i hendes Hoved, indtil det en-

delig blev aldeles taaget og forvirret, og hun faldt i Søvn.

Hun drømte, at hun endelig — hvorledes var hende ikke klart — havde overvundet alle Vanskeligheder og skulde til at optræde paa Theatret. Hun skulde være Donna Elvira og var iført en sort Silkekjole. Hun stod mellem Kulisserne og skulde lige til at styrte ind paa Scenen for at begynde den berømte Terzet:

Ah chi mi dice mai . . .

da i det samme et Menneske sprang frem foran hende, greb hende om Halsen med begge Armene og trykkede sig saa stærkt ind til hendes Bryst, at hun var lige ved at kvæles. Hun vilde rive sig løs, vilde skrige om Hjælp, men det var umuligt. Der kom ikke en Lyd fra hendes sammenpressede Bryst, og hendes Arme var som lamme. Med en voldsom Kraftanstrengelse vred hun sit Hoved tilbage, saa at hun kunde se Mennesket, der stedse tungere og uudholdeligere knugede sig op ad hende, lige ind i Ansigtet: hun gjenkjendte sin Mand. I en sidste energisk Sammentvingen af alle sine Kræfter sprang hun tilbage og slog ud for sig med begge Hænder . . . i det samme raabte hendes Mand, som havde sluppet sit Greb og var veget nogle Skridt tilbage, hendes Navn et Par Gange, løb igjen hen imod hende og ruskede hende voldsomt i Armen . . . og saa vaagnede hun.

Den kvælende Fornemmelse vedvarede: hun saa' nu, at Værelset var fuldt af Røg. Gjennem denne, der var meget tæt, skimtede hun sin Mands

Ansigt, som ligblegt og med blaa Læber bøjede sig over hende.

„Irma!“ raabte han, „Irma! saa skynd dig dog, Huset brænder! hører du? Huset brænder! Tømmerfolkene maa have smidt en brændende Svovlstik eller saadan noget oppe paa Loftet. Saa skynd dig dog og kom op!“

Nu var hun bleven lysvaagen. Hun fo'r op af Sengen, tog i en Fart de nødvendigste Klæder paa og løb saa efter sin Mand, der stod inde i Dagligstuen og kastede nogle af de letteste Møbler ud af Vinduet. Hun hørte, at de gjorde en dump, utydelig Larm, idet de faldt, han havde altsaa kastet nogle Sengklæder eller noget lignende ned først. Nede paa Gaden blev der raabt Brand og pebet; man hørte Lyden af klaprende Trætøfler paa Mennesker, som løb hurtig gennem Gaderne; længere borte fra tonede de enkeltvis og med afmaalte Mellemrum kommende Slag af Raadstueklokken. Nu kom der nogen farende op ad Trapperne og dundrede mod Entrédøren der ude for at faa den op; et voldsomt Stød sprængte den, og ind stormede tre, fire Mennesker: det var Butiksfolkene, som sov neden under i et Værelse bag Butiken.

„Skynd jer og red, hvad I kan her!“ raabte Kolding til de indtrængende; „jeg kommer strax tilbage, jeg skal bare bringe min Kone hen paa Gjæstgivergaarden!“

Han tog Irma, der var bleven staaende i den aabne Sovekammerdør med stive Blikke, ved Armen og trak af Sted med hende.

Henne paa Gjæstgivergaarden var der naturligvis Folk oppe i Anledning af Ildebranden. Kolding lod en af Pigerne føre Irma til et Værelse og ilede saa selv tilbage til Brandstedet. Der var imidlertid Sprøjterne komne til og desuden forsamlet en hel Del Mennesker, som stod og stirrede paa Ilden, der nu havde naaet nederste Etage og rasede i Butikerne. Idet Kolding trængte sig frem gennem disse gabende Tilskuere for at komme hen til Huset, hørte han en sige halv højt:

„Der kommer Brandstifteren og ser, hvordan det gaar!“

Han vendte sig ikke om for at sende Skumleren et vredt Blik, men rynkede Panden og kneb Læberne sammen, mens en mørk Rødme bredte sig ud over hans Kinder og Pande. —

Opad Morgenstunden lykkedes det at faa Bugt med Ilden. Den havde ødelagt hele Varelageret paa Loftet — som efter Koldings Sigende havde været meget stort —, alle de større Møbler i Beboelseslejligheden og en Del Ting i Butikerne. Taget var styrtet ind, men i øvrigt stod Murene og en Del af Lofterne, da Ilden var løbet fra Loftet langs ad Trappen ned til de andre Etager.

XVIII.

Der blev strax paabegyndt Undersøgelser om, hvorfra Branden kunde skrive sig. Andreas Kolding udviklede for Retten, at den uden Tvivl maatte være kommen fra de Tømmerfolk, der havde været i Huset den Dag; de havde rimeligvis tabt en brændende Svovlstik eller en Glød fra en Pibe, som saa havde fænget — der laa jo en Del Høvlspaaner og Træstumper der oppe — og havde forarsaget Branden. Denne Forklaring var i og for sig ret rimelig; der blev da heller ikke fra Byfogdens eller de andre juridiske Myndigheders Side ytret nogen videre Tvivl om den strax, da den blev afgivet. Der kom imidlertid snart Omstændigheder frem, som bragte Retten til at se Sagen fra en noget anden Side. For det første var der *den offentlige Mening*, der næsten øjeblikkelig havde betegnet Andreas selv som Brandstifteren. Man havde alt længe i Krogene hvisket om, at det stod slet med hans Forretning, som han lod skjøtte sig selv, mens han spillede højt og svirede paa Gjæstgivergaarden. En Del af hans bedste Kunder blandt Byens Folk havde i den senere Tid forladt ham for at gaa til hans Konkurrenter. Sagen var, at der ofte manglede de Varer i hans Butiker, som Publikum ønskede, og at hans Svende, der aldrig blev sete paa Fingrene af Principalen, var grove og skjødesløse over for Kunderne. Desuden vilde flere af hans Svirebrødre have bemærket, at han i den senere Tid havde været febrilsk og opfarende og i det hele haft et Væsen, som en

Mand, paa hvis Sind noget tynger. Rigtig nok skulde man synes, at de skarpsynede Herrer maatte have talt herom før Branden, hvis det virkelig havde været saa meget iøjnefaldende, og det var der ingen der havde gjort, men Folk er jo i Reglen mere bagkloge end det modsatte og drager som oftest først Slutningerne af deres Iagttagelser, naar der fra anden Side alt er kommet et Resultat.

Endvidere blev det oplyst, at Andreas kort før Branden havde faaet den alt i Forvejen ikke ubetydelige Assurancesum for sin Ejendom forhøjet. Huset var blevet assureret for sig, Indboet og Varelageret ogsaa særskilt hver for sig. Med Hensyn til Varelageret herskede der ogsaa megen Uklarhed. Kolding paastod nemlig, at der havde været et meget betydeligt Oplag af Manufakturvarer paa Loftet, men den første Kommis mente, at der ikke havde været noget synderligt, mest kun Kartons og Kasser. Der var imidlertid en saadan Forvirring i Regnskabsbøgerne, at det ikke var muligt at have nogen bestemt Mening om, hvem af de to, der havde Ret. Saa meget var i hvert Fald klart, at Forretningen var bleven ført sjuaket baade for Principalens og Kommis'ernes Vedkommende. Dette indrømmede Andreas ogsaa beredvillig, sagde, at han havde baaret sig ad som et Bæst, og nu kom Straffen, netop som han havde sat sig for at begynde et ordenligt Liv igjen o. s. v.

Det værste var dog den Tømmersvends Vidnesbyrd, som Irma havde hørt tale med Andreas Aftenen før Branden. Dette Menneske, hvis Navn

var Nikolaj Petersen, afgav for Retten følgende Forklaring:

Han og hans Kammerater havde arbejdet den bevidste Dag hos Kjøbmand Kolding og havde forladt Huset, da det begyndte at blive mørkt, Klokken henimod sex. Petersen var saa gaaet hjem for at spise til Aften og havde derefter begivet sig hen paa en Beværtning, hvor han undertiden kom sammen med nogle Venner for at faa et Slag Kort. Dér havde han opdaget, at han ikke havde sin Pibe og sin Tobakspung hos sig, og begreb saa, at han maatte have glemt den paa Koldings Loft. Da han skulde ud tidlig næste Dag paa Landet i Arbejde, vilde han strax gaa tilbage og hente sine Sager; Kammeraterne havde imidlertid faaet ham til at vente, til de var færdige med deres Spil. Saa var han gaaet og havde haft i Sinde — da det var blevet temmelig sent, over elleve — at banke paa Ruden ind til Butiksvendenes Soveværelse, som vendte ud til Gaarden, for at bede en af dem om at lukke ham ind. Men da han var kommen ind i Koldings Gaard — hvis Port i Reglen altid og ogsaa ved denne Lejlighed var uafloaset, indtil Principalen kom hjem — havde han set, at Gangdøren stod paa Klem. Dette havde rigtig nok undret ham, da den altid plejede at være lukket og laaset paa denne Tid; han havde dog ikke tænkt videre herover, men var gaaet lige ind. Det havde været bælmørkt der inde, og han havde et Øjeblik maattet famle for sig med Hænderne for at finde Trappen. I det samme havde han hørt nogen komme ganske sagte ned ad Trap-

pen fra Loftet. Denne Person var standset et Øjeblik uden for Entrédøren paa første Sal ligesom for at lytte, saa havde den listet sig videre ned ad Trappen til Gaarden. Han (Petersen), der ikke vilde overraskes der nede som en Tyv eller som en, der gjorde noget uærligt, havde nu rømmet sig stærkt et Par Gange og havde saa bøjet sig ned for at rive en Svovlstik af paa Trappekanten. Ved Lyden heraf var Personen oven for standset ganske pludselig og havde et Øjeblik forholdt sig aldeles rolig, men saa havde han foretaget sig noget, der efter Petersens Paastand ikke kunde være andet end at trække sine Støvler paa, hvilke han altsaa maatte have baaret i Haanden tilforn, hvad der var rimeligt nok, da han ellers næppe havde kunnet gaa saa sagte. Svovlstikken, som Tømmer-svenden havde tændt, var strax gaaet ud igjen, men han havde dog ved dens Lys kunnet skimte, at Personen dér oppe var en Mand, og vist nok Kjøbmand Kolding. — Saa havde denne raabt ned: „Hvem dér?“ og Petersen havde sagt sit Navn og hvad han vilde. Den anden — hvem Petersen nu tydelig kunde høre var Kjøbmanden — havde svaret, at han skulde gaa; de vilde i Seng dér i Huset, og han maatte ikke løbe omkring paa Loftet paa den Tid. De havde saa vexlet nogle Ord herom, og da havde Kolding tabt noget ned ad Trappen, som den anden havde taget op og kunnet føle var en Stump af et Tællelys. Kolding havde svaret i en forbitret og ophidset Tone, da Tømmer-svenden havde sagt, at han havde taget Lysestumpen, og han havde i det hele syntes at være ærgerlig

over at have truffet paa et Menneske ved denne Lejlighed. Endelig var Petersen gaaet hjem, da den anden ikke paa nogen Maade vilde tillade ham at komme op paa Loftet efter sine Sager.

Dette Vidnesbyrd gav Rettens Folk meget at tænke paa, og Andreas Kolding maatte atter for. Han klarede imidlertid ret godt de vanskelige Punkter i Tømmersvendens Fortælling. Han (Andreas) var — som han alt tidligere havde sagt — gaaet hjemme fra strax efter Thebordet for at tage sig en Tur, da han havde en stærk Hovedpine. Han havde uden for sin Dør hilst paa sin Ven, Telegrafbestyrer Nielsen — hvad denne ogsaa erklærede at kunne erindre — og havde saa begivet sig ned til Aastien, hvor han havde spaseret et Par Timers Tid. Her havde han mødt en Arbejdsmand fra Byen, der havde haft Beskæftigelse i et Hus noget der fra og nu vendte hjem. Denne Mand blev naturligvis ogsaa forhørt og erindrede tydelig at have mødt Kolding. Han havde ikke kunnet se noget som helst paafaldende ved hans Udseende. Deres Møde havde imidlertid fundet Sted Klokken henad ni, og en anden Mand, en Slagter, der en Times Tid senere havde passeret Aastien, havde ikke set noget til Kolding. Denne erklærede, at han maatte da have været paa den modsatte Side af Aaen; han var gaaet op og ned flere Gange paa begge Sider af den (inde ved Byen gik der en Bro over den) og kunde ikke erindre, paa hvilken Side han havde været, paa den Tid Slagteren kom der forbi. Da han nu ikke havde kunnet spase sin Hovedpine bort, var han gaaet hjem henimod Klokken

elleve og var i sin Iver for at komme i Seng og mulig sove Sygdommen bort i en Fart løbet oven paa. Først da han skulde til at aabne Entrédøren, faldt det ham ind, at han havde smækket Gangdøren neden under i uden at aflaase den. Han vilde da gaa ned igjen for at gjøre dette, og ved denne Lejlighed var det, at han havde truffet Tømmersvenden. Hvad dennes Fortællinger om hans forstyrrede Væsen, om at han kom helt oppe fra Loftet, om Lysestumpen, og om at han havde været paa Hosesokker, angik, saa var dette — efter Koldings Mening — intet andet end en af Brændevinen og Mørket ophidset Fantasis Fostre. Noget havde han ganske vist tabt, men det havde ingen Lysestump været, men et lille cylinderformet Svovlstikkefutteral, som han havde taget frem for at tænde en Svovlstik og se, hvem der var nede i Gangen. Han fremviste dette Futteral: det var af Træ og kunde maaske nok af en fuld Mand i Mørke antages for en Lysestump; det bar desuden tydelige Spor af nylig at være faldet mod noget haardt, og nede i Gangen var der Stengulv.

Som sagt, denne Forklaring var ret tilfredsstillende. Alligevel gjorde den ikke den ønskede Virkning. For det første svor baade Petersen og de Venner, han den Aften havde været sammen med, højt og dyrt, at han ikke havde været saa beruset, at der kunde være Tale om at lade Fantasien i den Grad løbe af med sig, som Kolding vilde paastaa. Ganske vist havde han drukket nogle Extrasnapse og havde maaske været lidt „gemytlig“, men det var ogsaa alt. Hans Gang

havde aldeles ikke været usikker, og han havde fuldkommen rolig og rigtig betalt sine Drikkevarer og faaet Penge igjen paa en Daler. Og den Smule Omtaagethed, der mulig kunde have været til Stede hos ham, før han forlod Værtshuset, den maatte absolut være bortdunstet paa den ikke saa ganske korte Vandring i den kolde Natteluft hen til Koldings Hus. Endvidere paastod en Syjomfru, som boede i Huset ved Siden af Koldings, at hun — der havde siddet længere oppe end sædvanlig med noget Arbejde, som skulde være færdigt til næste Dag — kort efter at Klokken var slaaet ti, havde slukket sin Lampe for at gaa i Seng, og saa først havde trukket Gardinet for Vinduet til Side et Øjeblik for at se ud efter Vejret. Hun havde da set en Mand gaa meget hurtig og trykkende sig op til Muren forbi hendes Vindue. Denne Mand turde hun — der var nærsynet — ganske vist ikke sværge paa havde været Kjøbmand Kolding, men hun troede det dog temmelig sikkert.

Efter megen Snakken frem og tilbage blev Myndighederne endelig enige om at anholde Kolding. Dette blev udført, og han fandt sig ret rolig i det; han paastod, at det hele vilde nok klare sig, hans nuværende Gjenvordigheder var kun en retfærdig Straf for hans uordentlige Liv i de senere Aar. Da Frøken Nielsen hørte denne Ytring fortælle, sagde hun, at Kolding var „en væmmelig Hykler“, hun havde „ved Gud altid fundet, han havde noget lurende i sit Blik, det véd du ogsaa, Moder, jeg har sagt!“ Ja, det vidste Moderen jo godt. „Den stakkels Kone!“ tilføjede Frøken

Amanda, mens hun i sit Hjærte tænkte: det har hun godt af, det kokette Dyr!

Hvad „den stakkels Kone“ angik, saa havde hun — der jo ligesom Husets øvrige Beboere strax efter Branden var bleven taget i Forhør — erklæret ikke at vide noget som helst andet, end at hendes Mand var gaaet ud efter Thebordet for at blive sin Hovedpine kvit, og at hun selv var gaaet i Seng noget efter Klokken ti, hun kunde ikke aldeles bestemt sige naar.

XIX.

Paa Irma havde de seneste Begivenheder gjort den Virkning, at hun var bleven greben af en stærk Sløvhed, der lod hende se det hele ligesom et Skuespil, som ikke vedkom hende, noget, der ikke var stort andet end kjedeligt, og som en Gang tidligere eller senere maatte trække over. Endskejnt hun nu aldeles ingen Tvivl nærede om, hvorledes det hang sammen med hendes Mands Forhold til Branden, saa bragte dette hende egentlig ikke til at betragte ham med synderlig andre Øjne end tidligere. Hun havde alt længe haft en Følelse af, at han var en lav Natur, og et ligefrem forbrydersk Udslag af hans Karakter overraskede hende derfor ikke, især da det var af den fejge Art, som en Mordbrand. Nogen egentlig Vrede følte hun ikke imod ham personlig, mere imod den Skæbne,

der havde lænket hende, Kunstnerinden, til et saadant Væsen. Havde den Ro, hvormed hun bar det, som for andre vilde have været Aarsagen til uendelig Fortvivelse, været Frugten af dybere Reflexion, end hun paa sit nærværende aandelige Standpunkt var i Stand til, saa kunde man have kaldt hende en Filosof. I Virkeligheden var hun imidlertid kun en Kvinde med et Maal; saa længe Udsigten til at naa dette ikke var spærret for hende, brød hun sig mindre om, at Vejen til det havde en Del Tjørne, der rev hendes Klæder og Hud lidt itu. Og at den ikke var det, mente hun ganske vist. Snarere maaske det modsatte. Hun vidste, hvor uklar hendes Mands Sag var, og ansaa det for sikkert, at han ikke vilde blive dømt. Om det saa end trak noget ud med hans Løsladelse, var det jo ikke saa slemt. Og efter den vilde hun have aldeles fri Hænder over for ham. En saadan Lavhed som at true ham ved at røbe, hvad hun vidste, laa langt fra hendes Sind, men det var hende klart, at selv om han ikke vilde blive i Langsund, maatte han anlægge sin fremtidige Virksomhed efter en langt mindre Maalestok end tidligere, alene paa Grund af Mangel paa Kapital, og han vilde ikke behøve hende til at føre sit Hus af den Grund, at han intet Hus vilde komme til at føre. Maaske vilde han — han havde alt før sin Arrestation ytret noget derom — blive boende i Langsund, men lade sig engagere som Agent for et eller flere københavnske Huse og saa tilbringe sin meste Tid med at rejse om fra den ene By til den anden. I saa Fald vilde han jo intet kunne have imod, at

hans Kone gik til Theatret og tjente en hel Del Penge, hvoraf hun selvfølgelig ikke vilde forholde ham hans Part.

Havde hun kunnet tænke, at han mulig blev dømt, vilde det hele have stillet sig anderledes for hende. En Tugthusfanges Hustru vilde meget vanskelig — for ikke at sige umulig — kunne bane sig en Vej som Kunstnerinde, og desuden vilde hun jo i saa Fald være komplet forarmet og altsaa ikke have Raad til at tage det Sangkursus, som hun følte hun trængte til. At sætte sig ned og arbejde i en eller anden lav Stilling for saa maaske engang i Fremtiden, naar det værste var glemt, at kunne træde frem — det var noget, der kunde gjøres af en Romanheltinde, men ikke af Irma. Men hendes Tanker gik som sagt aldrig saa vidt, at de kom til at beskæftige sig med disse Eventualiteter.

En Aften sad Irma i sit lille Værelse paa Gjestgivergaarden og læste i en Bog. Hun havde i den Tid, hun havde levet i Langsund, lært at holde meget af Romaner. Bøgerne fik hun fra et Lejebibliothek, og adskillige af dem — især saadanne, der handlede om Kunstnere — interesserede hende stærkt, og det var netop en af den Slags, hun nu sad og læste i. Klokken var over ni, og uden for var det mørkt og overtrukket. Der brændte en knitrende, livlig Bøgebrænde-Ild i Kakkelovnen, og den ensomme befandt sig ret vel, som hun sad eller snarere laa i den store gammeldags Lænestol, med Bogen i Skjødets og den lille Lampe rykket

lige hen paa Kanten af Bordet foran sig for at se bedre.

Pludselig blev der banket paa Døren. Det gav et Sæt i hende; hun plejede jo ikke at modtage Besøg og fik med et nu den Idé, at det maatte være nogen, der kom med et eller andet Bud til hende fra hendes Mand. Det var hende en kjedelig Afbrydelse, og hun sagde i en lidt gnaven Tone:

„Kom ind!“

Døren blev aabnet, og en høj Mand, klædt i en tæt sluttende graa Dragt, traadte ind.

Hun kunde ikke skjelne hans Træk dér, hvor hun sad; hun rejste sig, tog Lampen i den højre Haand og holdt den hen imod den fremmede for at se, hvem det var, idet hun paa samme Tid sagde:

„Ønsker De at tale med mig?“

Men næppe var Ordene naaede ud af hendes Mund, før hun kom saa stærkt til at ryste paa Haanden, at Lampeglasset klirrede mod Kuplen, og hun i en Fart maatte sætte Lampen ned igjen.

„Mal . . . Byfogden! Dem!“

Disse Ord blev stødte ud i en paa én Gang forbavset og forfærdet Tone, men strax efter følte hun, at over for ham maatte hun paa ingen Maade vise sig svag og holdningsløs, hun tog sig altsaa sammen og sagde i en roligere Tone:

„Undskyld — men jeg blev virkelig saa forbavset ved at se Dem, Hr. Byfoged; mine Tanker var i dette Øjeblik saa langt fra Dem som muligt,

saa jeg maatte give min Forbavselse Luft, da jeg saa Dem komme her ind.“

„Men De kan dog maaske nu tænke Dem, i hvilken Anledning jeg kommer?“

„Nej . . . ja, det vil sige . . .“

Hun brød forvirret af og gjorde en Bevægelse med Haanden som for at trække en Stol frem til ham; han kom hende i Forkjøbet og tog selv en.

„Tillad mig at tage Plads!“ sagde han og satte sig lige over for hendes Stol, saa nær, at han kunde have naaet hende med Haanden, hvis han havde strakt den ud.

Hun var bleven staaende og vilde egentlig helst blive ved dermed; hun ønskede ikke, at denne Samtale skulde blive lang. Det havde imidlertid strax slaaet hende, at han kun kunde være kommen i Anledning af hendes Mands Sag; hun anede derfor, at der vilde komme noget alvorligt, og at hun maatte beherske sig. Da dette lettest lod sig gjøre siddende, trak hun Lænestolen et Par Tommer tilbage og satte sig.

„Vi har ikke engang sagt ordentlig Godaften til hinanden, og De har ikke rakt mig Haanden som i gamle Dage,“ brød Malte Tavsheden.

„Der er ogsaa meget forandret siden den Gang!“ sagde hun uden at tænke over, hvad hun egentlig mente med disse Ord.

„Det var dumt sagt!“ hviskede det inden i hende. Hun blev lidt forlegen og gav sig til at pille ved en Kvast, der hang paa Lænestolens Arm.

Da hun først havde slaaet Øjnene ned, var

det hende umuligt atter at hæve dem. Hun følte saa tydelig, at hans hvilede paa hende, og det var ligesom de lagde Blyvægte paa hendes Øjenlaage: hun maatte se ned.

„Jeg undersøger,“ tog han nu til Orde, „i Embeds Medfør Deres Mands Sag, og jeg skal dømme i den. De maa tro mig, naar jeg forsikrer, at jeg aldrig har haft noget saa pinligt at gjøre som dette.“

Han tav og syntes at vente en Ytring fra hende. Der kom imidlertid ingen. Han begyndte da igjen:

„Den Gjæstfrihed, jeg har nydt i Deres Hus, vil altid være i saa taknemlig Erindring hos mig, at det er mig meget ubehageligt nu at skulle træde op over for Dem i en Dommers strænge Skikkelse.“

Der var noget inde i Irma, der hviskede:

„Pas paa! Endnu er det ikke kommet, det han egentlig har at sige! Vær paa din Post!“

Hun kjendte Malte som den Mand, der ikke begyndte Musikstykket uden Præludium.

Han rømmede sig let og vedblev:

„Og endnu ubehageligere er Sagen bleven mig, efter at jeg nu — ja undskyld mig, men Sandheden maa frem — har sat mig grundig ind i Deres Mands Forhold og set at ... at det i hvert Fald beror fuldstændig paa mig, hvad Udfald Sagen skal faa.“

Endnu saa' hun ikke op. Der var i det hele intet Tegn til Bevægelse at se paa hende, det skulde da være, at hun ikke længer lod Fingrene

spille med Kvasten, men havde lagt den lange, hvide Haand paa Stolearmens sorte Betræk, af og til knugende Neglene ligesom i Krampe ind i Tøjet.

„Ja,“ sagde han efter et Øjeblik's Pavse, „jeg holder Deres Mands Ære og Fremtid i min Haand . . . og vel altsaa ogsaa Deres egen. Sagen kan vendes saaledes, at det hele forbliver uafgjort, ja saaledes, at den største Sandsynlighed bliver for, at Branden er opstaaet ved Tømmerfolkenes Uforsigtighed. Den kan vendes saaledes — hvis jeg vil.“

Nu tav han atter, og denne Gang følte Irma, at han vilde have hende til at sige eller gjøre noget, for han slog det ene Ben over det andet og lænede sig magelig tilbage i Stolen.

De sad saaledes uden at sige et Ord nogle Øjeblikke, der forekom Irma uendelige. Hun kunde høre Blodet suse og synge for sine Øren, og samtidig var Lyden af en Gren, der af Vinden sloges mod Ruden, hende saa pinlig. Bare den dog vilde holde op!

Til sidst kunde hun ikke længer holde det ud, hun maatte se, hvad der i dette Øjeblik laa i hint smukke, kloge Ansigt, som hun vidste var lige foran hende. Det forekom hende ogsaa, at han ikke mere stirrede paa hende.

Hun saa' op.

Han havde virkelig slaaet Øjnene ned. Fingrene paa begge sine Hænder havde han spilet ud og stemmet dem med Spidserne mod hverandre, og nu sad han tilsyneladende fordybet i Betragtningen

af dem. Dog kun tilsyneladende. Nede om Munden lurede der noget, en Mellemtung af Glæde og Haan, et undertrykt, triumferende Smil. Da hun nu først havde fæstet sit Blik paa dette Ansigt, kunde hun ikke rive det løs der fra igjen. Til Trods for, at hun i dette Øjeblik sidst af alt skulde have hengivet sig til æsthetiske Indtryk, kunde hun dog ikke undlade at finde dette Ansigt smukt, klogt og kraftfuldt.

Og tydelig saa' hun for sig i det samme et andet Ansigt, et rød-blakket, opdunstet og utilhugget, med vandblaa, snu Øjne og sorte Tænder...

Det Ansigt havde været presset tæt op til hendes, hun havde følt dets varme Aande paa sine Kinder, havde maattet taale dets Kys . . .

Men det andet Ansigt, det lige for hende, det hævedes nu mod hende, de mørke Øjne fangede hendes og holdt dem fast . . .

Der laa en Mand paa Knæ foran hende og omslyngede hende med sine Arme.

Men i dette Øjeblik jog op i hende en Følelse af Væmmelse, Modbydelighed for det falske Spil, Manden foran hende drev, Modbydelighed for sig selv, der havde fundet sig i det saa længe, en Følelse, som omslyngede et hæsligt Kryb hende...

Hun maatte bort, ud af dette Væv, hun kvaltes! . . .

Hun snappede efter Luft og sagde stønnende:

„Slip mig! Slip mig! Gaa Deres Vej! Lad mig komme løs! Gjør, hvad De vil med det

andet, det er lige meget, men slip mig bare! Slip mig!”

Og hun rev og sled i de Arme, der knugedes stedse fastere om hende, vred sig, gjorde sig stærk og rykkede hele sit Legeme hæftig tilbage for at komme løs . . .

Og saa et hvinende, skingrende Skrig, den druknendes Skrig om Redning, Fuglens Skrig i Slangens Gab.

Lyden af en Kjole, der hurtig gnides hen ad Muren, og af Trin uden for.

Saa bankes der paa Døren. Byfogden, der staar i Nærheden af den, langt fra den halvt bevidstløse Kvinde i Lænestolen, siger: Kom ind!

En Opvartningsjomfru stikker Hovedet ind og spørger, om der var nogen syg?

„Ja, Fru Kolding fik ondt, da jeg talte med hende om hendes Mands Sag . . . vær saa god at hjælpe hende!”

Saa gaar han, rolig og værdig.

*

*

*

Uden for havde Vinden rejst sig og splittet Skyerne ad. Frem bag en af dem traadte nu Maanen, dette himmelske Lys, der ligesom det, hvis Glans det laaner, skinner baade for retfærdige og uretfærdige, og ned over den lille sovende By gød den sine kolde, hvide Straaler.

Oppe i det lille Værelse paa Raadhuset, hvor Vinduerne er forsynede med Jærnstænger, og hvor der hverken er Tapet eller nogen anden Prydelse paa de nøgne Vægge, dér sidder paa den tarvelige

Seng en Mand med et blegt Ansigt, som han støtter i sine Hænder. Fingrene er halvt begravne i de gule, glansløse Haartjavser, der i den sidste Tid ikke er blevne klippede og friserede saa omhyggelig, som for nogle Aar siden.

Denne Mand er ikke vel til Mode i Aften. Han har faaet at vide, at han med det første kan vente sin Dom, og han har saa pludselig følt med knugende Angst, hvor megen Sandsynlighed der er for, at denne Dom bliver en Fordømmelse. Han har en Tid skudt Tanken herom fra sig. „Man dømmer ikke den Mand til Tugthuset, ved hvis Bord man ofte har spist!“ har han sagt til sig selv. Men saa har en Stemme i ham svaret, at en Mand som Malte ikke tager slige Hensyn, og hans ubarmhjærtige Hukommelse har hentet frem det ene Exempel efter det andet paa, at det, han ønsker at bilde sig ind er en Umulighed, netop ofte er sket.

Hans Tanker vanker langt omkring; de gaar især med irriterende Haardnakkethed stadig tilbage til en vis Aften . . .

Den Aften, da han, siddende som paa Gløder, tvang sig til at nedsluge en Kop The og lidt Smørrebrød i sin Kones Selskab, og saa skyndte sig af Sted hjemme fra, ud til den mørke Aasti, hvor han gav sig til at spasere hurtig op og ned og hver fem Minuter trak sit Ur op af Lommen og rev en Svovlstik af for at se, om den sneglelangsomme Viser dog ikke snart var naaet til det ønskede Punkt, og saa igjen bandende stak det i Lommen . . .

Den Aften, da han saa endelig, efter at have løbet omkring, til han blev ganske hed og forpustet, sneg sig hjemad, stadig holdende sig i Skyggen og trykkende sig op til Husene, og ankommen til sit Hus skottede ængstelig til alle Sider, om ingen saa' ham, og da han havde forvissat sig om, at der ingen var, listede sig gennem Porten og Gaarden ind i Gangen, tog sine Støvler af og med dem i Haanden gik sagte op paa Loftet, det bælmørke Loft, hvor der pludselig paakom ham en saa hæftig Skjælven, at han næppe kunde staa paa sine Ben . . .

Den Aften, da han til sidst bed Tænderne sammen og mumlede: Nu maa det gøres! og saa listede sig hen til en Krog af Loftet, hvor der laa noget Halm og nogle Rebstumper, overdryppede alt dette med et Tællelys, han havde bragt med i sin Lomme og nu havde tændt, hvorpaa han stak den brændende Tande ned i Halmen, der strax gav sig til at knitre og brænde . . .

Den Aften, da han efter fuldført Arbejde stod et Øjeblik og saa' paa, hvorledes Ilden bredte sig, smilede, da den greb fat i en af Taglæggerne, og saa listede sig let som en Kat tilbage over Loftet og ned ad Trappen, idet hvert Vindstød, som rystede Huset, lokkede et Smil frem paa hans Læber, der skulde sige saa meget som: Godt at det stormer, des hurtigere breder Ilden sig! . . .

Den Aften, da han pludselig hørte nogen røre sig nede i Gangen, og da en overvældende, lamrende Følelse greb ham, Følelsen af, at der nede var en, som havde luret og vidste alt, og nu

stod og ventede for at falde over ham, gribe ham . . .

Den Aften, da hans Ben pludselig blev saa tunge som Bly under ham, saa han ikke kunde faa dem af Pletten, og da . .

Fingrene gravede sig længere ind i de gule Tjavser, Rynkerne paa den graablege Pande blev dybere, og Underlæben sank endnu mere nedad.

„Den Lysestump! den forbandede Lysestump!“ mumlede han; „der er altfor meget at forklare, altfor meget at undskylde, en Mand som Malte maa nødvendigvis se, hvorledes det forholder sig.“

Og hans Tanker gled fra Malte hen til hans Kone. Det var en meget naturlig Idé-Association: havde ikke en Gang før et Par Aar siden en af hans Svirebrødre, en tyk, indbildsk Handelsrejsende med en stor uægte Kjæde og en Masse Ringe, sagt til ham;

„Véd De hvad, Kolding? Jeg saa' i Dag Deres Kone og Byfogden spasere sammen ned ad Gaden! De to har sgu vist et godt Øje til hinanden, hvad? Naa, inte bøs for en lille Gemytlighed!“

Og han, den fornærmede Ægtemand, der den Aften alt havde stukket fire Toddyer og nogle Snapse under Vesten, han havde vist sig som en prægtig, godmodig Fyr, der forstod at vurdere Spøg og slet ikke blev „bøs“; han havde nemlig svaret med et bredt Grin:

„Hvad Fanden rager det mig, hvem min Kone har et godt Øje til? Ja var det endda saadan en Børste som Dem, Knudsen, der ikke er estimeret

for saa meget som saa (et Knips med Fingeren), saa var det noget andet! Men en fin Herre som Byfogden, der er sgu inte noget i Vejen!“

. . . Ogsaa dette Optrin randt den fangne i Hu, og han dvælede et Øjeblik ved det. Han kom til at mindes en Roman, han engang havde læst, hvori der var en fransk Embedsmand paa Revolutionstiden, af hvem en smuk Kone købte sin fængslede Mands Løsladelse med sin Person.

„Ja,“ mumlede han, „naar man endda havde levet paa den Tid — og naar der saa havde været noget ved hende!“

XX.

„Nej, min Lotteriseddel vil jeg ikke have fornyet!“ sagde Fru Nielsen, idet hun løsnede sine Hagebaand inde hos Frøken Brammer, som strax havde spurgt, om det ikke var derfor, hun kom.

„Nej, Nielsen sagde meget rigtig i Dag, at det blev for dyrt i Længden med den Seddel, naar man saadan som vi aldrig vandt — men det var heller slet ikke i Forretninger, jeg kom her, der var bare noget, jeg endelig vilde fortælle Dem.“

„Gud, søde Fru Nielsen, lad mig høre!“

„Ja gæt, hvad det er om!“

„Om Deres Datter . . . er hun bleven forlovet?“

„Nej . . . det var ikke saa vel . . . nej det er noget helt andet, noget vi alle har været saa spændte paa.“

„Aa . . . Koldings Sag . . .“

„Ja netop.“

„Aa men saa sig mig dog, hvad det er?“

„Dommen er falden.“

„Nej det er da ikke sandt? Min Gud! saa fortæl dog! hvor mange Aar har han faaet?“

„Aar . . . ikke et eneste.“

„Men det er jo ikke muligt . . . slipper han med nogle Maaneders Forbedringshus?“

„Han er . . . ja se kun paa mig, det er virkelig sandt . . . han er bleven frikjendt!“

„Frikjendt! Nej du Fredsens Gud, der er da heller ingen Retfærdighed til mere! Men hvordan i al Verden . . .?“

„Ja det er, som jeg siger. Min Mand kom i dette Øjeblik hjem og fortalte mig det. Det har nok været, hvad man kalder en Skjønssag, og der har været en Del, der talte for, og en Del, der talte imod, saa Afgjørelsen har udelukkende beroet paa den Mening, Byfogden kunde danne sig . . . men underligt er det, det er vist og sandt.“

Det samme fandt ikke alene Frøken Brammer, men ogsaa omtrent hele Byens øvrige Befolkning. Den havde glædet sig til for Fremtiden at kunne tale med „af Erfaring“ om store Forbrydelser, og nu kom den Byfoged og tilintetgjorde denne Glæde! Han kunde dog vist ikke være saa dygtig, som der en Tid var gaaet Ry af!

Den mest forbavsede var dog sikkert Irma.

Hun grundede over, hvad der havde bevæget Malte til at frifinde hendes Mand. Havde det været en Slags Æresfølelse, der ikke havde tilladt ham at lade hende tro, han virkelig havde ment sine Udtalelser hin Aften, en pludselig Opblussen af noget godt, eller maaske en snedig Beregning, et Haab om, at det, der ikke var lykkedes ham hin Aften, det vilde nu kunne lykkes ham, naar hun blev rørt over, at han ikke havde holdt sine Trusler . . .

Hun kunde ikke tænke sig, hvilken af disse Forklaringer, der var den rigtige — og maaske kunde ikke engang Malte selv have givet hende Svaret. Mennesket handler sjældnen ud af én bestemt og klar Følelse. Maskineriet er saa indviklet.

Men hvordan det nu end forholdt sig, følte Irma sig saa fri og lykkelig i Bevidstheden om, at hun ikke havde ladet sig rive hen hin Aften, at hun dog én Gang i sit Liv havde kunnet være stærk og fast!

*

*

*

Saa snart Kolding var kommen ud af Fængslet, følte han strax, at der ikke kunde være Tale om atter at begynde en Forretning, der var grundet paa det store Publikums Tilslutning. Det var ham derimod let nok at faa en Stilling som rejsende for nogle store Huse i Hovedstaden, der kjendte ham som en praktisk Mand. Han lejede sig saa et lille enetages Sted, der laa ved Udkanten af Byen, i Nærheden af Aaen. Her flyttede han og Irma ind, og de var snart hjemme der, eller rettere: hun

var det, hun behøvede jo ikke stort andet end Pianoet, der var blevet reddet fra Branden, og sine Noder for at kunne være lige saa tilfreds i dette lille Hus, som tidligere i det store. Han var kun yderst sjælden i Langsund, og naar han var det, sad han altid indtil langt ud paa Natten paa Gjæstgivergaarden og svirede med Folk af samme Stand og Art, som han selv. Saa vækkedes hun undertiden henad Morgenstunden, ved at han med tunge og usikre Trin kom forbi Vinduerne og gik gennem den lille Gang ind i sit Værelse, hvor han smed sig paa Sengen med Klæderne paa.

Hun havde nu faaet sit eget Værelse, hvor hendes Piano og hendes Seng stod. Der var foruden det endnu to Værelser og et Køkken neden under; oven paa var et Par Kvistværelser. Det største af de to Værelser neden under tjente baade til Spise- og Dagligstue, i det andet sov Kolding. Han havde først gjort Indvendinger mod dette Separeringssystem, men hun havde kort og godt erklæret, at vilde han have, hun skulde hjælpe med til at ernære dem — hvilket hun gjorde ved at lære Smaapiger at spille — saa maatte han ogsaa lade hende have sit lidt for sig selv. Naar hun var træt af at have herset med dumme Børn for at faa dem til at kjende Forskjel paa B'er og Kryds'er, paa Basnøglen og Diskantnøglen, saa vilde hun virkelig ikke vækkes midt om Natten, ved at han kom hjem og gik ind i det Værelse, hvor hun sov. At hun nu alligevel ofte vækkedes, talte hun ikke om og tog sig ikke saa nær. Naar hun kun var fri for at se ham, var hun tilfreds.

Hun havde altid haft en Del Magt over ham og satte ogsaa ved denne Lejlighed sin Vilje igjennem.

De Smaapiger, hun spillede med, var mest Børn af saadanne Forældre, der ikke rigtig kunde regnes til „det bedste Selskab“, saa som Slagtere, Smede, Tømrere, o. s. v., kort sagt de velstaaende Haandværkere, der dog ogsaa vilde give deres Børn lidt „Dannelse“. Den fineste Portion af Byens Folk trak sig ganske tilbage fra Irma, og hun sørgede ikke derover. De undlod just ikke ligefrem at hilse hende paa Gaden, men de undgik det dog helst ved at lade, som de ikke saa' hende, og om nogen Sinde at besøge hende var der aldrig Tale. Kun den lille Fru Thorberg gjorde en Undtagelse; hun saa' en Gang imellem ind til Irma og maatte høre meget ilde derfor af de andre Damer. Hun svarede just ikke, men hun tænkte, at hendes Pligter som kristen og som Menneske bød hende at være venlig mod den forladte. Irma var hende meget taknemlig for hendes smaa Besøg, men til nogen egentlig Fortrolighed kunde det aldrig komme imellem dem; dertil var der for faa Berøringspunkter mellem den lidenskabelige og nydelseslystne Kunstnerinde og den resignerede, gudhengivne Enke.

Irma var nu aldeles bestemt paa, at hun saa snart Sommeren kom, vilde tage til Kjøbenhavn for at lade sig prøve af en Syngelærer. Hun følte, at længe kunde det afgjørende Skridt ikke udsættes. Hun gik nu i sit syv og tyvende Aar, men det syntes hende, at hun i Virkeligheden var

langt ældre. Hun havde i flere Retninger været saa tidlig udviklet, og hun havde i en ung Alder oplevet saa meget, at hendes Sjæl var fyldt og næsten overmættet med Indtryk, som hos de fleste andre er Frugterne af et helt, langt Liv. Hun kunde undertiden med hemmelig Rædsel spørge sig selv, om hun da virkelig var aldeles blottet for Følelse og Hjærte, siden det meste af det, der satte andre i Bevægelse, aldeles ikke rørte hende. Hun maatte da svare sig herpaa, at hun hele sit Liv havde levet i sin egen skarpt afgrænsede Verden, at hun fra en meget tidlig Alder og i en Grad, som kun yderst faa andre, havde maattet være alt for sig selv, og at hun aldrig havde kunnet aabne sig rigtig for noget Menneske og altsaa heller ikke faa det, der kun gives paa denne Betingelse: et virkelig befrugtende og forædlende Venskab.

Imidlertid slæbte Vinteren sig hen for den ensomme der ude i det lille Hus ved Aakanten. Hun kunde, da Foraaret kom, se tilbage paa et fuldført Arbejde af et Dusin Smaapiger, der spillede *Manden med Glas i Haand* med en overraskende Færdighed, og et halvt hundrede Bind fedtede Lejebibliotheksromaner, som var læste fra Ende til anden med levende Interesse.

Det var begyndt at blive mildere i Luften. Overalt var der et frygteligt Sjap og Søle; Aastien var næsten ikke til at komme frem paa. Alligevel gik Irma tit der nede og spaserede; hun brød sig ikke om at blive lidt vaad om Fødderne af Vandpytterne og paa Hovedet og Skuldrene af de smaa

Plaskregnskyl, som de store nøgne Bøgetræer sendte ned over hende, saa ofte Vinden ruskede i dem. Hun indaandede den friske, ofte ganske lune Foraarsluft, og hun syntes, den udvidede hendes Bryst og gjorde hende yngre og modigere. Hvor ofte klang der ikke inde i hende, især naar Solen skinnede, en Linje af en Foraarssang, hun havde hjemme blandt sine Noder:

Jetzt muss sich alles, alles wenden.

XXI.

En stille, klar Stjærnenat i Slutningen af Maj havde Irma siddet længe ved Pianoet og sunget, indtil hun endelig havde hørt Uret slaa tolv og var holdt op med sin kjære Beskæftigelse for at gaa i Seng. Hun lod, som hun plejede, Gardinet for Vinduet forblive oprullet og laa en Tid lang og glædede sig ved Synet af de blaalige Felter, som Maanens og Stjærnernes Skin dannede paa Gulvet ved at falde ind gennem Ruderne. Til sidst faldt hun i Søvn og sov — hvor længe vidste hun ikke siden efter — indtil hun blev vækket ved gjentagne svære Slag paa sin Kammerdør. Hun fo'r i Hast op af Sengen, hyllede Sengetæppet om sig, stak de bare Fødder i et Par Morgensko og løb hen til Døren.

„Hvem er det?“ raabte hun.

Slagene blev hæftigere og hæftigere, og samtidig dermed raabte en tyk, raa Stemme paa den anden Side Døren:

„Luk op, for Satan! luk op! hvad ligner det at laase Døren af for sin egen ægteviede Mand?“

Det var Koldings Stemme. Han var aabenbart stærkt beruset.

„Men Kolding dog!“ sagde Irma nu saa højt, at han der ude kunde høre det; „det er jo midt om Natten! jeg vil sove nu, gaa ind i dit Værelse! Hvis du har noget, du vil sige mig, kan du jo komme i Morgen, saa kan vi tale om det. Godnat!“

„Ja men jeg vil ind til dig nu, netop nu!“ brølede Manden, forstærkende sine Ord med en voldsom Ed. „Er du kanske ikke min Kone? Har jeg kanske ingen Rettigheder over dig? Luk mig ind, siger jeg.“

„Jeg lukker dig ikke ind!“ sagde hun med høj, fast Stemme — hun havde Møje med at gjøre den saa fast, hendes Hjærte bankede, som vilde det sprænge Brystet.

„Da skal jeg nok faa Døren op!“ lød det der ude fra.

I det samme kunde hun høre, at han tog Tilløb og med al sin Kraft styrtede sig imod Døren. Det bragede og knagede i den, men den holdt dog endnu denne Gang.

I en frygtelig Fart skubbede hun Bordet og nogle Stole hen foran Døren — rigtig nok kun en skrøbelig Barrikade!

Saa kom der atter et voldsomt Brag — hele Huset rystede. Endnu et — og Døren fo'r op, og Stumper af den sprængte Laas jog klirrende hen over Bordet og Gulvet inden for.

Han blev staaende et Øjeblik i Døraabningen for at puste. Han var gloende rød i Ansigtet; Aarerne paa hans Pande stod saa mørkeblaa og spændte, som de skulde springe. Haaret hang i Tjavsner ned over Øjnene, der funkledede af Raseri og Begjær og var ganske røde og underløbne med Blod.

Hun stod paa den anden Side af Bordet, bleg og skjælvende, knugende Sengetæppet sammen foran Brystet. Det hvidblaa Maaneskin gød sig ind over hende, hun lignede en Elverpige i et Sagn.

Ind over Gulvet faldt gennem Døraabningen et rødtligt og flakkende Skjær: det kom fra et Lys, som han havde stillet paa Gulvet i den anden Stue.

Nogle Sekunder mønstrede de hinanden, ligesom to Dyr, der skal til at kæmpe: en Tiger og en Hind.

Det var hende, der brød Tavsheden.

„Kolding,“ sagde hun, denne Gang med rystende Stemme; hendes Bryst fo'r op og ned som et Hav i Stormvejr — „Kolding, betænk dog, hvad du gjør!“

„Hvad jeg gjør? Det har jeg sgu betænkt for længe siden! Jeg gjør det, som jeg har ladet være med at gjøre saa længe bare af tosset Føjelighed mod dig: jeg giver dig en lille Mindelse om,

at jeg er din Mand, din egen elskede, ægteviede Mand! Naa mit Lam, gjør nu ingen Knuder, men træk det Bord til Side og lad mig komme ind til dig!“

Han spidsede Munden som for at kysse hende. Raseriet i hans Øjne havde et Øjeblik veget Pladsen for en fjottet, drukkensalig Velvillighed.

Hun troede, hun kunde benytte sig af dette Omslag.

„Kolding,“ sagde hun i en Tone, som hun stræbte at gjøre venlig og indsmigrende; „vær nu fornuftig og lad mig have Natten i Ro. Jeg fryser her i denne Træk! gaa nu ind til dig selv og luk Døren og lad mig faa Lov at komme i Seng igjen!“

Han stod og gloede paa hende, mens hun talte, ligesom han ikke rigtig forstod Meningen af hendes Ord.

„Naa,“ sagde han, „det er jo rart, at du er bleven føjelig! Træk nu Bordet væk og lad mig komme ind!“

Hun gjorde en afværgende Bevægelse med Haanden.

„Naa saa du vil ikke?“ skreg han, da han saa’ dette — nu kom hans Øjne igjen i Brand. „Ja saa skal jeg lære dig at ville!“

Han kastede sig imod Bordet, saa det og Stolene fo’r ind i Værelset og ufejlbarlig vilde have revet Irma omkuld, hvis hun ikke med et Spring var faret ind i den store Alkove, hvor hendes Seng stod. Klemmende sig ind i en smal

Aabning mellem Sengens ene Ende og Væggen skreg hun:

„Rør mig ikke! rør mig ikke!“

Han vaklede hen imod hende med udstrakte Arme.

„Rør mig ikke!“ skreg hun igjen i Dødsens Angst. „Uhyre! Mordbrænder!“

Ved dette sidste Ord gav det et Sæt i ham; han lod Armene falde ned som lammede og stod pludselig stille.

„Hvad siger du?“ stammede han.

„Mordbrænder! siger jeg, ja Mordbrænder! Jeg véd, hvorledes det gik til; jeg sad i Dagligstuen den Nat og hørte dig liste omkring oppe paa Loftet; jeg stod ude i Entréen og hørte dig tale med Tømmersvenden! jeg véd alt!“

For hvert nyt Udraab af hende var han vegen et Skridt tilbage. Hans kort i Forvejen saa mørkerøde Ansigt havde faaet en underlig, gulgraa Farve, hans Læber var blevne blaa og dirrede, og Tænderne klaprede højt og lydelig mod hverandre i Munden paa ham.

„Det har du aldrig sagt mig før!“ tvang han nu frem med en hæs og brusten Stemme.

„Fordi der ingen Grund var dertil! Fordi jeg syntes, du kunde have nok at skamme dig for al ligevel, du behøvede ikke ogsaa at være bange for at se din Kone i Øjnene!“

Mens hun talte, saa' hun stadig stift paa ham. Han kunde ikke holde dette Blik ud og vaklede bestandig længere og længere tilbage hen imod Døren.

Da han var kommen hen til den, stod han et Øjeblik stille, støttede sig mod Dørstolpen og sagde uden at se paa hende:

„Du jager mig altsaa bort? godt! saa skal det vel være saadan!“

Med et Ryk vendte han sig om og løb saa hurtig, han kunde, uden Hat paa Hovedet, gennem den anden Stue og Gangen ud af Døren, som han havde ladet staa paa vid Gab, da han før kom hjem. Hun hørte de tunge, klaskende Slag af hans Fødder mod den vaade Jord, idet han løb forbi Vinduerne og ned gennem Haven. Lyden tabte sig efterhaanden i det fjærne, men hun vilde dog bestandig have kunnet skjelne den og saa til Slutning en anden, stærkere Lyd af et Plump og af sprøjtende Vand — hvis hun ikke forinden var sunken afmægtig ned paa Gulvet for Enden af sin Seng.

*

*

*

Da Irma atter kom til sig selv, var det højlys Dag. Solen skinnede ind gennem den aabne Dør og varmede hendes Legeme, der var blevet aldeles stift af den indtrængende, kolde Natteluft. Hendes første Bevægelse var at rejse sig og gaa hen for at lukke Døren. Da dens Laas var sprængt, maatte hun skyde Bordet hen for at holde den til-lukket — den aabnede sig indad —, og da hun havde gjort det, krøb hun op i sin Seng og hyllede sig ind for at blive lidt optøet. Hun følte en stærk Smerte i Panden, og hendes Tanker vilde først slet ikke lade sig ordentlig samle. Lidt efter lidt kom det dog altsammen: Slagene paa Døren, Spræng-

ningen af denne, hendes Mands Trusler, hendes egne Ord og endelig hans Flugt.

Her standsede hendes Hjærne sin Rekapitulation af Nattens Begivenheder for at give sig i Kast med det Spørgsmaal: hvor han var bleven af?

Ja hvor var han bleven af?

Hun kunde ikke tænke sig det. Hun erindrede ganske tydelig, at han ingen Hat havde haft paa, og at han ikke var løbet ind ad Byen til, men ned gennem Haven. Men hvor var han saa kommen hen? Haven gik jo lige ned til Aaen. Skulde han . . . ? Dog nej, hun ansaa ham for at være for fejsk hertil. Men ganske vist, i den Tilstand han var i denne Nat, kunde man vente alt. Han kunde imidlertid ogsaa have sprunget over det lave Gjærde og saa være løbet ad den Vej ind til Byen. Maaske hen til Gjæstgivergaarden, hvor han jo uden Tvivl var kommen fra.

Hun mærkede, at de Gysninger, som Tanken om hendes Mand fremkaldte, ikke kunde standses af Sengevarmen, og da hendes Lemmer nu var bleve noget mindre stive, stod hun op og klædte sig paa.

Efter at hun var bleven færdig med sin Paa-klædning, saa' hun paa Uret. Klokken var ikke mer end halv syv. Hun kom ved at se dette til at tænke paa, at Tjenestepigen, der sov ovenpaa i det ene Kvistværelse, snart maatte komme ned for at gjøre Ild paa og lave The. Hun spurgte sig selv, om denne Pige havde hørt noget af Nattens Larm

— hun ønskede, at hun ikke havde —, og svarede sig strax, at det var jo umuligt andet.

Da den rødkindede, velnærede Maren lidt efter kom ned ad Trappen, spurgte Irma hende strax, om hun ikke var bleven vækket i Nat ved Larm neden under.

„Næ!“ sagde Pigen og gloede paa sin Madmoder; „var her nogen, der vilde gjøre Indbrud i Nat?“

„Aa nej, det just ikke,“ svarede Irma, i sit Hjærte lykønskende Maren til hendes gode Søvn.

Pigen stod endnu og saa' paa hende.

„Ja, naar du ingen Ting har hørt, saa gjør det ikke noget — saa skal du ikke tænke mer paa den Ting. Skynd dig nu ud og skaf mig noget The!“

Pigen trissede ud i Køkkenet, smilende nok saa polisk, da Irma ikke længer kunde se hende.

Sagen var, at hun i Virkeligheden meget godt havde hørt Larmen. Hun havde imidlertid tænkt, at det maatte være Indbrudstyre eller saadan noget, og at det bedste, hun kunde gjøre, var at forholde sig ganske rolig. Nu efter Irmas sidste Ord gættede hun omtrent Sandheden: at „Manden“ havde været fuld og „gjort Knuder“. Det første var jo ikke noget nyt; det sidste ganske vist heller ikke, for saa vidt som han ofte holdt et forskrækkeligt Hus, naar han kom hjem om Natten — men hidtil rigtig nok altid i sit eget Værelse.

Da Irma havde faaet Theen drukket og spist

et Par Stykker Hvedebrød dertil, tog hun Overstykke og Hat paa og gik ud. Hun vilde ind til Byen for at faa noget at vide om sin Mand. I Kjælderen under Gjæstgivergaarden boede der en fattig Skomagerfamilie, hos hvem hun handlede; dèr vidste de maaske noget.

Ligesom hun var kommen uden for Døren, faldt det hende ind, at hun dog kunde have Lyst til at se de Ødelæggelser, hendes Mand naturligvis maatte have anrettet i Havens Bede ved at løbe der igjennem om Natten. Der var netop en Del Foraarsblomster, Krokus og Vintergjække, som hun gruede for, skulde være blevne ødelagte. Der var virkelig ogsaa blevet trampet haardt paa dem et Par Steder, dog mindre slemt, end hun havde ventet. Hun gik nu langs ad Midtergangen i Haven lige ned til Aaen for at syne alt; staaende ved den græsbevoxte Kant kastede hun endnu et langt Blik hen over Haven og saa et til den anden Side, ud over Aaen. Dette Blik viste hende, at Græstørven paa Kanten var reven op et Par Alen fra hende, og da hun lod Øjnene følge med de sorte Pletter lige ned til Vandet, saa' hun noget dér, som hun først et Øjeblik troede var et Foster af hendes Fantasi, men som hun strax efter begreb var virkeligt: lige under Vandfladen Fødderne af en Mand, der aabenbart var styrtet lige paa Hovedet ned i Aaen og nu stod i omvendt Stilling i Mudderet.

Hun begreb, at denne Mand var hendes Mand, Andreas Kolding. En saadan Masse forvirrede Tanker strømmede saa ind paa hende, at

hun var lige ved igjen at besvime og maatte stemme Parasollens Spids mod Jorden for ikke at falde. Hun overvandt dog sin Svaghed, gik langsomt op til Huset igjen, ind gennem Gangen og hen til Køkkendøren, hvor hun blev staaende og kaldte:

„Maren!“

Pigen kom ud og gjorde en forskrækket Bevægelse ved at se Fruen saa bleg.

„Hvad ønsker Fruen?“ sagde hun med opspilede Øjne.

„Tag strax din Hat paa og gaa ind til Byen og sig til Politibetjent Madsen, at han skal komme her ud med nogle Folk. Min Mand har druknet sig i Nat.“

Hun vendte sig og gik ind i sit Værelse, uden at bekymre sig om Pigens forskrækkede Udraab ved at erfare Koldings Død. Der inde lukkede hun Døren, saa godt det lod sig gjøre, og satte sig saa i sin Sofa for at grunde over det, der var sket. Hun var snart aldeles hensunken i Tanker. —

Da Politiet en halv Times Tid efter kom for at undersøge Sagen, svarede Irma paa Spørgsmaalet om, hvad hun vidste derom, at hendes Mand var kommen hjem stærkt beruset om Natten og havde villet trænge ind i hendes Værelse, men at hun havde nægtet ham Tilladelse hertil, hvorpaa han var gaaet sin Vej igjen. Det var jo Sandhed.

Hun havde alt om Morgenens, før Pigen kom ned, faaet de mest i Øjne faldende Spor af Nattens voldsomme Tildragelser fjærnedes; Møblerne var

stillede i Orden og Laasestumperne skaffede til Side; det lagde ingen Mærke til.

Det blev i øvrigt senere oplyst, at Kolding havde siddet paa Gjæstgivergaarden den Nat, der skulde blive hans sidste, og sviret sammen med nogle andre handelsrejsende. En af disse, den samme, som i sin Tid havde forsøgt at drille ham med Malte, havde saa begyndt paa at tirre ham ved at fortælle de andre, at Kolding og hans Kone levede aldeles adskilte fra hinanden „som en Munk og en Nonne“. Han havde paastaaet, at Kolding ikke turde nærme sig til sin Kone, at hun var „Rasmus i Huset“ og mere af samme Slags. Enden paa det var bleven, at den fordums Kjøbmand, ægget til Raseri af Drikken og Drillerierne, havde gjort et højt Væddemaal med Knudsen paa, at han skulde gaa hjem og tilbringe Slutningen af Natten og hele den næste Formiddag indtil Klokken tolv i sin Kones Værelse, til hvilken Tid saa Venerne skulde komme ud og se ham i Besiddelse af Fæstningen. De kom imidlertid ikke saa langt. Knudsen, som op paa Formiddagen laa i et af Gjæstgivergaardens aabne Vinduer og røg en Cigar, saa' et Par Snedkerdrengene trille forbi med en Ligkiste paa en Vogn.

„Halløj!“ raabte han, idet han tog Cigaren ud af Munden, „hvor skal I hen med den Kiste?“

„Ud til Kjøbmand Kolding!“ raabte en af Drengene, „han har druknet sig i Nat!“

Cigaren faldt ud af Knudsens Fingre og ned paa Gaden, hvor den spruttede lidt i en Vandpyt og saa gik ud. —

Koldings Lig blev samme Dag ført ind til et lille Kapel paa Kirkegaarden, hvis Bestemmelse var at huse saadanne Lig, som ikke godt kunde være andre Steder, indtil de blev jordede. Begravelsen skete næste Dags Eftermiddag, i al Stilhed naturligvis. Irma fulgte ikke Kisten, der saaledes var aldeles i Graverkarlenes og Ligbærernes Vold. De behandlede den ogsaa lovlig skjødesløst.

Irma skrev strax efter Koldings Død til sin Moder for at melde hende det forefaldne og fik saa et meget kjærligt Svar, fuldt af Beklagelser. Den unge Enke kunde ikke værge sig for at føle, at denne Medlidenhed var overflødig.

XXII.

Koldings Endeligt havde gjort Irma fuldstændig fri og raadende over sine egne Handlinger; hun bar derfor let den Ubehagelighed at maatte udsætte sin Rejse til Kjøbenhavn i nogen Tid. Lige ovenpaa Mandens Selvmord kunde hun jo ikke give sig i Sanglære; hun ventede derfor Sommeren over. For hver Dag, der gik, satte hun en tyk Streg over dens Tal i Kalenderen, som hang paa Væggen, og da hun endelig var naaet til at kunne udstrege den en og tredivte Avgust, sagde hun til sig selv:

„I Morgen!“

Næste Morgen vaagnede hun og vilde staa op;

i det samme slog Uret i Stuen ved Siden af; hun talte Slagene: ikke flere end fem — men det Ur maatte jo gaa galt! Hun stod op og gik med Sengetæppet om sig hen og saa' ud af Vinduet: Himlen var ren og klar, og paa Græsset uden for laa Duggen tyk og rolig; der hørtes ikke en Lyd inde fra Byen; hun kunde da begribe, at Uret dog maatte gaa rigtig, og at det var hendes Utaalmodighed, der havde vækket hende saa tidlig. Hun følte imidlertid klart, at det vilde være hende umuligt atter at falde i Søvn; hun klædte sig derfor paa og satte sig til at synge ved Pianoet. Aldrig havde hendes Stemme haft en saa jublende Klang, aldrig havde hun sendt sine Kadence-Raketter fyrigere op i Luften og ladet dem opløse sig mere straalende i en Masse Tone-Gnister. Hun syntes, hendes Bryst maatte sprænges af al denne Fryd; hun holdt pludselig inde midt i en stor Arie, slog en kjæk Akkord og løb hen til Vinduet. Det rev hun op og rakte sig ud af det; der slyngede sig Klematis og Roser op ad Muren uden for, af dem plukkede hun en Haandfuld Blade og sugede Duggen deraf. Den kølige, rene Morgenluft strømmede ind i Stuen til hende, hun lukkede Munden højt op og indaandede den i lange, dybe Drag. Saa ilede hun atter hen til Pianoet og begyndte igjen at synge.

Pigen kom ned, ogsaa en Del tidligere, end hun plejede. Irma havde i øvrigt sagt hende den foregaaende Aften, at hun maatte være tidlig paa Færde: Dagvognen til Kjøbenhavn afgik Klokken syv.

„I Dag er Fruen kisteglad!“ sagde Maren til sig selv ude i Køkkenet, mens hun gjorde Ild paa. „Gud véd, om hun ikke skal ind og se til en Kjæreste der inde i Kjøbenhavn? Det vilde da ogsaa være underligt, om saadan en kjøn, ung Kone ikke hurtig skulde faa sig en Mand igjen! Hun kan saamænd være glad til, at hun blev af med den ækle, fordrukne Kolding!“

Da hun lidt efter satte Theen ind, kunde Fruen næsten intet nyde. Hun nippede lidt til en Kop The, sagde, at den var gloende, hældte lidt ud i Underkoppen og drak det og kastede saa i et Anfald af Overgivenhed Resten ud af Vinduet. Spise kunde hun nu slet ikke. Hun tog kun et Stykke hvidt Sukker, dyppede det i Fløden og knasede det mellem Tænderne. Saa fik hun i en Fart sit Overtøj paa, raabte ud til Pigen, at hun skulde more sig godt i hendes Fraværelse, og fo'r afsted.

Uden for Gjæstgivergaarden trippede en kvindelig Skikkelse frem og tilbage med en lille Pige ved Haanden. Der tog Dagvognen altid sine Passagerer paa. Irma vilde først ikke nærme sig Damen, da hun antog, det var en af de fine Fruer i Byen; men ved en Vending, som denne gjorde, blæste hendes Slør bort fra Ansigtet, og Irma gjenkjendte Fru Thorberg. Hun gik saa hen til hende og sagde Godmorgen.

„Aa er det Dem?“ sagde Enken. „Jeg lagde slet ikke Mærke til, hvem det var, der kom. De skal altsaa ogsaa til Hovedstaden?“

Irma nikkede.

„Det var da rigtig yndigt, saa faar jeg Selskab. Jeg var allerede bange for at skulle komme til at gjøre den lange Kjøretur alene med min lille Anna Matea her, og det er kun et bedrøveligt Selskab.“

„Hvad fejler hende?“ spurgte hun.

„Tandpine. Den lille Stakkel har lidt saa stærkt af det i de sidste fjorten Dage, og Doktor Holst lader ikke til at kunne gjøre noget ved det, saa nu vil jeg da ind med hende til en Tandlæge i Kjøbenhavn og se, om han skulde kunne hjælpe.“

Hun klappede Barnet let paa Hovedet og rettede noget ved hendes Hagebaand — Pigen havde en lille sort Fløjls Kyse paa.

Det raslede og rumlede henne i Gaden: det var Dagvognen, der kom. En stor gul Kasse var det med rødt Ruf og en rød Kusk. Den saa' meget ubehjælpelig ud og gav ogsaa nogle kluntede Hop fra den ene Side af Gaden til den anden, naar der var Ujævnheder i Stenbroen. Kusken satte sit Horn for Munden og blæste eller snarere tudede en unødvendig falsk Variation af det bekjendte Reveille-Signal. Saa standsede han endelig Hestene med et voldsomt Ryk; en Karl, der sad ved Siden af ham, sprang ned og lukkede Vogn-døren op, og de to Damer med den lille Pige steg ind. Døren blev slaaet i med et Knald, Karlen sprang atter op paa Bukken, Kusken smældede med Pisken, og af Sted gik det.

De to Damer var snart inde i en Samtale, det vil sige: Fru Thorberg gjorde en hel Del smaa Bemærkninger om Vejret, om Udsigten gjennem

Vinduerne, om at Irma saa' rask ud og mere af samme Art, hvortil den anden med et smilende Ansigt nikkede og svarede: Ja, ja! — uden rigtig at vide, hvad hun svarede paa. Den lille Pige var bleven pakket sammen i et Hjørne af Vognen og var efter kort Tids Forløb falden i Søvn af Kjedsomhed og af Vognens Skumplen. Der var noget paa én Gang sødt og ynkeligt ved det lille rosenrøde, en Smule ophovnede Ansigt, der tittede frem af den sorte Kyse og det hvide Bind. Irmas Øjne faldt paa det, og hun bøjede sig, dreven af en uvilkaarlig Indskydelse, ned og kyssede det. Barnet vaagnede ikke derved.

„Det er en sød lille en!“ sagde Irma.

„Det er det saamænd ogsaa,“ sagde Moderen smilende; „det er rare Børn, jeg har, naar kun Vorherre altid vil bevare dem, saa skal de nok komme godt gennem Verden.“

„Det vil jeg ogsaa ønske dem,“ sagde Irma med Varme. „For Resten,“ føjede hun til i en noget anden, haardere Tone, „for Resten er det i Reglen Egenkjærligheden, der kommer bedst frem her i Livet!“

Enken saa' paa hende.

„Sig ikke det!“ sagde hun ivrig. „Det synes kun saadan. I Længden kan Egenkjærlighed aldrig give — jeg vil ikke sige Lykke, for det er der nu slet ikke Tale om — men blot Tilfredshed med sig selv.“

Irma tænkte paa Kamillo og tav.

„Se der!“ sagde hun lidt efter og bøjede sig atter ned til Barnet, denne Gang for at betragte

den Kjole, det havde paa; „der har De jo faaet Kjole til Anna Matea af det samme Slags Tøj, som Deres Svigermoder sendte Dem i Foraaret til en Kjole til Dem selv. De har altsaa kjøbt mere af det, for der var jo ikke mere end til Dem selv . . .“

„Aa nej!“ afbrød den lille Enke hende leende, „saa store Bekostninger har jeg rigtig nok ikke Raad til at sætte mig i — det er det samme Stykke Tøj, her er brugt.“

„Men hvordan . . .?“

„Ganske simpelt: jeg opdagede ved at efterse mine Smaapigers Sommerdragter, at de ingen ordentlige Kjoler havde. Nu gaar de jo baade i Skole og kommer en Del i Børneselskaber, og saa er det saa trist, naar de smaa Skind skal gaa og se ud som Askepot — jeg kan da bedre finde mig i at gaa tarvelig klædt; saa da jeg havde betænkt det, skar jeg Tøjet i Stykker til to smaa Kjoler i Stedet for til én stor.“

„Og De havde jo glædet Dem saadan til den smukke Kjole? Jeg kan da huske, hvor fornøjet De var, den Gang De viste mig Prøven af det, De sagde, De havde . . .“

Irma standsede og søgte efter Ord, hun havde nær sagt noget, der kunde lyde saarende.

„At jeg ikke havde en eneste rigtig pæn Kjole!“ suplerede Fru Thorberg med et Smil; „det havde jeg virkelig heller ikke og har heller ikke endnu, men jeg har dog fixet lidt op paa denne brune og faaet den til at se ganske net ud, synes De ikke?“

Hun holdt en Snip af sin Kjole op i Vejret.

„Ja, den ser overmaade pæn ud!“ sagde Irma;
„De forstaar ogsaa at faa gamle Sager til at se ny
ud, bedre end nogen anden.“

„Ja, i hvert Fald ser den da ikke for gammel
ud, og saa har jeg jo mere Fornøjelse af at se
Tøjet paa Anna Matea og Hedvig end paa mig
selv!“

Der var noget i den andens hjærtelige, jævne
Ord, der gjorde Irma saa blød om Hjærtet. Hun
vidste ikke, hvorfor det lige med ét var, som om
hun skulde faa Taarer i Øjnene; hun kunde i dette
Øjeblik ikke gjøre sig klart, at Grunden hertil var
en dunkel Fornemmelse dybt i hendes Sjæl af, at
her var en ganske egen Art Lykke, en simpel og
prunkløs Lykke ganske vist, men dog en, som hun
med al sin Skjønhed og alle sine Talenter ikke
kunde købe — og som dog tiltrak hende. Hun
faldt i Tanker og stirrede ud af Vinduet.

Lidt efter lidt som de nærmede sig Kjøbenhavn,
samlede Irmas Tanker sig atter om det, der var
Hensigten med hendes Rejse: Besøget hos Sang-
læreren. Hun gav sig til at anstille Betragtninger
over, hvorledes det muligvis vilde løbe af. At det
vilde løbe godt af, for saa vidt som han vilde blive
imponeret af hendes store Stemmемidler — det
tvivlede hun aldeles ikke om. Men hvorledes vilde
han opføre sig over for hende? Hvorledes vilde
han give sine Følelser Luft? Vilde han klappe og
raabe Bravo som en vanvittig, eller vilde han —
ligesom en stor Komponist i en lignende Situation,
som hun havde læst om i en tysk Roman — kun

sidde dødstille med himmelvendte Blikke og sige: *So singen die Engel! So etwas kann nicht lange dauern!* — Denne sidste Tanke behagede hende; den havde noget ret poetisk ved sig. Eller vilde han — o Rædsel! — bære sig ad som en lavsjælet Sanglærer, hun havde hørt om, der gjorde alt, hvad han paa nogen Maade kunde, for at ødelægge alle fremspirende Talenter, ene og alene af vanvittig Forelskelse i en af sine egne Elever, der for Øjeblikket var Primadonna? Umuligt syntes dette hende ikke; hun vidste fra sine Bøger, hvor frygtelig misundelige og egenkjærlige disse Kunstnere er. Tænk, om han nu sagde til hende med et haanligt Smil: „Deres Stemme duer aldeles ikke, Farvel!“ Hun kunde saa gaa til en anden — men maaske havde han andre lige saa gyselige Særheder ... det var virkelig ikke rart! — En Ting var hun imidlertid sikker paa: at hvordan saa end den Mand var, hun vilde til, saa maatte han være i højeste Grad excentrisk og sær. Det var hver evige Kunstner og Kunstkjender i alle de Romaner, hun havde læst; det kunde i intet Tilfælde slaa fejl.

Til sidst tænkte hun ved sig selv: hvis Fru Thorberg nu siger noget, inden vi holder, saa vil han være rigtig behagelig og venlig; siger hun derimod ikke noget, saa gaar det skrækkelig!

Enken havde i den sidste Times Tid siddet og blundet med halvt lukkede Øjne. Af og til havde hun aabnet dem helt og kastet et Blik ud af Vognen og havde saa igjen givet sig hen i Halvsøvnen.

Irma sad nu paa det sidste Stykke af Vejen og kastede det ene Sideblik efter det andet hen paa Fru Thorberg, der forblev tavs som Graven.

Nu raslede Vognen hen over Stenbroen: de var komne inden for Kjøbenhavns Volde. Lige med et skuttede Fru Thorberg sig, rejste sig fra sin tilbagelænedes Stilling og sagde:

„Nu er vi der nok strax!“

Irmas Ansigt klarede op.

En dump Rumlen gennem en Port, en forvirret Larm af Stemmer og af Folk, der løber frem og tilbage, et voldsomt Stød, der fik Anna Matea til at fare op af sin dybe Søvn og se sig om med forvirrede Blik — og Vognen holdt. Man var paa Bestemmelsesstedet, Postgaarden.

Døren aabnedes, og de rejsende steg ud.

XXIII.

Irma havde skrevet til sin Moder, der boede i et Par smaa Værelser ved Nørrevold, at hun vilde besøge hende, naar hun kom til Kjøbenhavn, og mulig blive hos hende en Nat eller to. Nu var der rigtig nok en Times Tid til, at hun kunde træffe Sanglæreren, men hun følte ingen Lyst til at tilbringe den hos sin Moder. I den stærke Spænding, hun var i, vilde hun helst være ene.

Hun gik da ind paa et Konditori og fik en Kop Chokolade, som hun ikke drak.

Omsider var det Tid at gaa. Den Sanglærer, Irma vilde til, var den bekjendte Professor Dahl, der havde et betydeligt Navn som Sangkomponist. Han boede i Store Fiolstræde, og Vejen hen til ham fra Konditoriet var ikke videre lang. Da Irma stod uden for hans Dør — han boede paa første Sal — og vilde til at trække i Klokkestrængen, paakom der hende pludselig en saa voldsom Hjærtedanken, at det var, ligesom hun skulde kvæles. Hun maatte staa et Øjeblik lænet op til Væggen og sunde sig, og gjorde saa endelig et rask Ryk i Messingknappen, i det hun bed Tænderne fast sammen for at give sig Styrke. Hun hørte Klokken give en lang trilrende Lyd et Steds inde i Huset, og lidt efter Lyden af en, der kom med lette og hurtige Trin gennem Gangen og standsede ved Døren, som saa blev aabnet. Inden for stod en Mand af Middelhøjde med et hverken fyldigt eller magert, sundt udseende Ansigt, aldeles intet Skjæg, omhyggelig friseret og glattet brunt Haar, kloge, blaa Øjne, og i det hele ret regelmæssige, fine Træk. Han bar en lang, graa Husfrakke og havde en Pibe i den ene hvide Haand. Han kunde omtrent være mellem tredive og fyrre.

„Tør jeg spørge, om Professor Dahl er hjemme?“ sagde Irma med en lidt usikker Stemme.

„Jo, det er mig!“ svarede Manden med et Buk.

„Altsaa ham!“ tænkte hun; „han ser egentlig slet ikke genial ud.“

„Tør jeg bede Dem træde inden for?“ sagde han nu; „for jeg antager, De ønsker at tale med mig?“

„Ja, hvis jeg ikke kommer til Ulejlighed . . .“

„Nej, paa ingen Maade! kom De kun ind!“

Han lod hende gaa foran sig gennem en med Tæpper belagt Gang ind i et ikke videre stort, hyggeligt Værelse, hvis i pompejansk Stil dekorerede Vægge var prydede med en Masse Portræter af berømte Komponister, Sangere og Sangerinder, Haandtegninger af nordiske Kunstnere, et Par Autografer af Beethoven og Weber i Glas og Ramme o. s. v. Paa Kakkelovnen stod en stor Gibsbuste af Mozart. Gulvet var belagt med et blødt Bruseselertæppe af et smagfuldt Mønster, en lille Krystal-lysekrone hang ned fra det smukt dekorerede Loft, og paa Gulvet ved det med svære Damaskes Gardiner forsynede Dobbeltvindu stod et Par store Viftepalmer. Endelig var der et lille Bord med Marmorplade, en Chaiselongue og nogle Stole, som var betrukne med mørkerødt Fløjl, samt et Flygel, der stod aabent og var bedækket med Noder.

Professoren stillede Piben hen i Vinduet, bød Irma en Stol og satte sig selv over for hende.

Lige strax fortælle dette fremmede Menneske alle sine Planer og Ønsker vilde Irma ikke. Hun sagde derfor, at hun var i Besiddelse af en temmelig stor Stemme — en ikke aldeles almindelig Stemme, turde hun maaske endogsaa sige — at flere gode Venner (hun rødmede let, da hun sagde

denne lille Usandhed) havde raadet hende til at gjøre noget for at faa den uddannet, og at hun nu var kommen til ham for at høre hans Mening om den, saafremt da dette kunde ske uden at genere ham altfor meget.

„Gud bevares!“ sagde den høflige Mand, der med Velvilje havde betragtet den smukke Kone, mens hun talte. „Det vil tvært imod være mig en stor Fornøjelse og Ære. Jeg ser, De har taget Noder med, maaske kunde vi begynde strax nu?“

Ja, det vilde Irma jo allerhelst. Hun pakkede sine Noder ud af den Mappe, hvori hun havde bragt dem med hjemme fra, og satte sig ved Flygelet. Det var *Casta Diva* af *Norma* og *Batti batti* af *Don Juan*, som hun havde valgt til at foredrage for Professoren. Hun slog nogle Akkorder an, rømmede sig et Par Gange og begyndte at synge den første Arie.

Professoren havde sat sig paa Chaiselonguen og lænede sig tilbage, idet han holdt Haanden for Øjnene.

Den Beklemthed, Irma strax i Begyndelsen havde følt ved at synge for et fremmed Menneske, tilmed en Kjender af første Rang, gik hurtig over. Hun sang af fuldt Bryst og med al den Styrke og alt det Udtryk, hun formaaede at lægge i sin Stemme. Bellinis følelsesfulde Toner gav Gjenlyd i det lille Værelse, de slog mod Væggene og Loftet — det var godt at høre, at denne Stemme oprindelig var skabt for Theatret.

Arien var forbi; Irma sluttede med en Akkord og sad et Par Sekunder aldeles stille. Han der

henne rørte sig ikke. Det var da underligt, at han ikke sagde noget! Saadan havde ingen af dem, hun havde læst om i Romanerne, baaret sig ad i lignende Situationer. Hun turde ikke vende sig om og se paa ham, hun følte sig pludselig saa uendelig forlegen. Men maaske vilde han høre noget mere endnu for at kunne udtale en rigtig begrundet Dom, og saa vilde Begejstringsudbruddene nok komme. Hun rømmede sig derfor atter en Gang og begyndte paa *Batti, batti*. Hun syntes selv, hun havde aldrig sunget saa godt nogen Sinde før.

Da hun ogsaa var færdig med denne Arie, gav hun sig til at lade sine Fingre løbe saa hurtig, de kunde, nogle Gange op og ned ad Tangenterne, slog et Par Akkorder, gjorde atter nogle Løb, saa igjen nogle Akkorder — og saa rejste hun sig.

Professoren var forbleven i sin tilbagebøjede Stilling med Haanden for Øjnene paa Chaiselonguen, nogle Øjeblikke efter at hun havde hørt op med at synge. Nu tog han Haanden bort, saa' op paa hende og rejste sig.

„Jeg takker Dem meget, fordi De har sunget for mig! De har større naturlige Anlæg for Sang, end de fleste Damer, der gjør Lykke her hjemme paa Scenen og ved Koncerter.“

Det var dog altid noget! men det blev sagt i saadan en rolig, ceremoniel Tone — hvor blev Begejstringen, Furoren af?

„Vil De ikke“ — hun maatte presse Ordene frem — „vil De ikke vise mig den Velvilje at sige mig, om der er noget ved min Sang, der særlig har

stødt Dem, noget som De mener, jeg absolut bør rette?“

Han saa' ned for sig og sagde intet. men der kom et let Smil frem i Mundvigene.

„Sig mig dog, hvad der er i Vejen og le ikke ad mig! Lær mig, hvordan jeg skal bære mig ad!“ raabte hun i en hæftig Tone, da hun bemærkede dette Smil. Besindigheden, Holdningen forlod hende aldeles; der laa krænket Stolthed, Angst for at faa et nedslaaende Svar og Ærgerlighed over, at han tav, i hendes Stemmes Klang.

Han pillede ved Kanten af Marmorbordet med den ene Haand, rømmede sig og sagde — stadig uden at vende Øjnene fra Gulvtæppet:

„Naar De endelig ønsker at høre min Mening, saa . . . men sig mig først,“ brød han af og fæstede sine Øjne paa hende, „hvad har De egentlig tænkt Dem at bruge Deres Stemme til?“

Hun blev rød og stammede:

„Aa . . . jeg véd ikke . . . jeg havde troet . . .“

„Ja ja,“ sagde han i en venlig Tone, „jeg kan jo nok forstaa, hvordan det hænger sammen. De véd, De har en stor Stemme, og man har beundret og rost Dem meget for den . . . De er formodentlig ikke her fra Byen?“

„Nej — det vil sige: jeg er født her, men siden mit syttende Aar har jeg levet i Langsund.“

Han nikkede.

„Det tænkte jeg nok! De har der slet ingen Lejlighed haft til at uddanne Deres Stemme og Deres Smag — hm! — De har maattet synge fort

uden nogen som helst Skole. Og det er stor Skade, for jeg vil sige Dem, at De har haft ualmindelig store, jeg kunde gjerne sige: efter vore Forhold enestaaende Gaver, men — De har vist nok for det første sunget meget i tretten-fjorten Aars Alderen, en Tid hvor man netop skal skaane Stemmen saa meget som muligt. De har endvidere sikkert saa godt som aldrig sunget Øvelser, men kun store Arier, ikke sandt?“

Hun nikkede; tale kunde hun ikke.

„Ja dér har vi det! De har forceret Deres Stemme og vænnet Dem til en stor Del Urigtigheder med den, som umulig alle vilde kunne rettes, selv om De nu nok saa omhyggelig gav Dem til at øve den. De har endelig — og det er det værste — efterhaanden skre . . . sunget adskilligt af Deres Stemme bort: i de høje Toner bliver den meget ofte skrattende. Saadan nogle Smaating som at De stadig hviler paa Konsonanterne i Stedet for paa Vokalerne, at Deres Kadencer oftere ligner lange ujævne Traade end Perlerader, og andet mere af samme Art — det vil jeg nu slet ikke tale om. Ja, undskyld, at jeg har talt saa ligefrem til Dem, men jeg anser det altid for min Pligt ikke at bevare Folk de Illusioner, som dog maa briste før eller senere. — De maa desuden heller ikke tro, at det paa nogen Maade er min Mening at frakjende Deres Stemme al Værdi; det er ikke alene min fulde Overbevisning, hvad jeg før sagde, at De af Naturen har faaet flere Anlæg for at synge end de fleste andre, De har ogsaa endnu saa megen Stemme tilbage, at De altid vil kunne

være vis paa baade at kunne glæde Dem selv og mange andre med den. Men til at lade sig høre ved større Koncerter eller fra Scenen egner den sig ikke; vort Publikum er ikke mere saa nøjsomt som tidligere, hvad Stemmens Fylde og Uddannelse angaar — om Udlandets vil jeg nu slet ikke tale.“

Han tav og saa' paa hende, som om han vilde sige: Nu har jeg sagt alt, hvad jeg kan sige, vil du mig, saa mere?

Men i det samme bemærkede han, at hendes Ansigtsfarve blev mer og mere graaagtig, og at hendes Hænder rystede stærkt. Han skjænkede i en Fart Vand i et Glas af en Karaffel, der stod paa Bordet, tvang hende ved at lægge sin Haand paa hendes Skulder ned paa en Stol og førte Glasset til hendes Læber.

„Drik!“ sagde han ivrig; „drik dog! De er jo helt syg!“

Hun tog mekanisk en Slurk, drog Vejret dybt og rejste sig.

„Jeg takker Dem for al Deres Venlighed,“ sagde hun med nedslagne Øjne og næppe hørlig, „og beder Dem undskylde, at jeg har gjort Dem Ulejlighed for saa lidt! Farvel!“

Hun gjorde en lille Bøjning med Hovedet og gik hurtigt ud af Værelset.

„De glemmer Deres Noder!“ raabte han og kom løbende ud i Gangen efter hende med Noderne i Haanden.

Hun tog dem uden at se paa ham, lukkede selv Gangdøren op — hun maatte rigtig nok famle

nogle Sekunder med Hænderne paa Dørgrebet, før hun kunde faa det drejet om — og gik saa ud.

Han lukkede Døren efter hende og gik eftertænksom ind igjen i sin Stue.

Det surrede og summede for Irmas Øren, og for hendes Øjne stod der en Taage, mens hun gik ned ad Trapperne og kom ud paa Gaden. Den friske Luft uden for bragte hende noget til sig selv igjen, men kun for at hendes Tanker kunde samle sig halsstarrigt nagende om det ene Punkt: du er ingen Ting; din Fremtid er tilintetgjort; du har levet paa en Indbildning, nu er den reven fra dig og du har aldeles intet tilbage! — Uden at se til højre eller venstre, med Øjnene stirrende haabløst lige ud i Luften, gik hun langsomt og som en Søvnngænger henad Fortovet. Ved Gadehjørnet drejede hun mekanisk til venstre og saa atter fremad. Hun kunde i dette Øjeblik have mødt sin egen Faders Gjenfærd, hun vilde ikke have kjendt det. Vognrumlen, Menneskestemmerne, Lirekassernes Toner inde fra Gaardsrummene, alt dette larmende Virvar naaede kun til hendes Øren som noget utydelig dumpt, ensformig mumlende og snurrende, et melankolsk Akkompagnement til den sørgelige Vise, der stadig blev hende foresungen af hendes indre Stemme. Hun blev ved at gaa og gaa — indtil hun pludselig tørnede lige mod en ung Student, der med et arrigt Udraab sprang over Rendestenen ud paa Gaden og blev staaende dér et Øjeblik for at se efter den smukke Dame, der gik, som hun var blind. Dette Stød havde i øvrigt vakt hende af hendes Sløvhed: hun saa' sig

om og opdagede, at hun var kommen helt hen til Vestervold. Hun vendte saa om og gik tilbage til det Hus, hvor Moderen boede. Hende havde hun fuldstændig glemt, lige fra hun havde været hos Professoren og indtil nu. Hun gik mat og ærgerlig op ad Trapperne, der forekom hende saa utaalelig høje. Saa snart hun kom ind af Døren til Moderen, kunde denne se, at der var noget galt fat med hende. Hun vovede et Par deltagende Spørgsmaal, men fik saa korte og intetsigende Svar, at hun begreb, hun foreløbig helst maatte tie. Det gjorde hun da, og den anden lod sig dødtræt synke ned paa Sofaen; hvor hun blev siddende en Stund uden at røre sig. Men saa sank hun med ét sammen i krampagtig Hulken.

Moderen gik ganske sagte hen, satte sig ved Siden af hende og begyndte at stryge hende blidt hen over Issen.

En Moder kan gjøre saadan noget saaledes, at det dulmer og blidner mer end tusende trøstende Ord, talte med den kjærligste Stemme. Og heller ikke Irma kunde undlade at føle, at hun sad hos en, der, hvor lidet hun end forstod hende, dog elskede hende med en Kjærlighed, hvis Rod ikke var i Sand eller mellem Stene.

XXIV.

Det er Sommer, og Irma spaserer i Frederiksberg Have. Hun er bleven et Par Aar ældre siden sidst, og hun er bleven adskillig forandret.

Hun er bleven et bedre Menneske. Maaske bliver ingen dette, før Illusionerne er bristede, Lidenskabernes Vinger knækkede — Irma kunde i hvert Fald ikke blive det før. Hun bor nu hos sin Moder i Kjøbenhavn, giver Undervisning i Musik, lever tarvelig og tilfreds. Hun tænker nu mere paa andre end tilforn, mindre paa sig selv.

Dog i dette Øjeblik tænker hun paa sig selv. Hun gaar de gamle Veje i Haven, hvor hun saa ofte vandrede, den Gang hun endnu var ung og fuld af Længsler.

Hun gaar de gamle Veje, og hun standser undertiden for at tørre sine Øjne. Thi intet stemmer Sindet saa vemodigt som de Veje, vi gik i svundne Dage, fordi intet saa indtrængende som de lærer os, i hvilke Drømme vi Mennesker vandrer.

DEN, HAN ÆGTED,

OG

DEN, HAN ELSKED.

(1879)

Den, han ægted, og den, han elsked.

~~~~~
Es kam und schwand das Beste
So wie das Schlimmste hin;
Harr' aus nur eine Weile lang,
Bis es erinnernd wiederklang — — —
Wilhelm Jensen.

I en af de større jyske Kjøbstæder gaves for nogle Aar siden en Dilettantforestilling af „Borgersamfundet“, en Forening af Haandværkere, Smaakjøbmænd o. s. v. Det var en Aften i November. Gjæstgiver Jensens Sal var helt proppet med Tilskuere; der spilledes nemlig i veldædigt Øjemed, og der var adskillige Ikke-Medlemmer af Foreningen til Stede. Blandt disse befandt sig ogsaa en ung Læge, som hed Karlsen, og som havde boet der i Byen henved et Aar. Komedie af saadanne Skuespillere havde han aldrig før set, og han fandt det hele ret morsomt. Forestillingens første og største Del bestod af *Valbygaasen* og *Kusine Lotte*. Begge Titelrollerne spilledes af en lille, lidt forvoxen Jomfru, en Kræmmerdatter af en ubestemmelig Alder mellem 15 og 50, som udmærkede sig ved sin skrigende Stemme, skingrende Latter og løjerlig rappe, af-

snappede Bevægelser, som hun antog for ganske særlig ungdommelige. Hun vandt stormende Bifald — Pokker til Pigebarn! hed det; skulde nogen ane andet, end at hun var en helt ung Tøs? — I øvrigt var det mærkeligste et Arrangement, som man havde truffet med Sufflørens Anbringelse. Paa Grund af Scenegulvets ringe Højde og Tilskuernes Nærhed ved det kunde denne uundværlige Person ikke, som i andre Theatre, sidde midt for Skuepladsen; mellem Kulisserne var der heller ikke Plads til ham, og man havde da sindrig lagt ham i en stor Himmelseng, der stod i Scenens Baggrund, og som ved Hjælp af nogle mere velmente end vellykkede Draperier henstillede til Publikum, om det ikke nok vilde antage den for en Dør med Portiére eller saadan noget lignende. Tilskuerne fattede godt Listen, men fandt den for Resten beundringsværdig. — „Dér ligger han sgu inde! — Ka' du se hans røde Haartop? — Det er li'egodt brellejant fundet paa!“ — — — — og flere Ytringer af samme Slags lød rundt om den unge Læge.

Saa kom nogle Sangnumre — *Der er et yndigt Land*, *Lille Karen* og et Par andre lige saa ny og ukjendte Kvad, udført af fire Herrer, som gjorde Fordring paa at kaldes en Kvartet, men som i Virkeligheden allesammen sang omtrent det samme, nemlig første Stemme, kun at den saakaldte Bas af og til udstødte et dumpt Brøl, og at anden Tenor i Fortvivlelse over ikke at kunne „holde Stemmen“ som oftest tav helt stille. Atter stormende Bifald.

Nu skulde der slutes med *Emilies Hjærte-*

banken. Strax da Tæppet gik op, lagde Karlsen Mærke til, at Himmelsengen var borte. Emilies Fremstillerinde maatte altsaa kunne undvære Suf-flør. Den unge halfebrilske Dame kom løbende ind paa Scenen. Noget ved hendes Ydre slog øjeblikkelig Karlsen, og han var ikke længe om at blive klar over, at her var noget ganske andet end de Skuespillerinder, han hidtil havde set denne Aften. Her var en Kvinde, hvis lige man i hvert Fald ikke kunde træffe ved hvert andet Skridt paa Gaden.

Hun var middelhøj, hverken fyldig eller mager, med et af den Slags smaa, fornedet lidt sammenknebne Ansigter, som Kvinder i Reglen erklærer for „afskyelig falske og katteagtige“, men som mange Mænd har gjort kolossale Daarskaber for at faa et venligt Smil af. Man kan studere Typen paa Anna Sofie Rewentlows og Lola Montez' Portræter. Øjnene var ikke store, men mørke og funk-lende, og hun forstod at bruge dem. Hendes bedste Vaaben var dog hendes Smil. Det var ikke et af disse rolig-søde Kvindesmil, der dvælende i Mundvigene synes at være et sikkert Kjendetegn paa en uendelig Fylde af Godhed og Blidhed; det var heller ikke et af disse hurtig blinkende Smil, der ligesom de fjærne Lyn, man kalder Kornmodn, synes at vise og forjætte os en fjærn, straalende Egn kun et eneste Øjeblik, og saa forsvinder for kort efter igjen at vise sig — og ved denne dril-lende Leg ægger til at trænge nærmere paa, søge nøjere Underretning. Nej, det var et Smil, der brød frem som Solen over Bølgerne, tændende Glimt alle Vegne, i Øjekrogene og i Smilehullerne

paa de let dunede Kinder, et jublende, funklende Smil, straalende til alle Sider som en Diamant med mange Facetter i stærkt Lys. Hvad gjorde det, at denne lille, men fyldiglæbede Mund sagde: maarsom, Dansemosek og mer af samme Slags, naar et saadant Smil vuggede sig omkring den? Karlsen i hvert Fald tilgav Skuespillerinden alle Smaasynder for Smilets Skyld.

Hendes Spil var nu desuden, om end ikke synderlig talentfuldt, saa dog ganske anderledes gjennemtænkt, end de andres havde været, og paa enkelte Steder, særlig i Sangene — hun havde en ret kjøn og frisk Stemme — brød en naturlig Overgivenhed frem saa smittende, at Karlsen et Par Gange greb sig i at have rejst sig halvt op fra sin Plads og strakt Hovedet saa langt frem som muligt for ret at kunne følge med Øjet alle hendes Bevægelser. Og da Stykket var forbi, klappede ingen højere end den unge Læge, og ingen slugte Skuespillerinden ivrigere med Øjnene end han, da hun traadte frem igjen og nejede.

Man maa for Resten ikke tro, at Emilies Fremstillerinde gjorde større Lykke end Valbygaasens og Kusine Lottes hos de fleste Tilskuere; — Forskjellen mellem dem savnede de Øje for, de fandt dem begge lige herlige Kunstnerinder. Kun blandt Ikke-Medlemmerne var der nogle, som mente, at egentlig havde kun det sidste Stykke været værd at se, og blandt disse var atter Karlsen særlig ivrig for at faa Skuespillerindens Stilling og Navn at vide. Der blev svaret, at hun var Butiksjomfru og hed Petersen. Det var ikke synderlig oplysende.

Hun „stod“ hos Modehandlerinde Herzog. Det var da altid noget mere.

Da Karlsen gik hjem, tænkte han ikke en eneste Gang paa Byens slette Brolægning, som han ellers altid bandede. Og i sit Værelse tændte han ikke, som ellers ved slige Lejligheder, Lys for at ryge en Pibe og læse lidt, men skyndte sig i en Fart i Seng og laa saa vaagen flere Timer, stadig tumlende i sin Hjerne med Problemet: Hvorledes skal jeg gjøre Emilies — det stygge „Jomfru Petersen“ vilde han ikke kalde hende — Bekjendtskab, hvorledes faa hende at se og komme til at tale med hende saa tit som muligt?

*

*

*

Karlsen var nu snart tredive, men endnu havde ingen mærket noget til, at han tænkte paa at gifte sig. Under hans lystige, — nogle sagde vel lystige — Liv i Kjøbenhavn havde der naturligvis ogsaa været et Par af de sædvanlige Forelskelser i Skuespillerinder, Beridersker o. lign., men nogen dybere gaaende Følelse havde ikke bemægtiget sig ham. Og i den jyske By, hvor han nu boede, havde ingen af de — ikke faa — ugifte Damer, der rødmede — eller lod saadan, — naar han talte til dem, og inklinerede for ham paa alle de Baller, hvor de traf ham, — ingen af dem havde mægtet at gjøre det ringeste Indtryk paa ham. Der var i hele Byen kun en eneste Kvinde, som han følte anden Interesse for end Lægens, og det var hans Kusine Fru Tofte, Enke efter en for nogle Aar siden afdød Kapellan. Den lille stilfærdige Kone

boede med sit eneste Barn, en Pige paa syv Aar, i et lille Hus i Udkanten af Byen. Tofte havde haft nogen Formue, og alt det af dennes Renter, som ikke gik til Enkens og hendes Datters meget faa Fornødenheder, anvendtes til Gavn og Glæde for Byens fattige. Til saa vidt muligt at lindre deres Nød og Sorger havde Fru Tofte viet sit Liv. I øvrigt var hun meget tilbageholden og lidet talende, og da hendes Fætter en af de første Aftener efter sin Ankomst traf sammen med hende i et Selskab, vilde han næppe have fortrudt, at han endnu ikke havde besøgt hende og ikke tænkt paa at knytte nogen nøjere Omgang med hende, hvis ikke følgende var sket:

I Aftenens Løb faldt Samtalen paa en af Byens Præster, som havde en stor Tilhørerkreds, og til hvis Pris der ogsaa nu intoneredes en mangelstemmet Lovsang, især af Sopraner og Alt. Karlsen havde i sin Tid hørt Præsten i Kjøbenhavn, hvor han havde været Katheket; da han nu ogsaa udspurgtes om sin Mening, svarede han tørt, at han syntes, der var flere blomstrende Ord end Tanker i Præstens Taler; ham havde de aldrig tiltalt.

„Da maa jeg rigtig nok sige,“ indskød Borgmesterfruen, en ret kjøn og elegant Dame, „at jeg hver Gang, jeg har hørt Pastor Grøn prædike, føler mig meget opløftet, saadan rigtig som et bedre Menneske.“

„Ja, det turde nu være en meget tvivlsom Ros,“ fo'r det ud af Karlsen; „Ludvig den fjortende roste Massillon, netop fordi man følte sig som et ringere Menneske, naar man havde hørt

ham — men det er rigtig nok kun de færreste, der er af den Mening, om den end er den ene rigtige.“

Der blev en Pavse. Alle saa' forlegne ud. Borgmesterfruen begyndte ivrig at undersøge Bunden af sin Kaffekop, og Karlsen selv ærgrede sig hemmelig over, at han havde talt lidt heftig over for disse Mennesker, tilmed om en Sag, som egentlig ikke interesserede ham synderlig — han var ingen Kirkegænger — da det pludselig lød, i Virkeligheden dæmpet og beskedent, men paa Grund af Stilheden stærkt og overraskende:

„Jeg er fuldstændig af din Mening, Holger, Pastor Grøn er slet ikke, hvad jeg forstaar ved en rigtig Præst.“

Det var den lille Fru Tofte, der havde talt. Hendes store, mørkegraa Øjne saa' sig ligesom undskyldende omkring, og hun blev helt rød, da alles Blik skød hen mod hende. Men nu var det sagt, og hun gik ikke fra sine Ord, til Trods for, at samtlige Damer aabnede en sand Pelotonild mod hende af Tilraab som: „Gud, Fru Tofte, det havde jeg mindst ventet! — De, en Præsteenke! — Saadan en kristelig Kone! — Dømmer De saa haardt?!“ osv. — Fru Tofte søgte ikke at forklare sig videre; hun smilede blot venlig og tænkte ved sig selv, at hun vidste en anden Præst, der kom det apostoliske Ideal langt nærmere end Pastor Grøn — hendes Mand, der havde slidt sit skrøbelige Legeme op ved fra Morgen til langt ud paa Natten at færdes mellem de fattige og syge, og som havde hentet sig sin Helsot ved en bidende kold Vinteraften, da han i Forvejen var stærkt for-

kølet, at gaa til en fattig, gammel Kone i den anden Ende af Byen for at berette hende.

Karlsen sad stille og iagttog sin Kusine under alt dette; han opdagede nu, at hendes i Henseende til Trækkene temmelig ubetydelige, hverken kjønne eller grimme Ansigt havde en ganske egen Karakter, sin Karakter, et Udtryk af en Viljestyrke, der ikke havde det mindste med Indbildskhed at gjøre, af en Resignation, der kun gjaldt al ydre Glans og Herlighed, og som havde fundet et Udtryk i den aldeles tarvelige, brune Kjole, der dog slet ikke var aparte umoderne syet.

Fra det Øjeblik var der knyttet et Baand mellem de to. Han besøgte hende, saa ofte han havde Tid til overs, — hvilket endda ikke gik saa hyppig paa, da han var en dygtig Læge og hurtig fik en omfangsrig Praxis — og passiarede da Timer i Træk med hende, eller rettere: holdt Foredrag, som af og til afbrødes af en lille Bemærkning fra hende. Han havde rejst en Del; hun havde aldrig været uden for Danmark og vilde gjerne høre om Livet udenlands; han fortalte livlig, og den lille Ingeborg, der havde Moderens store, alvorlige Øjne, lyttede ogsaa til. Undertiden kunde det da hænde, at Moderen gav Datteren et lille Tryk paa Skulderen; denne fo'r sammen — hun var som de fleste tidlig udviklede, tænkende Børn noget nervøs — men rejste sig strax og gik ind i den anden Stue. Dette skete, naar Karlsen lod sig rive med af sine egne Tanker og Ord, og kom ind paa Æmner, som ikke egnede sig for Barnets Øren; naar da et vel skrappt eller endog kaadt Ord om religiøse eller sociale Forhold var undsluppet ham,

sagde Kusinen som oftest med et hurtigt, nervøst Aandedrag, ligesom saaret: „Men Holger dog!“ — og han tog sig strax i det og gik over til noget andet. De talte ogsaa om Bøger, han laante hende adskillige; hun havde vel ikke læst meget, men læst godt; hendes Dom om en Bog betingedes af, om den var sand, naturtro eller ej, hun havde intet af det sædvanlige Kvindesværmeri for Duft-poesi. Dog skræmmedes hendes fine Natur af alt haardt og plumpt; en Bog af en moderne fransk Forfatter, som Holger engang havde rost og saa paa hendes Forlangende, skjønt kun modstræbende, da han selv fandt den for vidt gaaende naturalistisk, havde laant hende, leverede hun ham næste Gang tilbage med de Ord: „Ham kan jeg ikke holde ud!“ I øvrigt læste hun gjerne flere af de nyere Forfattere; at de ikke var orthodoxe, stødte hende ikke saa meget — „naar blot de er ærlige, det er det vigtigste!“ sagde hun. Heller ikke havde hun nogen Sinde — uden for de omtalte smaa Protester mod altfor voldsomme Udtryk fra Holgers Side — ladet ham mærke, at hun var bedrøvet over, at han ikke søgte Kirken. Kun én Gang — hun havde netop fra anden Kant hørt et smukt Træk af ham i hans Fattigpraxis — sagde hun til ham, da han skulde til at gaa og rakte hende Haanden:

„Aa, Holger! Du er saa god . . . Jeg kan dog ikke begribe, du ikke vil have noget med Vorherre at gjøre!“

Han bevægede Læberne, men sagde intet, saa' alvorlig, venlig paa hende, trykkede hendes Haand og gik.

Næste Gang sagde hun, strax da han var kommet ind:

„Blev du vred for det, jeg sidst sagde?“

„Vred? nej, hvor kan du tro det? . . .“

Saa gik alt igjen i den gamle Gænge.

Efter hin Dilettantforestilling, hvor *Emilies Hjærtebanken* var blevet opført, kom der en Uges Tid, hvor Karlsen ikke besøgte Fru Tofte. Dels havde han en Del at bestille, dels var hun nu ikke længer den, hans Tanker fløj til, saa snart de havde Ro for Lægegjerningen. Der var en vis Modehandlerindebutik nede i Slotsgaden, som han ofte baade i Tankerne og i Virkeligheden nærmede sig til, uden dog endnu at have betraadt den. Han havde jo intet som helst rimeligt Ærinde dér — gjøre sig latterlig vilde han nødig. Omsider fik han Lejlighed til at trænge ind i Vidunderlandet, og Skæbnen vilde, at det skulde være hans Kusine eller rettere hendes lille Pige, der skaffede ham den. Da han nemlig en Dag igjen var gaaet der hen, traf han Ingeborg i en nedtrykt Sindstilstand: hun havde villet holde Stovvask og havde saa kommet Dukken Henriettes dejlige, lyseviolette Silkekjole i Sæbevand og aldeles ødelagt den. Moderen søgte at trøste, saa godt hun kunde, men Karlsen sagde:

„Forleden, da det var din Fødselsdag, lovede jeg dig en Gave, men du har ikke faaet den; maa jeg nu tage Henriette med mig til Skrædderen og lade ham sy hende en ny Kjole, maaske et Par Stykker, i Stedet for den ødelagte?“

Ingeborg saa' paa sin Moder. „Du maa nok!“

nikkede denne. Saa pakkede Ingeborg Henriette omhyggelig ind:

„Hun skal dog ikke fryse, det er saa rædsomt koldt! og klem nu ikke hendes daarlige venstre Arm, Onkel Holger!“

Onkel Holger lovede at være forsigtig, tog Damen i Lommen, og bar hende samme Aften hen til Skrædderen, d. v. s. Fru Modehandlerinde Herzog, der nedlod sig til — eller rettere lod en af sine undergivne nedlade sig til at pynte Dukker.

Enkefru Herzogs Butik var efter Provinsforhold særdeles elegant. De store Vinduesruder, den polerede Mahogni Disk, de høje Glasskabe, fyldte med kunstige Blomster, Fjer, Hattemodeller, kulørt Uldgarn o. s. v., de smaa lavryggede Kurvestole til Kunderne og endelig den net klædte, kjønne unge Pige, som i Reglen betjente Publikum — Fruen selv viste sig kun for visse udvalgte Kunder, og naar et eller andet særlig vanskeligt Problem med Hensyn til en Hats Form eller en Fjers Farve skulde løses — alt dette dannede tilsammen et lyst, pynteligt og tiltalende hele.

Luften i Butiken var altid fyldt med en ejendommelig Lugt eller snarere Duft — thi den var behagelig, skjønt ikke frisk, der dels skrev sig fra noget vellugtende Vand, Fruen hver Morgen stænkede paa Gulvet, dels fra Fjerene og Tøjblomsterne, der som oftest var kommet langvejs fra og havde været nedpakket med forskellige lugtende Sager, som skulde konservere dem mod Møl.

Da Karlsen den klare Frostaften kom ind i Modehandelen, bar han med sig en kold, skarp Luft,

der bragte de varme, duftsvangre Strømme i Butiken i Bevægelse. Han indaandede med Velbehag denne Atmosfære, der vakte i ham en Mængde halvglemte, forvirrede Minder om lune Toiletteværelser, bløde Kanapéer, raslende Kvindedragter og runde hvide Arme — — — han lod nogle Øjeblikke Tankerne vugge sig paa Mindernes Strøm og glemte, hvor han var — — —

„Hvad ønsker Herren?“ spurgte pludselig en klar Kvindestemme.

— — — Taagerne om hans Sind spredtes, han rettede sig og saa' foran sig bag Disken — Emilies Fremstillerinde.

Hun stod dér: det mørkebrune Haar i ét Pur af Krøller, en høj, stiv Pibe med et lyserødt Silkebaand om Halsen, en graa, ulden Kjole; tarvelig, men sirlig, næsten elegant; glat og lokkende som et blankt Æble.

„Hvad ønsker Herren?“ gentog hun, sendende ham et af sine straalende Smil (somme fik dem aldrig at se; i Reglen var hun dog gavmild med dem — men slet ikke med mere).

„Jeg ønsker — — — jeg vilde gjerne bede Dem sy et Par Kjoler — en af lilla Silke, de andre kan De gjøre, som De selv vil — til denne (her halede han Frøken Henriette op af Lommen) unge Dame.“

Han lo — det kunde han for et godt Ord —; hun smilede kun, stadig lige straalende; le gjorde hun næsten aldrig. Saa talte de lidt mer om Dukken, lidt om Vejret, om den kjedelige Tid — ingen Skuespillere var der i Byen, ingen Fornøjelser —

men der kom snart en Trup — ja, og skulde der ikke ogsaa snart igjen spilles Komædie i „Borger-samfundet“? — Jo . . . . maaske. — „Skal De“ (han havde nær sagt Frøken, men saa blev han bange, hun skulde tro, han „gjorde Nar“; Jomfru lød saa simpelt . . . saa sagde han blot De) „spille med?“

„Jeg véd ikke, om jeg har Lyst . . . .“

„Naar man har Talent som De — ja jeg har set Dem spille, jeg kan ogsaa nu benytte Lejligheden til at sige Dem min Kompliment, De var ubetinget den bedste den Aften, ingen af de andre kunde sammenlignes med Dem“ (her satte han sig paa en af Stolene ved Disken).

Hun blev slet ikke rød, gav kun Smilet en forøget Lysstyrke og sagde:

„Jeg har maaske arvet lidt . . . Færdighed efter min salig Moder; hun har været Skuespillerinde.“

„Saa? Og Deres Fader, om jeg tør spørge?“

„Han var Snedker . . . . Moder lod mig allerede som Barn lære Vers udenad; dem maatte jeg staa paa Bordet og sige frem, naar der kom nogen . . . . det giver Øvelse.“

„Har De aldrig tænkt paa selv at blive rigtig Skuespillerinde?“

„Det er saadan en styg forfløjen Levevej — meget usikker.“

Han havde helst set, hun havde ytret sig friere, dristigere, hun forekom ham noget ubetydelig — det vil sige, kun saa længe han ikke saa' paa hende: Smilet forgyldte alt, gjorde selv hendes Tales al-

mindeligste Regnepenge til funklende Dukater . . .
 o dette Smil! Og hvad Smilet ikke gjorde, gjorde
 de buttede hvide Hænder, der vims syslede med
 et Hækletøj, gjorde de runde Skuldre, der tydelig
 viste deres Omrids gennem det tæt sluttende graa
 Tøj, gjorde den mathvide Nakke med den lette Sky
 af mørke Haar, Udløbere fra Krøllerne, ned over
 — gjorde endelig Luften, den pirrende, let berusende,
 duftsvangre, halvglemte og farlige Minder og halvt
 indslumrede Længsler og Drifter vækkende Luft.

Karlsen fik herefter mange Ærinder i Mode-
 handelen. Først skulde han høre, om ikke Dukke-
 kjolerne var færdige, og efter at de for længst pry-
 dede Henriette til Ingeborgs Henrykkelse, kom der
 idelig nye Grunde til, at han nødvendigvis maatte
 se ind til Fru Herzog, d. v. s. til Jomfru Doris
 Petersen. Saa skulde et Par Handsker vaskes, —
 intet Steds gjordes det bedre end der, — saa havde
 Fru Tofte ønsket sig et nyt Broderimønster, —
 Fru Herzog havde det største Udvalg, — saa
 maatte Karlsen nødvendig have Navn paa et
 Dusin nye Lommetørklæder — hvem var nærmere
 dertil end Jomfru Petersen? — o. s. v. i det
 uendelige.

Af Jomfru, eller som han nu, da han var sikker
 paa ikke at blive misforstaaet, altid kaldte hende:
 Frøken Petersen erfarede han kun lidet mer om
 hendes Familjeforhold, end hun alt den første Af-
 ten havde fortalt ham. Fra andre Kanter fik han
 derimod efterhaanden det væsentligste af følgende
 at vide:

Hendes Fader havde oprindelig været en dyg-

tig Snedkersvend, der stod paa Nippet til at faa sit eget Værksted, da han gik hen og forelskede sig i en Skuespillerinde ved et fattigt Selskab, som just gjæstede Byen, og ægtede hende. Hun havde været træt af det usle omflakkende Liv, den Gang hun tog ham; men snart efter, da hun en Tid lang havde faaet god solid Mad og som Følge deraf ogsaa større Livsmod, fortrød hun sit Giftermaal. Hvem kunde vide? Selskabet kunde have slaaet sig op, eller hun kunde være kommet til et andet og være blevet en feteret Skuespillerinde . . . hvilken skjøn Fremtid var ikke der blevet ødelagt! Hun blev ærgerlig — over Manden: det hele var dog hans Skyld! Hvorfor havde han trængt saa stærkt paa, givet hende saa kort Betænkningstid? At hun paa hin Tid ofte havde tænkt paa at hænge sig og maaske kun var blevet forhindret deri ved Snedkerens Frieri, tog hun ikke med i sine Betragtninger. Hun ansaa sig for mishandlet og forurettet og derfor uden Pligter mod andre; hun blev lidt efter lidt sløv og ligegyldig ved alt. Sin Mand blev hun vel ikke utro — maaske mest, fordi ingen synderlige Fristelser frembød sig i den Retning, — men hun blev en sjudsket, uordenlig Kone, der kun sørgede for at holde sig selv nogenlunde ren eller rettere pyntelig — Dun i Haaret og Støv paa Halsen gjorde mindre, naar blot Morgenkappen var koket, og Strimlen om Halsen fix —, men som ellers lod Huset staa eller ligge, som det bedst kunde. Manden, der havde en godmodig og svag Karakter, gjorde nogle mislykkede Forsøg paa at tale hende til rette, opgav det og gik paa Knej-

per. At blive Mester havde han hurtig slaaet af Hovedet. Hun sad hjemme og ansaa sig for forurettet, fordi Manden ikke vilde sove i en uredt Seng og drikke Kaffe af en Kop, som hun havde fyldt halvt med Hægter og Haarnaale. Hendes lille Pige, deres eneste Barn, var hendes Trøst; hende behandlede hun som en Skjødehund, en Papegøje eller et andet Legetøjsdyr, som man kjæler for, naar det villig gjør Kunster, men kniber og slaar, naar det er tungnem. Hvad hun fremfor alt fik Barnet lært til Fuldkommenhed var: ikke at bryde sig om noget som helst i Verden uden om det at tage sig godt ud og have det bekvemt. Noget egentlig ondt indpodede hun hende ikke, det var der ikke i hende selv. En Englænder vilde have kaldt hendes Natur *shallow*, et Ord, som vort Sprog kun ufuldstændig gjengiver med overfladisk, da det i Virkeligheden betegner langt mere. Ekskuespillerinden havde til en vis Grad god Forstand — paa alle Punkter nemlig, hvor det gjaldt hendes egen Fordel; for alt andet manglede hun Interesse. Hun var godmodig, saa længe hendes Godmodighed ikke kostede hende selv Opofrelse, thi krævedes en saadan, om end nok saa ringe, ansaa hun sig for nedrig behandlet, og den, der forlangte sligt af hende, for et Uhyre, som hun var berettiget til at hade. Hun kunde blive rørt, endog fælde Taarer ved at læse eller høre om en eller anden Ulykke, — men hørtes der saa en Lirekasse uden for, kunde hun i samme Øjeblik gjøre Danse-trin og glemme alt andet end den Vals, der spillede. Men hun var med alt det ganske vis paa,

at hun var et fortræffeligt, til at nyde alle mulige Goder i dette og det andet Liv overmaade berettiget Væsen. Hun mærkede ingen Sinde noget til det Samvittighedsnag, det pludselige, gruvækkende Klarsyn paa egne Mangler, som baade Mennesker, der gjør mere direkte ondt, og Mennesker, der gjør meget mere direkte godt, ikke saa sjælden kan have. Hun var tilfreds med sig selv, men utilfreds med største Delen af den øvrige Menneskehed, især med sin „Herre og Mester“, Hr. Petersen. Denne ynkværdige Person skaffedes omsider ud af Verden af Brystsyge og Brændevin i Forening, og Exskuespillerinden var nu Enke. Den Smule Penge, Manden efterlod sig, — Døden var kommet, inden han var helt forarmet — anvendtes til nette Sørgedragter til Moder og Datter og til at oprette en lille Handel. Den gik ikke videre godt, og saa en skøn Dag døde da ogsaa Madam Petersen, — visnede hen som en Lilje i Høst, som hendes Veninde Fru Herzog udtrykte sig.

Om denne Dame er ikke meget at sige. Somme mente rigtig nok, der kunde have været meget — naar de bare havde vidst det. Hun var født i Sønderjylland, var i Otteogfyrre bleven forlovet med en af de tyske frivillige, havde fulgt med ham til Tyskland, og var nogle Aar senere vendt tilbage som en barnløs, men tilsyneladende ikke dybt sorgende Enke og med en Pengesum, for hvilken hun etablerede Modehandelen. Nu paastod nogle, at hun havde ikke været rigtig gift, men levet „umoralsk“ i Tyskland osv. Rygtet gik dog vist her som i Reglen for vidt; om derimod hendes salig

Mand havde været rigtig Theaterdirektør, saaledes som hun paastod, eller kun havde ledet en Sangerindeknejpe, hvad „Folk“ mente at have opsnu-
set, — det vil stedse forblive uafgjort.

Fru Herzog var en dygtig og hæderlig Modehandlerinde; men der var noget ved hendes høje, svære Person med det endnu ret kjønne, gule og fede Ansigt, de udringede, af Rynkebundter omgivne sorte Øjne og de brede Læber, som fik selv dem, der ellers ikke troede Rygter, — der gives saadanne Folk! — til at finde, at der dog var noget „fordægtigt“ over denne livlige Dame. Livlig var hun, og gammel vilde hun nødig synes, skjønt hendes tiltagende Fedme trykkede hende en Del. Hun klædte sig ikke latterlig ungdommelig, men heller ikke beskedent matroneagtig, og paa Mandtalslisterne skrev hun hver anden Gang „80“ og hver anden Gang „hen ad 80“, hvorved hun berøvede en sladderagtig Frue, som boede oven over hende, Glæden af at kunne udbasune hendes Alder; og da enhver kunde sige sig selv, at hun i det allerhøjeste var et Par og halvtreds, lykkedes det hende paa den Maade langt bedre at desorientere de nysgjerrige, end om hun havde sat sin Alder nogle Aar for lavt.

Hos denne værdige Dame, hvem hun paa Grund af Venskabet med Moderen kaldte Tante, havde Jomfru Petersen haft Arbejde allerede nogen Tid før Moderens Død, og begge Parter havde stedse befundet sig godt derved. Doris var altid ordentlig og proper, og hun behagede Kunderne ved sit nette Væsen.

Det var nu tre Aar, siden Moderen var død. Doris var tyve Aar, og en eller anden havde allerede undret sig over, at den kjønne Butiksjomfru ikke blev forlovet. Friere havde hun heller ikke manglet; men hun mindedes sin Moders Skæbne og vilde kun gjøre et „rigtig godt“ Parti. Et saadant havde imidlertid endnu ikke vist sig.

Lagde hun nu an paa Karlsen? Fra Begyndelsen ganske vist ikke; det smigrede hende kun at være Gjenstand for en Mands Opmærksomhed, der i alle Henseender stod saa højt over hendes sædvanlige Omgangskreds. Men efterhaanden kom der Tanker op i hende om flere unge Piger af simpel Familie, der havde ægtet „fine Herrer“; hun havde læst derom i Romaner og hørt om enkelte saadanne Tilfælde i det virkelige Liv. Hvorfor skulde hun, der var langt smukkere end de fleste af Byens fine Damer, ikke ogsaa kunne blive Heltinde i saadant et Æventyr? Det var dog altid et Forsøg værd.

Den Slags sindrig udtænkte Planer, som spiller saa stor en Rolle i Romanerne, findes kun sjældnen i Livet. Doris lagde heller ingen bestemt Plan, men hun søgte paa alle Maader at vise sig saadan, som hun formodede, at han helst vilde have hende. Han havde engang lagt Mærke til, at hun læste i en Bog af Marie Sofie Schwartz (hendes Yndlingsforfatterinde; d. v. s. hun saa' aldrig efter Forfatterens Navn, men naar en Bog rigtig tiltalte hende, kunde man være vis paa, den var af den svenske Skribentinde) og havde da sagt, at han skulde skaffe hende bedre Læsning. Saa bragte han hende Bul-

wers *Nat og Morgen*. Det er en af de faa Bøger, som tiltaler næsten alle: den kritiske Læser ved sine vel tegnede Karakterer og skarpsindige Reflexioner, den mere umiddelbare ved sin spændende Handling. Ogsaa Doris syntes om den og om flere af samme Forfatter, som Lægen laante hende. Men saa kom han med Blichers Noveller, og der forløb hun sig engang ved at sige, at hun syntes bedst om *Fiore og Fiorita* (*Leonore* havde hun slugt med Begjærlighed, men det tav hun af flere Grunde stille med). Han søgte at forklare hende, at de jyske Noveller var de bedste; hun hørte opmærksomt efter, nikkede og sagde til sidst: „Ja, hvem der blot havde lært noget! En stakkels Pige som jeg véd ingen Ting. Hvor De maa være lykkelig, som har læst saa meget!“

„Men De har en udmærket Forstand; det er ikke Deres Skyld, De intet har lært, og naar De selv vil, skal jeg hjælpe Dem af al Magt med at indhente det forsømte.“

Han valgte nu med megen Omhu saadanne Bøger til hende, som han ansaa for paa én Gang belærende og underholdende, og hun forsikrede stedse, at hun havde læst dem med stor Glæde. Forestillingen om at forædle denne Sjæl, at føre den ind i Dannelsens Tempel og hen til Aandsheroernes Altre, tiltalte ham og bemægtigede sig ham mere og mere. Han holdt nok af at docere lidt, og en opmærksommere Tilhørerinde kunde han aldrig have faaet. Hvor dybt de Sædekorn, han udstrøede, slog Rod, og om de overhovedet slog Rod, det tænkte han ikke paa at forske efter. Det kunde vel hæn-

des, at hun en Gang imellem ytrede noget, som viste, at hun ganske havde misforstaaet eller endog glemt flere af hans Lærdomme; men saa kom Smilet og et lille: „Om Forladelse! De maa huske, jeg har aldrig faaet nogen ordentlig Opdragelse!“ og saa glemte han at blive vred.

En enkelt Gang fik han en Formodning om, at hun slet ikke ordentlig havde læst det Bind af Oehlenschlägers Tragedier, han havde laant hende, men blot kigget hist og her i det; han kvalte Tvivlen og glemte den senere ganske. Sagen var, at han var forelsket; og vel er det ikke sandt, at Kjærlighed gjør blind, nej! men den gjør, at vi anstrænger os for ikke at se klart og med Magt tvinge Øjnene i, hver Gang der vises os noget, som kunde ned-sætte den elskede.

Et af de mange næsten mikroskopiske, men paalidelige Kjendemerker paa ægte Dannelse er den Maade, hvorpaa man omgaas Bøger. Adskillige i andre Henseender ordentlige og propre Mennesker røbe deres Udannethed ved at tilgrise Bøger og Aviser. Det gjorde Doris vel ikke, men der var dog undertiden Sukkersmuler og Chokoladefliser (hun havde i Reglen noget af den Slags at spise af) mellem Bladene, naar hun leverede Lægen hans Bøger tilbage. Han børstede dem bort og bandede Doris' Moder, der havde opdraget sit Barn saa daarlig.

Det kunde ikke undgaas, at efterhaanden adskillige af Fru Herzogs Kunder havde set Karlsen i Samtale med Butiksjomfruen, og henimod Vintrens Slutning taltes der almindelig rundt i Byen

om den Skandale, at den unge Læge saa aabenlyst gjorde Kur til „saadan en“. Hendes Rygte var vel pletfrit, men alligevel!

En og anden Dame spurgte, naar Doris ikke var i Butiken, i Fortrolighed Fru Herzog om, hvordan det egentlig hang sammen; Modehandlerinden rullede Øjnene op under Øjelaagene, smilte og trak paa Skuldrene, men sagde intet. Hun havde naturligvis set hele Forholdets Udvikling, men havde hidtil hverken søgt at gjøre fra eller til derved. Hun havde intet imod, ja ønskede endog, at Doris skulde gjøre et saa glimrende Parti — det var altid en fin Familie at komme til —, men hun vilde ikke compromittere sig ved at gribe ind, saa længe alt dog stod saa usikkert. Tillige var hun forvisset om, at Doris ikke vilde „bære sig simpelt og dumt ad“, d. v. s. skjænke Lægen sin Kjærlighed uden Vished om Ægteskab.

En Gang imellem kom hun ud i Butiken, naar Karlsen var der, og underholdt sig med ham. Hun forstod at vælge sit Publikum og opdagede snart, at Lægen hverken var en stræng Moralist eller en, der vilde „skade en stakkels Enkes Rygte ved at plapre om, naar hun havde været lidt lystig.“ Hun rykkede derfor lidt efter lidt frem med en Række mer eller mindre pikante Smaahistorier fra sit Ophold i Tyskland, hvori hun vel at mærke altid syntes at have optraadt som den strænge Dyds Præstinde, der dog ikke holdt det for under sin Værdighed at smile lidt ad Syndighedens Spilopper.

Intet er mere skikket til at drage en Mand

ned ad, til langsomt, men sikkert at sætte Rust paa hans Karakters blanke Malm, end den Slags Konversation, som Fru Herzog førte. Ret morsom, som den var, vilde Karlsen alligevel ikke have fundet Behag deri, hvis ikke følgende Omstændigheder havde hjulpet til:

Der var ikke i Byen en eneste Mand, han kunde knytte sig nøjere til. De enkelte, der ligesom han havde videnskabelige og æsthetiske Interesser, var alle — om end paa forskjellig Vis — fastgroede i religiøse og sociale Anskuelser, som han fandt bornerte og latterlige, og som umuliggjorde dybere Sympathi mellem dem og ham; hele Resten udfyldte sin Fritid med Kortspil, Pokuleringen og politiske Diskurser, — intet heraf havde han Smag for. Med Damerne forholdt det sig lige saadan, kun hans Kusine dannede en Undtagelse. Men til Trods for hendes ualmindelige Egenskaber følte Karlsen sig dog aldrig rigtig fri og vel tilpas i hendes Nærværelse; hendes stærke Pietisme, som han vidste var der, om den end aldrig kom direkte til Orde, ligesom stemmede for hans Vejr og hindrede ham i at tale fra Leveren netop om de Emner, som laa ham mest paa Sinde. Kunstnydelser bød Byen kun rent undtagelsesvis, naar en enkelt Berømthed gjorde en Svip dertil fra Kjøbenhavn for at tjene sig en Extraskilling, — saa han var henvist til sig selv med at skaffe sin Aand Næring. Han læste meget; men det forslog ikke, han trængte ogsaa til Omgang med Mennesker.

Nu var Fru Herzog ikke en Smule æsthetisk dannet — hun læste næsten aldrig andet end Døds-

faldene i Aviserne —; men hun havde set sig om i Verden, var til en vis Grad Menneskekjender (for Folks Svagheder havde hun et skarpt Blik) og fortalte sine Oplevelser paa en pudsig, halv naiv og halv tvetydig Maade, som ofte fik Karlsen til at le. Hun forekom ham sundere og friskere end de snerpede Damer, han traf i Selskaberne, og han aandede friere hos hende. Hun kunde rigtig nok en ganske enkelt Gang komme til at sige noget, som syntes at røbe en lav og smudsig Tænkemaade, og som gjorde, at han var lige ved at sige til sig selv, at han nedværdigede sig ved at finde Behag i hendes Selskab; men saa var der en Advokat inden i ham, der skyndte sig at give det sagte en net Fortolkning, som han glad slog sig til Ro ved. Da han ikke kunde skaffe sin Aand ædel, kraftig Vin, foretrak han Fru Herzogs pikante Likør for „det gode Selskabs“ Bruslimonade og Sukkervand.

Til sin Kusine kom han stadig sjældnere og sjældnere; han begrundede det over for hende ved Henvisning til en tiltagende Praxis, og hun troede ham. Hun omgikkes næsten ingen og kom sjælden i Selskab, men havde dog ogsaa til sidst hørt noget om Fætterens hyppige Besøg i Modehandelen. Hun havde imidlertid bestemt afvist dem, der fortalte hende det: var der noget om Sagen, saa vidste hun i hvert Fald, sagde hun, at hendes Fætter var et Menneske, der kun kunde have en ren Hensigt med, hvad han gjorde. Over for Holger hentydede hun aldrig til Rygterne.

Det havde længe været den unge Læges Hensigt at tage til Kjøbenhavn, naar Foraaret kom,

og tilbringe nogle Uger der, dels med paa Hospitalerne at studere sin Videnskabs nyeste Fremskridt, dels med at nyde Hovedstadslivets Glæder. Tiden til denne Rejse var nu kommet, og alt var ordnet; han undrede sig kun over, at han ikke følte sig synderlig oplivet ved Tanken om den én Gang saa længselsfuldt ventede Ferie. Imidlertid grundede han ikke videre herover og fortalte en Eftermiddag inde hos Fru Herzog, at han vilde rejse næste Dag.

„Naa,“ sagde Fruen, „saa skal De ind og muntre Dem lidt; ja det kan jeg saa godt forstaa! Vi andre maa blive hjemme og kjede os . . . ikke sandt, min lille Liebling?“ (det var Doris, hun undertiden gav dette Kjælenavn).

Doris svarede ikke, hun var ivrig beskæftiget med et Broderi. Lægen derimod sagde:

„Det er saamænd mindst for Fornøjelsens Skyld, jeg tager derind . . .“

„Aa, De narrer mig ikke; De vil nok gaapaa Hospitalet, men De vil ogsaa more Dem i Theatret og andre Steder . . . Jeg synes, jeg saa' noget i Avisen i Gaar, om at der skulde være Maskerade et eller andet Sted der inde . . .“

„Maskerader bryder jeg mig ikke om.“

„Ikke? Det kan da aldrig være Deres Mening! Maskerader er jo noget af det morsomste — sikke mange Æventyr man kan opleve ved saadan en Lejlighed! Tænk Dem, min salig Mand, den Skat, var engang, før han blev gift med mig, paa Maskerade klædt som Tyrkinde . . .“

„Som Tyrkinde?“

„Ja! (blinkende) forstaar De ikke? Der var en Dame, han vilde tale med, og han vidste, der blev passet godt paa hende — hun var gift, skal jeg sige Dem . . . min Mand var en stor Don Juan, aa! . . . at sige: før han fik mig . . . Naa men, naar han nu var Tyrkinde, kunde han jo uhindret gaa ud og ind i Damernes Toiletværelse, og der faldt det dem jo ikke ind at se saa nøje efter.“

„Men han maa da have været ualmindelig lille og fint bygget, naar han kunde tage sig ud som Dame.“

„Aa ja, han var ikke høj, og han havde saadan yndige, smaa Hænder og Fødder og det sødeste, lille runde Hoved, — har jeg aldrig vist Dem hans Portræt?“

„Nej.“

„Saa skal De saamænd ogsaa se det (hun haledede et Miniaturportræt op af Lommen); her er han, Snutten!“

Hungned lidt paa Billedet med sit Lommetørklæde og rakte Lægen det. Det var et Brystbillede af en „sukkersød, slikket Mandsling“ med store blaa Øjne og et lille lysebrunt Overskjæg. Karlsen udtalte sin Beundring og spurgte:

„Men blev han da ikke opdaget?“

„Jo nu skal De høre: som de hviler sig mellem et Par af Dansene, og min Bertram sidder mellem en hel Del Damer, og Herrerne lige over for, saa hvisker en af dem, der havde fattet Mistanke: nu skal vi strax faa at se, om den Tyrkinde er et Mandfolk eller ej! og saa rejser han sig og siger højt: Denne Appelsin er til den smukkeste Dame!“

og kaster den over mellem Damerne, og de spreder allesammen Skjødet ud for at fange den, men min Bertram slaar Knæerne sammen, som Mænd altid gjør ved de Lejligheder, og derved røbede han sig.“

„Gjorde de ham saa ikke noget for det?“

„Nej; han maatte jo forsvinde snarest muligt, men det brød han sig ikke om, han havde opnaaet, hvad han ønskede . . . Ak ja Ungdom, Ungdom!“

Hun udstødte en Lyd, man tit hørte fra hende, naar hun var oprømt, omtrent som en stærk Hikken, og rullede udtryksfuldt med Øjnene. Saa huskede hun paa, hun havde noget Arbejde, som habstede, trykkede til Afsked Lægens Haand (hun plejede at gjøre dette noget for længe og ømt) og gik ind i sit Værelse.

Nu lagde først Karlsen Mærke til, at Doris saa' alvorlig ud.

„Hvad fejler De?“ spurgte han.

„De skal rejse . . . saa glemmer De nok helt mig inde i det store Kjøbenhavn, hvor der er saa mange smukke Damer . . .“

„Ingen smukkere end De!“ fo'r det ham ud af Munden.

I det samme kom der nogle Damer ind i Butiken; han sagde Farvel og gik.

*

*

*

Han tog noget med sig til Kjøbenhavn, som kun han selv saa', og det var et dybt i hans Sjæl indbrændt Billede af en ung, slank Kvinde med

mørke Øjne og et straalende Smil. For første Gang gik han ikke helt op i sin Gjerning, naar han var paa Hospitalerne, for første Gang kunde hans Tanker glide bort fra de interessante Operationer; han overværede, til noget andet. Han mærkede nu først ret, hvor fast Tanken om denne Kvinde var groet i ham, og han mærkede det med Velbehag, gjorde ingen Anstrængelser for at rykke den op.

Men gjengjældte hun hans Følelser? Følte hun andet end Venlighed og Taknemlighed for ham? Han mindedes et og andet, som talte derfor, men lige saa meget, som talte imod. Han grublede meget herover.

En Dag, da han kom hjem til sin Bolig, laa der et Brev til ham. Udskriften syntes frembragt af en Myg, der med sine i Blæk dyppede Ben havde opført fantastiske Danse paa Konvoluten, og den var næsten ulæselig. Med en beundrende Tanke paa Postvæsnets Dulighed i at tyde Hieroglyfer aabnede han Brevet og læste:

Min uforglemmelige Hr. Doktor!

Da jeg har set i Avisen, at De bor paa Jærnbanehotellet, og jeg syntes, jeg havde noget meget vigtigt at fortælle Dem om, gjør jeg dette for en Dame noget farlige Skridt og skriver en Bref til Dem. Det er da, som De moske kan tænke Dem, om min lille Protesché, min Niæse, som jeg kalder Hende, jeg vil tale med Dem. Vi erindrer ofte Deres Begavede og Intrasange Person i vore Samtaler, og jeg kan da merke, at hun føler Megen (her havde staaet: Kierlighed, men det var overstreget og i Stedet for kom:)

Hengivenhed for Dem, men det er ikke alt, hun er helt lige som Syg og Mat og glemmer helt at passe Forretningerne og blodt jeg kunde hjælpe hende, men ak min Ven! som jeg vel tør kalde Dem, det kan kun De, for det er Dem hun elsker, nu er det dog skrevet og saa skal det staa her, men de har moske helt glemt os Inde i Kjøbenhavn hvor der er saa Mange smukke Damer og De gaar paa Hospitalerne og kurerer moske det smukke Kiøn, ak min Ven, jeg vilde ønske jeg blev Syg og de kom og kurerede mig, De har saadanne søde smaa hvide Hænder, jeg har vist Sagt Dem at min Inderlige Mand ogsaa havde saadanne smukke Hænder, men nu vil jeg slutte min Bref og De maa Undskylde min doerlig Skrift jeg er jo

Deres gamle Veninde

E. H.

P. S. Det er i en god Mening. Ikke at forglemme min Niæse sidder ude i Butiggen og kysser en Bog De har loent hende, med Deres Haandskrift i. De maa snart vise om De har Riæle Hensigter eller ei, hun er ikke af den Slags og min Butig kommer i daarlig Røgte.“ — —

Fru Herzog havde altsaa omsider besluttet at bringe Sagen til en Afgjørelse. Mere og mere var Ægteskabet mellem Karlsen og Doris blevet hendes „Lieblingstanke“, og nu havde Frygten for mulige distraherende Indflydelser i Kjøbenhavn faaet hende til at gjøre „dette for en Dame noget farlige Skridt.“

Fortællingerne om Doris' dybe Længsel var noget overdrevne, skjønt langt fra ikke helt Opspind, men det anede Karlsen ikke; han troede hver en Tøddel, fordi han helst vilde det, og denne Tro blev skæbnesvanger for ham. Hun elskede ham altsaa brændende, tænkte han, og han havde selv bidraget til at fremkalde og nære den Følelse. Kunde han gifte sig med hende? burde han ikke . . . ? Jo . . . og dog nej; selv om han havde fejlet ved at sætte Doris Griller i Hovedet, burde han ikke gjøre Fejlen større ved at lænke sig og hende sammen for hele Livet og derved maaske gjøre dette ulykkeligt for dem begge. For de kunde dog næppe blive lykkelige . . . hun stod jo paa et meget lavere Dannelsesstrin end han. Og dog: hvor mange af de saakaldte dannede Kvinder havde i Virkeligheden mere sand Dannelse end Doris? Men han havde rigtig nok ogsaa altid anset et Ægteskab med en almindelig Kvinde for noget af det gyseligste. Doris havde imidlertid en stærk Tørst efter Dannelse, som naar hun fik en god Vejleder — ham selv f. Ex. — temmelig hurtig vilde kunne løfte hende højt op over de fleste andre Kvinder. — Og dog vilde der stedse komme til at mangle noget, i hendes Alder lader man sig ikke omdanne fra Grunden af . . . . Var hun desuden saa perfektibel, som han troede eller stræbte at tro? Jo vist var hun, jo vist var hun! Ned med dig, du irriterende, lille tvivlende Nisse, som altid stikker Hovedet frem paa ubelejlige Tider og Steder, ned med dig! Med saadant et Smil som hendes er man fuldkommen, eller man kan blive det . . . o dette Smil!

Da Karlsen vendte hjem fra Kjøbenhavn, var han endnu ubestemt med Hensyn til Doris: skulde han ægte hende eller sige — nej ikke sige, skrive — hende Farvel for stedse? Afgjørelsen var vanskelig.

De tvende første Dage efter Hjemkomsten gik han ikke til Modehandelen, den tredje var han om Aftenen indbuden til et stort Selskab. Henad Klokken syv begav han sig paa Vej; det var en mørk, stjerneløs Aften og et frygteligt Søle. Pludselig gled han, greb for sig, undgik vel at tilsmudse sine Klæder, men fik den ene Handske sprængt og Haanden sølet til. Han var omtrent midt imellem sin Bolig og det Hus, hvor han var indbuden: hvor skulde han nu gaa hen for at faa sig vasket? Det var allerede noget over Tiden, det hastede. Men Fru Herzogs Butik var jo lige ved, der maatte han kunne faa Hjælp. Doris ...? Han skraaede over Gaden og hen til Modehandelen; der var ikke rullet ned; han saa' ind: Fruen tronedede bag Disken, Doris saa's ikke; rimeligvis var hun paa Komedie; der var Skuespillere i Byen, dem forsømte hun sjælden. Skæbnen syntes altsaa at ville hjælpe ham, og han gik ind i Butiken. Fruen rejste sig: „Er det Dem, Hr. Doktor? naa De er kommet hjem? De er saa pyntet . . .“ (Der var et ubestemt, spørgende Udtryk i hendes Ansigt).

Han spurgte i en Fart, om hun kunde lade ham faa lidt Vand til at skylle sin Haand i.

„Gudbevares, med Fornøjelse! værsgo' at træde her ind!“

Hun aabnede en Dør (det var ikke den, hun

plejede at komme fra, men det tænkte han ikke over); han gik ind. Hun tændte et Lys, trak Gardinet fra en Alkove, hvori der stod en Seng og et Vaskebord, og gik ud, lukkende Døren efter sig. Det var et tarvelig møbleret, lille Værelse; Karlsten antog det for Fru Herzogs Sovekammer, men tænkte for Resten ikke videre derpaa. Han trak sin Kjole og Vest af for ikke at overstænke dem, lagde dem paa en Stol, gik ind i Alkoven, satte Lyset paa Vaskebordet, trak Gardinet for og begyndte at vaske sig. Han havde skuret Haanden ned ad en nymalet Mur, og det kostede nogen Anstrængelse at faa Farven og Smudset gnedet af. Han havde været beskæftiget dermed et Par Minuter, da han hørte Larm uden for i Butiken og derpaa Døren rives op. Han kiggede ud bag Gardinet og saa' til sin store Forbavselse Fru Herzog komme farende ind og snappe hans Klæder. Saa raabte hun helt forpustet:

„Skynd Dem, Doktor! følg med!“

Han kom i en Fart frem og ilede bag efter hende ud i Butiken, hemmelig spørgende sig selv, om Fruen var bleven vanvittig. Hun gav ham dog ikke megen Tid til at reflektere derover, da hun aabnede en Dør til en anden Stue, kastede Kjolen og Vesten der ind og gav ham selv et Puf, saa han røg bag efter. Saa smækkede hun Døren i, og overlod til ham selv at forklare sig hendes Adfærd.

Forklaringen fik han først senere; den lød saaledes:

Værelset med Alkoven beboedes af en Kassererske i en Manufakturforretning der i Byen, som

paa flere Maader stod i Forbindelse med Fru Herzogs Modehandel. Om Dagen var hun borte; Karl- sen havde aldrig set hende og anede ikke, at Dørene fra Butiken ikke alle førte til Fru Herzogs private Værelser. Fruen holdt paa sin Side nok af en Gang imellem at benytte Kassererskens Stue, som en af hendes Nøgler kunde lakke op; især da hun vidste, at denne pertentlige Dame vilde blive rasende, naar hun opdagede sligt — det var en Gang sket, og et formeligt Brud var kun møjsommelig blevet und- gaaet — følte hun en vis pirrende, drilagtig Glæde ved netop at gjøre det saa tit som muligt. Hun byttede Kassererskens tørre Brænde med sit vaade, og laante hendes Stole, naar hun skulde have Kaffe- gilde.

Ved denne Lejlighed havde den pikante Frue følt en særlig Tilfredsstillelse i at lade en Herre vaske sig ved Kassererskens kyske Vaskebord. Men bedst som hun nød denne Glæde, kom hendes Pige, der havde været i Byen, ind og meldte, at Kasserer- sken kom nede i Gaden. Fruen maatte altsaa i en Fart skaffe Karl- sen bort, slaa Vaskevandet ud af Vinduet, skure Vandfadet tørt med sit Lomme- tørklæde, aflaa- se Døren og anbringe sit gennemry- stede Legeme paa Stolen bag Disken og lægge sit fede Ansigt i de mest ugenerte og rettænkende Folder.

Det var paa høje Tid; næppe havde Fruen igjen taget fat paa sit Kanevasbroderi, før Kasserersken traadte ind. Hun var blevet sendt af sin Principal paa denne usædvanlige Tid, fordi der var et For- retningsanliggende, som skulde ordnes snarest mulig

med Fru Herzog. Der var adskilligt at afhandle, og Samtalen trak længe ud.

*

*

*

Nu forholdt det sig saaledes, at Doris slet ikke var paa Komedie, men derimod inde i et Bagværelse, hvor Fru Herzog havde sit Vareoplag, for at udpakke nogle samme Dag ankomne Fjer og Baand. Det er aldrig blevet opklaret, om Fruen huskede dette, da hun skubbede Karlsen ind netop i samme Værelse — hun kunde nemlig lige saa gjerne ladet ham komme ind i sin Dagligstue, som ogsaa stod i Forbindelse med Butiken —; men hun var maaske i dette Øjeblik altfor forvirret til at tænke paa andet end blot at faa ham af Vejen.

Da Karlsen imidlertid havde samlet sig lidt, opdagede han Doris, der stod bag et med Æsker, Fjer og Baand opfyldt Bord og stirrede paa ham. Hun havde ikke skreget, men blot ladet en Fjer, hun netop holdt, falde, og stod nu med opspærrede Øjne og uden Smilet. Det kom dog snart, først svagt nede om Munden, saa stedse stærkere over hele Ansigtet.

„Aa, jeg kan tænke, De var inde i Frøken Madsens Værelse, og saa kom hun hjem, . . . jeg hørte nok før, De spurgte Tante, om De kunde komme til at vaske Dem . . .“

„Frøken Madsen . . . hvem er det?“

Nu kom Forklaringen, der gaves med dæmpet Stemme.

„Men De er pyntet,“ sluttede hun, „De skal i

Selskab; lad mig hjælpe Dem Deres Vest og Kjole paa.“

Hun tog Vesten fra den Stol, Fruen havde kastet den over, glattede lidt paa den og holdt den hen til ham. Han trak den paa, hun hjalp ham ogsaa med Kjolen og rettede lidt ved Kraven. . . . Men jeg véd ikke rigtig, hvorledes det saa gik til: han vidste sig ene og for en Tid uforstyrret med den smukke Pige . . . hans Blod var kommet i Brand . . . en Tanke om, at han kunde undskylde sig for Selskabet med pludselig at være blevet hengt til en syg, behøvede næppe at formes . . . det surrede og bankede i hans Hoved og gennem hele hans Legeme . . . han vendte sig hurtig om, slynge Armen om den unge Pige og hviskede, aandende kort og hastig:

„Jeg elsker dig, du søde, yndige, jeg elsker dig! Du skal være min Kjæreste, min Kone . . .!“

Han vilde have sagt og lovet alt muligt, hvis han derved kunde have faaet hende til at være rolig og ikke rive sig løs fra ham.

*

*

*

Konferencen i Butiken varede over en halv Time. Omsider gik Kasserersken igjen. Da saa Fru Herzog bankede paa til Bagværelset, lukkede Karlsen op med de Ord:

„Maa jeg præsentere Dem min Forlovede!“

. . . I den nærmest følgende Tid gik Karlsen som i en Rus. Naar han havde taget en Bestemmelse, — og det gjorde han uden synderlig Overvejelse,

blot drevet af en eller anden stærk Tilskyndelse — gennemførte han den altid hurtigst mulig uden at se til nogen af Siderne.

I Løbet af en Uge var der skaffet Kongebrev, og alt til Brylluppet ordnet. Strax efter skulde de nygifte en Tur til Kjøbenhavn; Karlsen vilde vise sin Hustru alle Hovedstadens Herligheder, hun skulde ikke staa tilbage for Byens Damer i Kjendskab dertil.

Doris var straalende. Fru Herzog havde i en Fart skaffet sig en anden Butiksjomfru og hjalp sin forrige med Udstyret, til hvis Anskaffelse Karlsen havde givet hende en betydelig Pengesum, eller rettere: vilde gjerne hjælpe, for Doris var pludselig blevet noget tilbageholden, næsten kold over for sin „Tante“. Hun ønskede aabenbart at bringe saa lidt som muligt af sin hidtidige Omgangskreds over i sin ny Stilling. Fru Herzog holdt ikke af dette, hun havde netop gjort Regning paa at blive Husveninde hos Karlsens. Og saa lod Doris hende oven i Kjøbet vide, at de slet ingen fremmede vilde have Bryllupsdagen; strax efter Vielsen skulde de spise til Middag, og saa af Sted til Bane-
gaarden.

Fruen var for klog til at indvende videre derimod; men da Bryllupsdagen kom, klædte hun sig i en pompøs, sort Silkekjole, garnerede sit Hoved med gule Silkebaand og Blomster og vandrede henimod Klokken tre, paa hvilken Tid Brudeparret maatte være kommet fra Kirken, til Lægens Bolig. Hendes kjærlige Lykønskning kunde de dog ikke afvise, tilmed i det straalende Humør, de nu maatte

være i. Det Hus, Karlsen boede i, laa i en lille, afsides Gade; paa dets ene Side var et Pakhus, paa den anden en Stiftelse for gamle Koner, og lige overfor et langt Bygningskomplex, som indeholdt en Tobaksfabrik.

Paa denne Tid af Dagen var der ikke et Menneske i Gaden, og Vognen med de nygifte var kommet allerede for en halv Time siden. Det havde hele Dagen truet med Regn, og da Modehandlerinden var kommet et Stykke paa Vej, aabnede Himlen sine Sluser. Hun tog sig dog ikke det nær, slog sin Paraply ud, hejsede op i Silkekjolen og gik til, saa rask hun kunde.

Men denne Raskhed blev hendes Ulykke. I den Gade, hvor Lægen boede, var Rendestenene meget dybe og stejle; lige uden for Pakhuset gled Fruen paa de vaade Fliser, tabte Ligevægten og faldt saaledes, at hun kom til at sidde paa Fortovet med Fødderne nede i Rendestenen. Hun var for svær til at rejse sig uden Hjælp; nogle Forsøg derpaa førte kun til, at hendes Silkekjole tilsøledes endnu mere. Hun maatte finde sig i sin Skæbne, men gjorde det visselig ikke med kristelig Resignation. Næsten grædende af Ærgrelse og Arrigskab, med Paraplyen over Hovedet og Kjolen hejset op saa højt som mulig, saa hendes fyldige, hvidstrømpede Ben præsenteredes i et overraskende Omfang, sad Byens største Modehandlerinde der i den stille Gade, medens Regnen faldt stedse stærkere og stærkere og snart i Rendestenen dannede en graagul Flod, der væltede sig frem over den ulykkeliges Fødder.

Hun sad saaledes vel en halv Time; saa kom omsider et ungt Menneske løbende gennem Gaden med Paraply over Hovedet. Ved Synet af Fru Herzog standsede han og brast i Latter.

„Men Herre Gud! saa hjælp mig da op og staa ikke der og le!“ skreg den af Skæbnen mishandlede, der nu ikke længer kunde holde Taarerne tilbage.

Hun blev da hjulpet op. Men i samme Øjeblik hun stod uden for Lægens Bolig — nu vilde hun just derhen, saa kunde Doris' Pige tørre hendes Strømper! — blev Porten smækket op, og ud rullede en lukket Vogn, gennem hvis Vindu Fruen skimtede Brudeparret.

Den Aften havde Fru Herzogs Jomfru og Pige det ikke godt.

*

*

*

Opholdet i Kjøbenhavn var til megen Glæde for de nygifte. Maj var ikke forbi, saa de fik en Del Theaterforestillinger at se, og desuden gik de i Tivoli og paa Musæerne. Om end Fru Karlsen i sit Hjærte fandt Thorvaldsens Statuer mere uanstændige end smukke og Malerisamlingen paa Kristiansborg lovlig kjedelig, og om end de Lumbyeske og Straussiske Danse i Tivolis Koncertsal tiltalte hende ulige mere end den Beethovenske Symfoni, hendes Mand en Lørdagften var saa henrykt over, saa lod hun sig dog ikke mærke dermed og viste ved alle Lejligheder sit smukke Ansigt overstraalet af et taknemligt Smil.

I Slutningen af Juni vendte de hjem. De

vidste begge, at der forestod dem en trang Tid, men de sagde ikke noget derom til hinanden, han for ikke paa nogen Maade at bibringe hende den Forestilling, at Ægteskabet med hende skaffede ham Ubehageligheder, hun, fordi det vilde have saaret hendes Forfængelighed at tilstaa, at hun vidste, man vilde uglese hende.

Det gik dog lettere, end de havde ventet. Karlsen kom jo ikke mange Steder; der var kun faa Visiter at gjøre og modtage, og de løb ret heldig af. Doris førte sig fortræffelig, sagde ikke meget, men var heller ikke forlegen, og om end Karlsen troede at spore nogle halvt medlidende, halvt haanlige Trækninger om et Par Damers Munde, da de ønskede ham til Lykke, tog han sig det ikke synderlig nær.

Noget selskabeligt Liv kom det unge Par rigtig nok ikke til at føre, men det brød Karlsen sig heller ikke om. Anderledes var det med hans Kone. Hun havde stedse i sine Fantasier om sit Liv som gift set sig præsiderende for Bordenden ved Middagsselskaber og Kaffegilder. At være Værtinde ved et flot dækket Bord, omgivet af pyntede Gjæster, som alle ydede hende, den smukke og indtagende Husfrue, deres skyldige Hyldest — det havde været hendes gyldneste Drøm. Den opfyldtes ikke. De faa Damer, der var i Karlsens Omgangskreds, vilde vel ingen Demonstrationer gjøre mod Doris; men at have hende til Veninde ønskede de heller ikke. At imidlertid hendes Mand ikke vilde gjøre Middagsselskaber, i hvert Fald for sine Ungkarlebekjendte, det ærgrede hende. Det højeste,

han i den Retning indrømmede hende, var et Spilleparti, og den Aften kjedede han sig saa grundig, at han lovede sig selv ikke at foranstalte det Slags „Forlystelser“ oftere.

Det var den første Sky paa det unge Ægtepars Himmel, og der kom snart flere.

Lidt efter lidt opdagede Karlsen, at han havde taget fejl af den Kvinde, han havde ægtet. Der kom en Tid, hvor det Smil, der havde daaret ham, forekom ham noget ensformigt og ikke længer kunde skjule de indre Mangler for hans Blik. Den dybe Trang til Dannelsen, han havde tiltroet hende, erfarede han nu, at hun slet ikke besad. Hun følte kun Trang til en anset Stilling, elegante Klæder og en smuk Bolig; nogle Romaner, helst af Fru Schwartz, sagde hun just heller ikke nej til, men Æstheten spillede dog en meget underordnet Rolle hos hende. De gavnlige Bøger, hendes Mand gav hende at læse, lod hun som oftest urørte, og nu tilstod hun det endog temmelig ugenert. Alle hans gamle Tvivl fra den Tid, hun endnu var hos Fru Herzog, fik Liv igjen, ligesom hentørrede Infusionsdyr, naar der hældes frisk Vand paa dem; han saa' Tvivlen bekræftet, men maatte tillige sige sig selv, at han egentlig altid havde anet, at den vilde blive bekræftet, at han med Vilje havde trykket Øjnene i for ikke at se, hvorledes han gled ned i en Afgrund. Ja, havde hun end ikke været ganske ærlig mod ham, saa havde han aldeles ikke været det mod sig selv, og han fik nu Løn som forskyldt. I hvert Fald var det umandigt at lade hende lide derunder, — Straaleglansen var vel borte, men

derfor behøvede det ikke at blive kulsort Nat omkring dem. Han troede desuden intet Øjeblik, at hun havde ægtet ham af blot Beregning, hvilket ogsaa var langt fra at være Tilfældet. Hun havde hovedsagelig sin Moders Karakter, men med en Tilsætning af Faderens, nemlig Evnen til at blive forelsket. Billedet af den mandige, unge Læge med den kraftige, ranke Skikkelse havde virkelig fyldt hende saaledes, at hun havde higet efter at blive hans Hustru og ikke havde kunnet tænke sig det muligt at ægte nogen anden. Men da hun havde faaet ham, fandt hun det ikke nødvendigt at vedblive med de smaa Kunstgreb, hvorved hun tilforn havde understøttet sin Skønheds Trylleri.

Da han altsaa saa', hvorledes det havde sig med hende, opgav han sine Dannelsesforsøg, og hun traadte — lettet — ind i et Lejebibliothek. Saa gik Livet en Tid lang taalelig for dem. En Gang imellem læste han endnu højt for hende af Bøger, som han var vis paa, hun kunde nyde; i øvrigt gravede han sig mer og mere ind i sig selv. Hun holdt sit Hus ordentlig, brugte en utrolig Hoben Penge til Kager og andet Slikkeri, kjedede sig ofte dygtig, men fandt i det hele Tilværelsen ret behagelig. For at opmuntre sig lidt knyttede hun atter det næsten brudte Baand med Fru Herzog fastere, og denne Dame blev snart stadig Gjæst eller rettere som hjemme der i Huset, — noget, Karlsen egentlig ikke syntes om, men heller ikke søgte at hindre. Han havde fattet lidt Lede ved den tykke, smilende Dame med de mange tvetydige Historier, ogsaa hendes Mangler saa' han nu

skarpere og villigere. Men han kunde dog endnu en Gang imellem more sig ved at tale med hende.

Til sin Kusine kom han atter hyppig. Hun havde hjærtelig nærmet sig Doris — „naar min Fætter har giftet sig med denne Butiksjomfru,“ havde hun tænkt og sagt, „saa maa hun dog have mange gode Sider,“ — men denne syntes ikke om den tarvelig klædte Kone, der aldeles ikke kunde nyde Sladderhistorier og ikke følte det ringeste for Pariserkjolemønstre. Der var altsaa ingen nøjere Forbindelse kommet i Stand mellem de to Kvinder. Men for Karlsen blev Samtalerne med den kloge og milde Kusine mer og mere en Nødvendighed. De var Oaserne i hans Tilværelses Kjedsommeligheds-Ørken.

En Vinternat nedkom Doris med et dødfødt Barn, det eneste, hun nogen Sinde fik. Begge Ægtefæller var bedrøvede over, at Barnet ikke levede, men deres Sorg førte dem kun en kort Tid nærmere til hinanden; snart gled de atter over i deres vante Levevis. Dog var der for Doris' Vedkommende en Forandring. Uden egentlig at være syg skrantede hun fra nu af bestandig, var nervøs og pirrelig, brast jævnlig uden synderlig Anledning i Graad og plagede sig selv og sine Omgivelser ret antagelig. Hendes Mand lod hende drikke Dobbeløl; det hjalp ikke hurtig nok, syntes hun, og da hun ikke kunde lide Smagen, holdt hun op at bruge det. Det kunde heller aldrig have helbredet hende fuldstændig; det vilde kun Arbejde, megen Spaseren i fri Luft og fremfor alt en kraftig

Vilje til at komme sig have formaaet. Men alt det manglede hun. Medens hun var hos Fru Herzog, fik hun daglig Spasereturen fra sin Bolig til Butiken og om Aftenen tilbage igjen; nu laa hun næsten altid hjemme paa Sofaen og spiste Slikkeri eller kiggede bag i en Roman. Og da hendes Svagelighed fik Karlsen til at beskæftige sig mere med hende end ellers, ønskede hun slet ikke at blive af med den, samtidig med at hun ansaa sig for Jordens mest forurettede Beboerinde, fordi hun var belemret med den. Hendes Mand var meget omhyggelig for hende, men det var Lægens Omhu for Patienten, ikke Elskerens for den elskede.

Intet stort eller betydningsfuldt sættes i Gang uden af Lidenskaberne, men man kan ikke leve paa dem i Længden; for at kunne tilbringes i Gavn og Glæde kræver det daglige, jævne Liv solidere Grund under sig. Denne Grund manglede imidlertid Karlens og Doris' Ægteskab, og derfor var hun efterhaanden blevet ham temmelig ligegyldig. Hun mærkede det godt, og nu i hendes pirrelige Sindstilstand ærgrede det hende endnu mer, end det ellers vilde have gjort. Et Par Gange kom det til Scener mellem Ægtefolkene, hvorunder dog han stadig bevarede Ligevægten, og hun efter en Del Graad og Jamren bad om Forladelse; men naar han var gaaet, tænkte hun, at denne hendes Ydmyghed ikke var ærlig ment: i Virkeligheden var det ham, der skulde have bedt om Forladelse, han havde al Uretten paa sin Side. Saa kom der endnu en Gang et hæftigt Optrin, og det endte med, at hun hulkende erklærede ikke at ville lade sig ærgre ihjel af ham;

derpaa lukkede hun sig inde i Kabinettet, spiste ene til Aften (Hummer, Biscuit og syltede Ingefær), og talte i flere Dage ikke til Manden.

En Aften kort efter var Karlsen ude, og Fru Herzog drak The hos hans Kone.

„Hvordan lever din Mand?“ spurgte hun ved Bordet, „det er længe siden, jeg har set noget til ham.“

„Ja det maa du nok sige, det gaar mig omtrent ligedan; det vil sige, jeg ser ham jo nok lidt hver Dag, men jeg véd hverken, hvordan han har det, eller hvor han kommer fra og gaar hen.“

„Nej nu har jeg hørt det med! er det en Måner at bære sig ad paa mod sin lille, søde Kone? Og jeg, som troede, han var saadan en omhyggelig Ægteemand!“

„Han ... aa ja, om jeg laa her og var ved at dø af Stivkrampe, naar han kom hjem ... det vilde vist være ham rasende ligegyldigt. . . .“

„Saa? Naa, ja han har jo ogsaa sine mange Patienter. Der er nu hans Kusine. . . .“

„Fru Tofte? Hun er ikke syg, jeg saa' hende i Gaar gaa forbi med sin lille Pige; der bor en Kone i Stiftelsen her ved Siden af, som hun ser til.“

„Det var da mærkeligt, for din Mand kommer der omtrent hver evigste Dag, det véd jeg fra den Tøs, der løber Ærinder for mig, hun bor i Huset lige overfor (Tøsen havde sagt: et Par Gange om Ugen, og endda overdrevet, men Fru Herzog vilde gjøre Effekt); men saa er det vel for at tale med hende, han kommer der!“

„Ja det er det vel. Gud véd ellers, hvad morsomt han finder i at tale med hende, den snerpede, lille Stivstikker. Men de snakker vel om Bøger og saadant noget, kan jeg tænke; de er jo saa lærde begge to, saa det er forskrækkeligt.“

Doris havde talt i en affejende Tone; det var imidlertid tydeligt, at hun var i stærkere Bevægelse, end hun vilde være ved. Hun svarede nervøst og næsten arrigt paa Fru Herzogs senere Bemærkninger, og kort efter at de var færdige med at drikke The, sagde hun, at hendes Hoved gjorde saa ondt; hun vilde gaa i Seng. Fru Herzog gav hende et smadskende Afskedskys og gik, og Doris begyndte at klæde sig af, utaalmodig rivende i Baandene, naar de ikke strax vilde lade sig løse; saa stansede hun paa Halvvejen og begyndte at gaa op og ned ad Gulvet i Underskjørt. Lidt efter klædte hun sig dog helt af; men hun sov ikke meget den Nat og havde stygge Drømme hen ad Morgenstunden.

Det var første Gang, Fru Herzog havde fortalt Doris noget nedsættende om Karlsen, men det blev ikke sidste. Uden at mene noget direkte ondt med det — hvad de Sladrere sjælden gjør, der anretter de største Ulykker — kun for at have noget interessant at snakke om, pjattede Modehandlerinden fra nu af mindst hver anden Dag til den unge Kone om hendes Mands hyppige Besøg hos Fru Tofte. Hun opnaaede derved til sidst at skruer Doris, hvis Ildebefindende samtidig voxede foruroligende, op til en saa høj Græd af Skinsyge, at hun

vilde kunne koge over ved en grumme lille Anledning. Den udeblev ikke længe.

En Eftermiddag i Maj — de havde været gifte to Aar — sad Karlsen i sit Værelse og læste Aviser, da hans Kone traadte ind til ham. Det var noget, der nu sjældnen skete, og han saa' spørgende op paa hende.

„Undskyld, jeg forstyrrer dig,“ sagde hun, „jeg vilde bare spørge, om du vil gaa med mig paa Komedie i Aften? Jeg har ladet tage to Billetter.“

„Nej det kan jeg ikke; jeg skal om lidt baade til Byfogdens, hvor Datteren er syg, og til Kjøbmand Rømers for at se til Drengen, og endnu et Par Steder, som jeg paa ingen Maade kan opsætte.“

„Paa ingen Maade? Det var da underligt, naar din Kone beder dig rigtig om det. . . .“

„Nej jeg kan ikke! Du kan jo ogsaa lige saa gjerne tage Fru Herzog med; du véd, jeg bryder mig ikke om den Komedie, der spilles her i Byen.“

„Ja men Fru Herzog kan ikke gaa med mig i Aften; hun er bedt ud . . . derfor er det (jeg kommer til dig,“ havde hun nær sagt, men hun rettede sig hurtig) „hende umuligt. For Resten vilde jeg alligevel ikke haft hende med, jeg synes det kunde være saa morsomt engang igjen at gaa sammen med dig.“

„Jeg siger dig for sidste Gang: jeg kan ikke!“

Dermed drejede han sig fra hende og gav sig atter i Lag med Avisen. En halv Time senere gik han ud.

Men Doris gik slet ikke i Theatret den Aften, ikke fordi hun jo nok kunde være gaaet ene, men

fordi hun havde en Mistanke om, at mellem de andre „Steder“, hendes Mand skulde, var ogsaa Fru Tofte. Hun sad hele Aftenen og hidsede sig mer og mere med Fantasier om, hvad han nu mulig gjorde og sagde hos sin Kusine — maaske skulde han kun der hen, hvem kunde vide? — og da Klokken var otte, tog hun Overtøj paa, og spaserede ud til Fru Toftes Bolig.

Det var en gul, enetages Bygning, omgiven af en Have, der ud til Gaden kun var et Par Alen bred og ikke indeholdt andet end nogle lave Buske. Et Par Vinduer, som Doris vidste hørte til Dagligstuen, var oplyste; Gardinerne var ikke nedrullede, og den unge Kone kunde ovre fra den modsatte Side af Gaden se der ind.

Ganske rigtig! Der sad hendes Mand og Fru Tofte lige over for hinanden og tæt ved hinanden. Den lille Kone havde, som hun plejede, naar hun med Interesse lyttede efter, nærmet sit Ansigt med de store opmærksomme Øjne til hans; han fortalte, var synlig oprømt, smilte og gestikulerede med den højre Haand.

Altsaa derfor havde han ikke villet gaa med paa Komædie!

Han havde ikke tænkt paa Kusinen, da han afslog at følge sin Kone, og han var kun gaaet ind til hende, fordi han var blevet uventet tidlig færdig med sine Sygebesøg. Men det skulde ingen Magt paa Jorden have faaet Doris til at tro.

Det, hun saa', var for meget for hendes skin-syge, udannede, forpinte Sjæl; Blodet fo'r hende til Hovedet, hun skurede Tænderne mod hverandre, løb

over Gaden, gennem Haven og ringede paa. Pigen lukkede op og var nær gaaet bag over af Forbavselse ved at se den unge, kjønne Kone, der med pæonfarvet Ansigt fo'r forbi hende og uden at banke paa rev Døren op ind til Dagligstuen.

„God Aften, Fru Tofte, god Aften! Ja De skal saamænd ikke blive bange, jeg vilde bare sige min Mand, at naar han en anden Gang ikke vil gaa med mig paa Komædie, maa han helst sige mig den sande Grund og ikke holde mig for Nar, . . . véd du det, du!“

Hun havde skreget det frem med skærende Stemme. Nu stansede hun et Øjeblik; men inden hendes Mand eller Fru Tofte, der begge havde rejst sig, kunde faa sagt et Ord, vedblev hun:

„Du tror maaske ikke, at jeg længe har mærket, du ikke bryder dig en Smule om mig? Men det tager du meget fejl i, jeg er ikke saa tosset, du! Jeg havde ogsaa nok en Anelse om, hvem det var, der trak dig, og jeg skal saamænd aldrig mer sige et eneste Ord derom til dig, nu da jeg véd bestemt, hvordan det har sig, skjønt det er haardt for en Kone, der kun har været gift i to Aar, at skulle sidde ene hjemme, medens Manden . . .“

Her kikkede Stemmen, en underlig gurglende Lyd hørtes fra hendes Strube, og hun brast i en krampagtig Graad. Medens hun hulkede, som om hendes Legeme skulde sprænges, hørte man Ord som:

„Ulykkelig . . . ingen Kjærlighed til sin retmæssige Kone . . . vigtige lærde Folk! osv.“

Under alt dette havde Karlsen stadig stirret paa sin Kone, ude af Stand til i en Fart at samle sig til en Beslutning. Nu faldt hans Blik paa Kusinen, og han saa' da, at hun var graa i Ansigtet og havde blegblaa Læber.

„Du besvimer!“ sagde han næsten ømt til hende og vilde tvinge hende ned paa en Stol. Men hun traadte, som ramt af et elektrisk Stød, et Skridt tilbage og sagde hæst:

„Skynd dig at komme bort med din Kone, jeg skal skrive til dig i Morgen!“

Karlsen følte noget knuges sammen i sig ved disse Ord; men han kunde intet sige og tog tavs og kraftig Doris ved Armen og ledte hende ud. De gik hjem uden at vexle et Ord. Hun hulkede ikke længer saa højt, men hendes Legeme sitrede fra øverst til nederst, og hun holdt Lommetørklædet for Øjnene. De mødte kun faa Mennesker paa deres Vej, og i de tarvelig oplyste Gader lagde ingen Mærke til, at der var noget usædvanligt ved dem. Da de var kommet ind i deres Lejlighed, tog han hende haardt i Armen, trak hendes Haand bort fra Ansigtet og vilde se hende ind i Øjnene. Hun undveg hans Blik, og han sagde koldt og skærende:

„Vil du vide, at næste Gang, du gjør den Slags Skandaler, er du ikke min Kone længer, . . . det skal jeg sørge for!“

Hun svarede intet, men da han slap hende, tumlede hun næsegrus om paa Gulvet.

„Stødte du dig?“ spurgte han.

Ikke et Ord.

Han vilde hjælpe hende op; hun vrissede som et uartigt Barn.

„Nuvel, saa bliv liggende; jeg vil imidlertid sikre mig Nattero!“

Han gik ind i Sovekamret, tog sine Sengklæder og bar dem ind i sit Værelse, hvor han ordnede dem paa Sofaen. Saa laasede han sin Dør af indvendig og gik i Seng. Fra den Nat sov han bestandig i sit eget Værelse.

*

*

*

Næste Morgen blev der banket paa Karlsens Dør.

„Hvem der?“

»Det er mig med et Brev til Herren.“

Han lukkede op og tog Brevet fra Pigen, som nysgjerrig betragtede ham. Hun havde ikke været hjemme forrige Aften, da han kom med Doris, men hun havde, da hun som sædvanlig bragte Fruen The paa Sengen, set, at Karlsens Seng var tom; og da tillige Fruens Øjne var røde og hovne, havde hun sluttet, at der var passeret noget alvorligt. Hun fik dog ikke lang Tid til sine fysiognomiske Studier, da Karlsen efter at have hørt, at Budet var gaaet, lukkede sin Dør igjen.

Han gjorde det med rystende Haand. Brevet var fra Kusinen; han havde ventet det, anet, hvad det vilde indeholde; hele den lange Nat havde han ligget og paa én Gang frosset og brændt af Angst, fordi han vidste, det vilde komme. — Og dog

havde han ventet, at det ved et eller andet Under skulde kunne blive anderledes . . . men her var Brevet, her i hans Haand!

Det lød:

„Kjære Holger!

Jeg havde aldrig anet, at Forholdet mellem din Kone og dig var saaledes, som jeg nu ser, det er. Jeg burde maaske have kunnet ane det, ja jeg har sikkert fejlet ved saa ubetænksomt at hengive mig til den Fornøjelse, det var mig at tale med dig; men jeg har altid troet, at I hjemme hos jer selv førte et lykkeligt Samliv. Nu véd jeg, at det ikke er saa, og jeg véd ogsaa, hvad jeg har at gjøre. Du maa ikke besøge mig mere; jeg véd, at jeg kun behøver at sige dig dette og ikke at tilføje hverken Trusler eller Bønner. Strøb at gjøre din Pligt, jeg vil stræbe at gjøre min.

Din Kusine.

E. S. O Holger, gid du kunde se ind i mig, hvor sandt det er, at jeg gjør dette af det inderligste, trofasteste Venskab for dig. Gud være med dig!“

Han skulde aldrig tale med hende mere, knap nok se hende!

Han lagde Armene paa Skrivebordet og knugede Panden imod dem. Saadan sad han længe.

Det var den Nat blevet ham klart, at det var hende, han elskede. Maaske havde han aldrig faaet det at vide, hvis ikke denne Krise var kommet. Maaske var hans Lidenskab for hende saa heller ikke blevet saa dyb og uafviselig, som den nu var.

Det er ikke sandt, at Mennesket kun har Evne til at elske rigtig én Gang. Men blandt de færre eller flere Forelskelser, det betages af, krones enten en med Held, idet de elskende ikke alene forenes, men ogsaa bliver lykkelige ved Foreningen, og saa hedder det: den Kjærlighed var den rette, — eller en faar ingen Lejlighed til at mætte den Attraa, der er dens dybeste Grund, og saa lever den først rigtig, thi Elskov trives bedre, jo mindre Næring der gives den.

Nu, da Lægen vidste, at han og Kusinen var uigjenkaldelig adskilte, nu følte han ogsaa, at han for Fremtiden vilde bære paa en evig Higen, en aldrig stillet Tørst, og som alle Mennesker i lignende Tilfælde tænkte han ikke paa, at de muligvis slet ikke kunde være blevet lykkelige med hinanden. Han vidste kun, at nu var han ulykkelig.

Fru Tofte havde ikke, den Gang Karlsen kom til Byen, afskediget sin tidligere Huslæge; hun boede desuden afsides og havde liden Omgang, saa det gjorde ikke strax Opsigt, at Fætteren ikke længer besøgte hende. Senere kom det dog op, og Lægens ægteskabelige Forhold blev Gjenstand for megen Omtale.

Doris opførte nemlig vel ingen flere saadanne Scener som hin Majaften, men hun listede sig ofte efter sin Mand, naar hun formodede, at han gik et Sted hen, hvor der var Damer. Hun stod saa i en Krog og ventede, og naar han blev længe der inde, knyttede hun Hænderne, skar Tænder og mumlede forbitrede Ord. Det blev naturligvis set, Pigen og

Fru Herzog tav heller ikke stille, og snart var Historien over hele Byen.

Modehandlerinden var saa forsigtig ikke i sine Fortællinger at tage bestemt Parti for nogen af Ægtefællerne, og Folk i Byen mente, som næsten altid i slige Tilfælde, at Manden havde Ret. Karl- sen havde derfor ingen direkte Ubehageligheder, men de medlidende Miner, man viste ham, pinte ham dog meget. Et Par Gange greb han Doris i hendes Spejdergjerning; hun skyndte sig da hjem, saa hurtig hun kunde, og undlod i nogen Tid at gaa efter ham; men snart drev Skinsygen hende atter ud. De talte aldrig sammen; han nød alle Maaltider paa sit Værelse; hun spiste i den Tid saa graadig og drak saa meget Hvidtøl og Kaffe, at hun begyndte at blive fed og opdunstet. Hun var nu ogsaa uordentlig med sin Klædedragt og gad som oftest ikke rede sit Haar.

*

*

*

Der var gaaet et halvt Aars Tid. Doris blev stadig mer og mere aandssløv. Der kunde vel undertiden komme en vis Livlighed over hende; men den ytrede sig væsentlig ved, at hun udspurgte Pigen om By- sladder eller lignende, og saa kunde hun ligge timevis paa Sofaen, snakkende med sig selv om det, hun havde hørt, en Gang imellem leende, saa det klukkede i hende.

En Aften i Avgust kom Karl- sen hjem fra en Patient, der boede noget uden for Byen. Hans Vej førte ham forbi Fru Toftes Bolig. Klokken var over ni, i denne stille Udkant var ikke et Menneske

paa Gaden ved den Tid. Maanen svævede højt oppe paa Himlen midt i en grøngul Dunstsø; rundt om paa den sortblaa Himmel stod sølvblinkende Stjærner. Luften var frisk og mild. Gavlen paa Fru Toftes Hus skinnede grelt i Maanelyset; over Haven og lidt ud paa det grusbelagte Fortov laa en dyb, skarpt afgrænset Skygge. Men denne Skygge var sønderrevet af en gylden Lystaage, som fra et aabent Vindue stod ud over Havens sorte Buske. Lægen vidste, at Vinduet var i det lille Kabinet bag Dagligstuen, hvor Pianoet stod . . . og tys! . . . lød nu ikke Spil og Sang der inde fra?

Han havde aldrig hørt sin Kusine synge, — hun gjorde det kun, naar hun var ene — men han vidste strax, at det maatte være hende. Det var Sofie Dedekans og Thistedes Sang: *Naar Solen ganger til Hvile*. Ordene er tarvelige, men dog ikke uden en vis Stemning, og Komponistinden, som ellers aldrig har naaet ud over det rent diletantmæssige, har her virkelig frembragt en blid og indsmigrende Melodi, der har noget af en dansk Sommeraftens dulmende Ro over sig. Den syngendes Stemme var ikke stor, men ren og ukunstlet, med fuld Hengivelse i Stemningen, passende som ingen anden til disse Ord og denne Melodi.

Lægen var standset ved Havehjørnet; støttende sig til Gjærdet lyttede han til Sangen. Da de Ord kom:

Da bliver ogsaa mit Indre vidunderlig fredeliggjort . . . drog han et dybt Suk. Ja, hun havde Fred, det hørtes tydelig, men hvor var der, hvor kunde der

nogen Sinde findes Fred for ham? Blytunge, tryk-
kende og gnavende og dog ikke i nogen overskuelig
Fremtid dræbende skulde hans Dage henslæbes!
O Ulykke! Du synes saa let at bære, naar vi
læser om dig, vi higer næsten efter dig for ret at
vise vort Mod og vor Styrke; og naar du saa kommer,
ikke som vi havde ventet i Skikkelse af et glubende
Rovdyr, som det er en pirrende Lyst at brydes med
og maaske overvinde, nej! som en slimet og dorsk,
os uundgaaelig omsnoende og langsomt, ganske
langsomt kvælende Kæmpeslange — da lærer vi dig
først ret at kjende! Og saa er det, disse bitre,
sviende Taarer kommer, disse Taarer, der ikke letter
og befrier, men kun lader Aaget trykke saa meget
tungere! Saadanne Taarer trillede langsomt — de
er altid langsomme — ned ad den ensomme Mands
Kinder, der i den svale Maaneskinsnat lyttede til
de milde, fredmættede Toner fra den Kvinde, han
elskede, men aldrig skulde naa. Og han bortfjærnedes
sig langsomt, med tunge, slæbende Fjed som en
drukken Mands. Han var ogsaa drukken, drukken
af Haabløshed og Livslede.

*

*

*

Han vilde dø! Han vilde flygte fra Aaget,
siden han hverken kunde bære eller bryde det. Han
havde holdt længe nok ud med at rave i Mørket,
der viste sig ikke den svageste Lysstraale i Hori-
sonten, stadig kun det samme graat i graat. Nu
skulde det have Ende.

Hvem gavnede eller glædede hans Liv? Ingen.
Hans nærmeste levende Slægtning var Fru Tofte,

hende kom han ikke længer sammen med; hans Patienter kunde en anden Læge tage sig lige saa godt af, ja bedre: hans Livstræthed gjorde ham det umuligt at forrette sin Gjerning med den rette Lyst og Iver. For Doris vilde hans Død være en Lettelse; det, han efterlod sig, vilde være tilstrækkeligt til, at hun kunde leve sorgfrit. Altsaa ind over det Rubikon, der skiller Liv og Død, ind i den stille, evige Nat, hvor der er godt at sove!

*

*

*

Der er gaaet en Uge siden hin Aften, da den ensomme Nattevandrer lyttede til Sangen om Fred og Hvile, den, han ikke kunde faa her i Livet.

Det er henad Morgenstunden; han sidder ved Skrivebordet; hele Natten har han gennemset og brændt gamle Breve, forseglet Papirer og ordnet Bøger; nu lægger han Pennen ned og ser paa Lampen, der brænder med lav Flamme. Der er næsten ingen Olie i den mere; han slukker den og gaar hen og ruller Gardinet op. Værelset fyldes af den gryende Dags matgule Skjær. I Vindueskarmen staar en Flaske med Morfin; han har i længere Tid brugt af den for Søvnløshed, nu vil han tømme den til Bunden. Hans Selvmord skal i hvert Fald kunne tages for et Tilfælde, Farisæerne behøver ikke at have det at vende Øjne over. Han retter sig, griber Flasken og vil til at sætte den for Munden. Da falder hans Blik paa Spejlet lige over for og paa en Mand, som staar der inde, gusten og med flammende Øjne, løftende en Flaske op

mod Læberne. Han ser denne Mand lige ind i Øjnene . . . en Dirren begynder at ryste hele hans Legeme, Haanden med Giften lader han synke, men han kan ikke rive Blikket løs fra den anden der inde . . . for det er en anden, en, han staar helt uden for og som han i dette Øjeblik foragter . . . foragter for hans Fejghed. . . . Og han borer sin Foragt dybt, dybt ned i den andens Sjæl, presser denne Sjæl, forskræmt og skamfuld, ind i den mørkeste Krog . . . nu maa, nu maa han derinde slaa Øjnene ned . . . og den høje Mand vakler, griber om Ryggen af Stolen, segner tungt ned paa den, stønnende, hulkende. . . . I samme Øjeblik spredes en Mængde Glasskaar klirrende til alle Gulvets Sider, og en sødlig, kvalm Luft fylder Stuen.

*

*

*

Han vilde ikke dø; rolig og fattet vilde han se Livet under Øjnene, se at bryde sig en ny Plads i det. Men først maatte det Uføre ryddes op, han nu sad i. Doris og han maatte ikke længere leve sammen. Hun var afsindig, det havde han alt set i længere Tid, vel ikke dyrisk vanvittig, men ude af Stand til at tage sig sammen og leve som et Menneske, rugende over sin Skinsyge eller rettere ruget over af den; den havde som en mægtig Polyp skudt sine Fangarme ud til alle Kanter og helt indviklet hende i deres sejge Væv. Hun, der tidligere havde været saa pillen med sit Ydre, gik nu hele Dagen i en sjusket Morgenkjole og med uredt Haar, hun undveg andre Menneskers Blik, spiste og drak fra Morgen til Aften, — mange, der sendes til Galeanstalterne, er mindre afsindige end hun.

Hun skulde sendes til en saadan; rettede hun sig saa op dèr, nu vel, saa kunde man altid se det an; nu skulde hun i hvert Fald bort. Og han selv med. Her, i Kusinens Nærhed, kunde han ikke blive.

*

*

*

Doris vilde først paa ingen Maade lade sig bringe til en Sindssygeanstalt. „Det er, for at du kan være alene med din Kusine!“ sagde hun. — Han forsikrede hende, han rejste ogsaa fra Byen for bestandig. „Det kan du bilde Børn ind og ikke mig!“ sagde hun. — Da han imidlertid viste hende et Brev, han havde skrevet til Værten, om at de vilde fraflytte Lejligheden til Oktober, og hun saa ham lade Pigen bringe det ud i Byen, mærkede hun, at det var hans Alvor; og da han desuden sagde, at rettede hun sig ikke efter ham, vilde han søge Skilsmisse, gav hun omsider efter med de Ord:

„Jeg skal nok passe paa dig alligevel!“

Hun tænkte vel paa at undløbe fra Anstalten og uventet komme til Byen for at se, om han ikke var der. Efter at hun var kommet til sit Bestemelsessted, befandt hun sig dog snart saa vel, at hun glemte alle Tanker om Flugt og ganske hengav sig til Nydelsen af Mad og Drikke. Hun har nu været der et Par Aar, bliver stadig sværere og dvaskere, og ingen skulde ved at se hende ane, at hun engang havde været en nydelig „Emilie“.

Karlsen bor i Kjøbenhavn. Han har taget Doktorgraden, og hans Disputats anses af Fagmænd for et udmærket Arbejde; de beklager kun, at han

synes væsentlig at ville vie sine Kræfter til den praktiske Lægegjerning. Selv er han meget tilfreds med, at hans Praxis stadig breder sig mer og mere, især blandt de fattige, der ikke kan forstaa, hvorfor saadan en prægtig Mand undertiden sukker saa dybt og tager sig med Haanden til Panden, som om han bar en tung Byrde. Han har haft en Del bitre Øjeblikke, siden han hin Morgen besluttede at vedblive at leve, og lykkelig i Ordets gængse Betydning er han ikke; men hvem er vel det? Fortrødt, at han ikke tømte Giften, eller senere tænkt paa at gjøre det har han dog ikke. Han har i hvert Fald lært, at man ikke skal gjøre Lykken til sit Maal, blandt andet fordi man saa kan være sikker paa aldrig at naa den.

The first of these is the fact that the
 number of cases of the disease has
 increased in the last few years. This
 is due to the fact that the disease
 is now more common in the tropics
 and is also more common in the
 temperate zone. The second fact is
 that the disease is now more common
 in the temperate zone. The third fact
 is that the disease is now more common
 in the tropics. The fourth fact is
 that the disease is now more common
 in the temperate zone. The fifth fact
 is that the disease is now more common
 in the tropics. The sixth fact is
 that the disease is now more common
 in the temperate zone. The seventh fact
 is that the disease is now more common
 in the tropics. The eighth fact is
 that the disease is now more common
 in the temperate zone. The ninth fact
 is that the disease is now more common
 in the tropics. The tenth fact is
 that the disease is now more common
 in the temperate zone.

The first of these is the fact that the
 number of cases of the disease has
 increased in the last few years. This
 is due to the fact that the disease
 is now more common in the tropics
 and is also more common in the
 temperate zone. The second fact is
 that the disease is now more common
 in the temperate zone. The third fact
 is that the disease is now more common
 in the tropics. The fourth fact is
 that the disease is now more common
 in the temperate zone. The fifth fact
 is that the disease is now more common
 in the tropics. The sixth fact is
 that the disease is now more common
 in the temperate zone. The seventh fact
 is that the disease is now more common
 in the tropics. The eighth fact is
 that the disease is now more common
 in the temperate zone. The ninth fact
 is that the disease is now more common
 in the tropics. The tenth fact is
 that the disease is now more common
 in the temperate zone.

HANS HEILING.

(1880)

HANS HEILING

(1901)

Hans Heiling.

~~~~~
Wir haben ewige Liebe begehrt,
Die Götter wollen's nicht leiden.

Goethes Faust II.

I.

Han var meget forlegen.

Himlen skal vide det: hans Fætter, Violinisten, som allerede stod henne ved Vinduet — selv var han kun kommet to-tre Skridt fra Døren — og nok saa ugenert strøg den store, røde Kat, som laa sammenrullet der, ned over Ryggen, kløede den paa Panden og under Hagen han var ikke elegant klædt, tvært imod langt mere sjusket end han selv; men han bar sin korte, graa Jakke og sit store, bølgende Halstørklæde med en Flothed, som mangan Laps af Faget kunde have ønsket sig, og som i hvert Fald stakkels Holm i dette Øjeblik misundte ham i en beklagelig høj Grad.

Holm havde intet Kongerige at byde for en eventuel Hest, der kunde føre ham langt bort fra denne lyse, luftige og dog for ham saa beklemmende Stue; derimod havde han en Dokortitel, og

den satte han endda ikke ringe Pris paa, men alligevel vilde han vist i sin Ængstelse have ladet sig den fraliste som Løsesum for at slippe ud paa en skikkelig Maade. Havde ikke Pigen set, at han var der tillige med Fætteren, og var hun ikke gaaet ind for at melde Fruen det, saa havde han utvivlsomt ogsaa listet sig ganske sagte bort igjen — men nu var det for sent, han maatte blive.

Han havde først i en noget tvungen Stilling holdt Hatten ceremonielt ud i Luften, saa havde han opdaget en Plet paa sit venstre Frakkeærme; i en Fart anbragte han Hatten paa en Stol og var nu i Færd med ivrig at bortgnide Pletten med den højre Arm.

„Herman!“ sagde han, stadig arbejdende. „Vi er vist egentlig ikke rigtig kloge hvad tror du dog, Fru Rosen vil sige?“

„Hun vil sige, du er et Mønster for alle Mandfolk, naar du bare siger, hendes Kat er et Mønster for alle Katte og hendes Pappegøje en Engel af Blidhed og Redelighed . . .“

„Ja men . . . det er dog galt bare vi ikke var kommet her op . . .“

„Saa? Synger du nu i den Dur? Nej hør, det er sgu for galt, efter at du saadan har tigget mig“

„Tigget?“

„Ja, det kan man virkelig godt kalde det Du vidste jo ikke alle de skjønne Talemaader, du skulde hitte paa for at faa din „kjære, gode Fætter“ til at vise sig som en rigtig extra Fætter og gjøre dig den store Fornøjelse at indføre dig hos

Rosens eller hvad jeg vilde sige: hos Frk. Ida Rosens Familie . . . den Gang du bad derom, var du jo rigtig nok opildnet af al den gode Vin, Grosserereren gav ved sin Middag . . . men des mere maatte jeg jo tro dig . . . Du kjender Ordspøget —“

„Ja jeg var halv tosset . . . , jeg skulde blevet hjemme baade fra Theatret om Onsdagen og Middagen om Torsdagen, blevet hjemme hos mine Bøger . . . gid jeg var der nu!“

„Hvor, om jeg tør spørge? Hvor ønsker Hr. Doktoren, at De nu var?“

En middelhøj, svær Dame med en straalende Teint og smalle, livlige Øjne var traadt ind i Stuen og saa' smilende paa Holm. En Purpurstrøm havde i et Nu farvet hele hans Ansigt, ikke saa meget af Flovhed over Spørgsmaalet, som fordi han var blevet greben paa færsk Gjerning i sin Rengjøring. Hvor hun vist fandt ham latterlig kejtet! Han greb sin Hat, kunde ingen Ting sige og trippede urolig saa hjalp Fætteren, der havde bukket for Damen og smilet ad den andens Forlegenhed, ham ud af Kniben ved at sige:

„Vi talte om zoologisk Have; det er netop ved denne Tid, at Dyrene bliver fodrede, og det elsker min Fætter at se — for det er min Fætter, Dr. phil. Holm — Fru Rosen!“

„Jeg har saadan glædet mig til at gjøre Deres Bekjendtskab . . . jeg hører, De interesserer Dem for Dyr, ligesom jeg, og det er saa dejligt at træffe Meningsfæller i den Retning, der er saa mange, der gjør Nar ad mig . . .“

„Det er da meget uretfærdigt — jeg synes, man maa glæde sig over hver en, der gjør godt mod de stakkels Dyr, som lider saa meget —“

„Aa hvor det er rart at høre Dem tale saadan — De er formodentlig Theolog?“

„Nej, mit Fag er Filosofien . . .“

Fru Rosen havde kun et meget svagt eller egentlig slet intet Begreb om, hvad Filosofi er, men hun mente at sige Holm en Kompliment ved at fortsætte saaledes:

„Ja, da ser De ud som Theolog, jeg vilde aldrig antaget Dem for andet men det var om Dyrene — ja, jeg sværmer nu for de stakkels Væsner, især Fugle og Katte, dem er jeg en stor Nar efter men vil De ikke sidde ned? — Deres Fætter sagde, at De havde nogle Kaniner, som døde den ene efter den anden —“

„Ja, det vil sige, det er egentlig min Værtinde, der har dem, men jeg interesserer mig meget for dem —“

„Ja, jeg forstaar — de ligger (med Armbevægelser frem- og opad) med Benene i Vejret, naar De kommer ned til dem om Morgen jo jeg kjender det, det Tilfælde havde mine Harekaniner ogsaa i Fjor — de havde faaet for mange Kartoffler eller hvad det var, det var ikke muligt at blive klog paa — er der fugtigt dèr, hvor De bor?“

„Ikke det jeg véd.“

„Ja, saa kan det jo ikke komme deraf — men Kaniner forstaar jeg mig ikke synderlig paa, saa dèr kan jeg ikke give Dem noget Raad — nej havde

det været Fjerkræ, eller Katte . . . min gamle Gurli, hvordan lever du?”

Hun rakte efter Katten; Herman tog den og lagde den i hendes Skjød.

„Gurli? Var det ikke saadan, De kaldte den? Det var da et yndigt Navn til en Kat, det har jeg aldrig hørt før . . .“

„Det er efter den unge Pige i *Indianerne i England* . . . jeg kan ikke huske, hvem der har skrevet det, men det var et yndigt Stykke . . . aa, og saa morsomt! „Du gamle Mand med den røde Messingparyk“ — det siger hun, er det ikke ypperligt? Ja det ligger jo før Deres Tid; jeg har spillet Rollen engang ved en Privatforestilling.“

„Saa?”

„Ja, den Gang var jeg ikke saadan en tyk, gammel Kone som nu (hun saa' ned ad sig); nu er det de unges Tur . . . men jeg fik meget Bifald som Gurli, skjønt det egentlig ikke var mit Fag — for jeg har jo ogsaa været rigtig ved Theatret; ja det véd De maaske?”

„Min Fætter har fortalt mig det.“

„Ja det er nu mit andet Sværmeri, Theatret. Aa, den Tid glemmer jeg aldrig. Jeg var jo ved Operaen, det vil sige i Koret, men jeg skulde have debuteret i *Den hvide Dame* — men saa blev jeg jo gift, og saa havde den Herlighed Ende. Jeg maa dog lade Vorherre, at han har været meget opmærksom mod mig ved at give mig en Datter med en dejlig Stemme, saa kan jeg da nyde hendes Triumfer. — De har da vel set min Datter?”

„Bevares, ja! (atter en Purpurstrøm). Jeg saa' Frk. Rosen i Fredags som Zerline; hun var udmærket.“

„Ja ikke sandt, kan De huske, saadan som hun synger den: La, la, la . . .“

Det var *Batti, batti*, hun nynnede de første Takter af med en endnu ret høj og fyldig, men smørret Stemme.

„Ja, den er yndig — Deres Frk. Datter synger den udmærket.“

„Er Frk. Ida ikke til Stede?“ indskød Herman.

„Ja, det vil sige . . .“

Hun gav sig til at le, saa Katten forarget rejste Hovedet og saa' paa hende med sine til Sprækker sammenknebne Øjne.

„Hun er ikke endnu rigtig paaklædt — ja det er næsten flovt at sige det, men De forstaar, Sangerinder — men hun maa vist komme snart . . .“

„Der er hun jo!“ udbrød Herman, der havde set ud af Vinduet til Haven, som laa graa og glinsende fugtig i Martsvejret.

„Min Gud ja! der er hun jo ogsaa! Jeg troede saamænd ikke, hun var kommet ned endnu — hvad mon hun har foretaget sig i Haven . . .“

En ung Pige, der med begge Hænder løftede op i sin lysegraa Kjole, var kommet hurtig, næsten løbende, gennem den lille Haves Gang op til Huset og stod nu paa Stentrinet ved Døren, sættende Ansigtet mod Ruden, saa hendes ellers ret net dannede Næse trykkedes flad.

„Moder!“ raabte hun; „hør, Moder!“

Men i det samme opdagede hun de to Herrer, gav et Hop ned fra Trinet og var i et Nu forsvundet bag Huset.

„Hun kommer nok,“ mente Moderen. „Hun generte sig vist for at vise sig i Tøfler.“

Et Par Øjeblikke senere kom hun ogsaa, gennem samme Dør som forhen Moderen. Hun gjorde en lille Bøjning for Holm, som Moderen præsenterede, rakte Herman Haanden og sagde:

„Var det saa rent i Forgaars?“

„Ja — omtrent.“

„Omtrent — sikke noget Snak, det var rent, krystalklart, klokkelignende . . . eller hvordan det er, de skriver i Aviserne. Vil du tænke dig, Moder, han (med et lille Hovedkast i Retning af Herman) paastaar, at i den lille Hyrdesang i *Tannhäuser* synger jeg ikke aldeles rent hele Tiden — Du husker nok, der er ingen Akkompagnement, saa det er jo heller ikke saa let, men jeg gjør det nu alligevel rigtig . . .“

„Ja, De vil jo have Ret —“

„Nej aldeles ikke, uden jeg har det — men jeg er saa vant til Deres Grovheder! Men hør Moder, véd du ellers, hvorfor jeg svævede om i Haven saa tidlig?“

„Nej . . .“

„Det var for at give din Bajadere en exemplarisk Afstraffelse!“

„Men Ida dog —“

Ordene sagdes i en tragisk Tone og akkompagneredes af et medusastivnet Blik og en saa hæftig Bevægelse, at Katten gled fra Skjødets ned paa

Gulvet og blev staaende dør og skuttede sig, spejdende efter en roligere Hvileplads.

„Ja, Moder, naar Bajaderen hakker stakkels gamle Busy, skal hun virkelig have Klask over sin fede Ryg — for fed er den, og jeg haaber, vi snart skal have hende til Middag . . .“

„Aldrig — hun skal dø af Alderdom, det er den sidste, jeg har.“

Herman brast i Latter.

„Undskyld, Frue! det er ikke af Dem, jeg ler, men af min højlærde Fætter, der ser ud som han var dumpet ned fra Planeten Jupiter af Forbavselse over denne Tale om Bajaderen med den fede Ryg. Jeg skal forklare dig Sagen: Fru Rosen finder, at Kalkuner har en Del til fælles med Bajaderer . . .“

„Ja, ikke sandt?“ afbrød Fruen, idet hun rejste sig og gik et Par Skridt hen mod Holm; „naar de kommer saadan paa deres høje Ben (hun gjorde nogle Flyvebevægelser med Armene og hævede og sænkede sig lidt i Knæerne) saa ligner de virkelig Bajaderer — saadan paa Theatret, De véd, i *Brama og Bajaderen*.“

„Aa ja, jeg har rigtig nok aldrig tænkt paa det før, men der er noget i det.“

„Der kan du se!“ sagde Fruen, nikkende til Datteren; „Doktoren giver mig Ret.“

Ida lod ikke til at høre Moderens Ord; hun var i Færd med at ordne noget ved sin Frisure foran Spejlet. Holm skelede efter hende hvert andet Øjeblik og lod saa hver Gang Øjnene fare ud i Haven, af Frygt for, at hun skulde vende sig og se, han betragtede hende. Han glemte, at hun kunde følge

alle hans Manøvrer i Spejlet, hvilket hun virkelig gjorde.

„Men hvad var det med gamle Busy?“ spurgte Herman; „blev den maltrakteret?“

„Ja saa rædsomt. Jeg stod ude i Køkkenet og smurte mig et Stykke Mad, saa hører jeg pludselig den ynkeligste Jamren, en Blanding af Bjæffen og Hylen; da jeg saa skal se ud, opdager jeg Busy indeklemmt i en Krog af Gaarden mellem nogle Stykker Brænde, hvor den ikke kunde komme ud fra, og den ækle Kalkun stod og hakkede den med Næbet. Men den fik ogsaa sine vel fortjente Smæk! Ja Moder, det nytter ikke, du ser surt, for den har faaet dem.“

Hun havde atter i Spejlet grebet et Blik, saa hurtigt som et Skud, fra Holm. Hun kunde ikke lade være med at le og vendte sig om.

„Det har De nok aldrig set før?“

„Hvilket?“

„En Dame, der ikke generer sig for at vise, hvor meget Uld hun har i Haaret.“

Hun havde løsnet en tyk Flætning og halet en stor Tot graagrønlig Haaruld ud deraf; nu kastede hun denne paa Konsollen. Flætningen hang ned over den hvide Nakke; hun morede sig med at faa den til at dingle som et Pendul fra den ene Side til den anden.

Han var atter blevet blodrød og havde givet sig til at klappe Gurli, der pludselig med et Sæt og et kort lille Miav! var sprunget op paa hans Skjød og havde lagt sig til rette dér.

„Ja du kan jo ogsaa gjøre det roligere end de fleste andre Damer, du véd, du har svært Haar endda. Ser De, Hr. Doktor, Skuespillerinder og Sangerinder har jo en vis Forpligtelse til altid at se saa godt ud som muligt, og derfor maa min Datter bruge denne Uld, som hun ellers afskyr og slet ikke behøver.“

„Afskyr? Nej Moder dog, hvad er det for noget? Det gjør jeg jo slet ikke. Jeg har netop tænkt paa at faa mer endnu — men jeg vil bare ikke gaa længer med dette, det er blevet helt grønt og griner saa ækelt frem alle Vegne — det kan jo se meget foraaarsfrisk ud, men det er dog vel tidligt saadan midt i Marts.“

„Hun er lidt kaad!“ sagde Moderen halv højt til Holm, smilende og rystende paa Hovedet, „men ganske sød endda, ikke sandt?“

Holm bøjede langsomt Hovedet, som for at bekræfte en nys udtalt, vigtig filosofisk Sandhed. Det var ogsaa af Hjærtens Grund, han nikkede; skulde han have udtalt sin fulde Mening om Ida, vilde han sagt, at Benævnelsen Bajadere, fortryllende, betagende, dejlige Bajadere, passede Millioner Gange bedre til hende end til den langhalsede, kalkunske Høne, der i dette Øjeblik stod paa Trinet uden for Havedøren og sendte kokette Blikke sidelænds ind i Værelset, alt medens den lod en underlig gylpende Lyd høre.

„Men De skulde dog nyde en Smule!“ sagde Fruen pludselig som greben af en Indskydelse, og uden at agte paa Herrernes Protester gik hun ind i Spisestuen for at hente Kager og Likør. Holm

undrede sig over et lille Latterudbrud fra Ida; han kunde jo ikke vide, at hun i Spejlet saa' sin Moder inde i Spisestuen fremtage nogle smaa Tallerkner og opdagende, de var støvede, i en Fart gnide dem rene foran paa sin af et stort Forklæde dækkede Mave.

Holm spiste med god Appetit af Kagerne; han røg ikke Tobak og holdt nok af lidt Slikkeri, dog fik han ikke saa meget til Livs som Fruen.

„Skal De ikke have noget?“ sagde hun til Herman . . . „Nej det er sandt, De forstaar ikke at skjønne paa den Slags — jeg er nu helt forfalden dertil; min Mand siger, det er af alle de søde Sager og den megen Kaffe, jeg bliver saa svær.“

„Det er det saamænd ogsaa, Moder.“

„Kan gjerne være. Men hvor mon min Fattermand er i Dag?“

„Han gik jo ind til Byen før.“

„Naa, det er sandt! Det vil gjøre ham ondt ikke at have kunnet gjøre Deres Bekjendtskab, Hr. Doktor, men det bliver da heller ikke sidste Gang, De kommer her, vel?“

Holm tog med Glæde mod denne Opfordring. Lidt efter sagde de to Fættre Farvel.

„Et meget vakkert Menneske, denne Doktor Holm, saa dannet og begavet!“

„Han er vist rædsom tør og kjedelig, Moder! Han sagde jo næsten ikke et Ord. Og de sorte Klæder, han havde hængt paa sin magre, kantede Figur! Og sikken han saa stirrede paa mig — han tror vist, Operasangerinder er en Slags vilde Dyr.“

„Da talte han med megen Beundring om dig som Zerline.“

„Tænk! Det havde jeg ikke tiltroet ham.“ —

„Det gik jo dog nogenledes!“ sagde Holm, idet han stak sin Arm under Hermans ude i Frederiksberg Allé. „Det er en meget tiltalende Kone, Fru Rosen, og meget livlig. Hun mærkede slet ikke, hvor let jeg gled hen over Kaninspørgsmaalet — heldigvis var det ikke hendes Specialitet — det havde ellers været slemt, om hun havde opdaget, at den hele Dyrehistorie kun var et Paaskud for at blive indført i hendes Hus.“

„Aa saadan noget mærker hun aldrig.“

„Hun er vist rigtig god.“

„Ja saa god, som Dagen er lang.“

„Og saa ungdommelig hun ser ud — nu f. Ex. Teinten, den mindede mig om en Færskens.“

„Ja, den var ogsaa dunet med *Poudre de riz* . . .“

„Det er da ikke muligt?“

„Jo, hun har endnu en Del af Theaterdamen ved sig . . .“

„Da har Datteren ingen Ting af det; hun er saa mageløs naturlig, og vist ogsaa god . . .“

„Aa ja, godmodig . . . i hvert Fald af Væsen; hun stikker ikke dybt.“

„Tror du, hun bliver noget meget stort som Sangerinde?“

„Naa, jeg véd ikke; jeg tror det for Resten ikke. Dertil har hun for lidt der og her (pegende paa sin Pande og sit Hjærte) . . . men saa har

hun jo rigtig nok en hel Del her“ (pegende paa Struben).

Holm sagde intet videre; han frygtede for at gjøre sig latterlig ved ufrivillige Udbrud af den Beundring, han allerede nærede for hende.

II.

„Moder!“

„Ja min Pige!“

„Kommer saa Dr. Holm i Aften?“

„Ja . . . men hvorfor ler du?“

„Aa, det er bare over noget, jeg hørte i Gaar.“

„Noget om Dr. Holm?“

„Ja. Tænk dig, han har i de sidste tre Ugers Tid været i Theatret hver Aften. naar jeg sang, og forleden til *Don Juan* gik han, lige efter at jeg havde sunget min sidste Arie.“

„Men er du ogsaa vis paa . . .?“

„Ja, jeg har det fra en, der selv har set det.“

„Men saa er det da tydeligt nok, at han . . . aa, kom og giv din gamle Moder et Kys, min Pige.“

Da Holm om Aftenen tog sin Overfrakke af ude i Entréen, kunde han ikke lade være at tænke paa, hvor hurtig dette Hus var blevet ham et Hjem, et Brændpunkt, der sugede alle hans lyseste og gladeste Tanker og Drømme sammen i sig, saa

det stod for ham som en blinkende Stjerne, der forjættede en ubestemt, unævnelig Lykke. Efter at han for omtrent tre Uger siden havde set Ida Rosen første Gang og saa i sin Begejstring faaet Fættteren til at indføre ham hos hendes Familie, var han blevet en især af Fruen vel set Gjest der i Huset. Hun modtog ham da ogsaa denne Aften med overstrømmende Venlighed og fik ham hen paa hans sædvanlige Plads i en Sofa i et Hjørne af Stuen, hvor hun, saa ofte hendes Værtindepligter levnede Tid dertil, anbragte sig ved hans Side og slog en lille Passiar af med ham eller rettere: fortalte ham en hel Mængde, som han rolig, med et staaende Smil og smaa høflige Indskudsbemærkninger hørte paa.

„Deres franske Othello kommer i Aften, Frk. Rosen,“ sagde Herman, idet han noget senere traadte ind i Stuen.

„Aa hvor det er morsomt! Ja han er jo lige kommet hjem fra Paris.“

„Hvem er det, den franske Othello?“ spurgte Holm.

„En af mine Beundrere. Han sværmer desuden lidenskabeligt for alt, hvad der er fransk, og bilder sig ind at være en gjenopstanden Kavalier fra . . . hvad er det nu, det hedder, det med de belevede Adelsmænd?“

„*Ninon*?“ supponerede Fruen; „eller er det den Roman, jeg har der inde, du mener, *Dronningens Halsbaand*?“

„Nej, vist ikke . . .“

„*L'ancien régime*, det er vist det, De tænker paa,” sagde Herman.

„Lang . . . ja rigtig! Jeg har næsten glemt mit fransk . . . naa, men saadan en Marquis fra den Tid vil han gjerne ligne; han hedder Gjø og bilder sig ind at være af de adelige Gjører, og saa har han saadanne komiske Adelsmanerer.“

„Men hvorfor kalder De ham Othello?“

„Ja, nu kommer det: han beundrer mig stærkt, og især en Tid kunde jeg aldrig være i Fred for ham; han forfulgte mig alle Vegne . . . den Gang kom han ikke her i Huset, men han havde udspejdet den Tid, jeg gik min Tur, og saa var han altid hvæsende bag efter mig, og en Gang lejede han sig ind her lige over for og stod oppe i Vindueskarmen og saa' gennem Kikkert paa mig, Huset derovre er jo lavere end vort, og jeg har mit Værelse paa Kvisten . . . saa en Dag, som jeg staar og sætter Blomster i Vand, hører jeg pludselig et frygteligt Rabalder ovre fra Gjenboens, og da jeg ser derover, er der et Hul i Ruden, men intet Menneske at opdage. Siden fik vi at vide, at han var faldet ned paa Gulvet og havde stødt sig slemt, og Kikkerten var gaaet gennem Ruden, idet han vilde gribe for sig. Saa fattede jeg Medlidenhed med ham og lod Deres Fætter, der kjendte lidt til ham, indføre ham her, og siden den Tid er det ligesom der var kommet Ventiler paa hans Lidskabs Dampmaskine, jeg kan dog nu komme paa Gaden uden strax at høre ham stønne mig lige ind i Nakken . . . men han er frygtelig skinsyg (her smilede Fruen opmuntrende til Holm, som dog

ikke lagde Mærke dertil), og derfor har Deres Fætter døbt ham Othello.“

I det samme bankedes der paa Døren, og en høj, mager Mand kom ind. Han var i Kjole og hvidt Halsbind, hvilket ingen af de andre Herrer havde fundet det fornødent at iføre sig til det lille Aftenselskab, og han blev nu staaende lige inden for Døren, bukkende ceremonielt til alle Sider, nogle Grader dybere for Værtinden og Ida end for de andre.

„Kom dog nærmere, Hr. Gjø! Er De bange for mig?“ sagde Ida.

„Bange? Ja hvorfor ikke . . . jeg kunde jo gjerne være bange for at brænde mig, De sidder jo dér ligesom Solen og udstraaler Lys og Liv omkring Dem . . . ja De, Frue (med endnu et Buk for denne), er ogsaa en Sol, men det er en gammel Sol!“

„Ja sæt Dem nu bare ned,“ sagde Ida, „og lad os være fri for alle de Talemaader! Her er vi danske og vil ikke behandles paa fransk . . . men fortæl os noget om de franske . . . om den store Opera — for dér var De da?“

„Nej Frøken, det gjør mig paa Ære ondt . . . havde jeg vidst, det kunde interessere Dem . . .“

„Saadan noget burde De vide! Det er da ogsaa rigtig kjedeligt, jeg havde glædet mig saadan til at høre noget om Operaen dernede!“

„Kan det mere Dem at høre lidt derom af mig,“ sagde Holm beskedent og hel rød, da alles

Øjne vendte sig mod ham, „saa skal jeg gjerne fortælle Dem, hvad jeg véd.“

„Har De været i den store Opera? Men det har De jo aldrig talt om.“

„Der var ingen Anledning . . .“

„Det skulde jeg bare have vidst, saa skulde De for længe siden være kommet til at rykke ud med Deres Visdom — fortæl nu!“

Og han fortalte. Han havde aldrig tænkt sig Muligheden af at blive den ledende i en Selskabs-samtale, men det blev han dog nu. Han var ikke særlig musikalsk, men vilde gjerne høre en god Opera og havde under et Ophold i Paris været flere Gange i Theatrene dér. Han fortalte om den pragtfulde store Operabygning, om *Afrikanerinden* og *Profeten*, den uhyre Luxus, hvormed de udstyredes, om Faure og Kristina Nilsson og meget andet. Han fortalte egentlig ikke godt, altfor bredt og uden Evne til at fremhæve Pointer; flere Gange maatte han ved Afbrydelser fra Ida trækkes tilbage til sit Hovedæmne; alligevel underholdt han hende og til Dels ogsaa de andre; kun Gjø saa' misfornøjet ud og pillede ved sin ene Tommelfinger, hvor en modstræbende Neglerod syntes at irritere ham. Saa kom Holm til at nævne Hoffmanns *Don Juan*, og det han fortalte om den ideale Opførelse af Mozarts Mesterværk, som skildres i denne Novelle, interesserede ogsaa Ida og Herman, medens en ældre Sanger, Hald, som var til Stede, kun af Høflighed lod, som han hørte efter, og hans Kone, Skuespillerinde ved et Sekondtheater,

gabede bag Lommetørklædet og skelede til en Modejournal, der laa paa Bordet.

„Deres Fætter er vist meget lærd og begavet!“ sagde Ida senere til Herman.

„Ja, har De ikke opdaget det før?“

„Jo, jeg kunde nok tænke, at han maatte være det, men han siger ellers næsten aldrig noget.“ —

Ved Bordet faldt Talen paa en Debut, der havde vakt nogen Opsigt i de Dage.

„Kan De huske min Debut, Hald?“ spurgte Ida.

Bassangeren lo, saa hans svære Legeme rystede.

„Ja, den Gang var De slemt i Vinden.“

„Da gik det dog ellers fortræffeligt!“ mente Fru Rosen.

„Aa ja, ligesom man tager det; jeg fik Ros for min Stemme, men det var dog først min anden Debut, som Zerline, der slog rigtig igjennem. Den højtidelige Prinsesse Elvira, jeg havde valgt til at begynde med, passede egentlig slet ikke for mig.“

„Var det i *Den Stumme*?“ spurgte Holm.

„Ja, jeg bildte mig den Gang ind, at jeg skulde blive en Opera-seria Primadonna.“

„Elvira er for Resten ikke videre seriøs,“ mente Herman. „Det hun synger, lige før hun skal til at giftes, kunde bedre udtrykke Stemningen hos en Grisette, der skal i *Bal Mabile*.“

„Det kan nok være, at den Arie er noget livlig, men det meste af Partiet er dog i den højtidelige Stil, og i hvert Fald ligger den Slags Roller ikke for mig.“

„Nej,“ sagde Gjød, „De skal have noget sprudlende livfuldt, som Zerline eller Anna i *Jægerbruden* — dér er De uovertræffelig.“

„Om jeg just er uovertræffelig, véd jeg ikke, men jeg føler mig altid saa let og fri i saadanne Partier. Derimod den første Aften, jeg skulde ind paa Scenen som Elvira, gik det op for mig, at jeg aldeles ikke vidste, hvordan jeg skulde te mig som Prinsesse, og jeg blev saa ulykkelig, at jeg rystede over hele Kroppen og ikke vilde ind. Til al Held stod Hald lige bag ved mig, og da han saa', jeg blev bange, gav han mig et Puf i Ryggen, saa jeg fo'r ind paa Scenen med meget lidt prinsesselig Anstand.“

Man lo. Herman sagde:

„Synes De om Debutantinden, Frk. Rosen?“

„Mener De paa Scenen?“

„Nej, privat.“

„Naa, nej hun er saa fordringsfuld med sine Dragter og med alt muligt, og det bør saadanne smaa Frøkner ikke være; det er ikke, som den Gang vi andre var Begynderinder, da maatte vi tage al den Slags, som det kunde falde sig . . . men saadan en bilder sig jo ind, hun er noget stort, fordi hun har haft en ret heldig Debut, og hendes Venner har klappet Handskerne itu i Parkettet.“

Hald var af samme Mening:

„Det er aabenbart Hensigten at fortrænge os øvede Kunstnere aldeles . . . dér er de gaaet hen og har givet Møller Sarastro — som om jeg ikke synger den saa godt som nogen.“

Samtalen drejede sig endnu en Tid om lignende

Æmner. Der var to af de til Stede værende, der forholdt sig omtrent helt tavse; det var Holm og Hr. Rosen. Holm var ikke inde i Theaterforholdene og vilde desuden helst være Tilhører og Tilskuer (det vil sige Idas). Hr. Rosen, en forhenværende Proprietær, nu Partikulier, havde ikke Interesse for synderlig andet end smaa Aktiespekulationer samt Mad og Drikke. Han spiste meget langsomt og aabnede kun Munden for at putte noget i den eller en sjælden Gang for at opfordre Herrerne til at skjænke Øl eller Brændevin, og saa række ham Flasken.

Efter Bordet musiceredes der. Herman spillede foruden Violin ogsaa Piano og udførte nu nogle Smaating af Kirchner, som Holm aldeles ikke kunde forstaa. Ida og Hald sang.

Naar Bassangeren skulde lade sig høre, purrede han op i det svære Haar, stillede sig i Positur med Hovedet tilbagebøjet og Brystkassen fremskudt, stak højre Haands Lillefinger og Guldbrand ind under Vesten saaledes, at en stor Ring, som han havde faaet ad Frederik den syvende, og som bredte sig paa hans Langemand, ret faldt Folk i Øjnene og gav dem en overvældende Forestilling om hans Intimitet med den afdøde Konge — han havde altid i Forvejen sørget for at underrette dem om, hvorfra Prydelsen skrev sig.

Fruen havde et Øjeblik forladt Stuen, og Holm var ene i Krogen. Ida sad med de øvrige fremmede midt i Stuen. Gjø henvendte, medens Hald sang, smaa hviskende Bemærkninger til hende; hun nikkede af og til svagt, men hævede ikke Øjnene

fra Busy, som laa paa hendes Skjød, og hen over hvis glinsende sorte Ryg hun i ensformig Takt lod sin hvide Haand med de mange gyldne Ringe glide. Som hun sad dér, halv bortvendt fra Lyset, med let bøjet Hoved, faldt det i Nakken højt opsatte, mørkblonde Haar foran ud over Panden i smaa Lokker, der badede det noget grovt mejslede Overansigt i bløde Skygger; Hagen druknede næsten helt i Mørket. Medens hun ellers som oftest saa' bedre ud paa Scenen end i en Stue, var der i dette Øjeblik en saadan Ynde over hendes hele Skikkelse, at det forekom Holm, han havde aldrig set hende saa smuk. Hans Blik sugede sig fast ved hende, søgte at holde dette Billede samlet i alle dets Enkeltheder og brænde det ind i sit Hjærte, for at det kunde pryde det Alter, han dér for længst havde rejst denne straalende Gudinde. En Længsel bølgede i ham; kunde han dog blot kaste sig ned for denne Kvinde, tolke hende i klingende, gribende Ord alle de søde Følelser, hun havde givet Liv i hans Sjæl, alle de berusende Drømme, hun dér havde kaldt frem og givet Straaleglans og Farveglød, ligesom Solen tvinger Vanddampene til at stige op imod sig og forvandles til Skyer og saa giver dem Purpurskjær og Guldbræmmer . . . kunde han dog sige hende alt, hvad der brødes i hans Bryst, higende ud mod hende som svulmende Spirer mod Lyset — sige hende det paa én Gang helt ud og saa faa sin Dom, Dommen til Livet, Lyset og Jubelen . . . eller til Taagen, Mørket og Døden! En af Delene maatte det blive, det følte han tydelig. Men kun en

Afgjørelse! Ak, havde han dog bare Mod dertil!

Hun rejste sig i det samme; man havde anmodet hende om at synge. Hendes Blik gled rundt i Stuen og løb lige mod den ensommes dér henne fra Krogen. Dette sænkedes strax, men hun havde begrebet alt.

„Dér!“ sagde hun smilende, „tag Busy, mens jeg synger!“

Hun rakte ham den lille, langhaarede Hund, der med sine lave Ben og brede Krop mere lignede en Slags Skolopender eller Bænkebider end et Pattedyr, og som han altid havde fundet hæsli. Men nu havde den hvilet paa hendes Skjød, var ganske varm deraf . . . det var, som kunde han se Sporene af hendes Haand paa dens sort glinsende Haar; der ligesom klæbede ved den noget af hendes Person; og han lagde den paa sine Knæ, trykkede sin venstre Haand mod dens Hoved og strøg med den højre hen over Ryggen paa samme Sted, hvor hendes Fingre havde gledet. Han havde aldrig følt sig saa frydmættet, som i dette Øjeblik.

Hun sang en af disse lysklare italienske Valsarier, der har noget af Solstraalernes Blink i Vand-springets Draaberegn ved sig, broget spillende, idelig i Bevægelse og dog saa underlig ensformige, blændende og morende i Øjeblikket, glemte i det Nu, deres sidste Tone er hørt op med at klinge. Denne sprudlende Melodi laante villig den drømmendes Tanker sin Rytme, og snart dansede de i bølgende Takt rundt om Festens Dronning.

Fruen kom ind med Vin og Kage. Da hun havde budt rundt, satte hun sig med sin Tallerken ved Holms Side.

„Det er dejligt med al den Sang og Musik, ikke sandt?“ sagde hun.

„Jo dejligt — og De, som kan høre Deres Datter hver Dag . . .“

„Ja De kan tro, det er ogsaa en Lykke, jeg skjønner paa . . . det er ligesom jeg selv blev ung igjen — alle Minderne fra min Theatertid dukker frem . . . aa, det var en yndig Tid!“

„Det kan jeg begribe . . . det maa have faldet Dem svært at trække Dem tilbage fra Kunstnerbanen . . .“

„Ja, det kan De være vis paa! Men hvad skal man sige . . . Familiepligter . . . min Moder var fattig, og jeg fik jo en herlig Mand, det véd Gud jeg gjorde . . . kun er det lidt tungt, at han slet ikke deler mine Interesser, De kan tro, det har tit trykket mig . . .“

Hun sukkede og tog en dygtig Mundfuld Kage.

„Især den Tid vi boede paa Landet . . . aa, da var det drøjt — fra Morgen til Aften kun rode med Smør og Ost og Køer og Malkepiger og Gud véd hvad! Og saa at tænke sig, at jeg kunde være blevet en stor Kunstnerinde (ved disse Ord slog hun vidt ud med den venstre Haand) . . . men tys! Rosen maa ikke høre et Ord!“

Gemalen, der i Reglen, naar der musiceredes, trak sig tilbage til sit Værelse med nogle ligesindede af Gjæsterne for at ryge, havde nu med Hænderne

i Buxelommerne atter vist sig paa Dørtærskelen lige over for. Fruens Advarsel var aabenbart ganske overflødig, da han var for langt borte til at kunne høre noget, men hun fandt, at det var en ret vellykket Sortie, rejste sig og gik hen til de andre.

Samtalen gik lidt trevent; Ida havde atter faaet Busy paa Skjødet, Gjø var skinsyg og Holm drømmende. Fru Hald var krænket over, at ingen bad hende fortælle sin Historie om Ligvognskusken og Syjomfruen paa Kasinomaskeraden; Holm havde i hvert Fald ikke hørt den, og hun vidste, hun fortalte den saa mageløs dramatisk. Hendes Mand og Rosen vexlede Smaabemærkninger. Fru Rosen var søvnig; hun havde taget fat paa et Broderi, som snart skulde være færdigt, og havde i den Anledning anbragt et Par store Brillor paa sin Næse, men Broderiet truede med at glide ned i Skjødet, og hendes Hoved ned mod Brystet.

Pludselig vendte Rosen sig mod Ida:

„Det er sandt, Ida! Der var noget, jeg vilde spørge dig om. Da jeg i Eftermiddags kørte her ud med Sporvognen, sad der to Lieutenanter lige over for mig; de kjendte mig ikke, og saa siger den ene: Har du hørt, at Frk. Rosen har faaet en ny Othello, og det en lærd . . . hvad skal det sige? Har du nogen Sinde haft en Hund, der hed Othello? Og har du faaet en ny, der kan stave og regne, for det var vel det, de mente?“

Pavse. Lang, trykkende Pavse.

Ida, der hurtig har gjenvundet sin Fatning og sin naturlige Farve, svarer:

„Det maa have været en anden Frk. Rosen, eller de har forvexlet mig med en anden —“

„Hm! naa, tror du?“ . . .

Snart efter tog man hjem.

„Moder!“ sagde Ida, da Døren var lukket efter den sidste Gjæst; „har jeg den germanske eller den romanske Dannelsen?“

„Men Gud, min Pige, hvad mener du med det?“

„Jo, det spurgte Gjød mig om, og jeg kunde ikke svare, men du maa jo vide det, det er jo dig, der har givet mig den Dannelsen, jeg har. Men maaske har jeg slet ingen, det vil jeg saamænd bedst tro . . . det gjør ogsaa mindre, for jeg har andre Fortrin . . . skjønt, der er maaske det Sted, hvor de ikke forslaar.“

Hun saa' sig i Spejlet og smilede triumferende.

„Aa, det gaar an.“ —

„Ida Rosen har ikke godt af at blive saadan feteret!“ sagde Fru Hald ude i Alléen til sin Mand; „hun er utaalelig arrogant,“ (dette udtalte hun arrogant).

„Det synes jeg slet ikke!“

Sangeren hørte til de Mænd, der mener sikrest at hævde deres Værdighed ved at have en anden Mening end deres Omgivelser.

„Da mener dog Folk det samme; jeg har talt med mange, som sagde det.“

„Og véd du, hvad de mener om dig? Herterne i hvert Fald —: at du bruger dine Øjne lige som den kokette Ugle i *Jægerbruden*, og at

dog ingen bryder sig om saadan en gammel Madam!“

Hun gik Resten af Vejen i tavst Raseri over at være blevet lignet med en koket Ugle.

III.

Holms Forældre var døde, mens han endnu var lille; han havde saa været i Huset hos en ugift Onkel, indtil han blev Student, og fra det Øjeblik været helt overladt til sig selv. Flittig og samvittighedsfuld til det yderste havde han kun levet for sine Studier. Han havde ikke behøvet at give Informationer, da han ejede en lille Formue, og han var i det hele kun kommet sammen med faa Mennesker, især ikke med mange Kvinder. Og de, han havde truffet, havde forekommet ham pjanke og ubetydelige. Saa kom Kjærligheden, uundgaaelig og overvældende som en Sommerbyge paa en aaben Mark. Den stillede Ida i en bengalsk Straaleglans, der blændede ham for alle hendes Mangler, eller i hvert Fald lod ham se dem som ubetydelige Biomstændigheder, der meget let vilde kunne rettes. Naar man ser gennem et rødt Glas paa et Landskab, faar selv de visne Blade og de golde Stubbe Rosenskjær.

Men var det end væsentlig Idas Skyld, at Rosens Hus nu var Holm det kjæreste Sted paa Jorden, saa medvirkede dog ogsaa andre Omstæn-

digheder hertil. For en Mand, der fra sin tidligste Ungdom er vant til at nyde sine Maaltider alene, i det højeste i Selskab med en anden Mand, nyde dem tarvelig og kjedelig arrangerede i en Fart, som en besværlig Nødvendighed, med Bogen opslaaet ved Siden af Krukken, som Smørret hentes op af — for ham har en saadan moderlig Omhu, som den, Fru Rosen mer og mere omgav Holm med, en Omhu, der ikke nøjes med at udvælge de bedste Stykker og det lækreste Syltetøj for Protegéen, men ogsaa jævnlig tillaver ham indbydende Smørrebrød med Æg og Ansjoser, den har noget meget tiltrækkende, indsmigrende og blidnende, omtrent som polstrede Hynder og bløde Puder for den til nøgne Træstole vante. Man føler sig lidt trykket derved i Begyndelsen, men man vænner sig hurtig til det og kan siden ikke undvære det.

Fru Rosen ikke blot sørgede moderlig ved Maaltiderne for Holm, hun syede ogsaa Knapper i hans Handsker, bandt hans Halstørklæde og var ikke langt fra at ville have hans Linned ud at se efter. Og saaledes gled hun lidt efter lidt ind i hans Tilværelse, hun med hele sit Hus, alle sine Kager og sine Husdyr, men over det hele hævede sig den straalende, unge Pige, lys og stor og dog let som en Fe, og med en Stemme, der som ingen anden kildrede hans Øre og hans Sjæl, sang sig ind i hans inderste Tanker, i hans Drømme ved Dag og ved Nat.

IV.

„Nu skal jeg fortælle Dem en Nyhed!“ sagde Fru Hald, idet hun traadte ind til Rosens: „Frk. Korsberg er blevet forlovet.“

„Hvem?“ spurgte Fru Rosen.

„Den ny Debutantinde, vi talte om forleden,“ sagde Ida; „tænk, er hun nu ogsaa forlovet!“

„Ja, nu er De den eneste ugifte eller uforlovede af de mere betydelige Kunstnerinder ved det kgl. Theater. Frk. Korsberg gaar nok for Resten fra Theatret nu.“

„Det vil ikke være noget Tab for Kunsten,“ sagde Herman, som tillige med Holm var til Stede.

„Min Gud!“ udbrød Fru Hald, „hvor kan De sige det? Hun som alle Bladene har rost saadan!“

„Og jeg troede ogsaa, hun gjorde Lykke hos Publikum,“ sagde Holm.

„Ja, Ros i Aviserne og Klap af Publikum ... naar det kunde gjøre det, var hun unægtelig en stor Kunstnerinde.“

„Men hvad er der da i Vejen?“ spurgte Holm; „jeg har aldrig faaet hende at se.“

„Der er det i Vejen, at hun er bundaffekteret. Hun har et godt Organ og er jo regelmæssig smuk, men hun havde strax ved sin Debut alle de ækle Theatermanerer, og dem fremturer hun i at bruge ... det kaldes saa, at hun bevæger sig med en for en Debutantinde usædvanlig Frihed paa Scenen ... Frihed, jo jeg takker! Nej, Slaveri er det, det

dummeste Slaveri, denne Afhængighed af gamle opslidte Traditioner, og mærkværdigt er det, at ikke en vover at bryde dermed, men det maatte der vel et Geni til, og saadan et voxer ikke paa Træer, mindst paa dem af Pap og Lærred.“

„Men hvad er det egentlig, De mener,“ sagde Fru Hald; „jeg finder hende saa yndig . . .“

„Ja, saadan kalder man det nok . . . hun kan ikke gaa to Skridt naturlig, hun har vendt og drejet hvert Ord i sin Rolle for at udfinde den falskeste Maade at sige det paa; aldrig bliver en Sætning, selv den mest dagligdags, sagt omtrent tonløst, uden Minespil og hurtig, som man taler til daglig . . .“

„Ja, men De vil da ikke have, vi skulde tale paa Theatret, som vi taler hjemme — saa var det jo ikke Kunst!“ mente Fru Hald.

„Jo, saa var det netop Kunst! Prøv paa det engang og De skal se, det er det allersværeste, mange kan slet ikke, medens enhver kan lære de Fagter og Ordforvridninger, som nu gjælder for Kunst . . .“

„Altsaa naar jeg havde noget meget ulykkeligt at sige, saa skulde jeg bruge samme Betonning, som naar jeg taler til min Tjenestepige.“

„Ja, som De taler til hende om en stor Ulykke — naturligvis!“

„Jeg har dog,“ sagde Holm, „hørt selv virkelig begavede Mennesker synes godt om Frk. Korsberg som Césarine i *Kammeraterne*.“

„Ja, vist saa, hun gjorde en Del Effekt dér,

og jeg nægter ikke, at hun enkelte Steder traf den rigtige Tone, den Tyskerne kalder *Brustton der Ueberzeugung*, men det var kun, fordi de Steder taalte en saa stærk Markering, som den hun giver alle. Ellers var hun mig ogsaa i den Rolle utaalelig. Hun malte overalt med en Tjærekost, ikke med en Pensel. Men det er hun jo rigtig nok ikke ene om. Naar der hykles paa vore Theatre, er det næsten altid *en gros*, alt er Hyklery, ikke andet end Hyklery; ingen kan være i Tvivl om, at den paa-gjældende hykler, det gjøres, saa det kan ses milevidt, og man ser sig uvilkaarlig om, om der ikke skulde staa et Skilt et eller andet Sted med Ordene: Her hykles, men især undrer man sig over, at alle de andre Personer i Stykket er saa forekommende at lade sig narre af den Markskrigerkomedie. Lige saadan naar en opdager noget eller pludselig fatter en Ting, saa fatter han det ikke indvendig, med Tanken, men med hele Ansigtet og Kroppen, lige ned til Benene; der gaar ikke et Lys op for ham, men store Kjærter og Fakler. Har jeg ikke Ret, Frk. Rosen?"

Ida fo'r op som af dybe Tanker. Hun anede ikke, hvad der var blevet talt om:

„Undskyld, jeg hørte ikke rigtig... jeg tænkte paa min ny Rolle.“

„Herren dér,“ sagde Fru Hald, „er stræng mod alle los stakkels Kunstnerinder“ (hun frydedes ved at bruge dette Ord om sig selv).

„Saa? Ogsaa mod mig?“

„Nej, i den Henseende er De en af de bedste . . . det er ogsaa Deres store Force, at De

er saa naturlig; men synes De om Frk. Korsbergs Spil?"

„Ja, i *Væringerne* fandt jeg hende udmærket som Zoe.“

„Uh, hun var jo saa krampagtig . . .“

„Aa, De skal ogsaa altid hærpe paa vort Skuespil! Har De maaske nogen Sinde set skjønnere Bevægelser end Frøken Korsbergs?"

„*Skjønnere de er maaske — Ak, men det er ikke de!* kunde jeg sige om dem i Forhold til de Bevægelser, jeg sætter Pris paa, nemlig de naturlige. Det er godt nok, at en Skuespillerinde har lært at bevæge sig let og gratiøst, men naar hun saa stadig gaar i Lancierstrin, bliver jeg ærgerlig og ønsker, hun vilde trampe som en Malkepige. Det vilde maaske være rart, om vi havde Vinger og kunde hæve os fra Jorden, men da det nu engang ikke er saa, gjør vi bedst i, ikke hvert Øjeblik at gjøre Forsøg paa at svæve; vore Skuespillere burde huske Antæos, der var uovervindelig, saa længe han rørte ved Jorden.“

„Men hvor bliver saa Idealerne af?" spurgte Holm.

„Man kan jo," sagde Herman, „fra Jorden se baade Solen og Maanen og Stjærnerne, og man kan bygge høje Taarne og stige op i dem med gode Kikkerter . . . men bare ikke denne Flyven op som Ørne, saa falder man dog ufejlbarlig ned som Gæs!"

Fruen havde et Par Gange gabet hemmelig og var omsider, svarende Ja! paa en imaginær Kalden

fra Spisestuen, gledet ind i denne. Nu tonede hun frem med Forfriskninger til Selskabet.

„Dr. Holm!“ sagde Ida pludselig, „vil De gjøre mig en Tjeneste?“

Holm vilde svare, fik en Krumme galt i Halsen, hostede og blev rød i Hovedet.

„Det betyder vist ja . . . nu skal De høre: det er kun, om De vil gaa op med Moder og mig til en Fotograf i Morgen . . . jeg skal fotograferes . . .“

„Skal du, Ida?“ udbrød Moderen.

„Ja, det véd du da nok (et straffende Blik!) Det har vi jo saa længe talt om. Og jeg vilde saa gjerne have Doktoren med, for De har saa megen Kunstsans, og De vilde kunne hjælpe mig med at finde en smuk Stilling . . . den De engang for nogen Tid siden sagde, jeg skulde lade mig tage af i . . . kan De huske?“

„Jo — jo det skal være mig en sand Fornøjelse at hjælpe Dem . . . hvad Tid?“

„Klokken tolv i Morgen.“ —

„Hvor hun er koket!“ sagde Fru Hald til sin Mand, da hun hjemme refererede Visiten.

Herman tænkte det samme, den Gang Holm paa Hjemvejen brød ud i en Dityrambe over Idas Ligefremhed og Frihed for Snærperi, men han sagde det ikke — af flere Grunde.

V.

Fotografen, en svær Mand med rødt Overskjæg og græsgrønne, perlebroderede Morgensko, bukkede.

„Skal det være Kabinetsformat?“

„Ja.“

„Vær saa god at tage Plads.“

„Saa, Hr. Doktor, hvis De nu vil være saa god at assistere . . . er denne Stilling god?“

Hun stod ved et Blomsterbord; med den venstre Haand bøjede hun en Rosengren ned, som om hun vilde plukke et Par Knopper, der sad paa den. Den tæt sluttende, marineblaa Kjole laa i et langt, bølgende Slæb ud bag ved hende.

„Ja, De tager Dem godt ud saaledes, men den højre Haand skulde maaske strækkes lidt længere frem.“

„Vær saa god, ret bare ved mig!“

Han tog let om hendes Fingerspidser. Ofte havde han trykket hendes Haand til Goddag eller Farvel, men det havde aldrig gjort den Virkning paa ham som denne svage Berøring. Der strømmede Ild fra disse fine Fingre op igjennem ham. Han turde ikke se paa hende; hun holdt sine Øjne fæstede paa ham, smilende rolig og dronninglig.

„Men De ryster jo paa Haanden . . .“

„Gjør jeg? Da maa det være af den overvældende Bevidsthed om det tunge Ansvar, der i dette Øjeblik hviler paa mig.“

„Vil De ikke ogsaa rette lidt ved min Knippling?“

Atter brændte han sig; denne Gang paa hendes af det tynde Kjoletøj dækkede Skulder.

„Saa nu skal De have Tak! Nu staar jeg vist godt.“

Hun mødte hans Blik, som han nu havde vovet at hæve, med et dvælende og straalende.

Fotografen havde rolig set paa Arrangementet; han kjendte Frøkenens Luner.

„Blot nogle smaa Ændringer!“ sagde han nu . . . „tillad mig! Og vil De saa væde Deres Læber og tænke paa noget behageligt . . . saa, nu begynder vi.“

Fruen sad paa en Lænestol i Nærheden af Apparatet. Hun lagde Hovedet lidt paa Siden og saa' smilende hen paa Ida, af og til udstødende en lille, uartikuleret Lyd, som udtrykte Glæde og Stolthed over den herlige Datter. —

Fotografen havde eftersat Pladen og sagt, han troede nok, Portrætet blev godt, og nu skulde man til at gaa!

„De maa endelig gaa foran med Ida!“ sagde Fruen til Holm, der vilde lade hende passere forbi. „Jeg er en gammel Kone og maa tage det med Ro ned ad de mange Trapper.“

Ida næsten fløj ned ad Trinene; hun var i straalende Humør. Han kom bag efter, lidt langsommere; hans Hjærte bankede næsten hørlig, men det var ikke Trappernes Skyld.

Hun vendte sit af det hurtige Løb glødende Ansigt imod ham og smilede, men sagde intet.

„Frøken,“ sagde han, idet han blev staaende paa det nederste Trin og gned Haanden frem og tilbage mod Rækværket; „faar jeg et Billede af Dem?“

„Ja, det havde jeg da tiltænkt Dem.“

Han slog Øjnene op og fæstede dem paa hende. Hun sænkede sine. Han rakte frem og greb hendes Haand.

„Maa jeg . . . faar jeg ogsaa denne, naar jeg beder rigtig bønlig om den . . .“

Han vidste ikke, hvor han havde faaet dette Mod fra; det var ligesom en anden talte ud gennem ham.

Hun svarede intet, men kastede sig ind imod ham.

„Har jeg ladet vente for længe paa mig?“ lød i det samme Fruens Stemme ned fra den sidste Afsats.

„Nej, netop lige til Pas!“ sagde Holm, omslyngende Ida med den venstre Arm, og strækkende den højre op mod Fruen, der spilede Øjnene op og slog Hænderne sammen i Overraskelse. —

„Jeg har forlovet mig med Ida Rosen!“ sagde Holm kort og bestemt til Herman, da han næste Dag mødte ham paa Gaden.

„Med Frk. Rosen? . . . Men har du ogsaa overvejet, om I passer for hinanden?“

„Hun er en Engel, og det bliver kun min Skyld, hvis vi ikke kommer til at stemme sammen . . . men du har altid dømt hende uretfærdig . . .“

„Ja, ja, jeg ønsker til Lykke!“ —

Rosens gjorde i denne Tid en Del Selskaber, og til et af dem slagtede Fruen blandt andet sin sidste Bajadere. Saa glad var hun.

VI.

Det var ingenlunde af blot og bar Beregning, Ida havde taget Holm. Han var for hende slet ikke „den første den bedste“, som hun nu greb, fordi hun vilde giftes. Tvært imod holdt hun saa meget af ham, som hun overhovedet kunde holde af nogen. Dette vil ganske vist ikke sige meget: hun var en kølig, udadvendt Natur med noget af en Svømmefugls oljeblanke Glathed, som glider gjennem alt og som alt glider af paa uden at efterlade dybere Spor. Men hun kunde som sagt virkelig lide Holm, havde desuden hele den halvdannede Kvindes dybe Respekt for hans Lærdom og skaffede sig af og til selv en billig Fornøjelse ved at tænke sig frem i den Tid, da Holm var blevet Professor — for det maatte han blive, mente hun — og hun kunde skrive sig *Professorinde* Ida Holm. —

Det nygifte Par laa paa Landet i Aalsgaarde. Forlovelsen, der var blevet deklareret i Maj, havde kun varet en Maanedes Tid; de havde jo intet at vente efter. —

Det var en lys, solklar Juliformiddag. Holm sad ved Vinduet med Blæk og Papir foran sig og en Pen i Haanden, men han skrev ikke. Han stir-

rede ud af Vinduet, men saa' i Virkeligheden ikke noget af det, der var uden for. Hans Tanker var i ivrigt Arbejde; der var noget, der pinte ham, og som han maatte se at faa klaret paa en eller anden Maade.

Efter Brylluppet, da de første Dages Rus havde fortaget sig, var den lærde atter vendt tilbage til sine Studier, som han i det sidste Fjerdingaar havde forsømt vel meget. Han var traadt ind igjen i sit Studerekammer som en Eneboer, der efter et halv ufrivilligt Ophold ude i Livets Tummel og skarpe Dagslys, hvor han dog har moret sig ret godt, vender tilbage til sin Hule og lige strax vel har svært ved at finde sig til Rette paa det haarde Sæde mellem de nøgne Vægge, der holder al Larm ude, og i det dæmrende, grønlig Skjær der inde, men saa efter et Par Dages Forløb ikke forstaar, at han nogen Sinde har befundet sig vel andet Steds end netop her, i Ensomheden og Stilheden. Holm var med Liv og Sjæl en studerende, en Bogorm om man vil. Det Ledemotiv, som er i ethvert Menneskelivs Melodi, og som, hvor ofte det end kan synes druknet i de mest forvirrende Modulationer, de mest fremmede og uvedkommende Koloraturer, dog altid dukker op igjen, som Sømærket over Bølgerne . . . dette Ledemotiv var i ham den aldrig mættede Higen efter Kundskab, den idelig ny og paatrængende Spørgsmaal opstillende Videlyst. Han hørte ikke til de dogmatiske Filosofer, der bygger sig et System som en Murmester et Hus og saa bor i det for Livstid som Paver for sig selv og en Skare Eftersnakkere, uden at ængstes ved Tanken

paa alle de mange, sammenstyrtede Systembygninger . . . han var væsentlig kritisk anlagt, just ikke genial, men ualmindelig ærlig og samvittighedsfuld, uafsladelig stræbende at holde Kontrol med andre og med sig selv, at ikke noget sloges fast som videnskabeligt Faktum, før det var drøftet og undersøgt fra alle Sider. For Tiden arbejdede han paa en større filosofisk Afhandling, der strejfede en Del ind paa Matematikens Omraade, og paa Bordet foran ham flød der Skrifter af Gauss, Helmholtz, Riemann og flere. Men i Øjeblikket rørte han rigtig nok intet af dem. Han tænkte paa, hvor ganske anderledes hans Ægteskab havde formet sig, end han oprindelig havde forestillet sig. Men hvorledes havde han da forestillet sig det? Det Spørgsmaal skød uvilkaarlig frem i ham i det samme. Og han maatte indrømme, at nogen bestemt Form havde han ikke givet sine Fremtidstanker den Gang, overhovedet slet ingen Form. Alt hans Ægteskab vedrørende havde staaet for ham i Solglans, og Solen ser man jo ikke lige ind i. Men han havde ogsaa den Gang været forelsket og forlovet, det vil sige beruset og higende efter at blive det endnu mere. Nu var han gift, havde været det i over en Maaned, og nu var han nøgtern. Nu saa' han klart, og han saa', at han havde taget fejl i at antage Arbejdet med at opdrage Ida for let og hurtig, ja maaske i overhovedet at tro, at dette Arbejde lod sig udføre. Dog nej! det vilde han ikke tro . . . bort med de Tanker! . . . Men trist var det at mærke, hvor forskellige de Melodier var, som han og hans Hustru gik paa, hvor

uens i Rhythme, i Tempo og i Tonart. Hendes Hovedinteresse var Theatret, og heraf væsentlig kun den Del, som vedkom hende selv: Operaen. Og selv inden for dette Omraade var hun meget begrænset. Holm forærede hende en populær tysk Musikhistorie, men hun aabnede den aldrig, skjønt hun forstod Sproget. Hun brød sig ikke om at faa noget at vide om Komponisterne; blot de Partier, der var tiltænkt hende, laa godt for hendes Stemme, var alt det øvrige hende temmelig ligegyldigt. Og mindst af alt kunde hun naturligvis fatte nogen Interesse for sin Mands Virksomhed. Det nagede ham, medens han nu sad ved sit brydsomme Arbejde, at tænke, hvorledes der aldeles intet var i det, han kunde dele med hende, at det vel nok vilde glæde hende, hvis han havde Held med sig og fik Ros af sine Kolleger, men at hun slet ikke vilde kunne forstaa, hvorfor det gik ham saaledes. Men var det ogsaa saa? Var det rigtigt af ham, saaledes strax at opgive Ævret? Burde han ikke søge at opdrage hende ogsaa i denne Retning? De Forsøg, han hidtil havde gjort, var rigtig nok ikke faldet heldig ud, men han burde vel ikke tabe Modet saa hurtig, og han besluttede at gjøre et nyt denne Dags Aften, naar hans Hustru var kommet hjem. Hun var henne hos Halds, som laa i Hellebæk; der holdtes Prøve paa en Aftenunderholdning, som skulde gives næste Dag til Fordel for nogle fattige Fiskere. Prøven vilde rimeligvis trække noget længe ud, og Ida vilde saa spise til Middag hos Halds; hendes Mand var ogsaa indbuden hertil, men havde afslaaet det paa Grund af paatrængende Arbejde.

Hun var da gaaet derhen sammen med Herman, som var kommet ind for at hente hende; han boede helt ude i Hornbæk.

Her var ogsaa noget, der pinte Holm. Dette evige Samvær med Fætteren! De kunde sidde timevis og tale sammen, eller pjatte, havde han mere Lyst til at kalde det, for det var hovedsagelig om smaa Theaterbegivenheder, Anekdoter og Sladderhistorier, om hvad den Kritiker havde sagt om den Sangerinde i hendes sidste Rolle, og hvor arrig hun var blevet, om hvem den lille ny Balletdanserinde koketterede med, om Idas og de andre Sangerinders Dragter i *Tryllefløjten*, der skulde opføres paa ny i næste Sæson ... og mer af lignende Art. Han begreb ikke, hvorledes dette kunde mere dem, men saa' og hørte, at det gjorde det, og han undredes og ærgrede sig i Tavshed. Han havde altid været meget tung og kejtet, og der var noget, der uløselig bandt hans Tunge, naar han vilde foreholde de to, at de spildte deres Tid med Pjank. Han vidste desuden, at Herman havde flere alvorlige Interesser, og han tænkte sig derfor, at Samtalerne med Ida maatte være ham en Slags Rekreation, rigtig nok lige saa ufattelig for ham som Spurvekvidder for en Ugle. Han havde dog helst set, at de ikke var saa meget sammen, især ikke spaserede saa tit med hinanden. Ikke at han var skinsyg, paa ingen Maade! men det var dog saa underligt at vide sin Kone næsten uafbrudt i en andens Selskab . . . tilmed havde han en Aften i Marienlyst Have hørt nogle Kjøbenhavnere, som ikke kjendte ham, tale om, at „Fru Holm evig og altid

rendte med denne Violinist“ . . . sligt holdt han dog ikke af. —

Aftensmaaltidet var forbi, og Pigen var ved at tage af Bordet.

„Véd du, hvem der er blevet forlovet?“ spurgte Ida, der havde sat sig hen ved Vinduet med Busy paa Skjødets.

Han sad paa den modsatte Side af Spisebordet.

„Nej, det bliver der vel sagtens en Del hver Dag.“

„Ja, men en, vi kjender . . . det er for Resten Gjø.“

„Han? Med hvem da?

„Med en Frk. v. Droste, Selskabsdame hos en adelig Familie, hvor han læste med Sønnen. Hun er tysk født, men har opholdt sig flere Aar her i Landet.“

„Hvorfra véd du alt det?“

„Fra ham selv; jeg mødte ham før . . .“

„Var hun med?“

„Nej, men hun kommer her ud i Morgen. Og tænk, saa spørger jeg, om hun er smuk. „Nej, hun er ikke smuk,“ svarer han. „Er hun da rig? „Nej, heller ikke rig.“ Saa kunde jeg ikke lade være med at sige: Men hvad er hun da? Hvortil han meget højtidelig svarede: „Hun er gammel . . . ja det vil sige, af gammel Adel.“ Jeg forsikrer, jeg var nær ved at kvæles, da han kom med det . . . men han har jo rigtig nok altid været tosset efter de fornemme . . . der er noget saa romansk ved dem, siger han . . . men hvad var

det, du vilde læse for mig? Jeg synes, du talte om noget før . . .“

„Ja, nu skal du høre, hvis du da ellers har Lyst . . .“

„Naturligvis . . .“

„Det er noget af min ny Afhandling.“

„Men er det ikke noget forskrækkelig lærd noget?“

„Aa nej, noget af det vil du nok kunne forstaa, i hvert Fald det første. Senere, naar jeg kommer til min egen Theori . . . véd du for Resten, hvad Theori er?“

„Theori? Theori? Ja, det er det modsatte af Praxis . . . der er nu f. Ex. Musiktheori . . .“

„Ja men, kan du ikke give mig en ordentlig Forklaring paa selve Ordet . . . men bare ikke en af dine sædvanlige, der begynder med: Det er, naar . . . Bøfsteg, det er, naar man er sulten.“

„Saadan noget Snak har jeg virkelig aldrig sagt . . . men lad mig se . . . (pludselig glad og ivrig) aa, nu har jeg det: Theori er Ord og Ordlyd, Praxis er Legemet og dets Dele.

Hun saa' paa ham, triumferende over sin Visdom og vis paa at faa Ros for den. Men han brast i Latter.

„Nej, hvor har du dog den Forklaring fra?“

Hun, lidt stødt:

„Er den kanske ikke god nok?“

„Meget god . . . paa en Maade, men hvor har du den fra?“

„Fra en gammel Sergeant, som underviste mig

i Dans i min grønne Ungdom ... han holdt undertiden Foredrag for os om Dansens Theori, d. v. s. om at vi skulde smile med Ynde og Anstand, naar vi nejede, og Gud véd hvad det var altsammen ... men han gav os da saa ogsaa engang den Forklaring.“

„Ja, ja, nu vil jeg dog give dig en lidt bedre.“

Det gjorde han, og saa begyndte han paa en lang Udvikling, hvis Hovedindhold var, at der havde været en Tid, hvor man ansaa Mathematiken for noget aldeles absolut, som gjaldt og maatte gjælde for alle tænkende Væsner, ogsaa f. Ex. for Guddommen, saa at den maatte mene ligesom vi, at to og to var fire, den rette Linje den korteste Vej mellem to Punkter o. s. v. Men herfra var man efterhaanden kommet bort, og man kunde nu godt tænke sig, at der var Væsner, som var saaledes konstruerede, at to og to for dem var fem, og som ikke antog den rette Linje for den korteste Vej mellem to Punkter, i det hele havde helt andre mathematiske Forestillinger end vi.

„Forestil dig,“ saaledes fortsatte Holm, „f. Ex. nogle Væsner, der levede paa en Kugleflade uden at kunne se op eller ned, men blot hen ad denne Flade. De vilde altsaa kun have de to Udstrækninger Længde og Bredde; Dybde og Højde vilde de mangle; de vilde mellem to Punkter kunne trække flere korteste Linjer, men ingen, som var den korteste, og de vilde ...“

Saa vidt var han kommet, da et Vindpust gjennem det aabne Vindu viftede et Blad af hans

Manuskript, som laa paa Bordet foran ham, ned paa Gulvet. Idet han bøjede sig ned for at tage det op, gled hans Blik tilfældig under Bordet hen til Vinduet. Han saa' da, at Ida havde faaet Busy, den tykke, klodsede Busy, til at „sitze“ foran sig paa Gulvet, og at hun lod sine Fingre spille foran dens Snude.

Han rejste sig hurtig.

„Jeg tror alligevel ikke, det kan interessere dig, det er for uklart . . . jeg vil gaa ind og arbejde lidt videre paa det . . . du gaar rimeligvis i Seng, før jeg bliver færdig . . . God Nat da!“

Hun saa' efter ham:

„Hvad mon der nu var i Vejen? Jeg sad da ganske stille, véd jeg . . . han er saa underlig i den senere Tid.“

VII.

Et aflangt, lavt Telt, utilstrækkelig og rødlig oplyst af en Del Lampetter med Stearinlys, som er anbragt rundt om paa Teltstolperne. For Enden et Orkester paa en halv Snes Mand, buldrende, skrattende og skingrende, fyldende Luften der inde med et Hav af Lumbyeske og Lecoqske Toner, der strømmer gennem Rummet og vugger de dansende paa sine Bølger.

Holm havde overværet Aftenunderholdningen og Begyndelsen af Dansen, men var saa gaaet en lille Tur; han dansede ikke og kvaltes i den hede,

støvsvangre Luft. Men nu var han kommet tilbage og stod lidt inden for Døren i en Klynge Tilskuere. Orkestret spillede en Tyrolervals. Nogle Par dansede ud og blev færdige igjen; andre kom paa Gulvet. Pludselig sagde et ungt Menneske ved Siden af Holm:

„Se de to! De stikker sgu alle de andre!“

Den lærdes Tanker havde nogle Øjeblikke været fjærnt fra Teltet og de dansende, nu fo'r han sammen og gjorde lang Hals for at se bedre.

Herman og Ida dansede ude paa Gulvet. I dette Øjeblik skiltes de fra hinanden. Hun satte Hænderne i Siden; vuggende i Hofterne fra den ene Side til den anden, af og til drejende sig rundt gled hun hen over Gulvet, seende over den venstre Skulder til Herman. Hendes kraftige Skikkelse bevægede sig saa let og smidig, som var Dansemusiken dens rette Element; den ligesom badede sig i Tonerne, hvilede paa dem, dukkede ned i dem og skød saa med en rask Drejning pludselig op imod dem, tumlende sig imellem dem som en Naja i en Hvirvel af solglimtende Smaabølger. Og under alt dette hvilede der paa hendes Ansigt, der bestandig var vendt mod Herman, et klart og funkende Smil, ikke varmt og forjættende, men sejrstolt og bydende som en Snedronnings.

Og Herman dansede lige over for hende, let og sikkert, mere dog akkompagnerende hendes Dans end selv krævende Opmærksomhed. De mødtes, dansede nogle Øjeblikke sammen, slap med den ene Arm, hun snoede sig under hans anden, og de skiltes atter. De var nu ene paa Gulvet; de

andre Par havde overladt dem det som et kampvundet Terræn.

Holm stod endnu bestandig med fremrakt Hals, ubevægelig, kun Øjnene idelig glidende efter Ida, tør og hed i Mund og Strube, martret og dog nydende.

Synet af den dansende Ida havde pustet op i Luer alle de mange Gløder af hans Kjærlighed, var steget ham til Hovedet som stærk Vin og havde slaget ham i hendes Lænker fastere end nogen Sinde. Men samtidig var en anden Følelse blusset op i ham: Skinsyge, den mest rasende, flammende Skinsyge mod denne Mand med flagrende Haar og Halstørklæde, som dansede dér foran hende og med hende, hjælpende med til hendes Triumf og nydende den, medens han selv, den kejtede, klodsede Ægtemand, stod her mellem Tilskuerne, ligegyldig for alle og overset af alle, fremfor alt af hende og ham der ude paa Gulvet!

Han kunde ikke holde det ud længere. Han puffede sig gennem Klyngen og ilede ud af Døren.

„Han fik vist ondt!“ var der en, der sagde bag ved ham.

. Ja, han havde ondt, det bitreste ondt, Mennesket kan pines af, og han løb uden at se til nogen af Siderne, lige ud, et langt, langt Stykke. Saa stod han et Øjeblik stille og saa' sig om og saa drejede han til Siden og løb ad Stien op over Marken, forbi den lille Sø med det sorte Vand, der udsendte en stram Lugt, og ind i Skoven. Han snublede over en Trærod, var ved at falde,

men fik fat i en Gren, kom atter op og løb videre.

Men naar Ulykken først har faaet Kig paa en, løber man lige saa lidt fra den som fra sin Skygge. Han sank ned paa en stor Sten, der laa paa en aaben Plet, badet i Maanelyset, og saa stak Braaden inden i ham igjen; under det rasende Løb havde den været rolig, nu jog den atter igjennem ham, idelig og idelig, regelmæssig som Pendulet paa et Ur:

Hun elsker dig ikke! Hun elsker ham! Hun elsker dig ikke! Hun elsker ham!

Han sad paa Stenen med Albuerne paa Knæerne og Ansigtet presset ned i Hænderne, aandende tungt og hørlig. Maanelyset laa hvidt og blegblaat over et lille Stykke af Stien og over Træernes sorte Blade; smalle, fine Skygger af fremspringende Kviste skar sig som fantastisk Broderi ind i det blege Lystæppe; dér hvor dette stoppede, var der bælmørkt. En tung, søvndyssende Luft rugede over det hele. Det var stille; Lyden af en Bæk, som klukkede og hviskede, rislede og randt et Steds i Nærheden, gjorde kun Tavsheden mere følelig, mere paatrængende.

En underlig Dødsighed sank ned over ham, et mat Velvære. Hans Tanker forvirredes, ligesom løb sammen i dæmrende Tusmørke, hvor ukjendte Skygger gled forbi; hans Sjæl var ikke længer i hans Legeme, den strømmede ud i Naturen rundt om, badede sig i Maanelyset, fortabte sig mellem de sorte Stammer og gled ned i Bækken, ned i det hviskende, klukkende Vand. O saa godt, saa

mildt, saa roligt i den ensomme Skov, hvor Maanelyset slumrede, og Bækken rislede og randt! Saa stille! . . . Stille!

Et Ugleskrig skar som en Pil gennem Luften og ramte hans Øre. Han fo'r sammen, hævede Hovedet og stirrede ud. Og strax var det der igjen, det grinende Spøgelse, han nu var lænket til, det var der med sit haanende Blik og sine rædsomme, idelig gjentagne Ord:

Hun elsker dig ikke! Hun elsker ham! Hun elsker dig ikke! Hun elsker ham!

Alt andet var nu brændt ud af hans Sjæl. Men dette var ogsaa nok til at fylde den, fylde den, tyngende som Bly og kvælende som Røg, pressende sig gennem alle hans Fibrer, tvingende nogle sviende Taarer frem af hans hede Øjne . . .

Han sad dér længe, knuget sammen over denne ene Tanke. Saa rejste han sig og begyndte at gaa hjemad med stive, usikre Skridt, som en beruset, der vil skjule sin Tilstand. Lyden tabte sig paa Skovstien, og Maaneskinnet var atter ene med sig selv paa den stille Plet, hvor Bækken rislede og randt . . .

Han havde lukket sig ind i det Hus, hvor han boede, og var gaaet oven paa til Soveværelset. Dér slængte han sig paa en Stol ved Vinduet uden at tænde Lys. En Tanke havde grebet ham: Herman vilde naturligvis følge Ida hjem, og de vilde saa tale om deres Kjærlighed! Han aabnede Vinduet paa Klem. Den sagteste Lyd maatte nu stige op til ham. Han vilde kunne høre hvert Ord, de sagde.

Og oven paa den Dans maatte de, kunde de kun tale om deres Kjærlighed.

Atter sad han længe éne. En ulidelig Brænden i hans Indvolde blev bestandig stærkere. Med stift stirrende Øjne, halv aaben Mund, stønnende Bryst sad han dér, ventende Afgjørelsen. Men han vidste i Forvejen, hvorledes den vilde blive.

Lyd af Stemmer nede fra Vejen. Det er dem! . . .

. . . „Nej, Marie! I Aften vil jeg ved Gud ikke høre mer om ham.“ . . . Et Par unge Piger, fulgte hjem af en halvvoxen Broder.

Atter Fodtrin . . . en enlig Mand med Stok i Haanden, hurtig og forretningsmæssig . . . igjen Stemmer . . . nogle løsrevne Ord . . . denne Gang er det dem!

Hvorfor banker det saa højt i Brystet, og hvorfor suser det inden for Panden? . . . Han kan jo intet høre . . .

„Som jeg siger: Salmiakspiritus! De véd nok, det der farer som en Syl op i Næsen, naar man lugter til det! Jeg kjender saa godt den Slags Hovedpine, De taler om, og det er det eneste, der hjælper for den . . . jeg véd nok, Deres Moder lovpriser Sedativvand, men prøv engang det andet, saa skal De se . . . men nu er vi jo ved Deres Hjem . . . det er virkelig et rart lille Hus, De bor i, . . . ja, nu siger jeg god Nat og Tak for i Aften!“

„Selv Tak! Og Tak, fordi De fulgte mig hjem.“

„Nu sover min Fætter de retfærdiges Søvn ... hils ham fra mig i Morgen! God Nat!“

. . . Ikke Spor af Kjærlighed hverken i Ordene, Tonefaldet eller den Maade, hvorpaa de trykkede hinanden i Haanden til Afsked, ikke det ringeste Tegn paa andet end høfligt Venskab! . . . En underlig, sammensat Følelse af Skuffelse, Lettelse og Flovhed overvældede ham; uden at tænke paa at lukke Vinduet rev han i en Fart Klæderne af sig, og inden Ida var naaet oven paa, krøb han i Seng. Dér smeltede hans Følelser sammen i en eneste af jublende Glæde: Hun er endnu min!

VIII.

Næste Morgen vaagnede han som sædvanlig henimod otte. Han var hverken søvnig eller træt, stod hurtig op uden at vække Ida, klædte sig paa og gik ud efter at have sagt til Pigen, at han skulde til Kjøbenhavn i Forretninger.

Luften var frisk og kvægende; den lyseblaa Himmel og det mørkeblaa Sund straaledede i Solglansen; Naturen var fuld af Livsglæde og Forjættelser. Han traf ingen af sine bekjendte paa Vejen til Helsingør — de fleste sov ud fra Dansen forrige Nat — og heller ikke paa Jærnbanen; hermed var han vel tilfreds, da han helst vilde være ene! Han trængte til at samle sig, til at lægge de sidste Dages Begivenheder til Rette for

sig. Forretningerne i Kjøbenhavn var ikke paa-trængende og nærmest brugte som et Paaskud for at tage bort, men de kunde gjerne afgjøres med det samme, og saa havde han bagefter hele Dagen saa dejlig for sig selv.

Inde i Kjøbenhavn var han paa et Par Bibliotheker og hos sin Forlægger, og da det var gjort, tog han med en Sporvogn ud til Frederiksberg og spaserede om i Søndermarken. Han satte sig paa en Bæk og betragtede Solstraalernes Spil gennem Løvet. Nogle Spurve kom hoppende lige hen til ham; flere kom til; de boltrede sig i Støvet, kvidrede og nød Tilværelsen. Ogsaa han var glad. Da han igjen gik ud fra Haven, stod der en lille Pige med nogle Skillingsblade. Han købte 3—4 Numre — de var alle fra samme Dag — og gav hende en Halvkrone.

„Men jeg kan ikke give igjen paa saa meget!“ stammede hun.

Han nikkede og smilede til hende og skyndte sig af Sted; hun stirrede forundret efter ham. Han kom tilbage til Aalsgaarde om Aftenen henad otte. Hans Kone sad ene ved Lampen og syede. Han gik hen og kyssede hende.

„Kan du gætte, hvad jeg har til dig?“ sagde han smilende.

„Marcipan?“ (det elskede hun).

„Ogsaa det!“ sagde han og satte en Æske paa Bordet; „men noget bedre og større . . .“

Hun rystede paa Hovedet.

„Disse Sange!“

Det var Webers Sange. Hun ejede nogle en-

kelte af dem afskrevne, men havde undertiden ytret, at hun gjerne vilde have dem alle.

Hun kikkede lidt i Hæftet og slyngede saa Armene om hans Hals:

„Tak, Tak! Du er saa god!“

IX.

De havde begge sovet noget længe næste Dag. Da de omsider kom op, gik hun strax ind paa hans Forslag, at tage noget Frokost med i en Kurv og gaa ud i Hornbæks Plantage.

Det var en af de faa ægte Sommerdage, vort Klima aarlig byder. Luften laa varmemættet og ubevægelig over den hvidbagte, støvdampende Landevej, over de tørstende Haver med graagrønne Buske og over det glinsende Sund, der strakte sig som et umaadeligt, langagtigt, blaahvidt Tæppe, der kun enkelte Steder slog en bred Fold, ellers var glat og blankt over alt: *Hvide Bleg* kalder Fiskerne det, naar det ser saaledes ud.

De to vandrende var trætte og varme, da de naaede Skoven. Der inde var Luften friskere, om end næsten lige saa varm som uden for. Oppe paa en Skrænt slog de to sig ned. Han laa med Ryggen mod en høj Gran, hun paa Knæ foran ham og pakkede ud af Kurven. Solstraalerne spillede ned over hendes blanke Haar og gjennem det fine Øre, der blev ganske gyldenrødt; Stillingen, hun

laa i, var yndefuld, og hans Øje fulgte med Fryd enhver af hendes Bevægelser. Busy var i idelig, om end ikke hurtig eller gratiøs Virksomhed for at gjøre sig lækker for sin Madmoder.

„Her er Sardinerne ... jeg var allerede bange for, jeg havde glemt dem! ... Det er jo dine Yndlinge!“

Hun rakte ham en paa et Stykke Brød, han kyssede hendes Fingerspidser og begyndte at spise. Da de omtrent var færdige med Maaltidet, fo'r Busy gjørende hen mod en Aabning i Buskene; et Barneskrig der inde fra svarede dens Gøen.

„Fy Busy! Kom strax her og læg sig!“ skjændte Ida.

Men Busy var just ikke saa grumme vel opdragen, den blev staaende foran Aabningen og gjøede, af og til kastende Sideblikke til Ida, om hun dog ikke nok vilde finde det passende at undersøge, hvad den i sin mageløse Paapassenhed her havde faaet Kig paa.

„Dit tossede Dyr! Jo jeg skal lære dig!“

Hun sprang hen og greb den i Halsbaandet. Inde mellem Buskene, hvor en smal Sti snoede sig, stod to Smaapiger, den ene omtrent sex Aar, den anden to-tre Aar yngre. De var fattig klædte, havde begge hvidgult Haar og solbrunede Ansigter; den yngste med sin Krøltop og sine mørke Øjne saa' noget mere opvakt ud end den ældre. „Dig ikke maa! Dig ikke maa!“ gjentog hun flere Gange, tjattende med Haanden efter Hunden. Den anden stod et Par Skridt tilbage med Hagen pres-

set ind mod Halsen og paa Nippet til at briste i Graad. I Haanden havde hun en lille Kurv.

„Vær ikke bange, Børn! Den gjør ikke noget, kom kun ud!“

Hun tog den mindste ved Haanden, men den lille Dame blev pludselig undselig og vilde nødig med, Ida maatte næsten trække hende frem fra Buskene.

Holm lo.

„Sikken et Bytte, du dér har kapret! Hvad mon det er godt til?“

„Hvad hedder du?“ spurgte Ida den lille.

Men hun stirrede ned paa Mosset, af og til skjævende op paa den store, fremmede Dame, uden at give en Lyd fra sig.

„Hvad hedder hun?“ spurgte Ida den ældre Pige.

„Karoline.“

„Og du?“

„Ida Mariane Sofie Jensen, halvsjette Aar.

„Ida? Men det er jo ligesom jeg! Det skal du have en Kage for. Og du dér, du skal have en, fordi din Stakkel ikke har faaet saadan et nysseligt Navn!“

Ungerne gnavede paa deres Kager. Hunden havde lagt sig ned, men vendte ikke Øjnene fra dem. Pludselig blev den lille modig, trippede et Par Skridt frem mod Ida og begyndte at pludre en lang Historie om „en dor, dør Hund“, som var der hjemme, „saa dor!“ . . . hun rakte begge Hænderne saa højt op i Luften, at hun vaklede og var lige ved at faa Overbalance. Ida, der var

knælet ned foran hende, greb hende med begge Hænder om Livet og kyssede hende.

„Hvis er saa den Hund? Er det din?“

„Nej!“ (meget bestemt og med ivrig Hovedrysten).

„Hvis da?“

„Malerens!“

„Saa? Bor der en Maler hos jer?“

„Ja, han maler mig; mig bliver en Engel med Vinger paa.“

„Bliver Ida ikke ogsaa en Engel?“

„Nej.“

Ida trak Søsteren i Kjolen og sagde noget om at gaa hjem, men det opbragte den lille i høj Grad.

„La' være, Ida! Ser du ikke, mig taler med den fine Dame?“

Hun sagde endnu en hel Del forvirret om Maleren og hans Hund; han lod hende ride paa den, og saa lærte han hende at danse saadan: hun begyndte at trippe rundt, sirlig løftende op i Snipperne af sit Forklæde. Ida og Holm lo.

„Hvad har du i din Kurv?“ spurgte Ida den ældste.

„Hindbær.“

„Aa, vil du sælge dem?“

„Ja.“

„Hvad skal du have for dem?“

„Tredive Øre.“

„Dér har du en Krone! Er det saa godt?“

Hun turde næsten ikke tage Pengestykket. sagde ikke noget, men stirrede længe paa det,

puttede det saa forsigtig i Lommen og tog Karoline ved Haanden. Saa trissede de af, den lille stadig vendende sig og kastende forelskede Blikke efter Kurven, hvoraf Kagerne var blevet taget. —

Holm og Ida spiste til Middag i Hornbæk Kro. Saa spaserede de lidt nede ved Vandet, og henad ni om Aftenen kom de hjem, dygtig trætte. Ida lavede The, Pigen havde faaet Lov at gaa til Helsingør den Dag. De var tørstige, men til at spise noget synderlig havde de ikke Appetit. Efter Maaltidet satte Ida sig til Pianoet. Det var ikke hendes eget prægtige Flygel, men et hæst, svagtonet gammelt Instrument med næsten Guitar-klang, som de havde lejet i Helsingør for Sommeren. Alligevel lød det ret godt, naar det kun benyttedes til Akkompagnement.

Det var Webers *Über die Berge*, hun sang. Han sad ved Vinduet og lyttede til . . . Ja, det var sandt, hvad der stod i den skjælmske Sang: det nyttede ikke at flygte fra Kjærligheden, den fulgte dog med overalt, og naar man troede den fjærnest, sad den dybt i Hjærtet og hævede pludselig sin Røst, sin søde, betagende Røst! . . .

De var gaaet op for at sove. Hun vilde lukke Vinduet, men lænede sig et Øjeblik, slaaet af Nattens Skjønhed, ud af det. Han kom hen ved Siden af hende, slyngede Armen om hendes Liv og saa' ogsaa ud. Dér stod Maanen sølvblank, højt paa den sortblaa Himmel, gydende sit Skjær over Landskabet. Enkelte nærmere Huse laa grelt skinnende med deres hvide Gavle, hvor Lysene glimtede rødlig ud gennem Vinduerne, de andre

fjærnere, Træerne og Bakkerne dukkede kun svagt og utydelig frem som sorte Bølger. Han tænkte paa, i hvilken Stemning han havde siddet her den næstforrige Nat, og han følte sit Hjerte svulme af navnløs Fryd. Han pressede hende ind mod sig:

„Du søde, du søde, elskede!“

Andet kunde han ikke sige . . .

X.

De næste fjorten Dage gik lykkelig for de to. En Dag, som han sad og skrev, kom hun ind til ham, slyngede sine Arme om hans Hals og sagde:

„Jeg har noget at bede dig om . . . aa, hvis du gjør det, bliver jeg saa glad!“

„Hvad er det da?“

„Det er, om du ikke vilde skrive lidt mindre ivrig paa det dér, og saa i Stedet for skrive noget, jeg nok skulde sige dig.“

„Lad mig da høre!“

„Ja men, du maa love mig ikke at blive vred, hvis det er noget, du ikke synes om.“

„Det lover jeg.“

„Saa skal du høre: der er Tale om, vi skal indstudere *Bortførelsen af Seraillet* nu til Vinter med mig som Konstance. Det er jo længe siden, den er gaaet, og Folk har ingen videre Interesse for den, og nu vilde jeg saa frygtelig gjerne have,

at der i Tide blev skrevet lidt om den i Aviserne, eller helst i et af Ugebladene; du véd nok, hvordan jeg mener, saadan lidt historisk om Operaen selv og særlig noget om Konstances Parti. Du har jo studeret noget Musikhistorie og kan sagtens lave saadan en Artikel sammen og faa den optaget et eller andet Sted . . . Og det var desuden saa rart, for saa kunde du senere ved andre Lejligheder skrive mere af samme Slags, og du kom i med Anmelderne . . .“

„Og det vilde være saa heldigt for min lille Frue, jo jeg forstaar det nok! Ja, ja, jeg skal se, hvad jeg kan gjøre.“

„Tak, Tak! (Omfavnelse og Kys) Og du, det vil ogsaa kunne gavne dig selv — naar du først er i med disse Tidsskrifter, er de jo nødt til at rose dine Bøger . . .“

„Tror du da ikke, de vilde gjøre det alligevel?“

„Jo, Bøgerne er naturligvis udmærkede, men . . .“

Ude af Stand til at finde en afsluttende Sætning, kyssede hun ham igjen og forlod Værelset. At hun ved sig selv tænkte, der var vist ingen, der gad læse de tørre, uforstaaelige Bøger igjennem, kunde hun jo ikke sige.

Efter at Holms ved Sæsonens Begyndelse var flyttet til Hovedstaden, skrev han en anonym Artikel om *Bortførelsen af Seraillet* og fik den trykt i et Ugeblad. Ida var glad, men snart begyndte lidt af den gamle Disharmoni at skurre frem igjen, og den blev næsten daglig stærkere. I sin Fritid

vilde hun mere sig, ikke tale alvorligt. Halds, Herman og flere andre Theatermennesker var næsten altid hos hende om Aftenen, naar hun ikke optraadte. Saa spillede de Domino, skumlede og fortalte Anekdoter, drak en Del Vin og morede sig ypperlig, men alt dette var ikke noget for Holm. Han ærgrede sig, skjændte i Begyndelsen engang imellem, opgav saa ogsaa dette og trak sig tilbage i sin rugende Misfornøjelse. Fru Rosen, som ofte besøgte sin Datter, mærkede snart, at der var noget i Vejen mellem Ægtefællerne, og søgte at optræde mæglende, men ingen af Parterne vilde give ren Besked; Ida sagde: „Lad ham surmule, naar det er hans Lyst.“ Holm trak paa Skuldrene: „Min gode Frue, De kan vist ikke udrette noget her.“ Den gode Frue græd lidt og trøstedes saa atter ved Tanken om, at saadan noget kunde jo komme i alle Ægteskaber, det gik vel nok over.

Herman havde været syg en fjorten Dages Tid; Holm havde flere Gange spurgt efter ham. Hans Studier i Musikens Historie havde ført ham en Del videre end oprindelig beregnet, han havde fattet Interesse herfor og havde alt i nogen Tid været i Færd med et lille Skrift om den tyske Musiks Indvirkning paa den danske og dennes selvstændige Udvikling; et Skrift, som han lovede sig en Del af, da det var et hidtil næsten urørt Æmne, han her i en populær Form havde behandlet. Skriftet, der kun var paa henved hundrede Sider, var allerede under Pressen, men han havde ved Læsningen af første Korrektur opdaget nogle Mangler, som skulde

rettes i anden; hertil behøvede han imidlertid Hermans Bistand. Nu var denne syg, og Trykningen af anden Korrektur maatte nødig opsættes længer; det var ærgerligt.

Saa skulde der være Middagsselskab hos Halds, hvor Holms var indbudne.

„Din Fætter kommer til Halds i Dag!“ sagde Ida ind af Døren til sin Mand, da hun kom fra Prøve; „nu er han rask.“

„Det var skam ogsaa paa høje Tid! Han skal ordentlig holde for i Eftermiddag.“

Ved Middagsbordet var der ingen Lejlighed for Holm til at komme i Samtale med Herman. Kaffen efter Bordet tog lang Tid; omsider lykkedes det dog Filosofen at faa sin Fætter trukket ind i et Sidekabinet, hvor de slog sig ned i en Sofa og gav sig til at diskutere de musikalske Æmner, Holm vilde vide Besked med. Men de havde knap talt sammen ti Minuter, før Idas Stemme lød inde fra den anden Stue:

„Hvor er min Akkompagnatør?“

„Deres Mand bortførte ham for lidt siden.“

„Saa skal han virkelig udlevere ham!“

Hun fo'r ind i Kabinettet.

„Kjære De! Her er ingen anden end De, der kan akkompagnere mig til mine store Arier, og de andre der inde vilde endelig høre *Batti, batti* og *Stella d'amor!*“

„Ja men —“

„Nu ingen ja men . . . kom med det samme!“

„Men Ida, Herman og jeg har noget at tale om.“

„Herre Gud, er det virkelig saa presserende? Kan det ikke opsættes til en anden Gang?“

Hun tog Herman i Frakkeærmet som for at trække ham ind med Magt. Han, som ikke vidste, hvor magtpaaliggende det var Holm at faa snarlig Besked, trak paa Skuldrene:

„Naa saa sløb mig da til Offerbænken!“

Holm saa' efter dem. Der var i det Øjeblik, Ida leende afviste hans Indvending, kogt et aldrig følt Raseri mod hende op i ham, han havde haft Lyst til at slaa hende, puffe hende ud af Stuen, men det hele varede kun et Par Sekunder, saa havde han atter fattet sig.

Men fra den Stund bar han Nag til sin Hustru.

XI.

Det gaar med Misstemningen mellem Ægtefolk som med visse Giftplanter: er Frøet først til Stede og har fundet Jord at spire i, udvikler den onde Urt sig med vidunderlig Hurtighed, spreder ny Frøkorn til alle Sider, strækker sine traadtynde, slangesmidige Rødder ud i alle Retninger og omgarner med dem alt, hvad der ligger i Vejen. Saaledes ogsaa hos Holms. Han havde faaet Øjnene vidt op for hendes Mangler, hendes skurrende Mangler, og nu kunde de ikke lukkes igjen, men ikke blot dette: han saa' stadig flere og flere, større og større, sneg sig med Jægervelbehag paa

Lur efter ny, gribende dem, vendende og drejende dem for arrigglad at beskue dem, samlende dem i Hobe og Bunker, sorterende dem og ladende dem danne Regimenter, som marcherede op mod hans Kjærlighed og skød den død, i Begyndelsen maaske kun skindød, men snart stendød for evig.

En Aften spillede Ida Anna i *Hans Heiling*. Holm havde længe ikke været i Theatret, men en Ven, som var Adjunkt ved en Provinsskole og for Øjeblikket opholdt sig en kort Tid i Kjøbenhavn, var kommet og havde anmodet ham om at gaa med denne Aften; Holm havde tidligere syntes godt om denne Opera, men nu ikke set den i flere Aar; han lod sig overtale og gik med.

Midt under Forestillingen, dér hvor Heiling forgjæves søger at faa Anna fra at gaa ind til Dansen, den han ikke selv kan være med i, kom Adjunkten tilfældig til at lade Øjet glide hen paa sin Ven. Han saa' ham da til sin Forbavselse sidde sammensunket forover, med Panden mod Hænderne, rystet af undertrykt Graad. Han tog Øjnene til sig igjen, men undrede sig i sit stille Sind over, hvad der i denne Opera kunde have grebet hans ellers temmelig tørre og tilbagetrukne Ven saa stærkt.

Han vidste jo ikke, at det var hans egen Skæbne, han saa' fremstillet paa Scenen. At han ligesom Heiling en Dag var traadt ud af sin dunkle Hule, havde set en jordisk Kvinde og var blevet fængslet af hende, saa han ikke længer kunde vende hjem, men maatte blive der ude i Verdens Tummel ved Siden af hende, der egentlig

kun betragtede ham som et underligt Dyr, hun havde tæmmet og lænket for sin Fod, og som vilde danse og more sig, ligegyldig for de Kvaler, han led ved at se derpaa . . . at det ikke kunde nytte at vente paa, at et længere Samliv skulde gjøre dem mere skikkede for hinanden — Heiling vilde altid være den grublende Bjærgaand, og Anna vilde altid tralle og danse. At det var bedst at skilles strax, nu da Erkjendelsens Dagslys laa ind over det usande Forhold, og at Heiling maatte ind i Bjærget igjen.

Ved Forestillingens Slutning havde Holm fattet sig; han talte paa Hjemvejen om ligegyldige Ting og sagde ved sin Vens Bopæl Farvel paa sin sædvanlige Maade. Dog forekom det Adjunkten, at der undertiden gik en Trækning gennem Vennens Ansigt, som bed han Tænderne haardt sammen.

Ida var ikke kommet hjem endnu, den Gang Holm traadte ind i sit Værelse. Han kastede sig paa Sofaen, saa' paa sit Ur og tog en Bog. Det var Stuart Mills Selvbiografi. Han lagde den atter fra sig med et bittert Smil.

„Ja, en Hustru som hans, der kunde dele alle Mandens Interesser . . . styrke ham og staa ham bi i alle Forhold . . . men hvor finder man saadanne Kvinder . . . jeg har i hvert Fald aldrig truffet dem . . .“

Der klapredes med Døre; Ida kom hjem. Han gik hen og aabnede Døren til det andet Værelse, saa at en bred Lysstrøm faldt ind i Mørket.

„Kom et Øjeblik her ind, Ida! Jeg vil tale med dig!“

„Nej, nu vil . . .“

Hun vilde fuldført: jeg virkelig i Seng! men der var saadan et underligt Udtryk i hans magre, gustne Ansigt, som han stod dér i det gule Lampe-skjær, at hun tav og gjorde, som han sagde. Han satte sig ved Skrivebordet, lagde den højre Arm paa det, drejede sig halvt om, saa han kom til at vende Ansigtet hen mod en Lænestol, hvor han gav hende Tegn til at sætte sig; hendes Ben blev bløde under hende af Angst for, hvad der skulde komme.

„Ida,“ sagde han højt, „men lidt hæst, vi maa skilles. Vi passer ikke for hinanden.“

Det gav et Sæt i hende; hun aabnede Læberne som for at tale, men der kom ingen Lyd. Alting hvirvledes rundt inden i hende, hun kunde ikke faa fat paa en eneste Tanke.

„Du har vist,“ vedblev han, „ogsaa selv længe mærket, hvor aldeles forskellige vi er, om du end ikke har gjort dig klart, at vi derfor kun kunde have Skade af at leve længere sammen. Vi kan aldrig komme til at stemme. Jeg gjør dig aldeles ingen Bebrejdelser, Fejlen er min, jeg har handlet ubesindig, taabelig . . . naa, det kan ikke nytte nu at tale om, hvad der er sket, lad os bare se at ordne, hvad der skal ske, saa godt som muligt. Du bliver vel i denne Lejlighed; den ligger i alle Henseender bekvemt for dig; jeg flytter her fra i Morgen. Du kan jo faa din Moder her ind en Tid, hvis du ønsker det . . . men det kan du naturligvis

ordne, som du selv vil. Og nu Godnat! (Han tog sit Ur frem) Klokken er halv tolv, jeg gaar hen paa et Hotel og sover dér.“

Han rakte hende Haanden; hun gav ham sin, den var kold og slap. Saa gik han ud i Mørket og Natten. Hun sad længe ubevægelig. Omsider rejste hun sig, og idet hun ligesom rystede noget af sig, sagde hun tonløst hen for sig:

„Ja, det er det bedste!“

XII.

Tre Aar efter. I det kongelige Theater spilles et Holbergsk Stykke, og Holm er gaaet der hen for engang at faa en lille aandelig Udluftning. Mellem første og anden Akt lod han sin Kikkert glide hen over Tilskuernes Ansigter og opdagede da i første Etage, hvor han selv sad, men nogle Loger fra hans Plads, et, der øjeblikkelig fængslede ham. Det var en ung Piges. Hun var temmelig fyldig og mørk, med Haaret i et Pur af smaa Krøller; ved de mange hurtige Bevægelser, hun gjorde, medens hun talte med forskellige Mennesker, der sad rundt om hende, viste hendes yppig formede Buste sig fra alle Sider, og Holm kjendte snart hver Fold, det sorte Silke kunde slaa, og hver Skygge, den opstaaende Pibekrave med det blaa Slips kunde kaste ind over den hvide Hals.

Hvad var det, der særlig tiltrak ham ved denne Kvinde? Ja, det Spørgsmaal kan lige saa lidt besvares, som det Utal af samme Art, der kunde

stilles, hver Gang en Mand føler sig greben af en Kvindes Ydre. Men vist er det, at en af den Holbergske Muses trofasteste Beundrere svigtede hende den Aften for at knæle for en mere efemer, men mere blændende Guddom.

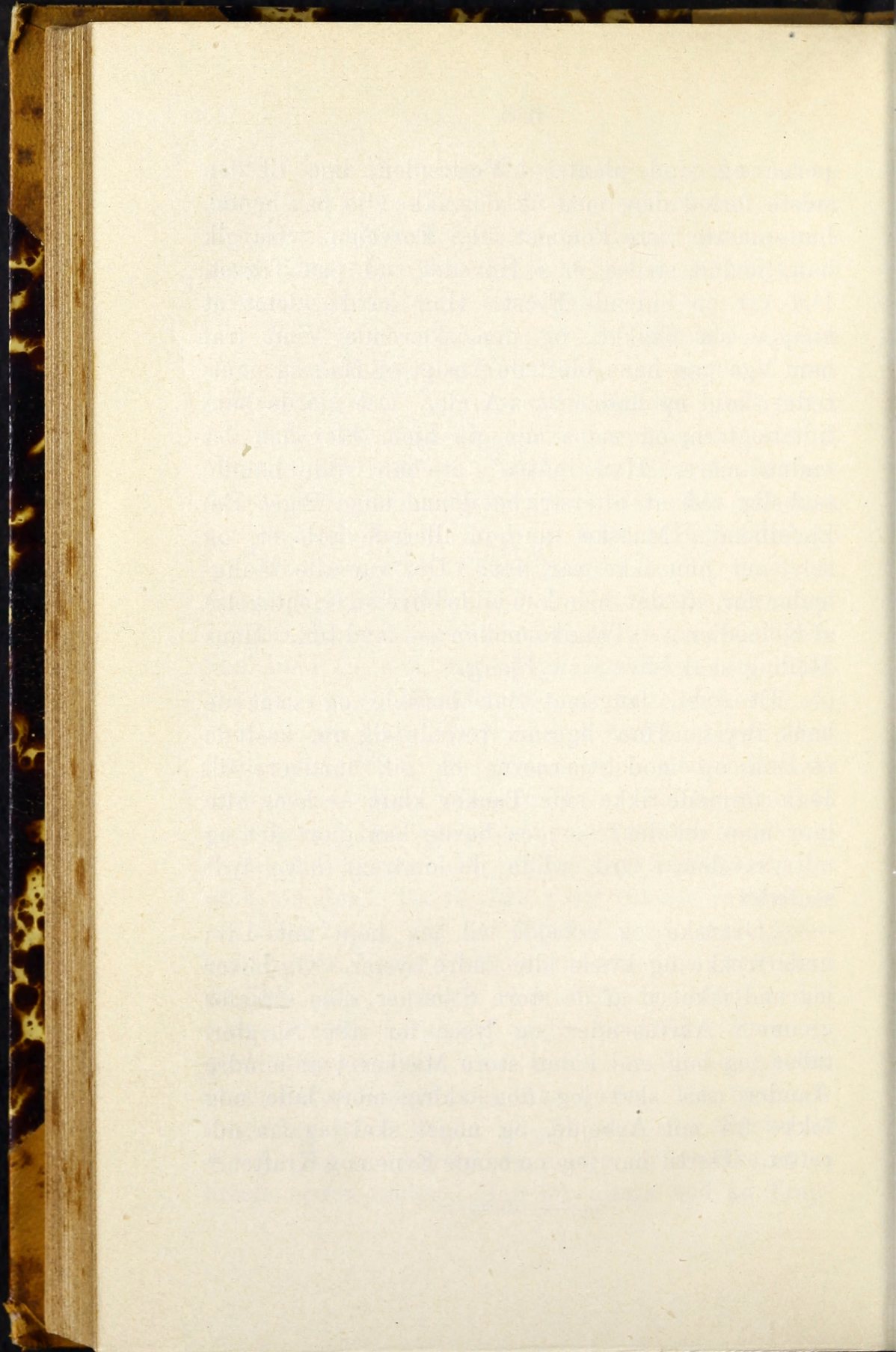
Han havde opdaget, at de Mennesker, den unge Pige talte saa ivrig med, var nogle af hans bekendte, som han vel kun sjælden saa' noget til, men som han dog nok kunde gjøre sig et Ærinde op hos en af Dagene. Saa skulde han faa at vide, hvem hun var, og der vilde nok vise sig en Lejlighed til at gjøre hendes Bekjendtskab.

Da han efter Forestillingen havde faaet sit Overtøj ved Skranken, hvor det havde været opbevaret bagved, og lige vilde til at gaa, opdagede han med ét den unge Pige lige foran sig. Hun bøjede netop Hovedet for at søge noget i sin Lomme, og Lyset faldt skarpt ned paa den elfenbenlignende Hals, der øverst oppe gled ind under det krusede Mylr af sorte Haar. En Svimmelhed greb ham. Han saa' intet, tænkte intet andet end denne Nakke, og han var lige ved at bøje sig for at kysse den. Da fik han i det samme et Skub af en ældre Dame, der var forbitret over, at han spærrede hende Vejen til Skranken efter at have faaet sit Tøj. Han tumlede et Par Skridt til Siden, den ældre Dame og nogle andre praktiske Personer gled strax ind paa hans Plads, og da han skulde se sig for, var den unge Pige borte. Han spejdede forgjæves efter hende og fik saa den Tanke at skynde sig saa hurtig som mulig for maaske at se hende neden under. Han løb altsaa ned ad Trap-

perne og stod plantet i Vestibulen, lige til den sidste forlod den, men fik dog ikke Øje paa hende, hun maatte være kommet ud i Forvejen. Saa gik han, endnu stedse ør i Hovedet, ud paa Torvet. Det var en bidende Frost. Han havde glemt at knappe sin Frakke, og den skærende Vind traf ham lige paa hans blottede Ansigt og Hals og smuttede iskold op under hans Arme. Det gjorde ham lidt nøgtern, og mens han gik hjem, blev han det endnu mere. Han indsaa', at han vilde handle taabelig ved at efterstræbe denne unge Piges Bekjendtskab. Maaske var hun allerede forlovet, og selv om hun ikke var det? Der var alle Muligheder for, at det hele kun vilde blive en Gjentagelse af Komedien — Tragikomedien — med Ida. Hans Heiling skal blive i sit Bjærg.

Et dybt, langsomt Suk hævede og sænkede hans Bryst. Han ligesom rettede sig op, kastede et Blik op mod Stjærnerne og gik hurtigere til. Han formede ikke sine Tanker klart — hvor ofte gjør man vel det? — men havde han gjort det og udtrykt dem i Ord, vilde de omtrent have lydt saaledes:

„Granske og arbejde vil jeg hele mit Liv; undertrykke og kvæle alle andre Lyster. Og bliver jeg end ikke en af de store Stjærner, som straalere gennem Aartusender og lyser for alle Slægter, taber jeg mig end i den store Mælkevej af mindre Aander, saa skal jeg dog aldrig mere lade mig lokke fra mit Arbejde, og noget skal jeg faa udrettet. Dertil har jeg nu baade Evnen og Kraften.“

HVOR STYRKEN LAA.

(1880).

HVOR STYRKEN LAA

(1880)

Hvor Styrken laa.

I.

Det var langt over Midnat, men endnu tænkte aabenbart ingen af de tre Mænd, som sad ved det store Bord i Hotellets Gjæstestue, paa at bryde op. Gassens gule Skjær, som oplyste deres Ansigter, vilde ogsaa have ladet enhver indtrædende se, at de befandt sig vel, hvor de var. Hver havde en Toddy foran sig; de to, noget ældre og sværere, havde lænet sig tilbage og lod af og til Røgen fra deres Cigarer svæve opad i blaa, hurtig bristende Ringe; den tredje, yngre og smækrere, med store blaa Øjne og tykt, lyst Overskjæg, studerede bøjet over Bordet med megen Iver Berlingskes Aftenavis. Pludselig kom der et Udbrud fra ham.

„Nu har jeg det!“

„Hvad for noget?“

„Det, vi skal slutte denne Aften med paa en passende Maade.“

„Jeg synes sgu, dette (med en Klingren med Theskeen mod Toddyglasset) „er overmaade passende — men lad høre!“

Den lysskjæggede læste op af Avisen:

„En ældre Herre ønsker Rejseselskab til Schweiz. Man bedes henvende sig i Møllers Hotel No. 23.“

„Møllers Hotel?“ spurgte en af de andre.

„Ja, det vi for Øjeblikket opholder os i.“

„Men hvad saa? Hvad er det for en lys Ide, du har faaet?“

„Kan I ikke gjætte?“

„Næ . . . lad mig se . . . næ, det er sgu ikke godt at vide, hvad du kan finde paa.“

„Nej især for jer, som aldrig finder paa noget . . . men jeg skal være barmhjærtig imod jer og stille jeres Videbegjærighed! Altsaa, jeg har faaet den smukke og efterlignelsesværdige Tanke at henvende mig til Manden nu strax. Avertissementet er først kommet i Bladet nu i Aften, tænk saa, hvor det maa glæde ham, at saadan tre nette unge Mennesker som vi saa hurtig tager Notits af det. Ja for I skal naturligvis med.“

„Ja Tak den, som byder,“ sagde den ældste af de to andre, „det kommer da rigtig nok an paa, hvad du har i Sinde.“

„Nej hør ham!“ raabte Mandrup og lo med sin høje Latter, „jeg tror sandt for Dyden, han faar Skrupler! Myrde Manden vil jeg ikke, det kan du være rolig for, og saa for Resten — har du ikke tit nok svoret at ville følge mig gjennem tykt og tyndt, og har du ikke gjort det og staaet dig ret godt ved det?“

„Jo — aa jo . . . ja, ja, lad gaa da!“

„Kom saa!“ sagde Mandrup og rejste sig.

Han tog et Lys, tændte det, og gik ud af Døren. De to andre fulgte efter.

Oppe paa første Sal standsede Føreren ved en Dør, hvor der stod et Par Ankelsko udenfor.

„Her er det!“ sagde han.

Saa bankede han paa — der hørtes ikke en Lyd. Han aabnede Døren og traadte ind. De andre bagefter.

Henne i Hjørnet begyndte noget at røre sig mellem en stor Sengs Dyner, og et Hoved med Nathue paa lettedes lidt op fra Pudene — der viste sig et rynket Ansigt med et Par Øjne, som syntes ikke at kunne komme helt op og missede krampagtig mod Lyset.

„Hvad . . . hvad er det?“ lød det derpaa med en Røst, der havde noget aandeagtigt ved sig — den var endnu ikke ganske ude af Søvnens Riger.

„Ja maa jeg først spørge Dem,“ begyndte den blonde, „om De er den ældre Herre, der har averteret om Rejseselskab til Schweiz?“

„Jo, det er mig.“

„Naa, ja det tænkte jeg nok, og det er i den Anledning, jeg kommer her med mine Venner . . . vi syntes nemlig, at da vi dog var her paa Hotellet, vilde vi gaa op og sige Dem, at det gjør os meget ondt, men vi kan des værre ikke have den Fornøjelse at ledsage Dem . . .“

„Naa ikke? Det var da kjedeligt.“

„Ja, vi beklager det ogsaa meget, for vi kunde ellers ganske vist have haft det gemytlig sammen . . . men det er der nu ikke noget at gjøre ved,

og saa vil vi da trække os tilbage og bare bede Dem undskylde, at vi har gjort Dem Ulejlighed . . . men vi syntes dog, De burde vide . . .“

„Gud bevares . . . det er en Skam . . .“

Den ældre Herre med Nathuen var endnu halvt sovende og helt fredelig, men pludselig, ligesom de tre efter at have sagt Godnat var ved at gaa ud af Døren, gik det op for ham, at han havde spillet en ufrivillig Gjæsterolle i en Farce, og med Udraabet: „Hvad er det for noget Satans Sludder at komme her og sige, de ikke kan tage med?“ fo'r han ud af Sengen, greb Ildtangen og løb ud paa Gangen. De andre var imidlertid i en Fart rutsjet ned ad Trappen og nu allerede ude paa Gaden. Saa langt turde den let klædte Hævnens Engel dog ikke følge dem, saa han maatte brummende trække sig tilbage igjen og nøjes med at fortælle Dynerne om sin Vrede.

II.

Anføreren for hint natlige Hærværk i Møllers Hotel hed Hans Mandrup. Han var eneste Barn af en tidlig afdød Fader, der hørte til en Sidelinje af en af vore ældre adelige Slægter. Moderen var en borgerlig, Datter af en Major, som efter at være bleven pensioneret havde opholdt sig i mange Aar, lige til sin Død, i en Garnisonsby, hvor han til Trods for sine smaa Indtægter førte et meget sel-

skabeligt Hus. Man sagde — men man siger jo saa meget —, at der hos den gamle, joviale Major med den larmende Latter og de drøje Vittigheder blev spillet meget og højt, at Værten selv til syvende og sidst var den, der tog Profitten, og at Gjæsterne tilgav ham dette Held, denne sjældne Dygtighed, eller hvad man nu vil kalde det, paa Grund af hans Datters Elskværdighed. Hendes skønne Øjnes Glans var, alt vel overvejet, nok de Dalere værd, der trillede over det grønne Bord i den graahærdede Krigers Lomme.

Der ymtes, ja taltes endog somme Steder højt om, at et Par unge Lieutenanter havde brændt sig vel stærkt paa disse Øjnes Straaler, men at de, Gud véd hvorledes, dog var blevne afholdt fra at gjøre det sidste Skridt til formelig Forlovelse, og bag efter havde været glade derover. Et Ord hvasket i Øret af en Kammerat paa rette Tid og Sted kan jo gjøre meget, især hvis dette Ord ledsages af Fremvisningen af en eller anden Souvenir eller endog et Brev, som til Punkt og Prikke ligner et, man har liggende ved sit Hjærte, lige saa duf-tende Papir, lige saa glødende Ord . . .

Hvorom al Ting var, forlovet rigtig blev Major-datteren først, da den indskrænkede, skikkelige, lidt fordrukne Peter Mandrup kom til at ligge i Garnison dér i Byen og blev en stadig Gjæst i det muntre Hus, hvor man spillede saa højt. Han tabte dér mer end nogen anden, han tabte hele sit Hjærte for bestandig. Hun kunde gjøre med ham, hvad hun vilde, og foreløbig fik hun ham til at forlove sig med hende. Kammeraterne advarede

ham, og det var nær kommet til Dueller i den Anledning. Det jævnedes dog, og man nøjedes med at trække paa Skulderen bag Mandrups Ryg.

Som om Himlen vilde vise, at den billigede Hr. Peters Valg, lod den ham nogle Maaneder efter hans Forlovelse arve en Gaard, der vel ikke gav fyrstelige, men dog ret anselige Indtægter. Han tog saa sin Afsked fra Hæren, giftede sig og gav sig til at være Landmand. Det gik kun saa som saa, han levede imidlertid og endda ret vel tilfreds; hans Kone gav ham da heller ikke Anledning til andet. Til Trods for alle Spaadomme opførte hun sig som et Mønster for Hustruer. Hun var en venlig og livlig Værtinde for de mange Gjæster, der strømmede sammen under hendes Mands Tag; Koketteri kunde ikke den mest skarp-synede beskyldte hende for. Følte hun, at der under hendes Mands Godmodighed laa en Del Raahed, der ved given Anledning kunde bryde frem med ødelæggende Voldsomhed, og var det denne Følelse, der bød hende at være forsigtig, eller var det ikke snarere den Trang, som næres af de fleste Mennesker, der kommer fra halve og usikre Forhold over i klare og sikrede, Trangen til i hvert Fald for en Tid at vise sig selv og andre, at de kan te sig i disse ny Forhold, er dem værdige? Maaske var det lidt af begge Dele, og maaske var det heldigt, at Peter Mandrup døde knap fire Aar efter sit Bryllup af en Blodprop. Han var da endnu glad ved sin Kone — hvem véd, om han vilde have været det efter et langvarigere Ægteskab. Ikke at hun efter hans Død faldt til-

bage i gamle Synder eller hengav sig til ny: nej, men hun syntes at have faaet nok af en Husmoders ordnede og pligtfyldte Liv, og hun tilbragte fra nu af den største Del af Aaret i Kjøbenhavn, nydende de Fornøjelser, Hovedstaden bød hende. I Begyndelsen havde hun stedse sin smukke, lille Dreng, den krøltoppede Hans, hos sig; senere blev det anderledes. Netop fordi hun virkelig holdt af Barnet og ingenlunde var dum, indsaa' hun, at det ikke havde godt af det urolige Liv i Hovedstaden, og hun sendte det saa til en Familie i Christiansfeld, som var bleven hende anbefalet. Dér besøgte hun undertiden sin Søn, var hos ham et Par Dage, kyssede og knugede ham og tog saa atter til Kjøbenhavn. Men engang, da hun i næsten et Aar ikke havde været hos ham, fandt hun ham ved Gjensynet saa smuk og fortryllende, at hun tog ham med sig, da hun rejste. Han var den Gang syv Aar og blev nu to Aar i Kjøbenhavn, i hvilken Tid der fra hans Moders bekjendtes Side gjordes alt for at ødelægge ham. Hun saa' det, søgte at afværge det, erkjendte sine Bestræbelsers Afmagt og rejste saa pludselig en Dag med Hans over til sin Gaard i Jylland. Nu vilde hun blive dér og opdrage sin Søn exemplarisk.

Des værre er Viljen ikke altid nok i denne syndige Verden. Fru Mandrup havde den saa god som nogen, men den slog ikke til. Hvor skulde hun ogsaa have lært, hvordan Børn bør opdrages? Ganske vist i hvert Fald ikke hos sin Fader.

Ingen skal kunne sige, tænkte hun ved sig

selv, at jeg forkjæler mit Barn. Saa behandlede hun det med en unødvendig og overdreven Stræng-
hed, der vel undertiden brødes af voldsomme Øm-
hedsudbrud, men saa atter toges op med fornyet
Iver. Og hun udfandt den ene Sindrigheid efter
den anden for at kue den Lyst til Fornøjelser, som
hun forudsatte hos ham, da hun kjendte den hos
sig selv. Han skulde lære at beherske sig, at
kunne finde sig i at undvære, sagde hun, og saa
arrangerede hun Optrin som dette:

Det var paa Hans's Fødselsdag. Moderen
havde lovet ham en lille Ridehest, som det var
hans højeste Ønske at eje. Saa paa denne Dag
sagde hun til ham:

„Nu skal du faa den Hest, jeg saa længe
har lovet dig; efter Bordet skal den være ude i
Gaarden.“

Hans kunde næsten intet spise den Dag, og
han syntes, Moder var saa frygtelig længe om sin
Suppe — og sikken et stort Stykke Steg, hun dog
tog paa sin Tallerken, naar skulde hun mon blive
færdig med det! Hun blev det dog omsider,
Desserten slap man ogsaa over, og saa gik de to
sammen ud paa den store Stentrappe, der førte ned
til Gaarden.

Dér kom Kresten Staldkarl trækkende med en
lille, musegraa Hest. Sikken et rask lille Dyr, og
saa den flunkende ny Sadel! og det nydelige
Bidsel! Hans's Øjne funklede, og han var helt
rød i Hovedet. Han var løbet fra Moderen ned
til Hesten og gik nu rundt om den, betragtede
den fra alle Kanter, frydende sig i Bevidstheden

om at eje det prægtige Dyr. Han stod just og klappede det paa Siden af Halsen, da hans Moder sagde ned fra Trappen med høj Stemme:

„Saa, Kresten, nu er det nok! Træk saa Hesten bort igjen.“

„Men maa jeg da ikke ride paa den lige med det samme?“ sagde Hans i en bønlig Tone, idet han sendte Moderen et Blik, som hun kun kunde modstaa, fordi hun troede, at hun i dette Øjeblik handlede som den viseste af alle Børneopdragere.

„Nej,“ sagde hun, „du maa hverken ride paa den nu eller nogen Sinde senere. Jeg har gjort dette her for at vænne dig til at beherske dig selv, lad mig nu se, du er en rask Dreng og ikke lader dig mærke med noget.“

Men Hans var ingen rask Dreng ved denne Lejlighed; han gav sig først til at tudskraale, og siden satte han sig ind i Stalden og blev ved at stirre paa den lille Hest. Til sidst maatte hans Moder lade Staldkarlen trække ham ud, men han sparkede og bed, og i over en Uge sagde han ikke et Ord til sin Moder.

. . . Det er rimeligt, at denne Opdragelsesmethode vilde have vist sig særdeles virksom i Retning af at ødelægge det gode, der var i Hans, hvis den var blevet fulgt i en længere Aarrække. Fru Mandrup døde imidlertid, da Hans var tretten Aar, og saa blev han af sin Formynder sendt til Sorø Skole. Noget synderligt Udbytte af Underdervisningen her havde han ikke; det var dog et stort Gode, at han nu var sluppet for sin Moders Opdragelse. En Del Skade havde denne rigtig nok

allerede foraarsaget, især havde den naturligvis ægget og skærpet de Drifter til at skeje ud, som Drengen havde arvet. Det var da ikke at undres over, at han allerede de sidste Aar i Sorø kom i Ry for Lyst til at solde. Og da han saa var bleven Student med tredje Karakter og kom til Kjøbenhavn for at læse til statsvidenskabelig Examen, blev han en af de vildeste i en Kreds af unge Mennesker, der satte større Pris paa et godt Glas Vin end en nyttig Bog og morede sig bedre paa en gemytlig Knejspe end i en elegant Selskabssal.

Det var Mandrups Formynder, en stiv og gammeldags Prokurator, der havde sat igjennem, at han var bleven Student og havde taget fat paa Statsvidenskaben. Saa snart imidlertid den unge Mand var bleven myndig, sagde han Farvel til Studeringerne, der selvfølgelig ikke endnu havde ført til nogen Examen, og tog hjem til sin Gaard i Jylland. Han var kjed af Hovedstadslivet; den gamle Vennekreds havde efterhaanden opløst sig, og de, der søgte at komme til at danne en ny om Mandrup, lagde lidt for øjensynlig an paa hans Pengepung. Han vilde nu prøve Livet paa Landet. I Grunden blev det for ham ikke synderlig anderledes end det i Kjøbenhavn. Dér Studenter og Officerer, her Proprietærer og Forpagtere at svire med — det var hele Forskjellen.

Omegnens adelige Familier havde Mandrup stadig mindre og mindre at gjøre med. Han kunde vanskelig og aldrig ret længe ad Gangen bøje sig ind i Etikettens Former, og han havde desuden en

meget generende Vane, nemlig den at sige Folk Sandheder — eller Grovheder, det kommer om-trent ud paa ét — saa snart han fik lidt i Hovedet. I saa Tilfælde tog han intet Hensyn til, om det af en eller anden Grund kunde være ham vigtigt at staa sig godt med den paagjældende: han sagde lige ud, hvad han tænkte, og bar saa siden Følgerne — som han selv sagde: med en knusende Ro. Hvor vidt hans Færd var knusende for andre, er tvivlsomt; vist er det, at én Ting blev knust ved den: hans gode Navn og Rygte. Han, der i Virkeligheden ikke var en Smule værre end mange pæne unge Grever og Baroner, der slaar deres Folder i Hovedstaden og kun passer at holde lidt mer paa Skinnet, han omtaltes efterhaanden næsten udelukkende med Afsky og Foragt. Det vil sige af sine Standsfæller. Hans undergivne holdt meget af ham. Ganske vist kunde han bruse op og skjælde ud; helt sikker for Prygl var man heller ikke i hans Tjeneste, men i det store og hele fandtes der kun faa saa gavmilde og overbærende Herremænd som han.

I Grunden var Mandrup godhjærtet og ærlig, og det var et Fællestræk for de mange Historier, der fortaltes om ham, og hvoraf hin fra Møllers Hotel kun er en af hundrede lignende, at de alle var mer overstadige og kaade end egentlig ondskabsfulde eller brutale. Det kunde falde ham ind, allerbedst som han red en Tur med et Par Venner, at tage en gammel, fattig Kone, han mødte, op paa Hesten, og saa jage med hende i

strakt Karrière hjem til sin Gaard — men hun gik da heller ikke der fra uden et Par Daler i Lommen, og i Grunden havde hun jo ingen Overlast lidt.

Han red ogsaa engang med en Ven op til en Landsbykjøbmand en Mils Vej fra sin Gaard og købte en Mængde broget Tvist og to Flødekander af slebet Glas. Tvisten flettede de gale Mennesker ind i Hestenes Manker, og Kanderne bandt de i Halerne paa dem og red saa en lang Tur i Omegnen og hjem igjen til Gaarden med den Stads — Folk, der saa' det, lo jo ad det, nogle forargedes . . . : naa Herregud, noget ondt var der da ikke i det!

Alligevel, med alt det, at Mandrup morede sig efter Lyst og Lune og lo ad sine Standsfællers „Abekatterier“, som han kaldte deres Uvilje mod ham, saa kunde det dog ikke undgaas, at han mer og mere blev ilde ved sin Stilling. Dem, han svirede sammen med, følte han sig overlegen, baade fordi han i Grunden endnu havde noget Stands-hovmod i sig, og især fordi han faktisk var klogere end de, gjennemskuede deres Kryben for hans Penge og gode Bord og væmmedes derved. Samtidig gik det daarligere og daarligere med Gaardens Drift; selv kunde han naturligvis ikke passe den, og hans Forvalter var en udulig Person, der tilmed bedrog ham. Han vidste dette, men vilde intet gjøre derved, væsentlig maaske, fordi han først var bleven gjort opmærksom derpaa af en Mand, han ikke kunde lide og ikke vilde lade sig raade

af. Saa svirede han bare værre og værre, og Folk rystede ivrigere og ivrigere paa Hovedet, naar hans Navn nævntes.

III.

Engang hed det sig pludselig, at Mandrup var i Færd med at blive et „ordentligt“ Menneske. Der var virkelig noget om det, og Grunden maa søges i følgende:

Paa hans Gaard havde der i noget over et Aars Tid tjent en Pige, som dér paa Egnen gik under Navnet „sorte Kristiane“; fordi hendes Øjne, Bryn og Haar var ualmindelig mørke. Der var noget underlig sky og indesluttet over den Pige, men dygtig var hun til sit Arbejde. Karlene holdt ikke af hende; hun var storsnudet, sagde de, og med en vis Ret, for hun dansede næsten aldrig med ved Gilderne, vilde ofte slet ikke være til Stede ved dem. Saa sad hun hellere hjemme hos sin Moder, en gammel Husmandsenke, den eneste levende af hendes Familie, og syede og hørte paa Moderens Fortællinger. Hun kunde mange; hun havde i sine unge Dage tjent hos en af vore store Godsejere, hvor det var gaaet muntert til. Den unge Piges Tanker syslede gjerne med de brogede Billeder, Moderens Ord manede frem, de var saa smukke; Skade kun, hun aldrig skulde faa nogen tilsvarende Virkelighed at se!

Nu, efter at Kristiane var kommet til at tjene hos Mandrup, besøgte hun sjældnere og sjældnere sin Moder. Denne spurgte om Grunden, men fik undvigende Svar.

„Jeg har saa meget at bestille,“ hed det, eller „Vejen her ned er saa daarlig“ eller saadan noget lignende.

Moderen var ikke tilfreds med disse Svar, men hun kjendte sin Datter og vidste, at naar hun ikke vilde ud med Sproget, var hun saa fast lukket som en gjerrigs Pengeskrin. Hun frittede altsaa ikke mere og trøstede sig med, at med Tiden fik hun nok det hele at vide.

Det gjorde hun ogsaa, men ikke til sin Glæde. Det var en Aften, den gamle Kone sad ene i sin lave, fattige Stue og kartede Uld. Hun havde ikke set Kristiane i over fire Uger og i al den Tid kun en eneste Gang faaet Bud fra hende gennem en Bissekræmmer, der havde været paa Herregaarden, og som Kristiane havde bedet sige Moderen, at hun havde det godt, kun var hun kommen til at støde sin ene Fod, saa hun ikke for det første kunde gaa den lange Vej hjem. Dette var nu allerede en Uges Tid siden, og den gamle blev stedse mere ængstelig for Datteren.

„Der maa stikke noget under!“ mumlede hun pludselig, idet hun lod Karterne synke ned i Skjødets og stirrede ind i Tællepraasens rødgyldne Flamme, der stod foran hende paa det lille Bord.

„Der maa stikke noget under!“

Det var en i Tankerne foretagen Gjennemgang af alle Besynderlighederne ved Kristianes Færd i

det sidste halve Aars Tid, som Moderen sluttede med disse Ord. Og hun sagde til sig selv, at hun næste Dag vilde skaffe sig Underretning om, hvordan det hang sammen, ved selv at gaa til Herregaarden, hvor knap Tid hun end havde dertil.

Lyden af Skridt udenfor fik den gamle Kone til at løfte Hovedet og lytte efter. Hvem kunde det være paa denne Tid?

En Haand famlede ved Dørklinken, og et Øjeblik efter blev Døren lukket op. Den gamle Kone havde rejst sig og stod nu ude paa Gulvet, med Hænderne hængende ned ved Siderne, stirrende hen mod Døraabningen. Dér var Kristiane, som hun netop havde tænkt paa. Men hun var jo helt graagul i Ansigtet, og hvorfor havde hun slaaet Øjnene ned og blev staaende dér uden at sige noget?

„Men Kristiane dog, hvad . . .?“

Men Datteren afskar Moderens Spørgsmaal. Stadig med nedslagne Øjne gik hun, tungt og som i Søvn, de Par Skridt hen over Gulvet og kastede sig ind mod den gamle Kone, næsten faldt over i hendes Arme. Moderen traadte tilbage, dragende Datteren med sig, og satte sig paa den Stol, hun for lidt siden havde rejst sig fra. Men hun stod næsten lige strax op igjen, skød Kristiane, der var sunket i Knæ, lidt fra sig, og sagde i en haard Tone:

„Naa saadan hænger det altsaa sammen? Derfor var det, at Frøkenen (med en Vrængen paa dette Ord) ikke kunde komme hjem til sin

Moder? Jo, du er en fin en, er du, en rigtig fin Frøken! Men nu er jeg god nok, ikke sandt? Naar du har gaaet der oppe og leget Kjærest med en af de fine Herrer, og han er bleven kjed af dig, saa kan du nok komme hjem til mig! Pyh! saadan en Tøs! Gud naade mig stakkels Kone, hvor har jeg dog faaet saadan et Barn fra? Har jeg ikke altid holdt dig til det, som rigtigt var, og til Velanstændighed og Gudfrygtighed, hvad? Svar mig!“

Hun ruskede den knælende i Armen; der kom som Svar nogle Lyde, som man kunde tage for, hvad man vilde. Den gamle vilde begynde igjen paa sin Straffetale, men saa hævede Datteren Ansigtet, det stakkels smertefortrukne Ansigt, op mod hende. Der var saadan et sky og bønligt Blik i disse store, mørke Øjne, noget som et flakkende Lys, der er ved at gaa ud, men saa gjerne vil leve lidt endnu . . .

Og Moderen kunde ikke blive ved at skjænde over for dette Blik; hun tav og begyndte at stryge Datteren hen over Haaret. Saa lod hun hende rejse sig fra Gulvet, satte sig med hende paa den store Kiste, der stod, og saa begyndte der en Samtale mellem de to, først stødvis, af og til afbrudt af Hulken fra Datteren, til sidst jævn og rolig, dæmpet henglidende . . .

IV.

Den Gang Kristianes Moder ved at se Datteren gaa hen over Gulvet opdagede hendes Tilstand, grebes hun af en stærkere Harme og Sorg, end adskillige af hendes Stand i lignende Tilfælde vilde have følt. Der er Egne i Danmark, hvor kun de færreste Kvinder har Ret til at bære Myrtekransen, naar de gaar til Brudeskamlen, og hvor hverken de selv eller deres nærmeste savner denne Ret synderlig. Den Egn, hvor Mandrups Gaard laa, hørte til disse, men netop derfor havde Kristianes Tilbageholdenhed over for Karlene været hendes Moders Stolthed. Den gamle havde oprindelig tænkt sig sin Stilling i Livet en Del mindre beskeden, end den var bleven; der havde været en Tid i hendes Ungdom, hvor en kjon og flot Herregaardsskytte havde gjort svær Kur til hende. Det var nu rigtig nok ikke blevet til noget, men hun havde dog altid ment, at hun stod adskillig højere end andre Husmandskoner, og hun havde ladet sine Omgivelser dette mærke saaledes, at de havde givet hende Tilnavnet „den stolte“. Stolt var hun ogsaa, stolt af sig selv og af den kjønne Datter, der ikke lignede de andre Bønderpiger og nok med Tiden skulde komme højere paa Straa end de . . .

Og saa kom Datteren hjem i denne Tilstand!

Den gamle havde strax tænkt, at det ikke kunde være nogen almindelig Bondekarl, Kristiane havde indladt sig med, og hun havde gjættet rigtig.

Kort efter at den unge Pige var kommen i Mandrups Tjeneste, havde hun tiltrukket sig hans Opmærksomhed, og saa . . . var det gaaet, som det saa ofte gaar.

Dog noget anderledes. Den Følelse, Mandrup nærede for Kristiane, var mer end Pasjaens for en hvilken som helst smuk Slavinde. Denne tavse unge Pige, der saa uforbeholdent havde hengivet sig til ham uden at forlange andet end hans Kjærlighed til Gjengjæld, og som stadig passede sit Arbejde og aldrig over for sine Medtjenere lod sig mærke med, at hun stod i Gunst hos Herren — hun var ham noget nyt, en Fremtoning, han ikke tilforn havde truffet paa. Han mærkede det tydelig: hun elskede ham virkelig, og han mærkede tillige, at han følte mer og anderledes for hende end for nogen anden Kvinde. Saa kom det Tidspunkt, da hun ikke længer kunde skjule sin Tilstand og tyede hjem til sin Moder. Hun blev dér med det samme, og nu opdagede Mandrup, at han ikke kunde undvære hende.

En Aften kom han ridende ned til det lille Hus, hvor hun boede, og bankede paa Døren. Moderen aabnede den øverste Halvdør og lod en Lygtes vifteformede Lysskjær falde ud over Rytterens statelige Skikkelse. Han saa' godt ud, som han sad der paa den sortbrune Hest i den stramme lysegraa Ridedragt med de lange Støvler og den lille Hat lidt ned i Nakken, ret et Billede paa Livskraft og Sundhed. Moderen begreb, at hendes Barn havde kunnet lade sig daare af denne Mand. Tillige indsaa hun strax, at han var kommen for

Kristianes Skyld, at her maatte kunne vindes Fordele . . . og hun spurgte:

„Er det Herremanden, om jeg tør spørge?“

„Ja.“

„Vil I mig noget?“

„Nej ikke jer selv . . . jeg vil høre til jeres Datter.“

„Naa, ja hende er det kun smaat med . . . vi sidder trangt i det, og hun er saa farlig syg . . .“

Uden at sige noget trak Mandrup en Pung op af Lommen og tømte dens Indhold i den gamles fremrakte Haand. Det glinsede saa blankt, der var nye Specier iblandt — den gamle nejede og mumlede nogle Taksigelser.

„Lad mig saa se Kristiane!“

„Vorherre bevares, det kan vist ikke gaa an . . .“

„Jeg vil se hende.“

Og han sprang af Hesten, rakte Konen Tøjlen, rev den nederste Halvdør op og gik ind. Hans Sporer klirrede; han var alt for stor og svær til den lille osende Stue. Henne i en Alkove oven paa et Dynebjerg og under et andet laa Kristiane. Hun sov. Hendes Mund var halv aaben, Ansigtet gulblegt, tunge Sveddraaber paa Panden, de sorte Haar klæbede glinsende fast ved den.

Han stod nogle Øjeblikke tavs og betragtede hende. Saa vendte han sig og sagde:

„I Morgen sender jeg min Vogn efter Kristiane, hun skal bringes op paa Gaarden.“

Og uden at høre efter den gamles Svar, svang han sig atter paa Hesten og red bort.

Kristiane var saa syg, at de kunde gjøre med hende, hvad de vilde. Hun blev bragt op paa Herregaarden og fik et godt Værelse og den bedste Pleje. Nogle Dage senere kom der et Dregebarn til Verden. Det havde nær kostet hende Livet, men hun gik det dog igjennem.

Dagen efter blev det hende for første Gang klart, at hun var paa Herregaarden. Hun vaagnede op paa Formiddagen efter en langvarig, dyb Søvn og saa' sig om. Sengen, Værelset, Møblerne — alt det, hun under sin Sygdom havde set som i Drømme, det var der jo endnu i det fulde, klare Dagslys; hun kunde tage og føle paa det . . .

Hun havde rejst sig halvt op i Sengen og stirrede vildt omkring sig. I det samme kom Moderen frem bag et Skjærmbælt og strakte Hænderne ud efter hende.

„Men læg dig dog ned, Kristiane!“ sagde hun ængstlig.

„Det er jo paa Herregaarden, jeg er?“ spurgte Kristiane uden at agte paa Moderens Ord.

„Ja . . . ja det er det jo . . .“

„Jeg vil ikke være her, du skal sørge for, jeg kommer hjem i Dag.“

„Men tænk dig dog om, Kristiane, det er jo dumt . . .“

„Ja, det er lige meget, jeg vil ikke være her.“

Moderen fik pludselig et Indfald. Uden at sige noget skyndte hun sig ud af Værelset og kom lidt efter tilbage med Mandrup. Han gik lige hen

til Kristiane og rakte sin Haand ned efter hendes. Men hun trak sin til sig.

„Det ligner ikke noget, at I har faaet mig herop,“ sagde hun. „Jeg har faaet Skam nok alligevel for jeres Skyld; jeg vil ikke have, at Folk skal grine ad mig, naar jeg bor her og er jeres Kjæreste! Jeg passer ikke her i de fine Stuer, lad mig komme hjem igjen!“

Hun havde talt i en trodsig Tone, stirrende paa ham med sine store, mørke Øjne. Han havde et Øjeblik gjengjældt Blikket, men saa slaaet sine Øjne ned og lod dem nu løbe hen over Gulvet, ligesom søgende Ord dér for det, der i dette Øjeblik brød i hans Sjæl.

Hun begyndte igjen at tale:

„Vil I lade mig kjøre hjem i Dag? Ja for gaa kan jeg nok ikke, jeg kan mærke, jeg er saa træt endnu. Men vil I ikke kjøre mig, saa gaar jeg, om jeg saa skal styrte paa Vejen . . .“

„Ja men Kristiane,“ fik han omsider frem, „hvis nu . . . vil du være min Kone, min rigtige Kone?“

Han havde revet hendes Haand til sig og saa' kjærlig paa hende. Hun var bleven rød og atter bleg.

„Det mener I jo ikke . . .“

„Jo skam gjør jeg saa! Det er mit Alvor, hvad jeg siger, det er det.“

Hun saa' stift paa ham, og hun kunde se, at han mente, hvad han sagde.

V.

Først naar Kristiane var helt rask, skulde Brylluppet staa. I Mellemtiden boede hun efter sit udtrykkelige Forlangende i et lille Skovløberhus, som laa ved Vejen til Herregaarden i en af dens Skove. Moderen var hos hende bestandig, og Mandrup tilbragte hver Dag lang Tid der nede. Hvad han hin Dag under en overstrømmende Følelses Pres havde forpligtet sig til, angrede han ikke i den paafølgende Tid. Ganske vist var han ikke uden Standshovmod, men det havde efterhaanden hos ham antaget en Karakter, som netop styrkede ham i hans Forsæt at ægte Kristiane. Han var jo af den gamle, danske Adel, hvorimod alle de omboende adelige kun havde et eller to hundred Aar gamle Stamtræer, noget, han et Par Gange tilforn i ophidsede Øjeblikke havde ladet dem høre. Nu skulde han vise dem, de opblæste Skabhalse, at han ansaa' en simpel Bondepige for lige saa god, ja bedre end deres sippede Frøkener. Et Ægteskab med en af dem vilde han have betragtet som en Mesalliance, men en ærlig Pige, der ikke gav sig for andet end hun var, hende vilde han nok hæve op til sig, hans gamle Adel strakte til for dem begge. Maaske var det endnu mere denne Trods, end Kjærligheden til Kristiane, der bragte ham til at hige efter den Dag, han kunde kjøre med hende til Kirken som sin Brud — sikkert er det i alle Tilfælde, at han higede efter den.

Det kildrede ham at udmale sig i Tankerne,

hvorledes han, den første Gang han traf en vis Forpagter, som var Egnens Nyhedskræmmer, skulde sige til ham:

„Ja ser De, den Kone, jeg nu har valgt mig, hun er sgu mere værd end alle Herredets Frøkener og Fruer tilsammen, det maa De gjerne hilse og sige dem fra mig. Og hun skal ogsaa nok faa lige saa flotte Kjoler som nogen af dem, og mere til!“

Han vidste, at disse Ord allerede Dagen efter, at de var udtalte, vilde være over hele Egnen, og denne Bevidsthed frydede ham.

*

*

*

En smuk Julidag sad Kristiane ved det aabne Vindu i Skovløberhuset. Hun var nu saa rask, at hun kunde gaa ud; det var ogsaa Meningen, at Brylluppet skulde holdes om otte Dage. Det var et dejligt Vejr; om Morgenens havde det regnet; Draaberne laa endnu funklende i Græsset og hist og her paa Træernes Blade; de fleste Steder havde dog Solstraalerne tørret dem bort. Luften var frisk og mild; Kristiane følte sig saa glad og let om Hjertet, idet hun indaandede den. Mandrup var for et Kvarters Tid siden kommen forbi til Hest og havde talt med hende gennem Vinduet; han skulde i Forretninger over til en af Nabogaardene. Nu sad hun og syede paa en Hue til sin Dreng og tænkte paa den Dag, hun skulde drage ind paa Gaarden som Frue.

Pludselig gled der en Skygge for Vinduet. Kristiane saa' op: uden for stod en ung Dame,

klædt i en elegant graa Spaseredragt og med en lyserød Parasol i Haanden. Hendes Ansigt var lille og fint, næsten dukkeagtig, og det var en smuk Mund, der nu aabnede sig og sagde i en blid Tone:

„Med Forlov at spørge: fører denne Vej ikke til Herregaarden?“

„Jo, den gjør.“

Kristiane sagde de tre Ord koldt og tørt, idet hun samtidig skarpt mønstrede Damen. Hun havde næsten øjeblikkelig i hende gjenkjendt en vis Fru Lund, en Koffardikaptejns fraskilte Hustru, der engang ved et Marked inde i Byen var bleven vist hende med de Ord: „Dér gaar Mandrups Kjæreste.“ Det var nu over et Aar siden, og hun vidste, at Mandrup rigtig nok den Gang havde ofret adskillige Penge paa denne meget ilde omtalte Dame, men at han i hvert Fald i de sidste tre Fjerdingaar intet havde haft at gjøre med hende. Nu følte hun en underlig Blanding af Vrede og Nysgjærrighed ved pludselig at se hende tone frem her paa Vejen til Mandrups Gaard, og det slog hende tillige, at hun maatte være kommen for at skaffe sig et eller andet hos ham. Hun huskede, at der var blevet fortalt, at denne Dame altid var i Pengeforlegenhed og plukkede sine Tilbedere for alt, hvad hun kunde faa fra dem.

Det lod ikke til, at Fru Lund havde mærket noget paafaldende ved den andens Tone, for hun spurgte nu lige saa blidt som før:

„De skulde da vel ikke tilfældigvis vide, om Godsejer Mandrup er hjemme i Dag?“

„Jo, jeg véd tilfældigvis, at han ikke er hjemme, for det har han selv sagt mig, men jeg véd ogsaa, at han ikke vilde have talt med Dem, hvis han havde været det, saa De kan gjerne spare Dem Deres Ulejlighed.“

Nu traadte den smukke Frue et Skridt tilbage og sagde helt rød i Hovedet:

„Maa jeg spørge Dem, hvad De er for en, siden De taler saadan til mig? Mit Navn er Fru Lund, og min Fader var Kammerraad, saa Hr. Mandrup kan vist bedre tale med mig end med saadan en som Dem!“

„Aa, en anden en er da heller ikke kommet af Puddersukker,“ sagde Kristiane, stødt paa sine egne og sin Families Vegne; „mine Forældre var fattige Folk, men de var dog vist bedre æstimerede end som mange andre — ja, jeg nævner ingen.“

Fru Lund stod et Øjeblik med nedslagne Øjne og pirrede i Jorden med Spidsen af Parasollen, saa rømmede hun sig let og sagde:

„Ja, lad os nu ikke tale mer om det! . . . men vær saa venlig at sige mig, om De ikke tror, jeg kan vente oppe paa Gaarden, til Hr. Mandrup kommer tilbage?“

„Nej, det skal De saamænd ikke gjøre . . . Folkene der oppe er saa simple, de kan vist ikke behandle saadan en fin Dame, som hun er vant til . . . og jeg tror heller ikke, at Herremanden vil blive saa farlig glad ved at træffe Dem dér, naar han kommer hjem . . . men kanske De kan sige mig, hvad De vil ham, saa kunde han jo skrive Dem Svaret til . . .“

Fruen rødmede.

„Aa . . . nej; det er dog vist ikke værd . . . det er en ren Privatsag . . . noget om en fælles Ven i Kjøbenhavn, som jeg traf nu, da jeg var der ovre . . . men det er rigtig nok meget vigtigt . . .“

„Aa, lad De bare være at slaa den Paraply op med Huller i!“ sagde Kristiane, idet hun rejste sig og saa' den anden lige ind i Ansigtet; „det nytter Dem dog ikke den allerringeste Smule! Tror De ikke, at jeg godt véd, at De er kommet her for at tigge Penge af Herremanden? Hvad behager, har jeg kanske ikke Ret? De vil have Penge, sig De det bare lige frem uden Omdrejninger!“

Hun tav, men da Fruen ikke lod til at ville sige noget, vedblev hun:

„Jeg kan jo se Dem lige ind i Hjærtet, hvad det er, De spekulerer paa. Men det skal blive til Løgn, skal det; Herremanden har andet at bruge sine Penge til, end at smide dem bort til saadan en. Og nu maa jeg kanske bede Fruen om at fortsætte Deres Spaseretur i denne rare lille Skov, for nu har jeg ikke Tid til at holde Dem med Selskab længer.“

Hun smækkede Vinduet i lige for Næsen af Fruen, der et Øjeblik blev staaende, flov og forvirret, men saa resolut slog sin Parasol op igjen og spaserede op mod Herregaarden. Et lille Stykke længere inde i Skoven mødte hun en gammel Kone, der kom gaaende med en Kurv paa Armen.

„Maa jeg spørge Dem, om dette er Vejen til Herregaarden?“ spurgte Fruen.

„Jo, det er,“ sagde Konen, idet hun standsede og saa' op og ned ad den fine Dame.

„De kunde da ikke sige mig,“ vedblev Fruen, ude af Stand til at styre sin Nysgjærrighed, „hvem den . . . den Pige er, som sidder der nede i det lille graa Hus? . . . Hun er meget mørk . . .“

„Jo, det kan jeg saa grumme godt sige, for det er Herremandens Kjæreste, de skal have Bryllup om en Uges Tid . . . og jeg er da for Resten Pigens Moder, ja jeg er saamænd!“

„Mandrups Kjæreste?“ raabte Fru Lund med opspilede Øjne og helt bleg . . . „skal han giftes? Og med den Bondepige? Aa, det er noget, De vil bilde mig ind!“

„Nej, det véd den levende Gud, det ikke er, det er den reneste Sandhed, og vil De ikke tro mig, kan De jo vente, til Herremanden kommer hjem, og saa spørge ham selv ad . . . men jeg vil bare raade Dem til én Ting, og det er ikke at sige noget ondt til ham om Kristiane, for det holder han slet ikke af, og saa bliver han saa farlig bøs.“

Fru Lund tvivlede endnu, men der var dog noget i den gamle Kones sikre Tone, der betog hende Lysten til at vente paa Mandrups Hjemkomst. Hun tog derfor sin mest standsmæssige Mine paa og sagde med halv lukkede Øjne til Konen:

„Det kan jo være meget muligt, at De har Ret — mig er det hele for Resten ganske lige-

gyldigt, og jeg skal virkelig ikke gjøre Hr. Mandrup nogen Ulejlighed!“

Dermed vendte hun om og gik med hastige, smaatripende Trin tilbage den Vej, hun var kommet. Konen stod og saa' efter hende og brast til sidst i en høj Latter.

Da Fru Lund samme Dags Aften kom hjem igjen til Byen, var det første, hun gjorde, at skjælde sin Pige rigtig dygtig ud, fordi hun ikke havde fortalt hende noget om, at Mandrup skulde giftes.

„Jeg kommer hjem fra Rejsen her i Gaar Aftes,“ sagde hun, „og det første, jeg spørger dig om, er, om der er noget nyt. Og saa siger du mig bare, at Spendrup har været her med den store Regning og sagt, han vilde stævne mig, hvis den ikke snart blev betalt, men ikke et Ord om, at Mandrup vil gifte sig. Dit Tossehoved, du kunde da nok begribe, at havde jeg vidst det, var jeg ikke gaaet til ham om Pengene!“

. . . Mandrup blev sjæleglad, da Kristiane fortalte ham, hvordan hun havde fejjet „den fine Dame fra Byen“ af.

„Det er Fanden tage mig brillant!“ raabte han, skoggerleende og klaskende sig paa Knæet, „det kunde sgu ingen af de fine Frøkener have fundet paa, det er da vist og sandt!“

— En Uges Tid senere stod, som det var bestemt, Brylluppet. Der var kun indbudt et Par af Mandrups Venner, men de undrede sig ogsaa for tyve over, saa net Kristiane kunde te sig som Herremandens Brud.

VI.

Mandrup havde, som det alt er bemærket, ikke sviret saa meget i den senere Tid som tilforn, og lige efter sit Giftermaal afholdt han sig endog næsten ganske derfra. Han begyndte at tage sig af Gaardens Drift og gjorde blandt andet efter Kristianes Raad det meget fornuftige Skridt at tage en ny Forvalter. Om Dagen var han da beskæftiget ude; om Aftenen fik han sig et Slag Kort med et Par gode Venner, eller han sad og smaasnakkede med Kristiane, mens hun vuggede Barnet.

Det gik saaledes en Tid, men saa begyndte Folk lidt efter lidt atter at tale om, at nu var det nok lige saa galt med Mandrup som før, ja værre endnu, føjede enkelte til. Der var virkelig noget om det, som man siger: Mandrup var kommen i med nogle Officerer, der laa i den nærmeste Kjøbstad; han var nu næsten aldrig hjemme, og naar han var det, gjorde han ikke stort andet end at sove Rusen ud.

Kristiane havde med Skræk iagttaget sin Mands Tilbagegliden i de gamle Vaner, og hun havde undertiden sagt nogle advarende Ord til ham, men var saa stedse bleven bidt af med en plump Spøg eller et haardt, raat Svar. Hun spurgte ofte sig selv, om hun havde nogen Skyld i, at Mandrup saa hurtig var bleven kjed af at leve rolig, men hun kunde ikke indse, hvad Fejl hun havde begaaet. Hun tænkte da, at maaske havde det været bedre, om han havde faaet en fin Dame til Kone, der

havde kunnet spille og synge for ham og moret ham paa andre Maader, som hun ikke mægtede, men hun mente dog, at havde han nu en Gang taget hende, Bondepigen, saa skulde han ogsaa opføre sig som en ordentlig Ægtemand, i hvert Fald for Barnets Skyld.

En Aften var hun lige gaaet i Seng, da Vognrumlen, Hundegjøen og Lyden af Menneskestemmer fik hende til at fare sammen og løfte Hovedet. Larmen vedblev; hun rejste sig omsider og gik hen til Vinduet. Hun trak Gardinet lidt til Side og saa' nu, at der midt i den maanebelyste Gaard holdt en Vogn, hvorpaa der laa en uformelig Masse, som hun først lidt efter lidt fandt ud maatte være en død Hest. En Bonde og et Par af Gaardens Karle beredte sig til at tage den ned af Vognen; bag ved sad til Hest en Mand, der holdt den ene Haand for Øjnene.

Denne Mand var Mandrup.

Kristiane gættede omtrent Sammenhængen: at hendes Mand i Fuldskab havde kjørt saa vildt, at den ene af hans Heste var styrtet; de, der var spændt for Vognen, tilhørte rimeligvis Bonden. Hun vidste, at det Spand Heste, hvoraf nu den ene var ødelagt, havde været Mandrups særlige Yndlinge, og hun begreb, at han græd.

Hun stod et Øjeblik ved Vinduet, uvis om, hvad hun skulde gjøre, men i det samme sprang Mandrup af Hesten, og der fo'r pludselig en Tanke gennem hendes Hoved. I en Fart klædte hun sig paa og gik over i Spisestuen, hvor hendes Mand maatte komme igjennem. Nogle Minuter efter kom

han ogsaa. Hun havde taget et tændt Lys med, og hun saa' nu, at hans Øjne var røde og op-hovnede, og at der endnu trillede Taarer ned fra dem. Han gik som en Søvn-gænger og fo'r tilbage, da han saa' Kristiane.

„Er du dér?“

„Ja.“

„Hvad vil du?“

„Sige dig noget. Nej, hør nu! (han vilde forbi hende, men hun greb ham i Armen); nu skal du blive her, mens jeg taler!“

Han blev staaende, men saa' lige forbi hende hen paa Væggen.

„Det er kun det, jeg vil sige dig, at nu har dette Væsen her varet længe nok. Tror du, at jeg vil sidde hver Aften i den Dødsens Angst, at du i Fuldskab brækker Halsen eller paa anden Maade ødelægger dig, saa det er forbi med det samme. Forleden kom du jo hjem dyngvaad af at have redet tre Mil i øsende Regnvej. Det vil jeg ikke længer finde mig i! ja, det er for Barnets Skyld, jeg siger det — for hvis du nu gaar hen og dør, hvad skal der saa blive af ham? Jeg véd jo lige saa godt som du, at Gaarden her er saadan behæftet med Gjæld, at hvis du i dette Øjeblik faldt fra, vilde der ingen Ting blive til Drengen og mig, men jeg véd ogsaa, at naar du vilde tage ordentlig fat, saa kunde det hele være kommet i en anden Skure, for Jorderne her er gode nok. Men saadan som du fører dig op, maa det jo gaa ned ad Bakke hver evige Dag, og det gjør det da ogsaa, saa naar du vil blive ved paa den Maade, kan det

være lige meget, om du lever eller dør. Men hvis du nu ogsaa slipper til at leve en Tid endnu, hvad er det saa for et Exempel at give Drengen? Naar han kommer saa vidt, at han kan skjønne, faar han jo at se, at hans Fader bestiller ingen Ting andet end at svire og sværme, og hvordan mon han saa selv vil blive? Nej du, dette her skal have en Ende, og nu vil jeg sige dig, at den første Gang, du igjen kommer hjem paa den Maade, som i Aften, gaar jeg med Barnet ud i Mærgelgraven. Ja, du kan vist nok se, at jeg mener, hvad jeg siger!“

Hun havde nærmet sit Ansigt tæt til hans, og han havde maattet se hende ind i Øjnene. Ud fra dem lyste en ubøjelig Vilje; han følte, at det var en stærk Kvinde, der stod her lige for ham. Han slog atter Øjnene ned.

„Kristiane,“ sagde han hæst, „de fortalte mig ... derfor var det, jeg igjen begyndte paa det gamle Liv . . .“

„Hvad fortalte de?“

„Det var ham, Smidt, som du fik mig til at afskedige ... han havde sagt der inde i Byen, at du havde haft at gjøre med andre . . .“

„Han løj! Mens han var din Forvalter, snød han dig, og nu er han gal over, at jeg fik dig til at jage ham bort, kan du da ikke forstaa det?“

„Jo . . . men . . . nu i Aften var der en, der fortalte, at Smidt havde sagt, han var Fader til dit Barn . . . det har ogsaa rødt Haar ligesom han.“

Han havde mandet sig op under sine sidste Ord og stirrede nu vredt paa hende.

Hun greb ham i Armen. Endnu blegere end sædvanlig, med sprudende Øjne og hvæsende Stemme:

„Men er du da fra Forstanden? Har du ikke selv fortalt mig, du havde rødt Haar som Barn?“

Det gav et Ryk i ham.

I et Nu var hun gennem Korridoren ovre i sit Værelse, greb Barnet, der begyndte at skrigе, og løb med det over til Mandrup.

„Se her!“

Hun holdt det op ved Siden af et Oljemaleri paa Væggen. Det var et Portræt af Mandrups Fader som étaars Barn.

„Er det ikke aldeles de samme Træk?“

Hun tyssede paa Drengen og klappede ham paa Kinderne; han blev ogsaa roligere og holdt op med at skrigе, lod kun af og til et dybt Suk høre. Mandrup stirrede paa Billedet og Barnet; der var unægtelig en slaaende Lighed.

Saa saa' han nogle Øjeblikke mod Gulvet, tog sig sammen og gik hen imod hende:

„Kristiane . . . jeg . . .“

Mere kunde han ikke sige, men hun forstod ham.

„God Nat!“ sagde hun mildt og gled ud af Værelset med Barnet.

Han gik længe op og ned ad Gulvet.

*

*

*

Der er nu forløbet fem Aar siden hin Nat, og i den Tid er alt gaaet godt for Mandrup og Kristiane. Det forstaar sig, Modgang har de ikke været helt fri for, men de har baaret den i Ening, og de har overvundet den. Der er ingen synderlig Forskjel paa deres Dannelse og Interesser, og den Smule, der var, forstaar hun med kvindelig Perfektibilitet stadig mer og mere at udjævne. Og hun udfylder i alle Henseender godt sin Stilling. Gaardens Drift er kommet paa Fode, og en Del af Gjælden betalt. Drengen er sund og stærk og dygtig uartig; han vil gjerne tyrannisere sine smaa Søsken, men hindres som oftest deri af Moderen.

En af de Mænd, der altid havde holdt af Mandrup for det godes Skyld, der skinnede frem selv gennem hans gale Streger, sagde nylig til ham:

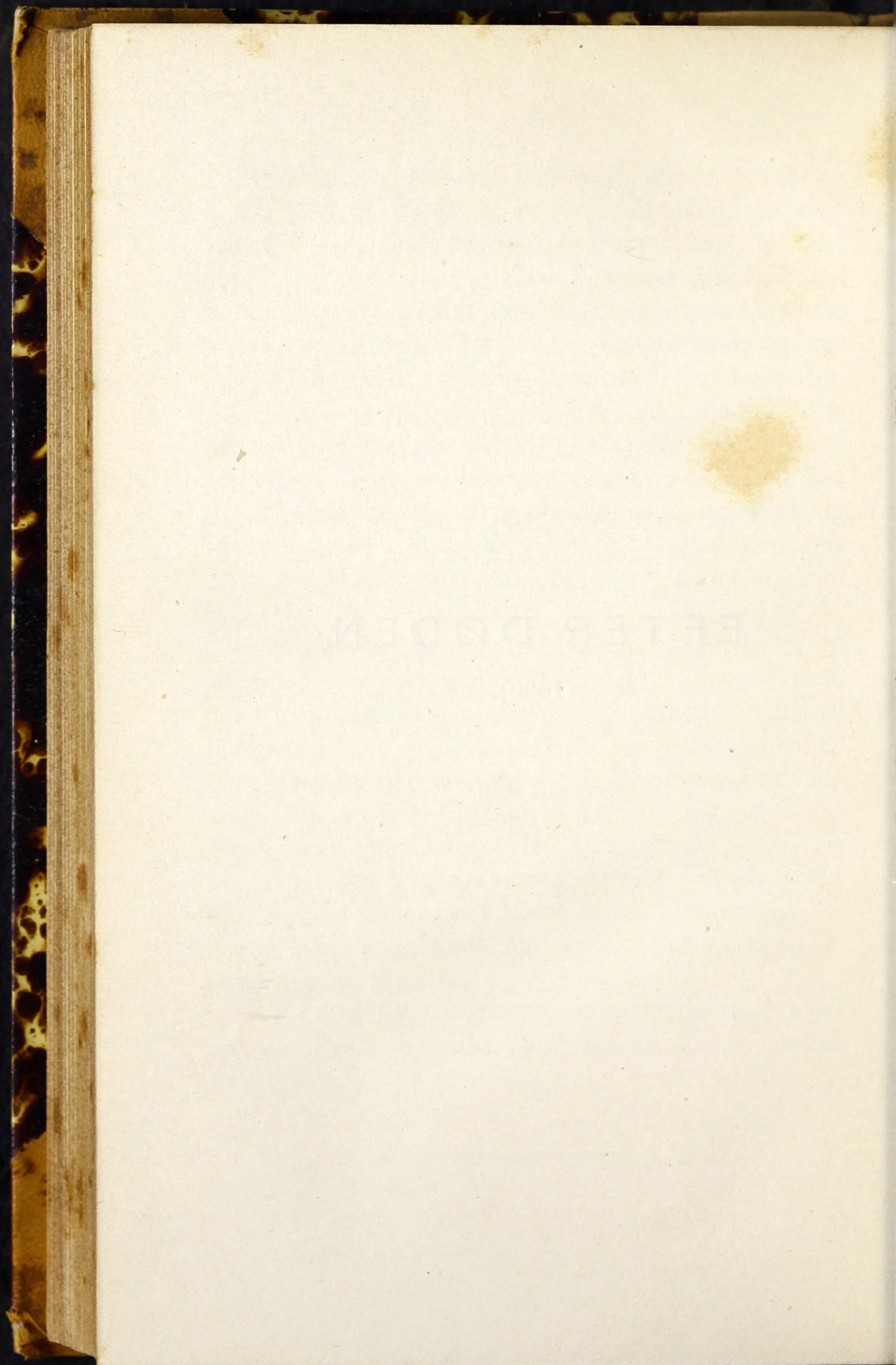
„Det glæder mig at se, at De havde Ret, den Gang De før Deres Bryllup sagde til mig, at bedre Kone end den, De havde valgt, kunde De aldrig faa; hun har jo jaget Sviregasterne fra Gaarden, og Dem har hun gjort til et andet Menneske.“

Mandrups nikkede og sagde efter at have betænkt sig et Øjeblik:

„Ja, jeg fik nu først egentlig rigtig at se, hvad for en Perle Kristiane er, senere hen — efter Brylluppet.“

EFTER DØDEN.

(1880).

Efter Døden.

Hun havde lige lagt Sørgedragten og saa' nu i sin lysebrune Kjole igjen helt ung og frisk ud. Unge var ogsaa de Blik, hun mange Gange om Dagen sendte ned over Gaden, ikke hæftende dem ved noget bestemt, men ligesom søgende med dem noget kjendt og kjært, der dog ikke viste sig. Nu maatte da ellers Tiden snart være der, til at han skulde komme hjem; hans Stipendium var vist opbrugt. Han havde sagt, at han vilde vende tilbage med Stærerne; men de havde jo allerede i flere Uger fløjtet uden for hendes Vindu, og endda havde han ikke vist sig. Imidlertid ..., han vilde komme, det vidste hun ...

Atter lod hun, da hun denne milde Aften aabnede Vinduet i sit Soveværelse, Blikket glide ned ad Gaden, ... han kunde være kommet med Aftentoget ... Der kom et Par Herrer med Rejsetøj — men de var tykke og vraltende ... dér var en ung Mand — nej, saadanne afskyelige tærnede Benklæder gaar ingen Kunstner med ... nogle Damer ... atter en med tærnede Benklæder ... nej, i Aften kom han ikke! Alligevel kunde

hun ikke rive sig løs fra Vinduet; støttet paa Albuerne hældede hun sig ud af det og indsugede med halvaaben Mund den lune, bløde Luft. Der stod i den lille Have ud til Gaden de to gamle Kastanietræer med de røde og hvide Blomstertoppe mellem de fligede Blade; der under var det, han havde sagt Farvel hin Aften . . . en Aften som denne! nej, dog ikke som denne: en Aften fuld af svulmende Fryd, men ogsaa af blytung Ængstelse, af usagte, men stærkt følte Forhaabninger, som man hemmelig gruede for at gjøre sig klare . . . nej, den Gang var det ikke godt, men nu var det godt, aa saa godt! idel Vaarlucht og Vaartanker, Frihed, Friskhed og Haab!

Endnu en Mand kom der nede; nynnende gik han forbi Huset. En let, usynlig Spiral af fin Tobaksrøg steg op til hende.

Sælsomme er de Veje, Minderne kommer ad, og sælsomt er det Mylder, der ustandselig vælder frem, naar først Døren er aaben! Hvorfor skulde nu ogsaa den Cigar . . . ?

Den Mand, hun i fem Aar havde været gift med, tillod sig ellers aldrig nogen Luxus, men i den Tid, de var forlovede, røg han fine Cigarer; endnu den første Maaned af deres Ægteskab havde der været nogle tilbage, senere røg han sjælden andet end Pibe. Hun saa' nu saa tydelig, hvordan han, kommende hjem fra Bibliotheket, hvor han var ansat, drejede om Hjørnet og med sin lidt stivbenede Gang nærmede sig Huset. Nu stod han stille og pirrede med Stokken ved en Brosten, som han ikke tænkte det ringeste paa . . . hans Tanker

var hos Philip Augustus' Dronning eller en lignende interessant historisk Personlighed — saa gik han videre — nu var han under hendes Vindu — han nikkede op til hende, hun sagde: „God Aften, Karl!“ og indaandede med det samme den fine Lugt . . .

Hun aabnede atter Øjnene; Synet var borte, kun Duften dvælede der endnu. I et eneste Sekund kan en hel Skare Minder faa Tid at jage gennem Hovedet paa en.

Hun satte sig ved Vinduet og støttede Kinden mod Haanden. Ja, saaledes var det gaaet i Begyndelsen, da havde hun hver Aften staaet i Vinduet ved den Tid, han kom hjem . . . senere var det kun tilfældigt, om hun stod der, og saa lod hun endda ofte, som hun ikke saa' ham. . . . Gjorde hun det alligevel, nikkede han med det samme milde Smil som altid; men hun besvarede ikke Smilet, knap nok Nikket, og hun gik fortrædelig tilbage i Værelset. Hans milde Smil — ja mildt havde han altid set til hende, . . . han havde altid holdt af hende . . . naar han ikke havde været saa kjedelig og saa gammel! Egentlig var han ikke saa gammel, kun fjorten Aar ældre end hun, men han var saa lærd og saa tør; — tør? ja i den sidste Tid, men bestandig havde han dog ikke været det, der var en Tid, den Gang de var forlovede . . . hvor mon de Breve var, han den Gang skrev til hende? I Aarevis havde hun ikke tænkt paa dem . . . men de maatte vel ligge i det lille Chatol . . . Hun gik hen og lukkede det op . . . rigtig, der laa de! Hun tog Bundtet frem, løste

det kornblaa Silkebaand om det, og spredte de gulgraa Breve i Vindueskarmen. Ved Skinnet fra Lygten lige uden for kunde hun til Nød læse de sirlige, regelrette Bogstaver (Haandskriften havde været det eleganteste hos ham).

„Du søde, elskede!“ begyndte et af Brevene — „bare jeg nu ogsaa vidste, om du vil blive rigtig glad ved at se mig, naar jeg paa Torsdag kommer hjem fra Jylland — ja saa glad som jeg ved at se dig bliver du nu i hvert Fald ikke. Du kan jo umulig helt forstaa, hvad det er for mig, der hidtil har set Fremtiden som en uendelig graa Ensformighed, at vide, at jeg nu har dig at arbejde for, at den uendelige Fryd, jeg føler, hver Gang jeg er sammen med dig, skal jeg snart kunne nyde bestandig, aldrig afbrudt.“ ... „Hvor kan du dog,“ hed det et andet Sted, „holde af saadan en Bogorm, saadan en fortørret Pergamentssnuser, som ikke engang forstaar at binde sit Halstørklæde, og som du maa smile ad, naar du ser ham gaa paa sin kejtede Maade.“ ... „Du kjære, søde, blot jeg kunde se dit yndige Ansigt et eneste Øjeblik i Morgen, før jeg gaar til den kjedelige Minister med min Ansøgning, — men du sidder paa Ellegaard mellem alle de unge Landvæsenselever, som gjør Kur til dig, og — — fy, det mener jeg ikke noget med, jeg véd, du tænker paa mig; gid jeg blot kunde se dig!“ ... „Nu skal du høre: i Gaar kom jeg i en Jærnbaneakupé i Snak med to store, tykke Proprietærer med svære Guldkjæder og lange Støvler. Tilfældig nævner jeg Ellegaard, uden i øvrigt at antyde, i hvilket Forhold jeg staar til

dens Beboere. Men saa blev de begge ivrige. Ellegaard? Det er jo der, hvor der er den kjønne Datter! Det er s'gu en nydelig Pige — men hun skal være blevet forlovet med en tør, gul Magister inde fra Kjøbenhavn, har De hørt noget til det? — Jo, det havde jeg da. — Er det ikke underligt, at saadan et nysseligt Pigebarn falder paa at forliebe sig i saadan en, hun maatte jo have kunnet faa mange meget bedre. — Ja, det er ogsaa underligt, og hun havde sikkert ogsaa kunnet faa dem, der var bedre, men jeg tror nok, at han, hun nu har valgt, vil gjøre sit bedste for hendes Lykke . . . tror du ikke ogsaa det, du søde? Og indrømmer du mig nu, at jeg har Ret i at lovprise dig — dig, hvem selv opdunsede Proprietærer kommer i Begejstring over?“ . . .

Først havde hun kun kigget flygtig i Brevene, kastende et og tagende et andet i hurtig Vexel; snart kom der imidlertid et, som hun læste helt, saa endnu et . . . saa tog hun de tilforn gennemkiggede op igjen og læste dem fra Ende til anden . . . Klokken blev næsten tolv, inden hun var færdig.

Saa sad hun atter med Haanden under Hovedet; hendes Tanker arbejdede. Klare, smilende Minder gled som indsmigrende, bløde Toner frem i hendes Sjæl, snoede sig i lyst farvede Arabesker om de Dage, da disse Breve blev skrevne, lagde Solguld ind over dem, som fik de senere Aars kolde Skorpe til at smelte, lokkede op i hende alt det milde og kjærlige og fyldte hende med en ubestemt Vemod, der drog Taarerne frem af

hendes Øjne, medens et aftenmildt Smil laa om Læberne.

Han havde dog elsket hende, denne Mand, elsket hende med en dyb og inderlig Kjærlighed, som aldrig var mattedes, selv om den ikke havde været stærk nok til at bære Samlivet oppe . . . stærk nok? Ja, for burde han ikke have opdraget hende, det uvidende, forkjælede Barn, opdraget hende til at være mere for ham end et smukt Billede paa Væggen . . . Jo, men havde han kunnet det? Havde hun ikke set, hvordan Arbejdet, det Arbejde, som fuldt saa meget dreves for hendes Skyld som for hans egen, for at skaffe hende Luxus og Fornøjelser, som han selv ingen Pris satte paa, — hvordan det mer og mere havde suget ham op i sig, omsnoet ham med sine Hundreder og Tusender af idelig ny fremskydende Arme? . . . Og imedens havde hun set ligegyldig til, aldrig kommende videre end til smaa, paa Halvvejen opgivne Tilløb til at hæve sig op til ham . . . ganske vist, der var meget, der undskyldte hende; hun havde faaet den samme planløse Opdragelse som de fleste unge Piger, hendes Forstand og Vilje var der kun gjort grumme lidt for at udvikle; hun havde slet ikke vidst, hvad hun paatog sig, den Gang hun gav ham sit Ja. Hun havde ladet sig bære bort af ham næsten viljeløst, som et Frø af Vinden; hun følte, han holdt af hende, og hun havde intet imod ham, higede desuden bort fra det kjedelige Hjem . . . ja, hvem af de to havde nu Skylden? De havde den maaske lige meget begge to . . . nu var det i hvert Fald for sent at

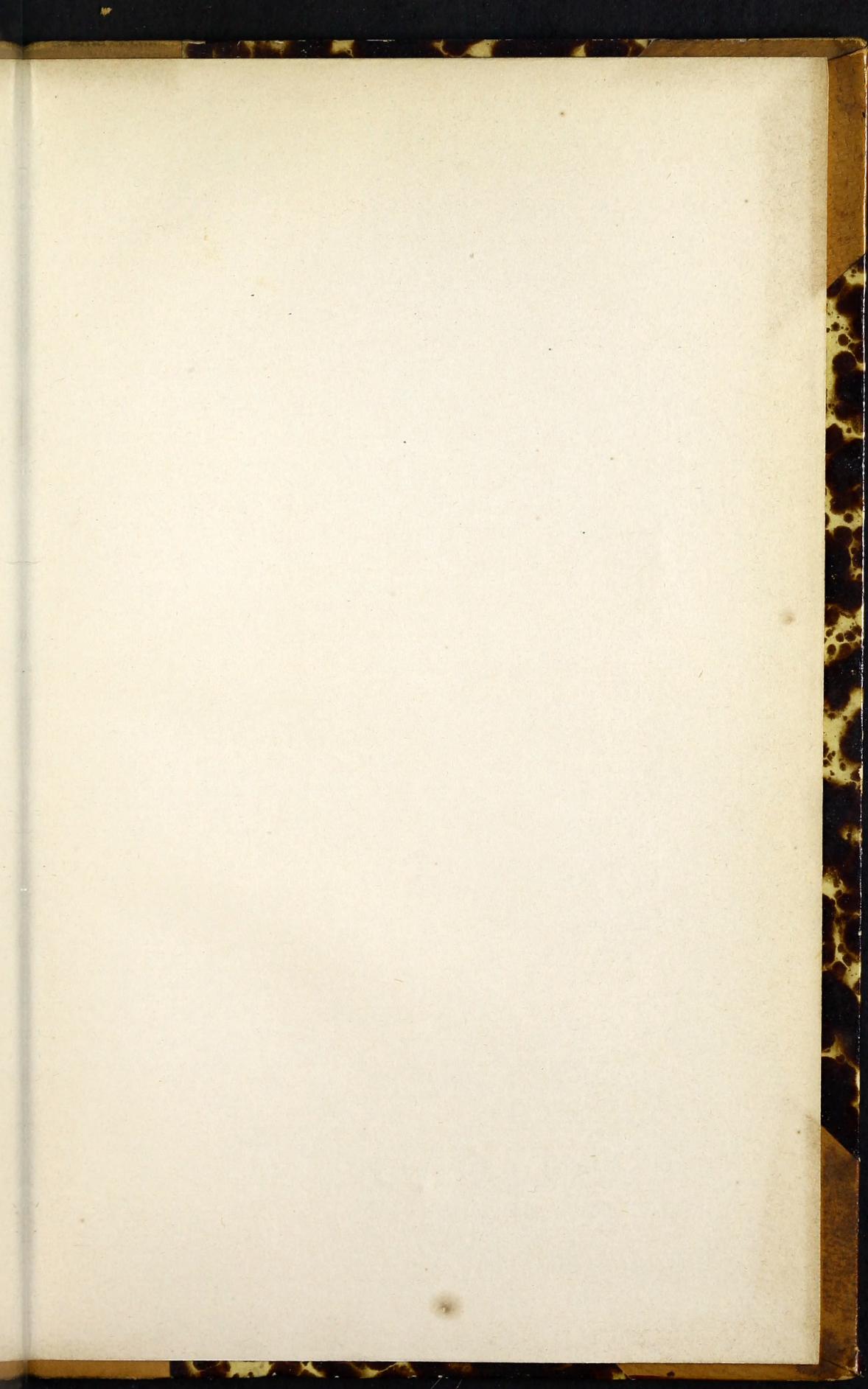
gruble derover. Men ét var sikkert: han havde elsket hende saa højt, som en Mand kan elske. I dette Øjeblik slog det hende med Gru: han var død af Overanstængelse for hendes Skyld! Det straalende Smil, som hendes Indtræden i Sygeværelset den sidste Dag havde kaldt frem paa hans Ansigt, skar hende dybt og smertende gennem Sjælen. Hvor havde det ikke været fuldt af Kjærlighed; hvor dvælende ømt hans Blik!

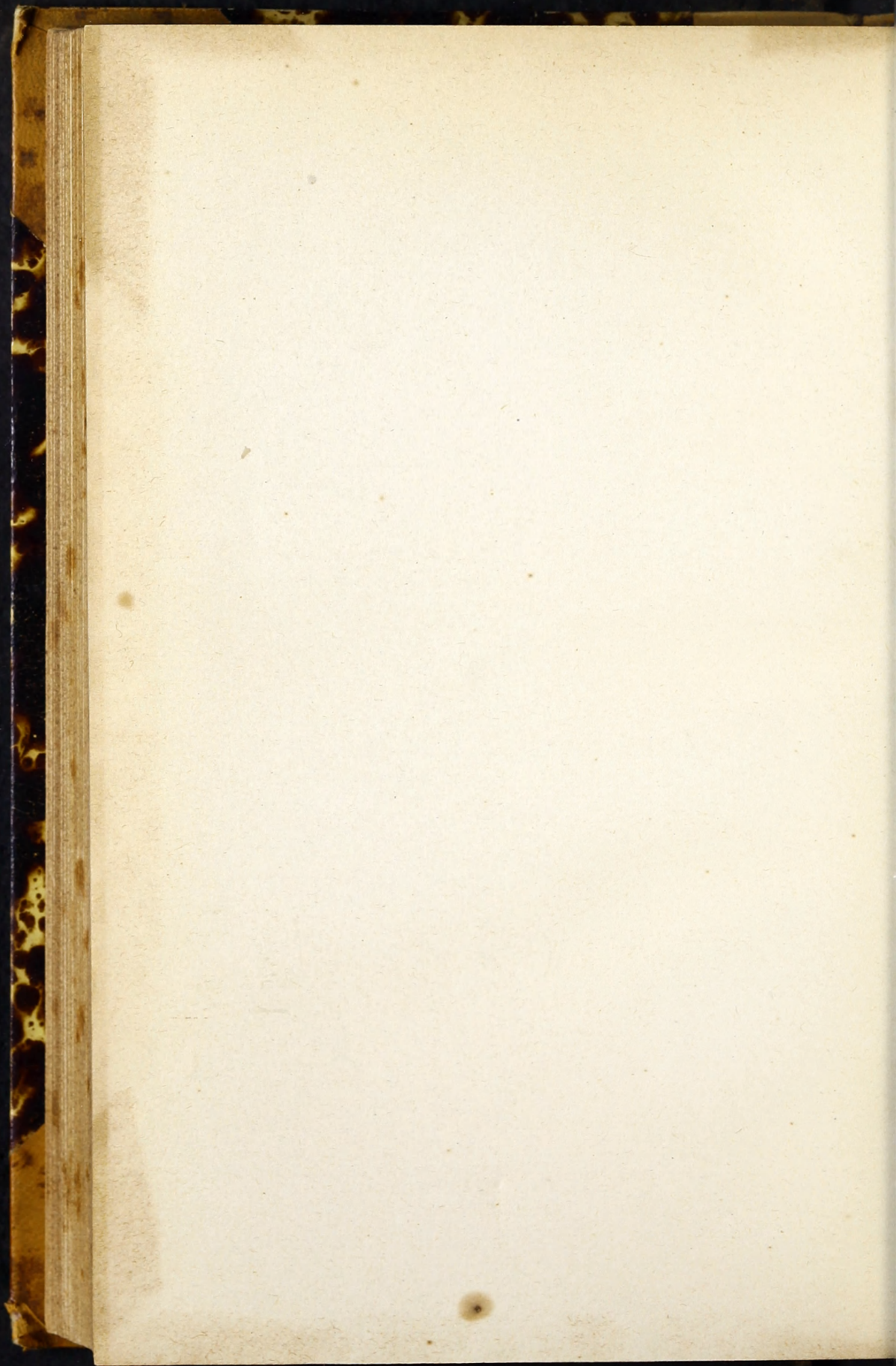
Da hun omsider rejste sig, gik hun, inden hun begyndte at afklæde sig, ind i Værelset ved Siden af, hvor Skrivebordet stod. Hun tændte et Lys og skrev:

„Kjære Ven! Saaledes vil jeg altid kunne kalde Dem, men heller aldrig mere. Det Haab, jeg gav Dem, mer i Blik end i Ord, men dog des værre tydelig nok, maa jeg nu tage tilbage. Jeg gifter mig aldrig igjen, kjære! Maaske er det ogsaa bedst, ja det er mit bestemte Ønske, at vi foreløbig ikke ses; baade De og jeg maa have Tid til at samle os.“ —

— — — Hun havde besluttet at være tro mod den døde.

Joh. Olsen.

